

B)

RÉSZLETEZÉS.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A)

A közgyűlés.

I.

A múlt 1898. évi közgyűlés jegyzőkönyve.

Felvétetett az EMKE-nek Kolozsvárt, 1898. november 20-án a városház közgyűlési termében tartott XIII. rendes közgyűlésén.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Jelen voltak:

Gróf Béli Ákos,
elnök.

Fekete Nagy Béla,
jegyző.

Gróf Kuun Géza v. b. t. t., tisz. elnök (M.-Németi). Gróf Béli Ákos főispán, elnök. Gróf Kornis Viktor alelnök (Szt.-Benedek). Dr. Haller Károly min. tanácsos, tisz. tag. Sándor József orsz. képviselő, t. alelnök-főtitkár. Merza Lajos mérnök, főpénztáros. Eöry Ernő bankhivatalnok és Fekete Nagy Béla városi tanácsos, jegyzők. Székula Ákos vezérfelügyelő, ellenőr. Gajzágó Manó ügyvéd, jogtanácsos. Gyárfás Benedek jószágigazgató, számvizsgáló. Biró Béla apátkanonok, Deák Albert ügyvéd és báró Feilitzsch Arthur cs. és kir. kamarás, kir. erdőigazgató, directoriumi tagok.

Albach Géza kir. tan., ny. polgármester, B. Bak Lajos iparos, báró Bánffy Ernő földbirtokos (K.-Borsa), Becsei Hugó iparos, Benedek László kir. ítélő táblai bíró (Belényes), Beregszász László könyvvezető, dr. Csiky Viktor egyetemi tanár, dr. Deák Albert ügyvéd, D. Deák József magánzó, Dobál Antal ügyvéd, Fekete Gábor kir. ítélő táblai elnök, Fenyő Sándor, mint az „Otthon” alelnöke és a „Magyar Hírlap” főszerkesztője, Ferencz József unitárius püspök, Gärtner Frigyes mérnök, dr. Gidófalvy István kir. közjegyző, Gombos Ferencz nyomdatulajdonos, dr. Gyalui Farkas az „Otthon” képviselőjében, Hajós János ny. min. tanácsos, Hegyesi Vilmos szerkesztő, dr. Hermann Antal tanár, az „Orsz. polgári iskolai tanár-vizsg. bizottság” képviselőjében, Hevesi József iparos, Horváth Károly: néhai Horváth Gyula alelnök családja képviselőjében, Incze Gerő kir. ítélő táblai bíró, Incze Elek iparos, Kolbenheyer Bertalan m. kir. posta- és távirda-igazgatósági fogalmazó, Kiss Sándor kereskedelmi akadémiai igazgató, Kovács Gyula polgármester (N.-Enyed), Kozma Ferencz kir. tanácsos, tanfelügyelő, Kozma Gyula királyi főügyész, Lendvai E. János bankigazgató, Losonczy János árvaszéki elnök, Matskási Pál földbirtokos, Melitskó Frigyes MAV. felügyelő, Merza Gyula E. K. E. főpénztáros, dr. Nagy Károly kereskedelmi akadémiai tanár, dr. Óváry Kelemen egyetemi tanár, a kolozsvári Gondoskodó-Társaság képviselőjében, Pál István cz. kanonok, róm. kath. státus előadó, dr. Petri Mór kir. tanfelügyelő (Zilah), a Wesselényi-egyesület elnöke, Péterfi Dénes unitárius lelkész, Pildner József m. kir. posta-főtiszt, Polez Albert kereskedő, Polez Rezső ügyvéd, Radnóti Dezső E. K. E. főtitkár, Simó Lajos országgyűlési képviselő (N.-Ilonda), Sipos Károly kereskedő, Solymosy Olivér gépgyáros, Szabó József földbirtokos, az Erdélyi Gazdasági Egylet elnöke (M.-Fenes), Szabó Sámuel nyug. ref. tanár, Szvaesina Géza polgármester, Schéfer András iparos, gróf Teleki László

(koltói) birtokos, dr. Török Bertalan országgyűlési képviselő, Alsófehérvármegyei választmányi titkár (Nagy-Enyed), dr. Török István ref. főgymnásiumi tanár, Tulogdy Soma m. kir. állattenyésztési felügyelő, Ugron Miklós földbirtokos, dr. Vajna Gábor ügyvéd, a Brassóvármegyei választmány elnöke (Brassó), Veress Dezső a »Szolnok Doboka« szerkesztője (Deés), dr. Weisz József ügyvéd, dr. Zakariás János ügyvéd (Brassó), stb. alapító és rendes tagok, továbbá nagyszámu hallgatóság és hölgyközönség is.

Béldi Akos gróf elnök az Emke XIII. évi rendes közgyűlését a következő beszéddel nyitja meg:

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsém önöket a legmelegebben üdvözölni és ezzel az Emke XIII-ik évi rendes közgyűlését megnyitni. A jegyzőkönyv vezetésére felkérem Fekete Nagy Béla jegyző urat, a szólanı kívánók följegyzésére Szekula Akos urat. A jegyzőkönyv hitelesítésére báró Bánffy Ernő, dr. Török István és Fenyő Sándor urakat.

Az évi jelentés részletesen számol el mindama lépésekről, melyeket a választmány, a directorium és többi szervezeteink részéről tettünk; itt azonban részemről mégis szükségesnek tartok egynehány főbb mozzanatot kiemelni.

Igyekezünk a vagyont szaporítani, az ügyvitelt javítani, a fiókválasztmányokat reorganizálni és különösen a régebbi alkotások fejlesztésén kívül újakat is létrehozni.

Bevételünk volt a mult közgyűlés óta új gyűjtésben 37.000 frt, tőkeamat-jövedelemben 68.000 frt, együtt 105.000 frt, oly összeg tehát, mint az egyesület megalakulása óta bármely évben, dacára az egymásután következő két rossz gazdasági évnek és a nagyszámu egyéb gyűjtéseknek. Az egyesület vagyona közel 1 millió 300,000 frt, a mellett, hogy több hagyaték még érték nélkül tartatik nyilván.

Ő Felsége a király nevére tett 50.000 koronás „I. Ferencz József népiskolai alapítvány“-t a választmány, a mult közgyűlés meghagyása következtében, összehozta.

A tagok száma jelenleg 14,161, fölvetetett 190 új tag ez évben; a tagdíjfizetés kielégítőleg foly.

Fiókválasztmányaink közül többen újjá szerveződtek és egy új is alakult. A fiókok különös és az ügyszöz méltó érdeklődést tanusítottak és kiható működésünkben önzetlen hazafias szerveinknek bizonyultak.

Működésünkben igyekeztünk a rendelkezésünkre bocsátott 68.000 frt összeget körültekintő gonddal a segélyző elvek és munka-programm alapján felhasználni. Megindítottuk Algyógyon egy székelv lelenz- és árvaház létesítését, építettünk 13,000 frt áldozattal Aranykúton, Kis-Sebesen és Vámos-Udvarhelyt iskolákat, — megkezdтік balázsfalvi iskolánknak óvóval is ellátását; Vajda Hunyadon óvó építésére a szükséges lépéseket megtettük; fiókválasztmányunk közreműködésével szerveztetett Brassóban immár egy harmadik magyar óvó.

Működik összesen 7 önálló Emke-iskolánk, az algyógyi nagy székelv földmives iskolán kívül, melynek fenntartási költsége 20.000 frt. Van 12 óvó; és több mint 12.000 frt segélyt adtunk 12 szakiskolához, 35 népiskolához, 8 gyermekmenedékhez, 19 lelkész állomásra. Szerveztünk az idén 36 új népkönyvtárt és 11 új daloskört. Népkönyvtáraink és dalosköreink száma ezzel 153. Működésünkben törekedtünk a hazafias közszellem és a nemzeti érzület fejlesztésére.

Az ügyvitel javítása tekintetében fontos újításunk volt: a pénztári ágban a postai cheque-rendszer behozatala, miáltal jelentékeny megtakarítást értünk el; a levéltárban pedig újításunk a csomós (fasciculáris) kezelési rendszer meghonosítása, minek alapján az egyesület levéltára kezdetig visszamenőleg átdolgoztatott. E nagy munka dacára a kezelési költségek nem emelkedtek, sőt megtakarítás is történt.

Az Alapszabálytervezet a directorium, a kiküldött bizottság, fiókválasztmányok és egyesek véleményének figyelembevételével, az igazgató-választmány gondos megfontolása alapján készült el. Nem mulaszthatom el, hogy erről a helyről az illető közreműködőknek gondos és kimerítő munkájokért köszönetet ne mondjak.

A központi tisztikar tagjai nehéz és erkölcsi felelősséggel teljes feladatuknak az idén is buzgalommal és odaadással feleltek meg. Engedje meg azonban a tisztelt közgyűlés, hogy kiemeljem Merz a Lajos főpénztáros urat, a ki immár tizedik éve végzi teljesen díjtalanul a sok gondot és munkát adó pénztárnoki tisztet, a mellett, hogy az irodának is egyik főtisztviselője, pénzügyi és műszaki ügyekben előadónk; fogadja ezért hálás köszönetünket. (Élénk éljenzés.)

Szomorú kötelességet is kell teljesítenem, midőn bejelentem, hogy választmányi tagjaink sorából elragadta a kérlelhetetlen halál: gr. Bethlen András, Szathmáry György, id. Horváth Mihály és K. Sándor József igen buzgó választmányi tagjainkat, továbbá dr. Szász Béla, Kovács Ede, Paulé Iván, Novák Gerő munkás Emke-tagokat. A kegyelet gyászja és emléke virasszon fölöttük.

A legnagyobb veszteség azonban, mely nemcsak az országot, a hazát, Felséges kirá-

lyunkat és a Fenséges uralkodó házat, hanem a magyarság szellemében az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesületet is érte, a megrendítő gyászeset, melynek következtében Magyarország, a magyar nemzet imádott királynéját, Nagyasszonyát, védő angyalát, Erzsébet királyné Ő Felségeét elvesztette. Nem is időzőm a fájdalom könnyeit kifacsaró gyászeset részletezésénél sokáig, hanem az igazgató-választmány nevében terjesztem elé, méltóztassék a közgyűlés bánatosan tudomásul venni, hogy a nagy veszteség hírére:

1. A directorium rendkívüli ülést tartva, megállapodott azokban a módozatokban, melyekkel az egyesület mély gyászát kifejezheti. Ennek alapján:

2. Az igazgató-választmány szept. 12-iki havi rendes ülése kizárólag gyász-ülés jelle gével folyt le. Ez ülésben:

3. A választmány jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét és fájdalmát a nemzeti veszteség felett;

4. Kimondatott, hogy az Emke palotáján egy hónapig lengjen a gyászlobogó; a levelezések gyászkeretű papíron történjenek és az összes Emke-iskolák, óvók, népkönyvtárak stb. a temetés napján gyászünnepet tartsanak;

5. A ravatalra az egyesület, Erdély virágaiból gyopár- és cserkoszorút küldött: »A magyarság Védőasszonyának — az Emke« fölirattal és a temetésen képviseltről gondoskodott;

6. Ő Felségéhez a királyhoz részvétiratot terjesztettünk föl.

Mindezekhez javasolja az igazgató-választmány:

Mondja ki a közgyűlés, hogy hasonlólag az ezredéves ünnep alkalmából Ő Felsége a király nevére tett 50,000 koronás »I. Ferencz József népiskolai alapítvány«-hoz, az egyesület ugyanazon módozatok mellett egy 50,000 koronás »Erzsébet királyné kisedővő alapítvány«-t létesít, s e létesítés pénzügyi ágának elintézésével a választmány bízatik meg.

Abban a tudatban, hogy a t. közgyűlés a bejelentést tudomásul venni és az igazgató-választmány végül említett javaslatához egyhangulag hozzájárulni méltóztatik, megnyitómat azzal a fohással zárom, hogy: Eljen a haza, éljen a király! (Lelkes éljenzés.)

A közgyűlés az elnöki megnyitó után, melynek utolsó részét alattvalói hódolata jeléül állva hallgatta végig és lelkes éljenzéssel kísérte:

Kovács Gyula polgármester indítványára kimondja, hogy az elnöki megnyitóban foglalt javaslatok egyhangu határozattá emeltetnek, a beszéd tejtartal mulag a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatandó és gróf Béli Ákos elnöknek az Emke vezetése körül szerzett érdemei elismerésül köszönetét nyilvánítja.

2.

A mult közgyűlés jegyzőkönyve

Török Bertalan orsz. képviselő javaslatára felolvasottnak tekintetik, mivel az évi jelentésben szószerint közöltetett.

3.

A jelen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére

az elnök által javaslatba hozott báró Bánffy Ernő nagybirtokos, Fenyő Sándor a »Magyar Hirlap« szerkesztője és dr. Török István küldetnek ki.

4.

Sándor József t. alelnök-főtitkár bejelenti a közgyűlési képviselőket, melyek fel vannak már sorolva fentebb a jelenlevők jegyzékében és egyuttal jelenti, hogy kimentik elmaradásukat:

Reményi Antal jogtanácsos, hazafias levél kíséretében; dr. Csernátoni Gyula jegyző; Gáspár János jegyző, a ki egyuttal 1888. aug. 20-tól, tehát 10 éven át viselt jegyzői tisztéről is lemondását jelenti be; Réthi Lajos választmányi tag; dr. Lázár György orsz. képviselő, mint az örökös tag; Szeged város képviselője, váratlan akadály következtében; Fellegi Ottóné Budapestről rendes tag.

Szolgálat tudásul.

5.

A kijelölő bizottság tagjaiul

a közgyűlés Simó Lajos orsz. képviselő elnöklete alatt: Albach Géza kir. tanácsost, Pál István cz. kanonokot, Sándor József főtitkárt és gr. Telek László nagybirtokost küldi ki.

6.

A közgyűlési számvizsgáló bizottság tagjaiul

a közgyűlés Hajós János ny. min. tanácsos elnöklete alatt: Kovács Gyula, dr. Vajna Gábor és Matskási Pál tagokat küldi ki.

7.

Sándor József t. alelnök-főtitkár — néhai Horváth Gyula az Emke volt nagy-
érdemű alelnöke fölött emlékbeszédet tart,
melyet a közgyűlés kegyeletes megilletődéssel végig hallgatván, elhatározza
a beszéd kinyomtatását és szétosztását.

8.

Előterjesztetik az E. M. K. E. 1898. évi jelentése:

dr. Deák Albert indítványára a közgyűlés a külön füzetben kiadott és eleve
szétosztott jelentést felolvasottnak tekinti, s a nagy és gondos munkáért, valamint
általában odaadó működéseért Sándor József t. alelnök-főtitkárnak elismerést
és köszönetet szavaz.

9.

Elnök ezután az ülést öt perczre feltüggeszti, melynek leteltével elnök az ülést folyta-
tólag megnyitja és Fekete Nagy Béla jegyző előterjeszti az igazgató-választmány Alapsza-
bály-tervezetét.

Közgyűlés a tervezetet általánosságban elfogadván, részletes tárgyalás alá
vette, melynek rendén a hiteles alakban a jelen jegyzőkönyvhöz fűzött szöveg-
ben*) az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület új Alapszabályait megállá-
pitja s megbizza az elnökséget, hogy annak jóváhagyása iránt intézkedjék.

10.

Hajós János, mint a kiküldött számvizsgáló bizottság elnöke, felolvassa jelentését.

Tudomásul vétetik és Merza Lajos főpénztárosnak a fölmentvény a fenn-
tartandók fenntartásával megadatik; működéseért egyhangulag jkvi köszönet
szavaztatik.

11.

Az igazgató-választmány évről-évre megújítandó levén, a 32 választmányi tag és az
igazgató-tanács (directorium) tagjaira nézve a választás megejtetik.

Simó Lajos, a kijelölő bizottság elnöke felolvassa a bizottság javaslatát,
melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadván, Gáspár János lemondott jegyzőnek
jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, az igazgató-választmány tagjaiul pedig megvá-
lasztja a következőket:

1. Albach Géza kir. tan., ny. polgármester.
2. Gróf Apponyi Albert orsz. képviselő.
3. Benigni Samu iparos.
4. Gróf Bethlen Bálint földbirtokos.
5. Dobál Antal ügyvéd.
6. Gróf Degenfeld József főispán.
7. Gróf Desseffy Aurél földbirtokos.
8. Fekete Gábor kir. ítélő táblai elnök.
9. Ferencz József unitárius püspök.
10. H. Gál Domokos alispán.
11. Gáspár János megyei főjegyző.
12. Hory Béla megyei árvaszéki elnök.
13. Hegedüs Sándor orsz. képviselő.
14. Ifj. báró Jósika Lajos földbirtokos.
15. Koós Ferencz kir. tan., ny. kir. tanfelügyelő.
16. Kovács Gyula polgármester.
17. Kovács Ferencz apátplébános.
18. Kozma Ferencz kir. tan., tanfelügyelő.
19. Lészay Ferencz földbirtokos.
20. Gróf Majláth Gusztáv Károly r. kath. püspök.
21. Pál István ez. kanonok, r. kath. status előadó.
22. Polcz Rezső ügyvéd.
23. Rákosi Jenő szerkesztő.
24. Réthi Lajos kir. tan., tanfelügyelő.

*) Külön füzetben csatolva ez Évi-jelentéshez. T. alelnök-főtitkár.

25. Szabó Sámuel ny. ref. tanár.
26. Szvacsina Géza polgármester.
27. Török Bertalan orsz. képviselő.
28. Dr. Török István ev. ref. tanár.
29. Ugron Gábor földbirtokos.
30. Velits Ödön polgármester.
31. Vuchetich Sándor kir. posta- és távirda-igazgató.
32. Dr. Weisz József ügyvéd.

12.

Az indítványok rendén előterjesztetik Gyulafehérvár sz. kir. város meghívása a következő rendes közgyűlésnek ott tartása iránt.

Közgyűlés a meghívást örömmel fogadja s a szükséges intézkedések megtételével az elnökséget bizza meg.

13.

Elnök miután több tárgy nincs kitűzve, a megjelenteknek köszönetet mond, s kérve továbbra is a tagok buzgó és eddigi odaadó támogatását,

a közgyűlést a haza és király éltetésével bezárja.

Ezzel a közgyűlés az elnök lelkes éltetésével véget ért, s a jegyzőkönyv lezáratott.

K. m. f.

Gróf Béli Ákos,
elnök.

Fekete Nagy Béla,
jegyző.

Hitelesítik:

Br. Bánffy Ernő,
hitelesítő biztos.

Dr. Török István,
hitelesítő biztos.

Fenyő Sándor,
hitelesítő biztos.

II

A folyó 1899. évi közgyűlés meghívója.

a) Az igazgató-választmánytól.

Sz. 487—99.

Az E. M. K. E. folyó évi szept. 17-én, délután 11 órakor, Gyula-Fehérvárt a róm. kath. főgymnásium disztermében *XV. évi rendes közgyűlését* tartja. A közgyűlésre az egyesület alapító és rendes tagjait, valamint az örökös testületek képviselőit tisztelettel meghívjuk.

Kolozsvárt, az igazgató-választmány 1899. április hó 12-én tartott üléséből

Gróf Béli Ákos, elnök.

Sándor József, t. alelnök-főtitkár.

Kivonat az Alapszabályokból. 9. §. A tiszteletbeli, örökös, alapító és rendes tagok a közgyűlésen tanácskozó, indítványozó és szavazó joggal bírnak, választók és választhatók. Egyesek jogait csak személyesen, az örökös tagok meghatalmazott képviselő által gyakorolhatják. Meghatalmazott csak egyesületi tag lehet és csak egy megbízást fogadhat el. Hátralékos tag jogot nem gyakorolhat. Hátralékos az, ki az előző naptári évben esedékessé vált fizetési kötelezettségének az év végeig eleget nem tett.

b) A Gyula-Fehérvár városi választmánytól.

Sz. 32—1899.

Az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület igazgató-választmánya Gyula-Fehérvár szab. kir. város közönségének meghívására az egyesület *XV. közgyűlését* folyó évi szeptember 17-én Gyula-Fehérvárt határozta megtartani. Ez elhatározás alapján a közgyűlést rendező fiókkörünk t. Czimedet hazafias üdvözlettel hívja meg, azon reménynek adván kifejezést, hogy eljöveteleivel egyesületi működésünkben részt veendő és az egyesület munkásságát becses megjelenésével elősegíti. Gyula-Fehérvárt, 1899. július hó 6-án.

Novák Ferencz, kir. tanácsos, polgármester,

Ávéd Jákó, alelnök.

mint a fiókkör elnöke.

Dr. Elekes Viktor, alelnök.

Dr. Mayer Ödön, jogtanácsos. Issekutz János, titkár. Dr. Gál Béla, jegyző.

Roska József, ellenőr.

Cseckedy József, pénztárnok.

Dr. Mohay Sándor,	Dr. Ujfaluassy József,	Dr. Kóródy Péter,	Dr. Fejér Gerő,
Dr. Téri Ödön,	Kádár Miklós,	Fogarassy János,	Csikó Miklós,
Dr. Náthán Bernát,	Jónás Géza,	Krzyzewszky Géza,	Bartha Győző,
Dr. Emmanuel Gy.,	Polonyi Gyula,	Fuchs Nándor,	Baumann Nándor,
Dr. Deutsch Mór,	Erőss József,	Deutsch Adolf,	Bálint Ferencz,
Dr. Hartenbaum S.,	Sárdy Miklós,	Wagner Sándor,	Péter János,

választmányi tagok.

S o r r e n d:

1899. szeptember 16-án ismerkedési estély a Hungária-szálló éttermében.

1899. szeptember 17-én a reggeli 9 óra 15 perczkor érkező vonatonál az E. M. K. E. központi választmányának ünnepélyes fogadtatása Gyula-Fehérvár város közönsége részéről.

Ünnepélyes bevonulás a városba, hol a Hungária előtt a vendégeket a fiókkör üdvözlí. Délelőtti 10 órakor gyülekezés a Hungária-szálló kávéháza helyiségében.

11 órakor az E. M. K. E. lobogója alatt felvonulás a várba a főgymnásium disztermébe, a hol a közgyűlés tartatik meg a következő szokott

Tárgysorozattal:

(Az Alapszabályok 16. §-a értelmében.)

a) Elnöki megnyitó.

b) A jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tag kiküldése.

c) **Erzsébet királyné ő Felségéről kegyeletes emlékezéséde Gr. Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspöknek.**

d) Az igazgató-választmány — a vidéki választmányok működésére is kiterjedő — évi jelentésének és indítványainak, nemkülönben az igazgató-választmány határozatai ellen netán beadott felebbezéseknek előterjesztése és elintézése

e) Az igazgató-választmány előterjesztése a megelőző évi zárszámadásra, pénztári és vagyoni állapotra vonatkozó számvizsgáló-bizottsági jelentésről; a felmentvények megadása, továbbá a költségvetés megállapítása.

f) Az egyesület tisztviselőinek, tiszteletbeli tisztviselőinek és tiszteletbeli tagjainak, igazgató-választmányának és a három tagu számvizsgáló-bizottságnak megválasztása, a hivatali állások szervezésének és a hivatalnokok javadalmazásának helybenhagyása.

A választás közfelkiáltással, vagy 10 tag kívánatára titkos szavazással és a tisztviselőkre nézve általános, a választmány tagjaira nézve viszonylagos szótöbbséggel történik.

A tisztikar tagjai a közgyűlés által 6 évre választatnak, de jogában áll a közgyűlésnek egyes tisztviselőket szerződéses viszonyonnyal állandósítani is. A tisztviselőknak a közgyűlés az igazgató-választmány előterjesztésére tiszteletdíjat, fizetést, javadalmazást és nyugdíjat állapíthat meg.

g) Tagok önálló indítványai, melyek az igazgató-választmányhoz a közgyűlés előtt legálább 8 nappal írásban benyújtattak.

h) Az egyesületi Alapszabályok, általános munkaterv, ügyrend és más szükséges szabályzatok és utasítások megállapítása, vagy módosítása fölött határozatal.

Egyes tagoknak a tárgysorozatban kitűzött önálló indítványait a közgyűlés újabb tárgyalás, esetleg érdemleges intézkedés végett az igazgató-választmányhoz utasíthatja.

Délután 2 órakor társas ebéd a sétaterén.

Ebéd után a város nevezetességeinek megtekintése.

A lövész-egylet által a lövöldében rendezendő ünnepély megtekintése.

Mindenemű kérdésre készséggel és késedelem nélkül felvilágosítást ad a fiókkör elnöksége, hová a megkeresések és esetleges pénzösszegek küldendők.

Ebédjegy 3 frt, mely összeg szeptember hó 7-ig a fiókkör elnökéhez küldendő be.

Felkérjük a t. Czimet arra, hogy a gyűlésen megjelenési szándékról szeptember hó 7-ig elnökségünket értesíteni sziveskedjék a végből, hogy a kellő szállásról gondoskodhassunk. Azon vendégek, kik szállodákban óhajtának elszállásolva lenni, abbéli óhajátukat sziveskedjenek az elnökségnél jelezni.

Az EKE által rendezendő kirándulások.

I. Szeptember 18-án kirándulás a Detonátára. Indulás Gyulafehérvárról d. e. 4 óra 37 perczkor Érkezés Zalatnára 7 óra 28 perczkor.

Fogadtatás Zalatna község előljáróságától.

Megtekintése a köcsiszoló iskolának, kohóknak stb.

Rövid reggeli után indulás d. e. 10 órakor kocsikon Buesum-Cserbun és Izbitán át Buesum-Sászáig. Innen gyalog (2 klmtr.) a Detonátiáig. Délután 1/2 órakor ebéd az EKE. detonáti menedékházában. Este visszatérés Abrudbányára és vacsora után itt meghálás.

Szeptember 19-én. Dél előtt 8 óráig a város futólagos megtekintése és 9 órakor továbbutazás a verespataki zúzó művekhez és aranybányákhoz. Estére Zalatnára visszatérés és itt meghálás.

Szeptember 20-án reggel 5 órakor vasuton visszaindulás Kolozsvárra.

II. Szeptember 18-án. Kirándulás Algyógyra. Gyulafehérvárról indulás reggel 4 óra 11 perczkor. Érkezés Romoszra 5 óra 9 perczkor. Innen kocsikon Algyógyra.

Reggeli az EMKE alapította m. kir. állami Gróf Kun Kocsárd székely földmives iskolában. Azután az intézet megtekintése. Kun Kocsárd Gr. sirjának megkoszorúzása. Kirándulás a fürdőbe. Itt ebéd és d. u. 6 óra 28 perczkor visszatérés Kolozsvárra.

A kirándulási költségek személyenként Abrudbánya, Verespatak és a Detonátára 16 frt. A kirándulási költségek Algyógyra 5 frt.

A kik a kirándulásban résztvenni óhajtanak, kéretnek a kitüntetett összegnek felét az EKE. titkári hivatalához Kolozsvárra beküldeni, mely összegbe az étkezési, koesi és vasuti költségek be vannak számítva.

Gyulafehérvárra(-ról) érkező és induló vonatok közlekedése.

A) Vonatok érkezése.

Budapestről, Kolozsvár, Tövisen át, Tövisen átszállással indul a gyorsvonat 9 óra 15 percz este, érkezik 9 óra 30 percz reggel; Maros-Vásárhelyről, Kocsárdon át indul reggel 5 óra 30 percz és csatlakozik a Kocsádról induló 7 óra 52 p gyorsvonathoz, érkezik Gyulafehérvárra, mint az előbbi vonat.

Budapestről Arad felé közvetlen átszállás nélkül, indul reggel 6 óra 50 p. érkezik 4 óra 26 percz délután.

Brassóból indul a gyorsvonat délután 2 óra 18 percz, érkezik este 9 óra 15 percz:

a) E vonathoz csatlakoznak Brassóban a Zernestről déli 12 óra 5 percz és Kézdi-Vásárhelyről reggeli 10 óra 22 percz induló és Brassóba d. u. 1 óra 32 p., illetve 1 óra 51 p. érkező vonatok.

b) A Székely-Udvarhelyről d. u. 3 órakor induló és Héjjasfalváról 5 óra 4 percz érkező vonat.

Déváról reggeli 5 óra 20 percz induló vonat érkezési ideje 7 óra 38 percz.

Zalatnárol reggel 5 órakor indul és érkezik Gyulafehérvárra 7 óra 14 percz reggel.

B) Vonatok indulása Gyulafehérvárról.

Budapestre, Aradon át gyorsvonat reggel 3 óra 55 p., d. e. 11 óra 13 p., személyvonat d. u. 2 óra 38 p., (este 8 óra 42 p., Gyulafehérvárról Déváig) és reggel 4 óra 11 percz.

Budapestre—Tövis—Kolozsváron át este 7 órakor és Tövisen csatlakozik a gyorsvonathoz este 8 óra 6 percz.

Ugyanezen vonattal mennek Maros-Vásárhely felé. Kocsárdra érkezik este 8 óra 49 percz, innen indul 11 óra 1 percz éjjel.

Brassó felé gyorsvonat indul este 11 óra 45 percz. Brassóba érkezik reggel 5 óra 7 percz.

Zernest és Kézdi-Vásárhely felé indul Brassóból reggel 8 óra 35 percz, illetve utóbbihoz reggel 5 óra 19 percz, érkezik Zernestre d. e. 10 óra 28 percz, Kézdi-Vásárhelyre reggel 8 óra 53 percz.

Ugyanezen vonattal Székely-Udvarhely felé Héjjasfalváig, ide érkezik éjjel 2 óra 29 percz, indul reggel 4 óra 14 percz.

Zalatnára reggel 4 óra 37 percz, d. e. 9 óra 40 percz és d. u. 4 óra 36 percz.

III.

Az eddig tartott közgyűlések kimutatása.

— Hely és időrend szerint az alakulás évtől maig. A fontosabb események feltüntetésével. —

Első értekezlet 1884. decz. 27. *Kolozsvárt.* (A városházán. Az E. M. K. E. megalapítása kimondatik.)

Alakuló közgyűlés 1885. ápril. 12. *Kolozsvárt.* (A redutban. *Kossuth* Lajos sürgönyileg üdvözli a közgyűlést. Id. tisztikar választatik.)

1. *Első rendes közgyűlés* 1885. aug. 31. *Kolozsvárt.* (A redutban. Kis-Küküllővármegye megszavazza az egyesület számára a 2%-os pótdót. Rendes tisztikar választatik.)

2. *Második rendes közgyűlés* 1886. aug. 29. *Kolozsvárt.* (A redutban. »Határszéli kiállítás.« »Írók és művészek társasága«-nak lerándulása Budapestről.)
3. *Harmadik rendes közgyűlés* 1887. aug. 28. *S.-Szentgyörggyön.* (»Székely ipari és gazdasági kiállítás.« »Írók és művészek társasága«-nak második lerándulása. Szept. 23-án fogadja először Ő Felsége a király az *Emkét.*)
4. *Negyedik rendes közgyűlés* 1888. aug. 20. *Brassóban.* (Szent-István-napi nagy nemzeti ünnep. »Írók és művészek társasága«-nak harmadik lerándulása.)
5. *Ötödik rendes közgyűlés* 1889. szept. 3. *Szamos-Ujvárt.* (Lobogó-szentelés. Emlékbeszéd R ö k k Szilárd fölött.)
6. *Hatodik rendes közgyűlés* 1890. szept. 5. *Déván.* (A fiókok ügyrendjének megállapítása. Az algyógyi gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola megalapítása.)
7. *Hetedik rendes közgyűlés* 1891. okt. 4. *Maros-Vásárhelyt.* (Az E. M. K. E. létesítette E. K. E. = Erdélyrészi Kárpát-egyesület fürdőügyi congressusa. Emlékbeszéd Kovács Sándor és Derzsi János fölött.)
8. *Nyolczadik rendes közgyűlés* 1892. jun. 7. *Budapesten* a redutban. (Ő Felsége a király koronázása 25 éves emlékünnepének örömére.)
9. *Kilenczedik rendes közgyűlés* 1893. máj. 28. *Deésen.* (Az E. K. E. radna-borbereki fürdőjének ünnepélyes megnyitása.)
10. *Tizedik rendes közgyűlés* 1894. jun. 3. *Tordán.* (Báró Jósika Miklós születésháza emléktáblájának leleplezése. Az egyesület vagyona eléri az 1 millió frtot.)
11. *Tizenegyedik rendes közgyűlés* 1895. jun. 4. *Sz.-Udvarhelyt.* (Jubiláris közgyűlés, az egyesület 10 éves fennállása alkalmából. Emlékbeszéd Kun Kocsárd gróf fölött. Szept. 22-én Ő Felsége a király másodszer fogadta az *Emkét.*)
12. *Tizenkettedik rendes közgyűlés* 1896. szept. 8. *Budapesten.* (A kiállítási »Ünnepélyek csarnoká«-ban. Kapcsolatban a Közművelődési egyesületek *Emke* rendezte congressusával és kiállításával. Ez évben jun. 16-án Ő Felsége a király meglátogatta a közművelődési kiállítást. A congressus hódoló sürgönyére Ő Felsége köszönő irattal válaszolt.)
13. *Tizenharmadik rendes közgyűlés* 1897. nov. 14. *Kolozsvárt.* (A redutban. Emlékbeszéd Bethlen Gábor gróf és R ö k k Pál fölött.)
14. *Tizennegyedik rendes közgyűlés* 1898. nov. 20. *Kolozsvárt.* (A vármegyeházán. Az új Alapszabályok elfogadása. Emlékbeszéd Horváth Gyula fölött.)
15. *Tizenötödik rendes közgyűlés* 1899. szept. 17. *Gyula-Fehérvárt.* (Kegyeletes emlékbeszéd Erzsébet királyné Ő Felségéről. Az algyógyi székely földmives iskola meglátogatása.)

B)

Az igazgató-választmány.

I.

Az igazgató-választmány üléseit látogatták.

1898. szept. 12-től — 1899. jun. 12-ig.

(Tisztviselők, alapító és választott választmányi tagok.)

1. Ajtai K. Albert szerkesztő, Kolozsvárt.
2. Albach Géza kir. tan., ny. polgármester, Kolozsvárt.
3. B. Bakk Lajos iparos, Kolozsvárt.
4. Balogh Károly tanár, jegyző, Kolozsvárt.
5. Benigni Sámuel iparos, Kolozsvárt.
6. Beldi Akos gróf, főispán, elnök, Kolozsvárt.
7. Benkő Mihály bankigazgató, Kolozsvárt.
8. Biró Béla apátkanonok, dir. tag, Kolozsvárt.
9. Csernátoni Gyula dr., kir. tanfelügyelő, jegyző, Beszterce.
10. Csiky Viktor dr., egyetemi tanár, Kolozsvárt.
11. Deák Albert dr., ügyvéd, Kolozsvárt.
12. D. Deák József birtokos, Kolozsvárt.
13. Deáky Albert ügyvéd, dir. tag, Kolozsvárt.
14. Ditrői József mérnök, Kolozsvárt.
15. Dobál Antal ügyvéd, Kolozsvárt.
16. Dorgó Albert kir. közjegyző, Kolozsvárt.
17. Eöry Ernő bankhivatalnok, jegyző, Kolozsvárt.
18. Feilitzsch Árpád br., cs. és kir. kamarás, orsz. képvis., Kolozsvárt.
19. Fekete Gábor kir. it. táblai elnök, Kolozsvárt.
20. Fekete Nagy Béla városi tanácsos, jegyző, Kolozsvárt.
21. Ferencz József unitárius püspök, Kolozsvárt.
22. Ferenczi Gyula bankigazgató, Kolozsvárt.
23. Gajzágó Manó ügyvéd, jogtanácsos, Kolozsvárt.
24. Gáspár János m. főjegyző, N.-Enyed.
25. Hajós János ny. min. tanácsos, Kolozsvárt.
26. Gyárfás Benedek jószágigazgató, számvizsgáló, Kolozsvárt.
27. Hevesi József iparos, Kolozsvárt.
28. Hirsch Ödön gyáros, Kolozsvárt.
29. Hory Béla árvaszéki elnök, Kolozsvárt.
30. Horovitz Sámuel vállalkozó, Kolozsvárt.
31. Issekutz Gyula dr., kir. törvényszéki bíró, Kolozsvárt.
32. Karácsonyi Sándor gazdatiszt, Kékes.
33. Kovács Géza posta- és távirda főtiszt, Kolozsvárt.
34. Kovács Gyula polgármester, N.-Enyed.
35. Kornis Viktor gr., birtokos, alelnök, Szt.-Benedek.
36. Kozma Ferencz kir. tan., tanfelügyelő, Kolozsvárt.
37. Kuun Géza gróf, v. b. t. t., tiszteleti elnök, Maros-Németi.
38. Kuskó István hírlapíró, Kolozsvárt.
39. László László birtokos, Kolozsvárt.
40. Lészay Ferencz birtokos, M.-Gorbó.
41. Matskássy Pál birtokos, Kolozsvárt.
42. Merza Gyula birtokos, Kolozsvárt.
43. Merza Lajos kir. tan., főpénztáros, Kolozsvárt.
44. Mihály István birtokos, Kolozsvárt.
45. Nagy Gábor bérlő, Kolozsvárt.
46. Pál István cz. kanonok, r. k. status előadó, Kolozsvárt.
47. Papp Farkas kir. it. táblai bíró, Kolozsvárt.
48. Perl József fogorvos, Kolozsvárt.
49. Polez Rezső ügyvéd, Kolozsvárt.
50. Radnóti Dezső E. K. E. főtitkár, Kolozsvárt.
51. Reil Dániel iparos, Kolozsvárt.
52. Sándor József orsz. képvis., t.-alelnök-főtitkár, Kolozsvárt.
53. Sárkány Lajos dr., igazgató tanár, számvizsgáló, Kolozsvárt.
54. Simonffy István gépgyáros, Kolozsvárt.
55. Solymosy Olivér gépgyáros, Kolozsvárt.

56. Szabó József birtokos, M.-Fenes.
 57. Szabó Sámuel ny. ref. tanár, Kolozsvárt.
 58. Szathmáry Elek ékszerész, Kolozsvárt.
 59. Szekula Ákos vezérfelügyelő, ellenőr, Kolozsvárt.
 60. Szvacsina Géza polgármester, Kolozsvárt.
 61. Teleki Domokos gróf, orsz. képvis., alelnök, Kozárvár.
 62. Teleki László gróf (koltói), birtokos, Kolozsvárt.
 63. Török István dr., ref. tanár, Kolozsvárt.
 64. Vuchetich Sándor m. kir. posta- és táv. igazg., Kolozsvárt.
 65. Weisz József dr., ügyvéd, Kolozsvárt.
 66. Weisz Mór bérlő, Kolozsvárt.

II.

Az igazgató-választmány ülései a jelen közgyűlési évben. *)

(1898. szept. 12-től 1899. szept. 12-ig.)

Folyó szám.	Mikor?	Elnökölt.	Előadott.	Jegyzett.	Jegyző-könyvi há- tározatok száma.		Együtt.	Jelen volt hány választott és alapító tag?
					Fő- szám.	Al- szám.		
	1898.							
1	szept. 12.	Gr. Béldi Ákos	Sándor József	Balogh Károly	1	4	5	16 tag
2	okt. 12.	" "	" "	Fekete Nagy Béla	20	—	20	17 "
3	nov. 12.	Biró Béla	" "	Balogh Károly	29	3	32	17 "
4	decz. 12.	Gr. Béldi Ákos	" "	Fekete Nagy Béla	34	3	37	17 "
	1899.							
5	január 12.	" "	" "	dr. Csernátoni Gyula	19	20	39	24 "
6	febr. 12.	" "	" "	Balogh Károly	23	—	23	40 "
7	márcz. 12.	" "	" "	Eöry Ernő	37	—	37	28 "
8	ápril 12.	" "	" "	Balogh Károly	46	27	73	23 "
9	május 12.	" "	" "	Szekula Ákos	27	—	27	17 "
10	junius 12.	" "	" "	Fekete Nagy Béla	35	—	35	19 "
Összesen					271	57	328	218 tag

*) Jun. 12-étől kezdve szept. 12-ig rendes szünet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III.

A directorium ülései a jelen közgyűlési évben.

Folyó szám.	Mikor?	Elnökölt.	Előadott.	Jegyzett.	Jegyző-könyvi há- tározatok száma.		Együtt.
					Fő- szám.	Al- szám.	
	1898.						
1	szept. 12.	Gróf Béldi Ákos	Sándor József	Balogh Károly	39	—	39
2	okt. 11.	" "	" "	Merza Lajos	31	—	31
3	nov. 12.	" "	" "	Balogh Károly	35	3	38
4	decz. 12.	" "	" "	Fekete Nagy Béla	42	3	45
5	decz. 15.	" "	" "	Fekete Nagy Béla	1	2	3
	1899.						
6	jan. 12.	" "	" "	dr. Csernátoni Gyula	30	20	50
7	jan. 19.	Br. Feilitzsch Árpád	" "	Merza Lajos	4	2	6
8	febr. 12.	Gróf Béldi Ákos	" "	Fekete Nagy Béla	37	—	37
9	márcz. 12.	" "	" "	Eöry Ernő	37	15	52
10	április 12.	" "	" "	Balogh Károly	50	27	77
11	május 12.	" "	" "	Merza Lajos	29	—	29
12	jun. 12.	" "	" "	Fekete Nagy Béla	45	—	45
13	jun. 16.	" "	" "	Merza Lajos	4	—	4
14	jun. 30. *)	" "	" "	Balogh Károly	18	—	18
Összesen					402	72	474

*) A jelentés ezen része elkészültéig több ülés nem volt.

IV.

Állandó bizottságok és szakosztályok.

F. sz.	Bizottság neve.	Kiküldetés.	Tagok nevei.	Összejött.	Előadott.
1	Irodalmi szakosztály	Állandó	Tagjai időnként kiegészíthetik magukat.	Majdnem minden directoriumi ülés alkalmával	Szabó Sámuel alelnök, mint előadó.
2	Segélyző bizottság	Állandó. 1890. máj. 3-áról.	Bartha Miklós elnök, H. Gál Domokos előadó, Csernátoni Gyula dr., Szabó Samu, Bethlen Bálint gr., Sándor József, Biró Béla, Merza Lajos.	1897. máj. 10-kétől 4 ülésben.	Sándor József t. alelnök-főtitkár.
3	Algyógyi áll. gr. Kun Kocsárd székely földmives iskola ellenőrző bizottsága.	Az évváró közvizsgálatokat megelőző leg.	Gróf Kornis Viktor, Sándor József t. alelnök-főtitkár, Simay Ferencz, Mihály István, Polcz Rezső.	1898 szept. 16—18-ikán, 1899. febr. 24—25-én.	Kiszálltak az elől- említett tagok.

V.

Központi kiszállások és képviseltetések.

— Mult közgyűléstől a jelen közgyűlésig. —

Mikor ?	Mily tárgyban ?	Hová v. hol?	Ki, vagy kik részéről ?
1898. nov. 13.	Hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat közgyűlésére.	Dévára	Török István dr. ref. főgymn. tanár, igazg.-választmányi tag Kolozsvárról.
1899. jan. 11.	Szász Domokos ref. püspök temetésén.	Kolozsvárt	Béldi Ákos gróf elnök vezetése alatt többen. (Az özvegyhez részvétírat intéztetett.)
1899. jan. 31.	Az Emke-iskola kollaudálása tárgyában.	Kis-Sebesre	Merza Lajos kir. tan., főpénztáros.
1899. febr. 19.	Torda-Aranyosvármegyei választmány közgyűlésére.	Tordára	Sándor József t. alelnök-főtitkár.
1899. febr. 24., 25-én	Székely földmives iskola téli félévi vizsgálataira	Algyógyra	Kornis Viktor gróf alelnök, Sándor József t. alelnök-főtitkár, Simay Ferencz birtokos, alapító tag és Polcz Rezső ügyvéd, választmányi tag.
1899. márcz. 15.	Temesvári gyufagyár r. t. küldöttségével az E. M. K. E.-gyufák érdekében a kir. kereskedelemügyi miniszternél.	Budapest	Feilitzsch Árpád br. directoriumi tag, mint vezető.
1899. márcz. 26.	Hegedüs Sándor kir. kereskedelemügyi miniszternél, mint az E. M. K. E. igazgató-választmányi tagjánál tisztelegő küldöttség, kineveztetése alkalmából.	Kolozsvárt	Béldi Ákos gróf elnök vezetése alatt nagyobb küldöttség.

Mikor?	Mily tárgyban?	Hová v. hol?	Ki, vagy kik részéről?
1899. máj. 7.	Az E. M. K. E.-iskola és kisdud- óvó építése ügyében.	Balázsfal- vára	Merza Lajos kir. tan., főpénz- táros, Szabó Sámuel ny. ref. ta- nár, főgondnok, Kolozsvárról és Gáspár János Alsó-Fehérmegye főjegyzője, választmányi tag Nagy- Enyedről.
1899. máj. 16.	Dunántúli Közművelődési Egye- sület Széll Kálmán v. b. t. t. mi- niszterelnököt díszelnökké választó közgyűlésén.	Budapes- ten	Feilitzsch Ártur báró, dir. tag vezetése alatt: Dániel Gábor, Jankovich István, Molnár Antal dr., Perczel Béni, Török Bertalan, Werner Gyula és Wass Béla gróf, orsz. képviselők.
1899. máj. 12.	Hajós János ny. miniszteri ta- nácsos, a »Székely Művelődési és Közigazdasági Egyesület« volt el- nöke temetésén	Kolozsvárt	Béldi Ákos gróf vezetése alatt többen.
1899. máj. 28.	Gyula-Fehérvár városi választ- mány ülésére a folyó évi közgyű- lés előkészítése tárgyában.	Gyula-Fe- hérvárra	Sándor József t. alelnök-fő- titkár.
1899. jun. 9.	Az E. M. K. E.-iskola megtekint- ése ügyében.	Kis- Sebesre	Béldi Ákos gróf elnök.
1899. jun. 11.	Kossuth-szobor teleplezésére	Maros-Vá- sárhelyre	Feilitzsch Ártur báró, dir. tag.
1899. jun. 25.	Hegedüs Sándor kir. kereske- delemügyi miniszternél gyászoló küldöttség édes anyja elhunyt alkalmából.	Kolozsvárt	Béldi Ákos gr. elnök veze- tése alatt nagyobb küldöttség.
1899. jul. 4.	Kovács Ferencz apát-plebánus temetésére	Maros-Vá- sárhelyre	Sándor József t. alelnök-fő- titkár és Hory Béla, Kolozsvár- megye árvaszéki elnöke, igazg. választmányi tag.
1899. jul. 6.	E. M. K. E.-iskola és óvoda építése ügyében	Balázsfal- vára	Béldi Ákos gr. elnök, Merza Lajos kir. tan., főpénztáros, Szabó Sámuel Kolozsvárról, Gáspár János és Kovács Gyula polgármester, választmányi tag, Nagy-Enyedről.
1899. jul. 30.	Petőfi-társaság segesvári Petőfi- ünnepére	Segesvár- ra	Bartha Miklós alelnök veze- tése alatt többen.

Részt vett ezen kívül az egyesület a Kolozsvárt szokásos hazafias és nemzeti ünnepeken, — márcz. 15-iki ünnep, ápril 11-iki ünnep, aug. 18-án Ő Felsége a király születés napja, aug. 20-án Szent-István ünnep, okt. 4-én Ő Felsége a király nevenapja, okt. 6-iki ünnep stb. — rendszeren a tisztikar által képviselve.

A vidékről a központba ellátogattak az igazgató-választmány üléseit látogatók jegyzékében felsoroltakon kívül a fiókválasztmányok egyes tisztviselői, az Emke-iskolák és óvódák gondnoksági tagjai és a tanítók közül többen, általán ügyes-bajos dolgaikban egyes tagok is számosan.

C.)

A fiókválasztmányok.

I.

Budapest-székesfővárosi választmány.

A Budapest székes-fővárosi választmány tagsági- és pénzügyeit 1895. július hótól a központi pénztár vette át s törekvésül azt tűzte ki, hogy a tagsági ügyeket rendezze és a fennállott hátralékokat lehetőleg behajtsa. Erre vonatkozólag örömmel jelenthetjük, hogy a végzett munkálkodás eredményes volt s jelenleg 500 körül jár oly tagjaink száma, a kik tagsági ügyeiket a multa vonatkozólag teljesen kiegyenlítették s már a f. évit is rendezték.

A bevételre vonatkozólag érdemesnek tartjuk megemlíteni, hogy a központi pénztár a székes főváros területéről tagdíjakban, perselygyűjtésekben és adományokban bevett: Az 1895 év második felében 1061 frt 08 krt, 1896 évben 3668 frt 74 krt, 1897 évben 1700 frt 97 krt és 1898 és f. évben ezideig k. b. 3000 frtot. Az 1898 évben folyt be a legtöbb rendes tagsági hátralék és a szép bevételt növelte a »Székes-fővárosi bál« 400 frt alapítványa is.

A székes fővárosi választmány területén a persely-gyűjtés is még mindig szépen eredményez s különösen kiemeljük gróf Károlyi Tiborné-Degenfeld Schomburg Emma grótnő, nő-választmányi elnöknő Ó Nagyméltósága gyűjtését, ki a f. közgyűlési évben is a felügyelete alatt levő perselyekből 193 frt 12 krt küldött be, melyek között nagyobb tételek: Rajzinger Antalné Parád 75 frt, Mikolay Lajosné Nyirbátor 48 frt 45 kr, br. Podmaniczky Gézáné Kis-Kartal 10 frt 80 kr, özv. Kordin N.-né Budapest 10 frt 05 kr, Kósa Miklósné Csurgó 8 frt, gróf Károlyi Gyuláné Budapest 6 frt, báró Podmaniczky Leventéné 5 frt 20 kr, Eősz Ferenczné Budapest 5 frt 20 kr. Megfelelő hazafias köszöneteket küldtünk.

Központunk is 100 darab új gyűjtőperselyt helyezett el, melyek a mult év szeptember hó folyamán kiürítettén, a begyűlt összeg 177 frt 35 kr volt. Ez alkalommal is az illető gyűjtőknek köszönetet mondtunk.

Különböző adományok ezimen is jelentékeny összegek folynak be. Az Emke-levélpapir tulajdonosánál 25 frt jött be; az „Emke-kávéház“ tulajdonosa Wassermann Jónás 4 évre visszamenőleg 100 frtot küldött a felajánlott évi 25 frt czimhasználat utáni járadékban. Az „Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár“ ujlag beküldte a már évek óta rendszeres 50 frt. adományát.

Reméljük, hogy a legközelebbi taggyűjtési akció a székesfőváros területén a legtöbb új taggal fogja növelni leendő új tagjaink számát.

Elnök: Desseffy Aurél. Jegyző: Rényi Dezső. Nőválasztmányi elnöknő: gr. Károlyi Tiborné-Degenfeld Emma grnő. Kerületi elnöknők és alelnöknők: I. ker. Elnöknő: Országh Sándorné. Alelnöknők: Schwarzer Ottóné, Szelestey Gézáné. II. ker. Elnöknő: Rupp Zsigmondné. III. ker. Elnöknő: Radány Dezsőné. Alelnöknők: Weissenbacher Endréné: Tatay Adolfné. IV. ker. Elnöknő: Kemény Kálmánné brné. Alelnöknők: Hosszu Józsefné, Takács Lajosné, Bischitz Dávidné. V. ker. Elnöknő: Brüll Ignáczné. Alelnöknők: Nyiry Lajosné. VI. ker. Elnöknő: Berzeviczy Albertné. Alelnöknők: Megyeri Krausz Izidorné, özv. Bánffy Béláné grófné. VII. ker. Elnöknő: Tarcay Jánosné. Alelnöknők: Trux Hugóné. VIII. ker. Elnöknő: Hampel Józsefné. Alelnöknők: Hegedüs Sándorné, Kada Mihályné. IX. ker. Elnöknő: Schnierer Aladárné. Alelnöknők: Jordán Imréné, Szilassy Aladárné, Csiky Kálmánné. X. ker. Elnöknő: Natter Ferenczné. Alelnöknők: Fácányi Arminné, Bereczky Endréné.

II.

Debreczen sz. kir. városi és Hajdúvármegyei választmány.

Sz. 10—99. Eln.

Van szerencsém az E. M. K. E. f. évi közgyűlési jelentéséhez részünkről a f. évi jun. hó 22 én tartott tisztújító közgyűlés jegyzőkönyvét és a pénztáros számadását jelentésül beküldeni. Debreczen, 1899. jul. 7-én

Gróf Degenfeld József elnök.

Jegyzőkönyv,

felvétel Debreczenben, 1899 évi január 22-én az Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület Debreczen sz. kir. városi és Hajdúvármegyei fiók választmányának évi rendes közgyűléséből.

Jelen voltak: gróf Degenfeld József főispán, mint elnök; Kiss Aron, Némethy Lajos, Karap Mór, Komlóssy Arthur, Komlóssy Dezső, Miskolczy Jenő, dr. Viczián István, Fodor József, Simonffy Imre, Szabó Mihály, Zimmermann Gyula, Steinacker Sándor, Rónesik Lajos, Bészler Károly, Boros Lajos, Koncz Ákos Péter Gábor.

1. Elnök az egybegyűlteket üdvözlővén, az ülést megnyitja s előadja, hogy ezen közgyűlésnek egyedüli tárgya a tisztújítás megtartása, miért is úgy a maga, mint tisztársai és a választmány nevében lemondását bejelenti s felhívja a közgyűlést, hogy először is elnököt válasszon.

Miskolczy Jenő igen meleg szavakkal emlékezik meg elnök úr ő Múltóságának az Emke ügyei körül kifejtett fáradozásairól, ki e fiók megalakulása óta, ennek élén állva oly szép eredményeket mutathat fel, melyek például szolgálhatnak másoknak is; indítványozza: kérje fel a közgyűlés gr. Degenfeld József főispán urat az elnöki tisztség tovább viselésére. főispán

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel választja meg elnökké gr. Degenfeld József főispán urat.

2. Gr. Degenfeld József főispán úr a bizalomnak ilyen frappáns nyilvánulása után hazafias kötelességének tartja az Emke itteni fiók választmányának elnökségét újból elvállalni s elfoglalván az elnöki széket felhívja a közgyűlést, hogy az alelnököket válassza meg.

Alelnökké közfelkiáltással Simonffy Imre Debreczen sz. kir. város polgármestere és Karap Mór, Hajdúvármegyei nagybirtokos megválasztatnak.

3. Elnök felhívja a közgyűlést, hogy titkárát válasszon

Titkárrá közfelkiáltással Márk Endre ügyvédi kamarai elnök megválasztatik.

4. Elnök felhívja a közgyűlést, hogy jegyzőket válasszon.

Jegyzőkké közfelkiáltással: dr. Viczián István főispáni titkár és Péter Gábor megválasztatnak.

5. Elnök felhívja a közgyűlést, hogy pénztárnokot válasszon.

Pénztárnokká közfelkiáltással Bészler Károly városi tanácsnok választatik meg.

6. Elnök felhívja a közgyűlést, hogy ellenőrt válasszon.

Ellenőrré közfelkiáltással Rónesik Lajos város tanácsnok választatik meg

7. Elnök előadja, hogy az igazgató-választmányi tagsági helyekre megtette javaslatát, mielőtt azonban ezen névsor felolvasatnék, kéri felolvasni azok neveit, kik mint alapító tagok Alapszabály szerint hivatalból tagjai a választmányoknak. Ezek a következők:

Balassa Károly. B. Újváros község, képvis.: Györffy István. Besztereczy Károlyné. Csanak József. Debreczeni felolvasó kör, képvis.: dr. Bakonyi Samu. Debreczeni függetlenségi kör, képvis.: dr. Kocsár Gábor. Debreczeni ev. ref. egyház, képvis.: Nt. Némethy Lajos. Debreczeni ipar- és keresk. bank. Debreczeni kaszinó, képvis.: Szunyogh Sándor. Debreczeni m. kir. illeték-kiszabási tisztviselők, képvis.: Megyessy Ferencz. Debreczeni nőegylet, képvis.: Veres Lászlóné. Debreczeni első takarékpénztár, képvis.: Szepessy Antal. Gr. Degenfeld Gusztávné. Gr. Degenfeld József. Debreczeni Ellenőr, képvis.: Zolthay Lajos. H.-Böszörményi részv. társulati takarékpénztár, képvis.: Nánky Béla. Özv. Hegyi Mihályné. István gőzmalom társ. Kaba város. Katz Ákos. H.-Nánási takarékpénztár. H.-Sámson községe. Nemes Kálmán. Csege község. Egyek község. H.-Böszörmény város, képvis.: Losonczy Almos. H.-Szoboszló város, képvis.: dr. Czeglédi Mihály. Mike-Péres község, képvis.: Papp Imre. Alsó-Szabolcs-hajdu-vidéki tanító-egylet, képvis.: Simon Károly. H.-V.-Péres község, képvis.: Kohutovits János. Zimmermann Gyula. H.-Dorog város. Márk Endre. Debreczeni ág. evang. egyház, képvis.: Veszter István. Debreczeni keresk. társulat, képvis.: Zádor Lajos. H.-Szoboszlói takarékpénztár, képvis.: Hetényi Lipót. Debreczeni pincér-egylet. Debreczeni ügyvédi kamara, képvis.: dr. Kola János. Dr. Balkányi Miklósné. Dr. Medve Kálmán. Vecsey Viktor. Debreczen sz. kir. város. Debreczeni dalegylet, képvis.: dr. Magoss György. Kardos László.

A felolvasott névsor tudomásul vétetik; ennek utánna pedig, — az igazgató-választmány ajánlatához képest választmányi tagokul megválasztatnak:

Nők, helybeliek: Csiffy Kata. Berger Henrikné. Kaszanyiczky Endréné. Dr. Popper Alajosné. Huzly Lujza. Joó Istvánné. dr. Kola Jánosné. Berger Jenőné. Varga Ferenczné. Losonczy Almosné. Dr. Sárváry Gyuláné. Bernát Elemérné. Simonffy Béláné. Iggyártó Sándorné. Dobieczy Sándorné.

Nők, vidékiek: Fogthü Jánosné. Nábráczky Istvánné. Szöllőssy Imréné. Ujváry Ödönné. Szikes Endréné.

Férfiak, helybeliek: Békesy László. Szabó Kálmán. Csiki Lajos. Géressy

Kálmán. Harmath Gergely. Dr. Király Ferencz. Kiss Albert. Komlóssy Arthur. Ferenczy Elek. Krasznay Ferencz. Lengyel Imre. Erber Vilmos. Fischbein Ignác. Dr. Popper Alajos. Serly Ede. Boezkó Sámuel. Steinacker Sándor. Dr. Szikszai Szabó József. Torday Gábor. K. Tóth Kálmán. Vecsey Imre. Kiss Áron. Bekény Péter. Debreczeni Lajos. Donogán István. Mayer Emil. Ábrahám László. Kernhoffer József. Dobieckzy Sándor. Dóczy Imre. Fried Emil. Komlóssy Dezső. Miskolczy Jenő. Szentkirályi Tivadar. Mihalovics István.

Férfiak, vidékről: Dr. Boda Gyula, P.-Ladány. Csohány László, Nánás. Horváth Kálmán, Kaba. Nábráczky István, Nádudvar. Padrah Sándor, Szoboszló. Paksy Károly, Böszörmény. Soltész Farkas, Tetétlen. Zsigmond Sándor, Szoboszló. Dávidházy János, Kaba. Erős Lajos, P.-Ladány. Bogdán Gábor, Földes. Czeglédy Mihály, Szoboszló. Somossy Béla, Böszörmény. Ványi Lajos, Földes. Illyés Endre, B.-Ujváros.

Miről a megválasztottak értesítendőek.

8. Alapszabály szerint ezen jegyzőkönyv hitelesítendő lévén: ennek eszközzésére az elnökségen kívül Miskolczy Jenő és Fodor József urak felkértnék.

Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést berekeszti. Kelt mint fent. Gróf Degenfeld József s. k. elnök; jegyzette Péter Gábor s. k. jegyző. Miskolczy Jenő s. k. Fodor József s. k.

Kimutatás

Az Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület Hajdúvármegyei és Debreczeni sz. kir. városi fiókválasztmányáa pénztári naplójának 1898. évi zárlatáról.

I. Bevétel.

1. Pénzmaradvány 1897. évről	1987-07 ¹ / ₂
2. Rendes tagoktól	681.—
3. Pártoló tagoktól	111.—
4. Adományokból	135.—
5. Persely gyűjtésekből	147-95
6. Kamatokból	87-16

3149-18¹/₂

II. Kiadás.

1. Iratok és eljáró fizetése és jutalék	239-75
2. Központi pénztárba küldve	787-46
3. Vegyesekre	103-30
4. Egyenleg mint pénzmaradvány..	2018-67 ¹ / ₂

3149-18¹/₂

Jegyzet: az egyenlegül feltüntetett 2018 frt 67¹/₂ kr. a fiókegyesület tőkéje.

Debreczen, 1899. Julius 7-én.

Bészler Károly,
pénztáros.

Roncsik Lajos,
ellenőr.

III.

Aradvárosi és vármegyei választmány.

A fiókválasztmánynak sok évig ügybuzgó elnöke, Vásárhelyi Béla főrendiházi tag ezen tisztéről lemondván, a központ megtette intézkedéseit újabb alkalmas elnök találására s ennek alapján az újjászervezés megejtésére. A tagdíjak ügyeit addig a központ kezeli.

IV.

Szentes városi és vidéki választmány.

Újjászervezendő. Anyagi ügyeit a központ látja el.

Szentes város közönsége részéről dr. Lakos Imre polgármester 1897, 1898 és 1899 évekre esedékessé vált részletek fejében 300 frtot küldött f. év július hóban. Szentes város közönsége ez örökös tagságot 1887 évben azzal a határozattal tette, hogy míg az egyesület fennáll, évi 100 frtot ad. Ez ideig befolyt 1300 frt.

V.

Alsó-Fehérvármegyei választmány.

— Székhely: Nagy-Enyed. —

Sz. 10—99.

Hazafias tisztelettel van szerencsém a tekintetes Igazgató választmánynak bejelenteni, miszerint az EMKE alsófehérvármegyei alapító és rendes tagjai Csató János megyei választ-

mányi alelnök által a megyei választmány újra szervezése végett folyó hó 9-én Nagy-Enyedre közgyűlésre összehivatván, az élénk részvétel mellett megtartott közgyűlés az E. M. K. E. Alsófehérmegyei választmányát az 1885. évi szervezeti szabályzat alapján következőleg alakította meg:

Elnök: Zeyk Dániel főispán. Alelnök: Csató János kir. tan., alispán; gróf Bethlen Sándor nagybirtokos. Titkár: Gáspár János vármegyei főjegyző, Dr. Ebergényi Sándor főispáni titkár. Pénztáros: Benedek Gábor megyei árvaszéki ülnök. Ellenőr: Tóth Miklós árvaszéki elnök. Választott választmányi tagok: Kovács Gyula polgármester, Müller Mihály megyei főügyész, Szilágyi Farkas ev. ref. lelkész, Szász József főszolgabíró, dr. Varró László I-ső aljegyző, tb. főjegyző, dr. Farnos Árpád kórházi orvos. A szervezeti szabályok értelmében tagjai továbbá a választmánynak az örökös tagok képviselői, az alapító tagok, a vidéki körök elnökei, jegyzői.

A közgyűlés az új taggyűjtés minél szélesebb körben keresztül vitelével, valamint a szervezési szabályoknak az EMKE. módosított Alapszabályaival és a helyi változott viszonyokkal összhangba hozása tekintetében javaslattétellel a választmányt bizta meg; a taggyűjtés eredménye és a mutatkozó érdeklődés alapján fog aztán a fennálló balászfalvi vidéki körön kívül további vidéki körök alakítása tekintetében határozni.

Midőn magam, a megválasztott tisztikar és váli tagok részéről az E. M. K. E. ezéjainak a vármegye területén felkarolására, előre vitelére és megvalósítására szolgálatunk teljes odaadással és lelkesedéssel felajánlom, a mélyen tisztelt igazgató-választmány támogatását bizalommal kérve

Hazafias tisztelettel maradok

Nagy-Enyeden, 1899. július hó 12-én

Zeyk Dániel,
elnök.

1.

Balászfalvi vidéki kör.

Sz. 13—99.

Körünk f. évi jelentését van szerencsénk az alábbiakban előterjeszteni:

Elnök: Szatmári Enyedy Lajos kir. ítélőtáblai bíró, balászfalvi járásbíró; alelnök: Simonffy Alajos balászfalvi járási főszolgabíró; jegyző: Cseresznyés Ödön balászfalvi ev. ref. körlelkész; pénztárnok: Schieszl Károly balászfalvi gyógyszerész. A magyar kaszinó által kezelt könyvtár könyvtárosa: Dániel Gusztáv. A választmánynak van 8 rendes és 2 póttagja.

A f. évben a választmány egy ülést tartott. Ez ülésből felterjesztést intézett a központi választmányhoz az óvoda sürgős létesítése tárgyában. Felterjesztése kedvező elintéztést nyert, a mennyiben az óvodának jövő 1900-ban leendő megnyitása kilátásba helyeztetett. Ugyanazon ülésben — folyó ügyek elintézésén kívül — újabb intézkedések tétettek tagok gyűjtése iránt.

Balászfalva, 1899. július 11-én.

Enyedy Lajos,
elnök

Cseresznyés Ödön,
jegyző.

VI.

Gyulafehérvár sz. kir. városi választmány.

Sz. 36—99.

Fiókkörünk ez évi működéséről az alábbiakban van szerencsénk jelentésünket megtenni: Fiókkörünknek van:

1. Alapító tagja — — — 14.

2. 10 frtos rendes tagja — — 11.

3. 2 frtos rendes tagja — — 140.

Ez évi bevételünk tett 327 frtot, mely összeget a központi pénztárba küldöttük be.

A változtatott Alapszabályok értelmében Alakulásunkat ez évben tartottuk meg, mely alkalommal a fiók-kör tisztikara és választmánya a következőképen alakult meg:

Elnök: Novák Ferencz kir. tanácsos, polgármester; alelnökök: Ávéd Jákó, dr. Elek Viktor; titkár: Issekutz János; jogtanácsos: dr. Mayer Ödön; jegyző: dr. Gál Béla; ellenőr: Roska József; pénztárnok: Csecskeddy József. Választmányi tagok: Bartha Győző, Bálint Ferencz, Baumann Nándor, Csiki Miklós, Deutsch Mór, dr. Deutsch Adolf, dr. Emmanuel Győző, Erőss József, dr. Fehér Gerő, Fogarassi János, Fuchs Nándor, dr. Hartenbaum Simon, Jónás Gerő, Kádár Miklós, Krzy-

se v s k y Géza, dr. K o r o d i Péter, dr. M o h a y Sándor, dr. N á t h á n Bernát, dr. P é t e r János, P o l o n y i Gyula, S á r d i Miklós, dr. T é r i Ödön, dr. U j f a l u s s y József.

Egyleti működésünket ez évben is a városi ipariskolára fektettük, a mennyiben főgondunk oda irányult, hogy ez iskolába nevelt fiak kellő vezetés és szakszerű tanítás mellett nemcsak a szükséges tudományok alapos ismerete által, de még a magasabb kiképzésre szükséges előismeretekben is tájékozást nyerjenek.

Szem előtt tartottuk mindenesetre a város területén fennálló mindkét óvodát, melyekben sikerült a szakszerű oktatás által oda hatni, hogy hova-tovább mind több szülő adja be gyermekeit s az óvodai képzés iránti jó érzés évről-évre mind nagyobb és nagyobb terjedelemben kezd tért hódítani.

Gyulafehérvár város hazafias közönsége meghívására az E. M. K. E. közgyűlése ez évben városunkban lesz megtartva.

Fiókkörünk a város hazafias közönségének meghívását örömmel vette tudomásul s tekintve, hogy ezeu meghívást a nagytekintetű igazgató-választmány is elfogadta s a közgyűlésnek 1899. szeptember 17-én leendő megtartását elhatározta: a közgyűlésre vonatkozó meghívót választmányunk összeállította, az illetékes köröknek, alapító tagoknak, hírlapoknak stb. megküldötte, ezenkívül gondoskodott arról, hogy úgy a helyi, mint a vidéki és fővárosi lapok a közgyűlés idejéről, valamint az E. K. E. által rendezendő kirándulásokról értesítést közöljenek.

Az E. M. K. E. gyulafehérvári fiókkörétől, 1899. július hó 16-án.

Novák Ferencz,
elnök.

Issekutz János,
titkár.

VII.

Besztercze-Naszódvármegyei választmány.

— Székhely: Besztercze. —

Sz: 64—99.

Tisztelettel kérjük, hogy „Besztercze-Naszódvármegyei választmány“-unk 1898. évi működéséről és az ezen vármegye területén levő Emke-intézményekről szerkesztett s a folyó évi ápr. hó 20-án beküldött évi jelentésünket, a „központi Évi jelentés“-be fölvenni sziveskedjék. Hazafias tisztelettel

Besztercze, 1899. július hó 14-én.

Mihály Gábor,
titkár.

Tamás Károly,
elnök.

A Besztercze-Naszódvármegyei választmány f. évi rendes közgyűlése 1899. ápr. hó 9-én d. u. 3 órakor a „Besztercei Kör“ helyiségében tartatott meg. Tamás Károly kir. ítélő táblai bíró, elnök megnyitójában mély fájdalommal emlékezett meg Erzsébet királyné haláláról. A egyzökönyv hitelesítésére Kellner Ignác és Balázs József küldettek ki.

Ezután Mihály Gábor a választmány nagy tevékenységű s fáradhatatlan buzgósága titkára olvasta fel jelentését a vármegyei Emke-választmány 1898. évi működéséről. Ezek szerint:

A fiókválasztmánnyal szoros kapcsolatban állnak: az ó-radnai Emke-fiók, a besztercei Emke-óvó és annak felügyelő bizottsága, 7 Emke-dalaskör, 11 Emke-könyvtár.

Az ó-radnai fiók működése inkább a tagok nyilvántartására, a tagsági díjak pontos felszedésére és beküldésére terjedt ki.

A besztercei Emke-óvodában a növendékek száma hónapok szerint változik. A lefolyt évben is volt hónap, mikor a növendékek száma 60-on felül volt. Volt köztük egész díjas, féldíjas és ingyenes növendék. Karácsonyfa ünnepélyt a múlt évben is tartott és pedig az óvoda-helyiség kicsiny volta miatt a polgári fiu-iskola rajztermében, igen nagy és intelligens közönség jelenlétében. Mintegy ötven növendék részesült angyalfiában.

A múlt évbenaközponti 3 Emke-könyvtár eszközöltetett ki: u. m. Zselykre, Borgó-Prundra, Lajosfalvára, Igy most már a vármegyében 11 Emke-könyvtár van és pedig a következő helyeken: Beszterczén az iparos egyesületben. Nagy-Sajón, Sófálván, Naszódon, Tacson, Magyar-Nemegyén, Ó-Radnán, Radna Borberekén és az említett 3 községben. Az elmúlt évben mindenik könyvtár részére felügyelő bizottság szerveztetett. A felügyelő bizottságok elnökei a következők: Beszterczén Balázs József ev. ref. lelkész; Nagy-Sajón gróf Teleki Elemér; Sófálván Keresztesy Gyula ev. ref. lelkész; Naszódon Bodó Kálmán főszolgabíró; Tacson Beregszászy Albert ev. ref. lelkész; Magyar-Nemegyén Juhos Márton áll. isk. igazgató; Ó-Radnán Zagya Mihály róm. kath. esperes; Radna-Borberekén Guzman János bányatanácsos; Borgó-Prundra Bartha Abel erdész; Zselyken Hunyadi Imre ev. luth. lelkész; Lajosfalván Bányai János kereskedő.

A könyvtárak a közművelődés ügyének mindenütt igen nagy szolgálatot tesznek és a könyveket igen sokan olvassák. Több Emke-könyvtárnak e vármegyében való elhelyezése ez idő szerint nem lehetséges, mert azok a pontok, hol nagyobb számban van magyarság, már el vannak látva könyvtárakkal.

Az Emke-dalaskörök közül a Naszódon, Magyar-Nemegyén és Ó-Radnán levők a múlt évben is szüneteltek. A sófalvi, tacsí, zselyki és nagy-sajói dalaskörök azok, melyek működést fejtettek ki. A múlt évben a nagy-sajói és tacsí dalaskör-vezetők kaptak a központtól 25—25 frt jutalmat, ez évben ajánlhatnák előterjesztésre a zselyki és sófalvi dalasköri vezetők.

A fiók-választmány első sorban a múlt évi közgyűlés határozatát hajtotta végre, t. i. mint máremlítettett: 3 községbe Emke-könyvtárt kért; 2 dalaskör vezetője részére jutalmat eszközölt ki; az óvónő részére 5-öd éves pótlékot kért s az Emke-óvó felügyelő bizottságába megválasztott tagok megválasztásukról értesítették. Néhai gróf Bethlen Gábor szobrára 12 frtot gyűjtött; az iparosok segélyezése céljából a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által létesített alapra 3 frtot küldött; a központhoz tagsági díj ezímen 90 frtot juttatott; a naszódí román. kath. lelkes részére a központ által kiküldött 300 frt járandóságot kézbesítette, a nyugtát bevette s a központnak elszámolta. E vármegye területéről eltávozott Emke-tagokat a központnak bejelentette; az Emke gyufák terjesztése céljából a szükséges lépéseket megtette; Erzsébet-fák ültetésére az óvó felügyelő bizottságát felkérte, a múlt évi titkári jelentést a központhoz beterjesztette. Még több kisebb ügy elintézésével a múlt évben összesen 83 átirat tétetett. Iktatóra érkezett 98 drb, s így az 1898. évi ügyforgalom tesz 181 drbot. A választmány tartott 3 ülést s hozott 21 határozatot.

A Naszódon és vidékén levő Emke-tagoktól a tagsági díjakat a múlt évben is Bodó Kálmán főszolgabíró gyűjtötte össze, miért is ezen ügybuzgó hazafias eszelekedetéért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Az összes tagok száma jelenleg 95, és pedig alapító 4, rendes 70; pártoló 10, és ingyenes 11.

Az élénken megéljenzett jelentésből kitűnően, hogy a naszódí, ó-radnai és m.-nemegyei dalaskörök a múlt évben szüneteltek, dr. Csernátoni Gyula felszólalására a választmány megbízott e szünetelés okának kiderítésével ugyszintén azzal is, hogy nézzen utána, mely községekben lehetne még Emke-népkönyvtárak felállítását eszközölni.

A pénztárvizsgáló-bizottság jelentése szerint a pénztár szabályszerűen kezeltetett és teljesen rendben találtatott, miért is Rohrich Ede pénztáros részére a felmentvény köszönet szavazásával megadatott. Az egész évi bevétel a múlt évi pénztármaradvánnyal együtt volt 145 frt 81 kr., a kiadás 121 frt 31 kr., s megmaradt pénztári készlet 24 frt 50 kr.

A tisztikar és választmány ezután a következőképpen alakult meg:

Diszelnök: gróf Bethlen Pál; elnök: Tamás Károly; alelnök: Török Albert; titkár: Mihály Gábor; jegyző: Sebestyén József; pénztáros: Rohrich Ede; jogtanácsos: dr. Brecher József; ellenőr: Weisz Ignác; számvizsgálók: Szentpéteri János és Kelemen Károly. Választmányi tagok: Babarcsi Ferencz, Bisze Alajos, dr. Bodolla Béla, Czvajna József, Eránosz Ferencz, dr. Hajnal Géza, Kendefi Domokos, Kualessz Godofréd, gróf Maldeghem Arthur, Pelion Márton, Takács Károly és Tergovits Ede. Női tagok: Bisze Alajosné, Bodolla Béláné, Brecher Julia, Csernátoni Gyuláné, Czvajna Józsefné és Kendefi Domokosné. Póttagok: Brecher Herman, Jámbor Adolf és Olasz Károly.

Tamás Károly elnök, a közgyűlés részéről ujólag megnyilvánult bizalmat megköszönvén, indítványára Mihály Gábor titkárnak példányszerű szorgalmáért és buzgalmaért lelkes éljenzzel jegyzőkönyvi köszönet és elismerés szavaztatott.

1.

Ó-Radna vidéki kör.

— Székhely Ó-Radna. —

Elnök: Guzman János m. kir. bányatanácsos. Titkár: Beresei Gyula áll. elemi sk. igazgató Pénztáros: Király Sándor m. kir. bányamérnök. Választmányi tag 12.

VIII.

Brassóvármegyei választmány.

— Székhely: Brassó. —

Sz. 5—99.

A fiók-választmány működésére akadályozólag, sőt részben bénítólag hatottak ama személyi változások, melyek a választmány tisztikarában az év folyamán kinevezések következtében történtek. Így kinevezettek: a választmány titkára Gyergyay Dezső román. kath. főgymnásiumi tanár Fehértemplomra állami főgym. tanárrá; a választmány pénztárnoka Balás

Péter áll. isk. igazgató, áll. tanítói minőségben Segesvárra; a vál. ellenőre: Bisztray Károly m. kir. pénzügyigazgatósági számtiszt számvizsgálóvá Székely-Udvarhelyre s legközelebb az egyik számvizsgáló Czító Ferencz kir. segédkulturmérnök, mérnökké Besztercze-Bányára.

A választmány az üressé vált helyeket ideiglenes megbízás útján a lehetőleg betöltvén, s a kiegészítés állandó jellegű eszközzése az előkészítés alatt álló közgyűlés feladata lévén, a tisztviselők névsora jelenleg a következő:

Elnök: Dr. Vajna Gábor ügyvéd. I. alelnök: Moór Gyula, ág. h. ev. főesperes. II. alelnök: Czinege István, róm. kath. főgymn. igazgató. Titkár: üresedésben. Jegyző: Halász Gyula, m. kir. főreáliskolai tanár. Pénztárnok: Papp Ferencz butorgyáros. Ellenőr: Haluskay Vilmos, rézmű-gyáros. Ügyész: Harmath Lajos, ügyvéd. Számvizsgálók: Czító Ferencz, kir. kulturmérnök és Trattner Henrik, közraktári gondnok.

Működésében: befejezte a választmány a bolgárszegi (III.) Emke által segélyezett állami óvoda szervezését és felszerelését; — akeziót indított az Emke-gyufa érdekében; — előkészíti az ó-brassói (IV.) óvó létesítésének ügyét és az új Alapszabályoknak megfelelő ügyrend alkotását.

Brassó, 1899. július 20-án.

Dr. Vajna Gábor,
vál. elnök.

1.

Hétfalusi fiókkör.

— Székhely: Hosszufalu —

Sz. 20–99.

Fiókkörünk f. évi márcz. 15-én történt közgyűlésében a tisztikart megújította. Elnök lett: Kiss Árpád esernátfalusi ev. lelkész; alelnök: Zsigmond Károly, hosszufalusi ev. ref. lelkész; titkár: Petrovics Pál, hosszufalu-fűrészműzei ev. lelkész; pénztáros: Hadnagy Benedek, hosszufalusi áll. polg. isk. rajztanár; jegyző: Reznek Mihály, gazdasági szaktanító.

A kör jelenlegi anyagi helyzete, bár a múlt évihez képest némi javulás mutatkozik, még mindig nem kedvező. De reméljük, hogy az új pénztáros buzgóságának és a választmány erőyes és lelkiismeretes eljárásának sikerül e bajon is segíteni. Fent jelzett közgyűlés elhatározta, hogy miután a fiókkör tagjainak száma apadott: új tagok gyűjtéséről fog gondoskodni s e czélból buzditó felhívást fog szétküldeni. Új tagokul már is többen ajánlkoztak.

Az elnökség, mint eddig, úgy ez idén is gondoskodott arról, hogy márczius 15-ke méltó módon megünnepelessék.

A kör bár mindent megmozgatott arra nézve, hogy a körön belül egy állandó dalárda létesüljön: törekvésük mindekkoráig hajótörést szenvedett. Ennek daczára az elnökség, illetve a választmány eme törekvéséte jövőre nézve is fenntartja és a központ megfelelő segítségét kérjük.

Ezen czélra, valamint a zajzoni Emke-olvasókör szervezése végett az igazgató választmány f. évi jun. 12-én tartott gyűléséből 23. jkvi. sz. alatt megszavazva, köszönettel vettünk 100 frtot, népkönyvtár, daloskönyvek, kottapapír és lobogó kilátásba helyezésével.

Fiókkörünk f. évi jun. hó 18-án d. e. 11 órakor A tömösi csata 50 éves évforduló napján, a csata színhelyén: az »Emlékkőnél« kegyeletos ünnepet rendezett a következő sorrenddel:

1. Szózat. 2. Megnyitó, tartotta Kiss Árpád elnök. 3. Ima, tartotta Borecs Mihály lelkész, 48-as honvéd. 4. Ünnepi beszéd, tartotta Bartha Károly ig. tanító 48-as honvéd. 5. Apotheosis, szavalta Antal Bacsó Mihály h. jegyző. 6. Hymnus.

A fiókkörön belül s következő olvasókörök léteznek, u. m. a hosszufalusi központi, türkösi, tatrangi, zajzoni és a pürkereezi olvasókörök. Ezek közül különösen kiemelendő a hosszufalusi Emke-kaszinó, melynek anyagi helyzete kedvező, van saját könyvtára, járathat politikai, három szépirodalmi és két élelzetlapot.

Hosszufalu, 1899. júl. 20-án.

Kiss Árpád,
elnök

Petrovics Pál,
alelnök

IX.

Csikvármegyei választmány.

— Székhelye: Csikszereda. —

Elnök: Mikó Bálint főispán. Alelnökök: Becze Antal és Lázár Domokos. Titkárok: Pál Gábor és Bartalis Agost. Pénztárnok: Dájbukát Jakab. Ellenőr: Glósz Miksa. Ügyész: Nagy Sándor, ügyvéd.

Gyergyóvidéki kör.

— Székhely: Gyergyó-Szent-Miklós. —

Sz. 2—99.

Választmányunk ez évben is folytatta Gyergyóvidékén kulturális missióját. Legfőbb törekvését odairányította, hogy a haza határszélén a román ajku lakosság között szétszórtan élő székelyvéreit az eloláhosodás veszedelmétől megóvja. E végből, mint az előbbi években, ugy most is minden tőle telhetőt megtett; minek meg is van az az eredménye, hogy Gyergyó-Békás-ban a székelység az E.M.K.E. által segélyezett tölgyesi róm. kath. lelkész köré csoportosulva, nem gondol többé arra, hogy nemzetiségéből kivetközzék, mint az fájdalom ezelőtt több, számottevő székely családdal megtörtént. Ugyanezen örvendetes eredmény tapasztalható Gyergyó-Bélbor községében is, hová a borszéki lelkész jár havonként egyszer ki és a hol most van épülőfélben egy szerény kis kápolna, melyre gróf Majláth Gusztáv, erdélyi püspök úr 600 frtot ajándékozott.

A békási székelység megtartására legújabbán még azon üdvös intézkedés is történt, hogy a karácsoni és husvét-i időben 8—8 napig a szárhegyi Szent-Ferencz-rendü zárdaönök egy tanítóval, ki mellette a kántori teendőket teljesíté, kiszállott oda és minden ez időre előirt isteni tiszteletet elvégzett; mindennap predikált, sőt vizkereszt-napján, a mintegy 30 klm. területen szétszórtva lakó hiveket is családi tűzhelyeiknél személyesen meglátogatta, a hitben és a nemzetiségükben való megmaradásra buzdította.

Ezen helyeken azonban csak úgy lehet állandó és maradandó eredményt elérni, ha az állam iskolákat állít fel. Mi végből választmányunk a szükséges lépéseket megtette és a központ is törekvésünket támogatja; de fájdalom mai napig semmi eredmény nem mutatkozik; valószínűleg kérelmeink valamely, hazafias törekvésünkkel ellenkező, információra ad akta tétettek. Ugy látszik ugyanez történt a gyergyó-szentmiklósi gymnásium ügyével is, melyet az E.M.K.E. igazgató-választmánya szintén magas támogatásban részesített. Szükségesnek látjuk azért kérni az igazgató-választmányt, hogy magas befolyását továbbra is használja fel arra, mikép a határszélén, ezen annyira kitett helyeken a székelység megvédelmeztesse.

Tölgyesre nézve jelenthetjük, hogy az „E.M.K.E. által segélyezett róm. kath. leányiskola, ezen legnagyobb részt idegen ajku nemzetiségektől lakott vidéken, a magyar közművelődésre nézve valóságos Isten-áldása. A tanítónő hivatása magaslatán áll; a magyarság leánygyermekait kitűnő eredménynyel oktatja és iskoláját más nemzetiségűek is szép számmal látogatják.

Továbbá jelentjük, hogy ez évben is egy bélbori székely atyának azért, hogy két gyermekét magyar iskolába küldhesse, 15 frt segélyt adtunk.

Intézkedtünk az Erzsébet-fák ültetéséről és az Erzsébet-szoborra is gyűjtöttünk.

Választmányunk pedig az Alapszabályok értelmében f. évi márcz. hó 22-én tartott közgyűlésén újra alakult.

Elnök: Ferenczi Károly, esperes-plebános; alelnök: Görög Joáchim; pénztáros: Simon Ádám; titkár: Sántha Albert; jogtanácsos: Dr. Szentpéteri Kristóf; ellenőr: Székely Károly; számvizsgálók: Kuncz Kornél és Todor Antal. Választmányi tagok: Junaász Károly, Simon Balázs, dr. Tiltscher Ede, dr. Fejér Dávid, Jakab József, Kálmán István, Szász Ignác, Imre Dénes, Csergő Gyula, ifj. Ferenczi Balázs, dr. Dobribán Antal, Hozó Pál. Pótagok: Merza Vilmos, Gergely Andor, Liebl Ede, Krisztián Antal, Laurentzi Rudolf, Orel Dezső.

Fiókkörünknek jelenleg van 84 tagja. Ebből 23 a múlt évben lépett be.

Gyergyó-Szent-Miklóson, 1899. jul. hó 18-án.

Ferenczi Károly,
elnök.

Sántha Albert,
titkár.

X.

Fogarasvármegyei választmány.

— Székhely: Fogaras. —

Elnök: Bauszner Guidó, főispán. Alelnökök: Pánczél Károly ev. ref. lelkész, id. Zankó Emil áll. ménes urad. intéző. Titkár: Váró Béni kir. tanfelügyelő. Jegyzők: Pápay József ev. ref. iskolai igazgató, Szentgyörgyi József áll. iskolai tanító. Pénztáros: Nagy Sándor árvaszéki elnök. Ellenőr: Dániel dőn dr., városi orvos. Jogtanácsos: Hersényi Bálint ügyvéd. Választmányi tag 12.

XI.

Háromszékvármegyei választmány.

— Székhely: Sepsi-Szent-György. —

Elnök: Potsa József főispán, v. b. t. t. cs. és kir. kamarás. Alelnökök: Gábor Péter alispán és Bodor Tivadar dr. Titkár: Székely György dr. Pénztáros: Kónya Gábor. Ellenőr: Kovács László. Jegyző: Imecs Ernő. Jogtanácsos: Bodor Tivadar dr. Számvizsgálók: Gazda Gyula és Dálnoky Károly. Választmányi tag 6. Gábor Péter alispán f. évben elhunyt.

1.

Orbai járási kör.

— Székhely: Kovászna. —

Önállóan alakult 1896. okt. 29-én. Elnök: Hollak Attila főszolgabíró, birtokos. Társelnök Csia György ny. kir. aljárásbíró, birtokos. Alelnökök: Séra Lajos kir. járásbíró. Csibi Tamás r. k. esperes, Péter Károly ev. ref. esperes, Földes György ev. ref. lelkész, dr. Morvay István orvos, dr. Vajna Gábor orvos, Veres Gyula ügyvéd, birtokos. Titkár: Kovács Bálint áll. isk. igazgató. Másodtitkár: Bartalis János áll. isk. tanító. Jegyzők: Csia Béla kir. járásbíró, Deák Benedek birtokos, Szász Mihály ev. ref. lelkész, Deák László birtokos, Nagy Sándor áll. isk. tanító. Pénztáros: Bogdán Ferencz, takarékpénztári pénztáros. Ellenőr: Deák Samu szolgabíró, birtokos. Számvizsgálók: Horn Mór fa-nagykeresk., ifj. Ugron János kereskedő. Jogtanácsos: dr. Bartha Imre ügyvéd. — Irodalmi, közegészségügyi és tanügyi szakosztály. Elnök: dr. Zentai Dávid orvos. Alelnök: Veres Károly ref. lelkész. — Ipari szakosztály. Elnök: Ebergényi Gyula gyógyszerész. — Gazdasági szakosztály. Elnök: Deák Albert földbirtokos. Alelnök: Sümegh Ignác kir. főerdész, Jegyző: Szörösey Bandi.

XII.

Kézdi-Vásárhely városi választmány.

Elnök: Molnár Józsiás. Ez a fiók választmány ujjászervezendő.

XIII.

Hunyadvármegyei választmány.

Sz. 21—99.

A 456—1899. sz. leiratra van szerencsém választmányunk működését illetőleg, idecsatolva beküldeni rövid jelentésemet. Honfui üdvözléssel:

Déva, 1899. július hó 12-én.

Kiss Mózes,
titkár.

Elnök: dr. gróf Kun Géza, v. b. t. t. Alelnökök: dr. Solyom-Fekete Ferencz nyug. törv.-széki elnök és Réthi Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő. Titkár: Kiss Mózes ev. ref. lelkész. Pénztáros: Dr. Apáthy Árpád, megyei főügyész. Ellenőr: Kolumbán Samu áll. tan. kép. tanár. Jegyzők: Hajtmán Pál, tan. kép. gyak. isk. tanító és Kiss József áll. el. isk. ig. tanító. Ügyész: Dr. Réthi Gyula, ügyvéd. Számvivők: Andersen László, kir. pénzügyigazgató és V. Nagy Pál pénzügyi titkár, hely. pénzügyigazgató. Ezen kívül 37 vál. tag.

Megyei választmányunk tisztújító rendes közgyűlését 1898. decz. hó 29-én tartotta meg. Ezen közgyűlés dr. Kun Géza gróf elnök urat örökös elnökévé választotta meg, tekintettel „azon buzgó munkásságra, ügyszeretetre és érdeklődésre, melyet minden nemes ügy és különösen a közművelődés ügye iránt, az E.M.K.E. hivatásának érvényre juttatásában állandóan tanusít.”

Az új pénztárnok jelentése szerint: bevétel volt 1565 frt 45 kr; kiadás 1540 frt 27 kr, készlet: 25 frt 18 kr. A központ ez évi segélye volt: 1320 frt.

Ez év folyamán 4 vál. ülés tartatott. Ez ülések közül kettőnek egyetlen tárgya volt a beküldött új Alapszabály tervezet beható megvizsgálása. A választmány buzgó munkásságának volt is eredménye, mert javaslatunk több pontja felvételre az új Alapszabályokba. — Nevezetes és fontos intézkedéseket tett még megyei választmányunk a központ 748—97. sz. leirata alapján az egyesületi tagok számbavétele, törlése, avagy újabb tagok gyűjtése tárgyában.

E megyei választmány területén szervezett fiókok :

1. *Algyógyi járási-kör.*

2. *Brádi járási-kör.* Elnök: K r a s z n a y Olivér főszolgabíró. Titkár: S z a b ó Lajos körjegyző. Pénztáros: Ifj. B r á d i Albert földbirtokos.

3. *Hátszegi járási-kör.* Elnök: gróf. T h o r o c z k a y Miklós orsz. képviselő. Alelnök: B e r n á d Miklós kir. körjegyző. Titkár: J á n ó Albert ev. ref. lelkész. Pénztáros: H e r c z e g Ignác birtokos.

4. *Körösbányai járási-kör.* Elnöki hely üres. Titkár: K o n c z Domokos. Pénztáros: S z a b ó István áll. el. isk. vezértanító.

5. *Maros-ilyei járási-kör.* Elnök: br. J ó s i k a Lajos földbirtokos. Alelnök: B e n e d i k t i Lajos földbirtokos. Titkár és pénztáros: (helyök üres).

6. *Nagyági járási-kör.* Elnök: H u f f n e r Tivadar kir. bányatanácsos, bányaigazgató. Titkár és pénztáros: R é v a y Károly, kir. bányaigazgatósági kezelőtiszt.

7. *Petrosényi járási-kör.* Elnök: B u d a Károly főszolgabíró. Alelnök: P o l g á r Lajos m. á. v. mérnök. Titkár: N a g y Miklós áll. isk. ig. tanító. Pénztáros: K o h n Rezső községi pénztáros. És 9 választmányi tag.

8. *Piskii járási-kör.* Elnök: F á y Béla nagybirtokos. Titkár: J u h á s z Izidor ev. ref. lelkész. Pénztáros: S z i l á g y i Mihály m. á. v. vezénylő hivatalnok.

9. *Puji járási-kör.* Elnök: T ö r ö k Árpád főszolgabíró. Alelnök: Dr. L e n g y e l József t. főszolgabíró. Titkár: K a r d o s József, járási írnok. Pénztáros: M e s k ó Lukács kereskedő. És 7 választmányi tag.

10. *Szászvárosi járási-kör.* Elnök: D ó s a Dénes ev. ref. főgymnasiunai tanár. Titkár és pénztáros: D e á k Gerő ev. ref. főgymnasiunai tanár.

11. *Dévai járási-kör.* Egy a vármegyei választmánynyal.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

XIV.

Vajda-Hunyad városi választmány.

— Ujjalakult 1897. decz. 21-én. —

Elnök: S c h a l á t József. Alelnök: S z á s z Iván. Pénztáros: L á n y i Róbert mérnök. Választmányi tagok: B a u h o l c z e r Károly, B e n e d i k t y József, B u d a Béla, B u e z e k József, B u t s y Lipót, dr. B ü c h l e r Mór, C z i n t e y Albert, C s o n k a Béla, D é r e r Mihály, K o s z t k a Alajos, N e h é z János, S c h e f f e r Ödön, S t u b e n f o l l Guidó, T h u r o c z y Gyula, V a d a s Gyula.

XV.

Kis-Küküllővármegyei választmány.

— Székhely: Dicső-Szt.-Márton. —

Elnök H i l i b i G á l Domokos alispán; alelnök: F r i t s Rezső főszolgabíró. Titkári és pénztárosi hely: betöltetlen.

XVI.

Erzsébetvárosi választmány.

Jelentése e sorok elkészültéig nem érkezett be. Régi tisztikara: Elnök: betöltetlen. Alelnökök: L e n g y e l Márton és A v e d i k Lukács. Titkár: Dr. I s s e k u t z Viktor. Jegyző: G o r o v e János. Pénztáros: S z e n k o v i c s Lajos. Jogtanácsos: M a r k o v i c h László.

XVII.

Kolozsvármegyei választmány.

— Székhely: Kolozsvár. —

Elnök: B é l d i Ákos gróf, főispán, az E. M. K. E. elnöke. Tekintettel az elnökség azonosságára, ügyeit a központ látja el s tagdíjait is a központ szedi be.

XVIII.

Kolozsvár városi férfi- és nőválasztmány.

— Székhely: Kolozsvár. —

F. évi működésünk főleg az apr. hó 24-én Kolozsvárt a Nemzeti színházban rendezett nagy »Petőfi-ünnep« erkölcsi és anyagi sikerének előmozdítására szorítkozott. Fiókválasztmányunk nő- és férfitagjai, élükön özv. báró B á n f f y Zoltánné- Teleki Erzsébet grófnő és B é l d i Ákos gróf központi elnök úr ő Méltóságaikkal minden lehetőt elkövettek, hogy a »Petőfi-társaság«-nak az E. M. K. E. javára adott ezen nagy ünnepélye minél fényesebben sikerüljön. B ö l ö n y József intendáns úr, azon ígéretéhez képest, hogy a míg a kolozsvári »Nemzeti színház« élén fog állani, a színházat egy estére, elődeihez hasonlólag, díjtalanul engedte át, vagy az E. M. K. E.-nek egy előadást nyújt, a színházat erre az alkalomra ingyen engedte át.

Az ünnepély diszelnőke gr. Kuun Géza v. b. t. t., az E. M. K. E. tiszteletbeli elnöke és diszelnőknője özv. báró B á n f f y Zoltánné- Teleki Erzsébet grófnő, városi választmányunk elnöknője, elnöke: gróf B é l d i Ákos főispán, az E. M. K. E. elnöke voltak. Az ünnep rendezésére egy nagy helyi bizottság szerveztetett, melynek tagjai: Hegedűs Sándor, dr. Szamosi János, Szász Gerő, Hory Béla, dr. Szádeczky Lajos, br. Feilitzsch Arthur, Eszaki Károly, Farkas Ödön, dr. Versényi György, dr. Márki Sándor, Merza Lajos, dr. Moldován Gergely, Felszeghy Dezső, Kovács Dezső, Sándor József, Magyary Mihály, Ajtai K. Albert, Szvacsina Géza, dr. Meltzl Hugó, gr. Esterházy Kálmán, Székula Ákos, dr. Gyalui Farkas, Hegyesi Vilmos, Sebesi Samu, dr. Halász Ignác, dr. Ferenczi Zoltán, B ö l ö n y József, dr. Széchy Károly, dr. Apáthi István, dr. Haraszty Gyula, J é k e y Aladár, Kozma Ferencz, K ó v á r y László, E. K o v á c s Gyula és alólirott. voltak.

A Petőfi-társaság nevében Ferenczi Zoltán dr. és az E. M. K. E. központi igazgatóválasztmánya nevében B é l d i Ákos gróf elnök és S á n d o r József t. alelnök-főtitkár jártak el.

Közreműködtek az ünnepélyen: gróf Zichy Géza, a ki »Petőfi szelleme« czimen egy nagyszabású Cantatét írt (szövegét és zenéjét együtt); Bartók Lajos a Petőfi-társaság alelnöke, »Apotheosis« cz. színpadi költeményével; Jókai Mór »Ötven év múltán« hazafias szép levelet küldött; felolvasást tartott Petőfiről Ferenczi Zoltán dr.; költeményeket írtak és szavaltak el: Ábrányi Emil, Jakab Ödön, Szász Gerő; Petőfi »Egy gondolat bánt engemet« versét szavalta E. K o v á c s Gyula. Az »Apotheosis«-ban a kolozsvári »Nemzeti színház« első rangú művésznői és művészei — Fái Szeréna, Miklósi Ilona, Horváth Paula, Turchányi Olga, Komlóssy Anna, Hatala Györgyike, Vásárhelyi Vilma, Bajor Riza, Bihari Ákos, Váradi Miklós stb. vettek részt.*)

A nagy zeneművet, melyet Zichy Géza gróf ez alkalomra külön írt, Farkas Ödön zenecons. igazgató tanította be. ki e végre egy 70 tagú zenekart s egy hatalmas énekkart szervezett, melyben a Kolozsvári Dalkör, a r. kath. Lyceum és a Kereskedelmi Akadémia ifjusági dalkörei vettek részt. A Bartók Lajos Apotheosisa zenei részét Farkas Ödön írta, ki erre magyaros motívumokat használt fel. A Petőfi-társaság tagjai ez alkalomra mind eredeti műveket írtak. Az ünnep, mely egyszersmind az 1848-ban proklamált szabadsági eszmék ünnepe volt, így teljesen méltóan sikerült a nagy költő emlékéhez.

A tiszta jövedelem 360 frt 06 kr volt, mely összeget az igazgató-választmány a »Petőfi-társaság« nevére írt alapítványul, köszönő levél kíséretében kiállítván és megküldvén a Munkácsy-féle alapító oklevelet.

Az ünnepély alkalmával »A Petőfi-társaságnak — az E. M. K. E. és »Gróf Zichy Géza«-nak — az E. M. K. E. Kolozsvár városi nőválasztmánya« fölírással, nemzeti szín szalagos gyopár- és babérkoszorúk nyújtattak föl, melyek közül a »Petőfi-társaság« a maga koszoruját az ünnepély után, Petőfi Sándor budapesti szobrának talapzatára helyezte el.

*) Az ünnep egész programját l. a Függelék-ben.

T alelnök-főtitkár.

A színházi előadás után a budapesti vendégek tiszteletére diszvacsora volt a »New-York szálloda« földszinti éttermében, hol lelkes és szép pohárköszöntők hangzottak el.

Városi választmányunk egyéb tagsági és pénzügyeit a központi pénztár kezeli. Tagjaink száma 400-ra megy, a kik közül 180 a legjobb tag. A felgyült hátraleékok tisztázása a központban jelenleg is munka alatt van.

Várjuk az új gyűjtőívek kibocsátását, hogy aztán egész erélylyel kezdjünk megint az új tagok gyűjtéséhez. Régi tagjaink közül ez évben elhunytak: Szász Domokos ref. püspök, Hajós János ny. miniszteri tanácsos és Szenkovich Márton alapító tagok.

Kolozsvárt, 1899. jul. 20-án.

Deáky Albert,
alelnök.

1.

Kalotaszegi kör.

— Székhely: Bánffy-Hunyad. —

Sz. 30—99.

T. elnök: báró Jó s i k a Sámuel, ő Felsége személye körüli volt m. kir. miniszter. Elnök: G y a r m a t h y Zsigmond, kir. tanácsos, takarékpénztári vezérigazgató. Alelnökök: B a r c s a y Domokos orsz. képviselő, S z a b ó Gyula, nagybirtokos (M.-Bikal). Titkár és pénztáros: K o l e s z á r Lajos, a bánffy-hunyadi áll. és közs. népoktatási intézetek igazgatója. Jegyző: R a v a s z György, áll. polg. isk. tanár. Jogtanácsos: Á g h Ferencz. Emke könyvtáros: P. Csorja Károly, áll. polg. isk. tanár. A választmányi tagok száma a kör területén lakó alapító tagokon kívül 10.

A választmány a f. évben két gyűlést tartott, a hozott határozatok száma 19. Merza Lajos főpénztárnokot kir. tanácsosi kitüntetése alkalmából táviratilag üdvözlötte. — Ez év folyamán rendes új tagú, 32 korona befizetésével belépett D ó c z y Endre, bánffy-hunyadi róm. kath. plébános, ki választmányi taggá is választatott. Iktató-könyvre érkezett 52 ügydarab, melyek mind elintéztettek. A kör pénztára beküldött 24 koronát.

E kör területén két Emke-iskola van, u. m. a kis-sebesi és magyarókeréki; előbbi ez évben szép új épületet nyert s hozzá egy tanítónői állás is szerveztetett. Sikeresen működik a kalotaszentkirályi Emke daloskör és a kis-sebesi, meg a bánffy-hunyadi Emke népkönyvtár, utóbbi 185 kötetből áll, nevezetesen: szépirodalmi 59, szimű 13, történelmi és földrajzi 62, természettudományi és gazdasági 32, hírlap, folyóirat 14, vegyestartalmu 5 kötet. Ezt a könyvtárt ez évben 47 olvasó használta teljesen díjtalanul.

Bánffy-Hunyad, 1899. jul. hó 19-én.

Koleszár Lajos,
titkár.

XIX.

Maros-Tordavármegyei-Maros-Vásárhely sz. kir. városi választmány.

Sz. 38—99.

Választmányunk a lefolyt egyesületi évben tartott öt rendes és egy rendkívüli ülést. Elintézést nyert összesen 143 ügydarab. Tagjaink létszáma: 1 örökös, 60 alapító, 189 rendes és 10 pártoló tag, összesen 260. A pénztári forgalomról a választmány pénztárosa minden ülés elé pontos és a kiküldött pénztárvizsgálók által ellenőrzött és jóváhagyott számadásokat terjesztett, melyek az ülések jegyzőkönyveihez csatolva az igazgató-választmány elé terjesztettek és az E.M.K.E. című egyesületi havi közlönyben közzététettek.

A folyó ügyeknek, valamint az igazgató-választmány megbízásainak rendes elintézésén kívül választmányunk mult évi működéséből felemlitendőknek tartjuk a következő mozzanatokat:

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által székely fiuk felsegélyezésére és iparosokká való kiképeztetésére létesített pénzalaphoz járultunk 30 koronával; a marosvásárhelyi iparos tanoneczok munka-kiállításának jutalom-alapjához járultunk 10 koronával; Ung h v á r y n é Kiss Mária szőnyegszövő és S l ő j d - i s k o l á j á t, mely új házi iparágat honosított meg vidékünkön, segélyeztük 100 koronával (1896 és 1897. években szintén kapott 100—100, tehát összesen 300 koronát); Erzsébet királyné szobrára adtunk 10 koronát; a „Szegény tanulókat segélyező egyesület“-nek adtunk, mint minden évben, 50 koronát; névmagyarosításokra küldöttünk 18 koronát; a millenniumi alapunk kamatjaiból 210 koronát fordítottunk hazafias, ügybuzgó tanítók jutalmazására.

Választmányunk támogatásával létrejött Emke-népkönyvtáraink és Emke-dalosköreink lassanként tért kezdenek hódítani és nagyjelentőségű kulturális hatásuk helyenként már észlelhető is. A könyvtárakat a nép szorgalmasan használja. Így például Donáth Aladár kakasdi néptanítónak, az ottani Emke népkönyvtár kezelőjének és a kakasdi Emke-daloskör megalapítójának s fáradhatlan, lelkes vezetőjének jelentése szerint a könyvtárt a múlt félévben használta 50 tag, elolvasva 157 művet. A kakasdi Emke-daloskörnek van 36 tagja. Eddig 18, részint világi, részint egyházi jellegű dalt tudnak, melyből többet előadtak Marosvásárhelyen egy jótékony célú hangversenyen és egy — Kakasdon saját pénztáruk gyarapítására rendezett és szépen sikerült dalestélyon. A szent-gerincei Emke-daloskör a maros-vásárhelyi Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyén szép hanganyagával, fegyelmezettségével és gyönyörű előadásával általános feltűnést keltett és nagyban járult az ünnepély díszének emeléséhez és hazafias hangulatának kidomborításához.

A székely nép oláhországi kivándorlásának kérdésével is foglalkozott választmányunk. Toruay Ferencz katolikus lelkész és volt oláhországi misszionáriusnak „Száműzetésem ideje, vagy miért hagytam el Oláhországot“ című röpiratát saját költségünkön kinyomattuk és terjesztettük ötezer példányban a kivándorlás által veszélyeztetett vármegyék községeiben. Hogy ezen akciónk mennyire indokolt és mily méltánylásra talált, azt legjobban bizonyítja az a tény hogy a maros-vásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara azonnal sajtó alá rendezett egy második kiadást — szintén ötezer példányt — „kiválóan helyeselve a Maros-Tordavármegyei-Marosvásárhely városi Emke választmány akcióját.“

Jelentésünket egy fájdalmas akkorddal kell befejeznünk. Folyó évi július hó 4-én kísértük ki örök nyugalomának helyére Kovács Ferencz prélátust, választmányunknak egyik megalapítóját s működésének első percétől kezdve lelkes, fáradhatlan és ügybuzgó alelnökét. Ravatalára gyopárkoszorút helyeztünk „szeretett alelnökünknek“ feliratu szalaggal. Tanácskozásainkat többnyire ő vezette, minden akciónkban lángoló hazaszeretettel és ügybuzgalommal vett részt. Benne választmányunk nemcsak legrégibb, hanem leglelkesebb és legelekedőbb tagjainak egyikét gyászolja.

Marosvásárhelyt, 1899. július 12-én

Bihari Sándor,
alelnök.

Turnovszky Mór dr.,
titkár.

XX.

Nagy-Küküllővármegyei választmány.

— Székhely: Segesvár. —

Sz. 40—99.

Választmányunk tartott az év folyamán három gyűlést; a gyűlés tárgyait képezte:

1. A tagok nyilvántartásának rendbehozatala, a kik kiléptek, elhaltak vagy elszegényedtek azok töröltettek, illetve törlésre felterjesztettek; a kik pedig a vármegye területéről eltávoztak, azok jelenlegi tartozkodási helyük kipuhatolása mellett, — át lettek írva azon vármegye választmányához.

2. Új tagok gyűjtése; ennek és az 1. pontnak alapján most már jelentem, hogy megyei választmányunk tagjainak száma 313; ebből alapító 7, rendes 284 és pártoló 22.

3. Főgondját képezte választmányunknak az elmúlt évi számadások és tagsági hátralékok kitisztázása; és e tekintetben dicsérettel kell megemlékeznem Fejér Imre pénztáros fáradhatatlan buzgalmáról ki nagy munkával az 1890. éven kezdve az összes számadásokat összeállította, melyek a számvizsgálók által felülvizsgáltattak s az igazgató-választmányhoz be is terjesztettek. Ennek kapcsán van szerencsém jelenteni egyuttal, hogy ez évi bevétel volt: múlt évi pénztármaradékból 23 frt 24 kr, folyó évi tagsági díjakból 160 frt összesen 183 frt 24 kr. Ebből kiadatott: 30 frt, a központba felterjesztetett 120 frt, pénztárban maradt 33 frt 27 kr.

4. Gondot fordított megyei választmányunk a segesvári óvoda fejlesztésére. A felügyeletet akép oldotta meg, hogy az állami iskolák gondnokságát kérte fel annak gyakorlására — illetve bizta meg mint felügyelő bizottságot, s ezt annyival inkább, mert nevezett gondnokság minden egyes tagja, egyuttal tagja az E. M. K. E-nek is, elnöke is egy és ugyanazon személy. Örömmel jelentem, hogy ez az óvoda igen szép sikerrel működik s fontos missióját teljesen betölti; ez érdem oroszlán része mindenesetre Ujvárosy Anna óvónőé. Az óvoda évi fenntartásának szükséglete 720 frt; a beiratkozott növendékek száma 92, kik pontosan látogatják az óvodát.

5. Megemlítésre méltónak találom kulturális szempontból a m. t. igazgató-választmány azon tényét, mely szerint megyénk területére 3 könyvtárt volt szives engedélyezni u. m. a k ó b o r i

áll. iskola, a hévízi áll. iskola és a segesvári Magyar Polgári-kör részére. Abban a reményben vagyok, hogy mindezek igen szépen meg fogják hezni a maguk gyümölcsét. Fogadja érte a m. t. igazgató-választmány hálás köszönetemet.

6. Választmányunk jul. 6-án tartott ülésén kimondotta, hogy ezen hó 30—31-én rendezendő Petőfi-ünnepen testületileg részt vesz; egyuttal az előkészítő bizottság tagjaivá megválasztotta: Dancs Bertalan, Eisenlohr Ulrich, Tana Gyula és Hübner Richárd tagokat.

7. A tisztviselők személyzeténél semmi változás nem történt. Elnöke: Somogyi István megyei alispán, alelnöke: Kedves István p. ü. igazgató, titkár: Csulak Lajos áll. tanító, ki egyuttal a jegyzői teendőket is végzi, pénztárosa: Fejér Imre megyei főszámvevő, ellenőr: Rigetti Károly megyei alszámvevő, számvizsgálók pedig: Tana Gyula és Hübner Richard p. ü. igazgatósági tisztviselők. — Ezen kívül 12 választmányi tag.

Ezekben volt szerencsém választmányunk évi működését körvonalozni. Nagy kezdeményezésekbe nem bocsátkoztunk és nem is bocsátkozhatunk, de hazafiságunk kellő tudatában teszünk a mit tennünk lehet és nem szalasztunk el egyetlen alkalmat sem, mely hazánk kultúrájának és népünk boldogításának előbb vitelét munkálja.

Segesvárt, 1899. évi julius hó 14-én.

Somogyi István,
elnök.

XXI.

Szebenvármegyei választmány.

— Székhely: Nagy-Szeben. —

Sz 8—99

Az E. M. K. E. szebenmegyei fiók-egyesülete az elmúlt évben is igyekezett feladatát hazarészünk ezen nagyon is kitett helyén megoldani: de tevékenysége jobbra a már meglevő könyvtárak kellő értékesítésére, és a tagoktól a pénz begyűjtésére irányult.

A nagy-szebeni Ferencz-József köz-kórházban levő, a szikaduti és a szász-sebesi Emke-népkönyvtárak rendeltetésöknek megfelelő pártolásban részesülnek és így közhasználatban vannak.

Fiók-egyesületünk ajánlatára, a nagy-szebeni ev. ref. énekkar, a központi választmány beleegyezésével fölvette az Emke-védnöksége alatt levő ev. ref. ének-kar czimét és mint ilyen dalos-kör Erzsébet királyné Ő felségének emlékére az ev. ref. templomban tartott gyász-istentiszteleten közreműködött, továbbá a f. 1899. márczius hó 15-én rendezett közvacsora alkalmával a felköszöntökhöz alkalmazott, találó és korszerű négy darab kar éneket adott elő; f. 1899. február hó 11-én az ének-kar javára rendezett táncmulatság alkalmával a már előlegesen megállapított sorrendben előadta: a Rákóczy-indulót, két újabb nép-dalt, és egy nép-dal egyveleget. Szóval, miként a múltban, úgy a jelenben is új czime alatt valahányszor a nagy-szebeni ev. ref. egyház isten-tiszteletein közreműködik, a felekezeti érdek mellett egyszersmind nemzeti küldetést is teljesít, és bizonynyal a központi választmány magasztos kötelességet végzett akkor, a midőn ezen énekkar, illetőleg daloskör számára 1899. május 30-án Emke-könyvtárt küldött.

A szász-sebesi daloskör, miként a múlt, úgy a folyó évben is január hó 5-én Szász-Sebesen tartott dalestélyt. Fiók-egyesületünk, a múlt 1898-ik évben központi segélylyel a nagy-szebeni nyomdász- és betűszedő segédeknek a magyar nyelv elsajátítására okt., nov. és decz. hóban tanfolyamot rendezett, melyet Bod Péter áll. elemi és polgári iskolai igazgató és Nagy József ev. ref. lelkész esperes felügyelete alatt Győry Ignác áll. polgári isk. és Tissovszky Dániel elemi isk. tanítók vezettek kielégítő sikerrel.

A múlt és a folyó évben a központi választmány, a nagy szebeni állami elemi iskolában tanuló szegény sorsu növendékeket 100—100 frt. segélyben részesítette.

Fiók-egyesületünk tagjainak összes száma 27, a kiknek tagsági járulékaiból választmányunk 1898 december 31-ig beküldött a központi pénztárba: 32 frtot.

Választmányunk tagjai: Jánosi Sándor elnök, Elischer József alelnök, Nagy József titkár, Székely István dr. jegyző, Bod Péter h. pénztárnok, Szakáts Albert ellenőr, Kádebó Oszkár dr. jogügyi tanácsos, választás útján választmányi tag: Gidófalvy Géza, Gödry Sándor, Jancsik Imre dr., Rubinstein Sámuel, mint alapító tag: Fülöp Ferencz; dr. Szalay Ferencz.

Nagy-Szeben, 1899. julius 19-én.

Gidófalvy Géza,
elnök-helyettes.

Nagy József,
titkár.

XXII.

Szilágyvármegyei választmány.

— Székhely Szilágy-Somlyó —

Alelnök: Györffy Pál báró Pénztáros: Varga Gyula. Jegyzők: Hulimka Sándor, Vischán Elek. Ajtai Endre dr. Titkár: Hegedűs Sándor.

XXIII.

Szolnok-Dobokavármegyei választmány.

— Székhely: Deés —

Sz. 17—99

Elnök: Kornis Viktor gróf. Alelnökök: báró Bornemissza Károly főispán és Voith Gergely kir. tanácsos. Titkár Biró Antal.

A múlt év gazdasági mizériája a vármegye egész területén itt-ott olyan tünetekben kezdett jelentkezni, hogy a keletkezendő inséggel karöltve járó és ezt követő sociális bajokat csak is a kormány által nyújtott megfelelő nagyságu kamatmentes inségkölesön kieszközlése által lehetett elhárítani.

Igen természetes, hogy a gazdasági nyomor a jobb viszonyok között élő társadalmi rétegek tevékenységét és erélyét is megzsibbasztja s az erők lenyügzése által minden nagyobb actióra képtelenné teszi.

Ennek daczára a választmány az adott viszonyok között sem tévesztette el szem elől feladatát, melylyel magának és megbízóinak tartozik. Megragadta, sőt előkészítette az alkalmat, hogy falun dalos-körök és könyvtárak létesülhessenek s ezen törekvése nem maradt siker nélkül.

A magyar közoktatásügyi kormányzatnak az állami népiskolák szaporítását czélzó intézkedését, mely a millenáris évtől kezdve egy új korszak bevezetését jelenti, hazafias háláérzettel fogadva, a választmány és annak minden tagja a törvényhatóság e részben hivatott tényezői mellé állva, annak segédkezve, örvendetes siker eredményéről számolhatunk be, a meny nyiben Szolnok-Dobokavármegye területén körülbelül 90 állami népiskola terjeszti a magyar nyelv ismeretének tudását.

Mindent összefoglalva, ha a vármegyei választmány a múlt évben nagyobb alkotás tényezőjeként nem is mutathatja magát, de tétlenül még sem vesztegelt, hanem az időt és helyet, az alkalmat és körülményt körültekintő figyelemmel felhasználva: a hazafias eszmét ápolta s egy lehető nagyobb actio keresztülvitelére az utat előkészítette.

Deésen 1899. július 16-án.

Gr. Kornis Viktor,
elnök.

Biró Antal,
jegyző.

1.

Bethleni fiókkör.

Elnök: Bethlen Pál gróf. Alelnök: Gyárfás Albert

XXIV.

Deés városi választmány.

Sz. 9—99

Választmányunk az 1899-ik évben egy ülést tartott s azon elintézett 8 ügydarabot; a múlt közgyűlés óta pedig mostanig 11 ügydarabot intézett el.

Fiókegyletünk ez évben egy taggal apadt, mert ezelőtt néhány hónappal meghalt pénztárnoka, a mely állás még eddig nem töltetvén be, a pénztári teendőket is az elnökség látja el azóta.

Hazafias tisztelettel

Deés, 1899. jul. 5-én

Kozma Imre,
t. jegyző.

Szilágyi Albert,
elnök.

Szamos-Ujvár sz. kir. városi választmány.

Elnök: Voith Miklós ügyvéd. Alelnökök: Bárány Lukács és Gopcsa Joachim Újjászervezése tárgyában a múlt évben a lépések megtétek.

Torda-Aranyosvármegyei választmány.

Sz. 132—99.

— Székhely: Torda. —

Ujra alakult az 1899. február 19-én Sándor Kálmán alelnök elnöklete alatt Tordán tartott választmányi közgyűlésen, hol a központi választmányt Sándor József t. alelnök-főtítár képviselte. A »bágyoni« és »szentmihályfalvi«, választmányunk által segélyezett Emkedaloskörök tagjai, falvaikból nemzeti lobogójuk alatt gyalog jöttek be a közgyűlésre és szabatosan előadott hazafias dalaikkal emelték a közgyűlés díszét, a melyen dr. Damokos Antalné E. M. K. E. választmányi elnöknőnk vezetése alatt a jótékony nőegylet testületileg jelent meg Tisztikara és választmánya következőképen választatott meg:

I. Tisztviselők: Elnök: gróf Bethlen Géza. Társelnök: dr. Damokos Antalné. I. alelnök: Sándor Kálmán. II. alelnök: Kovács Lajos. Titkár: Kovács Dániel. Jegyzők: Domány Sándor, Bartha János. Pénztáros: Gajzágó Róbert. Ellenőr: Raskó Imre. Jogtanácsos: Simándy István. Számvizsgálók: Boér Dénes, Körmendy Oszkár.

II. Választmány: Balassa Károly, dr. Betegh Jenő, dr. Betegh Miklós, Brassányi Ferencz, Eresényi Béla, Frenkel Lipót, Gombos László, Berzsényi Gusztáv, dr. Lengyel Kristóf, Mezey Lajos, Cs. Mike Márton, Nagy Olivér, Nagy Balázs, Orbán Károly, dr. Szentpéteri Lajos, Tarsoly Gábor, Téglás István, Velits Odön, dr. Wolff Gyula, dr. Vertán Endre, Egerházy Lajos, Simó János, Fűzi Sándor, Veress Ferencz, Amirás Géza, Fosztó Géza, Polónyi Sándor, Velits Károly, Székely Miklós, Tóth Olivér, Bernát Antal, Marinka Miklós.

III. Vidéki választmányi tagok: Asztalos Gábor, Toroczko. Gróf Bethlen Bálint, Aranyos-Gyéres. Betegh Ferencz, Aranyos-Gyéres. Bornemisz Gyula, Alsó-Detrehem. Mészáros István, Felvincz. Thoroczka Lajos, Toroczko. Ugron Miklós, Mező-Záh. Gróf Zichy István, Székely-Földvár. Kabos Kálmán, Nagy-Iklánd. Dósa Ferencz albiró, Felvincz. Dr. Szilágyi János, Topánfalva. Szőcs Péter, Alsó-Jára. Zöldi Sándor, Mező-Záh. Bartha Dániel, Harasztos.

IV. A vidéki választmánynak tagjai közé választattak a vármegye területén működő összes E. M. K. E. olvasó- és daloskörök elnökei, karnagyai.

A választmány minden hónap 2-ik szerdáján, a nyári két havi szünetet leszámítva, választmányi ülést tartott, a melyekről az E. M. K. E. hivatalos értesítőjében havonként hivatalos tudósításokat közölt.

Evi jelentését, melyet alólírott titkár 5 évre visszatekintőleg szerkesztett, kinyomatta és a társ-választmányoknak is megküldötte, a tagok névsorával együtt.

Területén működik 6 »E. M. K. E.-olvasó kör« és 6 »E. M. K. E.-dalos kör«, melyeket a fiókválasztmány is segélyez főként felszerelési tárgyakkal.

Hazafias ünnepélyeket rendezett 1899. márcz. 15-én és 1899. július 29-én Petőfi Sándor emlékére. A tiszta jövedelem a választmány területén főként a vármegyei E. M. K. E. népolvasó- és daloskörök segélyezéseire használtatott fel.

»Magyar nemzeti dalok« czimen egy népies füzetet adott ki, mely 16 nyomtatott oldalon, 14 hazafias dal szövegét tartalmazza; a melyből 200 példányt 5 kr-jával elárusított, 1000 példányt 26 iskola tanulói között ingyen-példányképen szétosztott.

Kezdeményezésünkre az igazgató-választmány kimondotta a népdalosköröknek lobogóval ellátását.

Választmányunk kérésére az orsz. erdészeti egyesület is küldött 45 drb ingyen füzetet, a mit olvasóköreink között szétosztottunk.

A földművelésügyi m. kir. miniszterium választmányunk kérésére három gazdasági és népolvasó könyvtárt küldött: 1) mezőkapusi, 2) mezőnagyecsi, 3) csegezi »E. M. K. E. népolvasó kör«-ünk részére, a melyeket záros szekrényekkel választmányunk látott el.

A választmány pénztárából a következőképen adtunk segélyezéseket az e végre kiutalt 80 frtból: 16 községnek, hol már volt olvasó kör, vagy a hol megbízható kezelő jelentkezett, megrendeltük egész évre a »Néplap« czimű jó gazdasági irányu folyóiratot, a mely ujabban ingyen küldetik, a m. kir. földművelésügyi miniszter ur jóindulatu figyelméből; vásároltunk

jó hatású népies olvasmányokat és azokatalakuló vagy már működő olvasó- és dalosköröknek kiosztottuk. Népdaloskörökhöz különösen a »Magyar Hymnuszok és hazafias dalok« című két hangra irt énekfüzetet küldöttük meg.

Torda, 1899. július hó 30-án.

Sándor Kálmán s. k.,

I-ső alelnök.

Kovács Dániel s. k.,

titkár.

A megyei választmány fent idézett 5 éves jelentéséből, melyet Kovács Dániel titkár nagy odaadással s lángoló hazaszeretettel szerkesztett, a központ részéről szükségesnek véljük még a következő adatok közlését:

»Az Emke központi pénztára a következő pénzsegélyeket adta ki 1894—98-ban :

	1894.	1895.	1896.	1897.	1898.	Összesen	frt.
Mező-szengyeli r. kath. elemi							
isk. tanítónő fizetésére —	—	—	275	300	300	300	1175
Topánfalvi r. kath. lelkésznek	50	100	100	100	100		450
Szindi unit. el isk. tanítónak	150	150	150	—	150		600
Mészköi tanítónak — —	50	100	—	—	—		150
Verespataki r. k. plébánosnak	25	—	—	—	—		25
Komjátszegi lelkésznek —	75	50	50	—	—		175
Offenbányai áll. tanítónak	—	50	—	—	—		50
Összesen :	350	725	600	400	550		2625

De ezenkívül rendkívüli segélyezésben is részesítette az Emke vármegyénk lakóseit, mert népkönyvtárat adott: Gerend-Keresztur, Offenbánya, Torda-Tur községeknek.

Szétosztott az újra-alakuló dalosköröknek Emke-daloskönyvet: Harasztosnak 3 drb. Turnak 10 drb. Bágyonnak 2 drb. Czegeznek 2 drb. Gerendnek 2 drb. Sinfalvának 2 drb. Összesen 21 drb, s mindenikhez kotta-papírt is adott.

Választmányunk kérése folytán úgy a tordai, mint a vármegyei összes olvasókörieknek 25 példányban ingyen küldetik meg az Emke-lap, mi az egyleti életről hű tájékoztat ad. Ugyanezen működési időszakra esik Szabó Ferencz német eleméri plébános kiadványainak szétosztása is.

A Gyertyánffy István-féle kitüntető jutalom, mely nemzetiségi védéken működő tanítók jutalmazására van szánva, vármegyénk területére is adatott.

Az Emke által adott segélyek összes értéke tetemesen felülmúlja a vármegye területéről befolyó összes tagdíjak összegét, sőt ha minden bejegyzett tag fizetne, akkor is alig érne el a segélyezéssel egyenlő értéket.

A központtól jött segélyezésen kívül választmányunk is törekedett arra, hogy házipénztára jövedelmeit gyarapítsa, a vármegyei népolvasó- és dalosköröket segélyezze.

A választmány *Petőfi Sándor emlékére*, halálának 50. évfordulója alkalmából, Tordán, 1899 évi július hó 29 én, esti 8 órakor a régi casinó helyiségében *Emlékünnepélyt* rendezett a következő programmal:

1. *Apotheosis* — irta: Jókai Mór. Előadja: Bölöni Vilmos.
2. *Találkozásaim Petőfivel végnapjaiban* — irta: Kövály László. Felolvassa: Sándor Kálmán.
3. Szaval: Pálffy Anna k. a.
4. *Petőfi élete* — irta és felolvassa: Zalányi János.
5. Szaval: László Endre.
6. *Petőfi dalaiból* énekel: Bertalan Etelka k. a., kíséri a »Tordai műkedvelő és színügypartoló egyesület« zeneszakosztálya.
7. *Petőfi* — irta Endrődi Sándor. Szavalja: Veress Ilonka k. a.
8. *Scioptikon képek az 1848—49-iki szabadságharcz köréből*. Bemutatja: Péter Antal.
9. *Petőfi* — irta Ábrányi Emil. Szavalja: Kovács Dániel.
10. *Induló* — előadja: »A tordai műkedvelő és színügypartoló egyesület« zeneszakosztálya.

Az ünnepély után a »Korona szálloda« nagy éttermében társas vacsora volt, a melyre úgy a hölgy-, mint a férfi közönséget meghívták.

Az ünnepély meghívójához Petőfi »Talpra magyar«-ja kéziratának facsimileje volt csatolva, melyet, valamint a scioptikonban a képeket a »Történelmi Lapok« szerkesztősége kölcsönözte át.

Udvarhelyvármegyei és Székely-Udvarhely városi választmány.

Székhely: Székely-Udvarhely.

Ez a buzgó és lelkes fiókválasztmány, mely egyidőben oly virágzó és eleven volt s melynek rendezése mellett tartotta az egyesület 1894. évi emlékezetes jubiláris közgyűlését Székely-Udvarhelyt, 1897. nov. 28-án gróf Haller János főispán elnöklete alatt újraalakult s dr. Soly mos y Lajos áll. főreáliskolai igazgató titkársága s Szak á ts Károly nyug. kir. adófelügyelő pénztárossága mellett ismét tevékenyen megkezdte volt működését. Különösen a pénztáros ur nagy fáradtsággal és odaadással igyekezett rendezni a tagsági díjak ügyét, a melylyel valóban elismerésre és hálára kötelezte az egyesületet. Haller János gróf a változott viszonyokra való hivatkozással, f. évi május hó 6-án az igazgató-választmányhoz intézett levelében az elnökségről végleg és visszavonhatlanul lemondott s ez alkalommal a tisztikar többi állásaira nézve is a következő jelentésben nyilatkozott:

Sz. 127—99. Eln

A folyó év márczius 5-éről keltezett, 158. szám alatt hozzám intézett nagybecsü átiratára, tisztelettel van szerencsém értesíteni, hogy körülményeim és viszonyaim változtával a folyó év január 26-áról keltezett 118. szám alatti, s az Udvarhelymegyei fiók-választmány elnökségéről szóló lemondásomhoz egész határozottsággal ragaszkodnom kell.

Minthogy a fiókválasztmány alelnöki állása is üresedésben van; s minthogy a pénztárnok is állásáról lemondott, ez utóbbinak 1898-ik évi számadását is tisztelettel felterjesztem, azon kérésem kíséretében, hogy annak felülvizsgálásával az új elnököt kegyeskedjék megbízni.

Egyidejűleg bátor vagyok jelezni, hogy az E.M.K.E. ügyeit tőlem kitelhetőleg minden körülmények között tárogatni hazafiui kötelességemnek fogom ösmerni. Hazafias üdvözléssel.

Székely Udvarhelyt, 1899. évi május hó 6-án

Gróf Haller János,
főispán.

E levél alapján az igazgató-választmány köszönetét fejezve ki a gróf elnök működéseért, egyszersmind mielőbb megfogja tenni lépéseit az újjászervezés tárgyában.

b)

A működés.

(Jelentések az E. M. K. E. fenntartotta és segélyezte intézmények köréből.)

A)

Egyesületi intézmények.

I.

Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, E. M. K. E. alapítás.

F. évi jun. hó 10-én mult tiz esztendeje, hogy Kun Kocsárd gróf magához hivatván Bartha Miklós E. M. K. E. alelnököt és Sándor Józsefet, az egyesület titkárát, előttök Sáró Szabó Péter szászvárosi kir. közjegyző jelenlétében, székely-kitelepités, majd pedig egy székely földműves iskola létesítése czéljából az E. M. K. E.-nek ajándékozta körülbelöl 200,00 frtra becsült algyógyi ingatlan birtokát. A székely kitelepités eszméje elejtetvén, még abban az évben kimondatott a kir. földművelésügyi miniszteri tárczával egyetértőleg *Algyógyon egy székely földműves iskola* fölállítására, mely ténylegesen 1892. ápr. hó 11-én kezdte ugyan meg működését, azonban a szervezés és előkészítés munkálatai már tiz év előtt, az 1889. évben teljes erővel megindultak, úgy, hogy az intézet története az alapítvány tételének történetével, mondhatni, egy időben kezdődik.

A birtok értékét Bartha Miklós becsülte meg. A kormány részéről gróf Bethlen András kir. földművelésügyi miniszterségéhez fűződik az iskola létesítésének emléke; ő is nyitotta azt meg ünnepélyesen 1893. okt. 15-én. A tovább fejlesztés és az intézet jelen magaslatára juttatása a dr. Darányi Ignác kir. földművelésügyi miniszter érdeme. A tervet s javaslatokat Torma Béla min. tanácsos készítette s ő vezette a szervezés munkáját is. A közbenjáró: Horváth Gyula alelnök volt. A végrehajtó erő kezdettől, páratlan szorgalommal és odaadással Gáspár József igazgató. Az alapítványi birtokon egy földműves iskola létesítésének eszméjét, a nagy alapítóval egyetértőleg először Kun István gróf, mint Hunyadvármegye közgazdasági előadója vetette föl.

Tekintettel, hogy a f. évi gyula-fehérvári közgyűléssel kapcsolatban a programmba fel van véve Algyógyra is, a székely földműves iskola meglátogatása czéljából egy kirándulás s különben is elvi határozat, hogy ezen iskola és az alapítványi birtok állásáról részletesebb jelentéseket kell adni: ez okból az alábbiakban az intézet jelen állására ez alkalommal kissé körülmenyesebben is kiterjeszkedünk.

A nagy alapító Kun Kocsárd gróf életrajzát, „Gróf Kun Kocsárd emlékezete“ ezimen bő tanulmánnyal és kiváló jellemrajzokkal a legjobban feldolgozta Réthi Lajos kir. tanácsos tanfelügyelő, a ki Hunyadvármegye népnevelési ügyeinek gondozása közepette személyesen is gyakran érintkezett a gróffal s már a „Hunyadi-album“ szerkesztésekor (1878-ban) alapos életrajzot adott közre társaival ez albumban (l. 8—10 lap) a nagy gróf életéről.

Réthi Lajos „Gróf Kun Kocsárd emlékezete“-t az E. M. K. E. igazgató-választmánya megbízásából készítette s 10 jkvi. sz. alatt felolvasta az 1895. évi jun. hó 4-én Székely-Udvarhelyt tartott jubiláris közgyűlésen — A dolgozat, Kun Kocsárd gróf jól sikerült fényképének reproductiójával együtt, — teljtartalmulag megjelent az E. M. K. E. következő kiadványában: „Emléklapok az E. M. K. E. 1895. jun. 4-én Székely-Udvarhelyt tartott tiz éves ünnepi közgyűléséről. A közgyűlés megbízásából egybeállította Sándor József t. alelnök-főtktár. Kolozsvárt, 1896.“ (l. 33—48 l.) Az életrajz ez alkalommal 100 példányban megjelent különlenyomat alakjában is és többé-kevésbé reprodukálták azt az akkori napilapok is.

Egy elég jó életrajz, jobbára a „Hunyadi-album“-ból véve s újabb életrajzi adatokkal is kiegészítve, mely különben Réthi Lajosnak is rendelkezésére állott, jelent meg: „Az algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, E. M. K. E. alapítás 1892—93 évi Értesítőjében. Szerkesztette: Gáspár József igazgató. Kolozsvárt, 1893.“ (L. 3—9 l.) Kisebb életrajz sok jelent meg a képes és más hirlapokban.

Ugyanez az évi értesítő, közölte az alapításra és az iskola létesítésére vonatkozó fontosabb adatokat, okmányokat és szabályzatokat: itt tehát ezekre vissztérni feleslegesnek tartjuk. Ellenben igen is helyén valónak vélnők, ha az E. M. K. E. egyetértőleg a szászvárosi Kun-collegiummal az ide vonatkozó mindennemű levelek, okmányok és adatok felhasználásával egy nagyobb és bővebb munkát megíratásáról gondoskodnék, mely terjedelmesebben mint egy közgyűlési emlékbeszéd, a Kun Kocsárd gróf ereklje-muzeum számára, de a történelem számára is fenn tartaná és feldolgozná a később oly nehezen egybeállítható összes Kun Kocsárd gróf reliquiákat.

Mi a jelen alkalommal itt elégnék véljük, ha az iskola igazgatóságának és az alapítványi birtok ellenőrző-bizottságának jelentéseiben részben az alapítás évére is visszamenő, összehasonlító adatokkal az iskola fejlődésére is röviden visszanézünk.

1.

Az igazgató jelentése az 1897/98. tanévről.

Sz. 153—99.

1. A földműves iskolánál rendszeresítve van: egy igazgatói, két segéd-tanítói és egy kertész-tanítói állás. Be van osztva időszakonként egy, esetleg két év tartamára további kiképzés végett két ösztöndíjas gazdasági segéd- és egy ösztöndíjas néptanító. Ha tehát a rendes és rendkívüli állások mind betöltve vannak, az iskola *tanszemélyzetének* száma: hét. Jelentésem tárgyát képező tanévben az igazgatói helyet betöltötte Gáspár József; segéd-tanítók: Ferenczi Károly, Silex Károly, Vitályos György, Budaházi Kálmán és Szenteh Dezső; ösztöndíjas gazdasági segédek: Nagy Elek kertész-tanító, Vitályos György, Schwáb János, Lugosi Béla és Csia Ferencz; ösztöndíjas néptanítók: Rádli Lajos és Nagy Kálmán voltak. A segéd-személyzet részben előléptetés, részben elhelyezés miatt, mint e sorozatból is kitetszik, az év folytán teljesen kicseréltetett.

2. *Végbizonyítványt* nyert az 1897—98 tanév végén 15 tanuló, kik közül szülői, illetve saját birtokára gazdálkodni hazament 2; az igazgatóság útján mint ispán, gazda és munkavezető az ország különböző részeiben elhelyeztetett 12; egy tanuló pedig besoroztatván, a közös hadsereghez 3 évi szolgálatra beszóllíttatott.

A növendékek létszáma az 1897—98. tanév végén.

N ö v e n d é k e k	Szülők foglalkozása										Alapítvá- nyos			Megyei illetőség	Életkor	Előképzettség i s k o l a						Katonai tényleges szolg. eleget tett									
	földműves	szegődményes	gazdatiszt	bérlő	földbirtokos	magánzó	hivatalnok	iparos	földműves		állami		elemi			pol- gári	gymn. v. reál														
									szegődményes	egész	fél	magán																			
																		önálló													
I. éves 16	13	1	-	-	1	-	1	-	2	-	16	-	-	-	3	8	1	2	1	1	1	6	8	1	8	6	-	-	2	-	11
II. éves 15	15	-	-	-	-	-	-	-	1	-	15	-	-	-	4	6	2	1	2	-	-	5	8	2	10	2	1	-	2	-	9
Összesen 31	28	1	-	-	1	-	1	-	3	-	31	-	-	-	7	14	3	3	3	1	1	11	16	3	18	8	1	-	4	-	20

Kimutatás az iskola megnyitásától a mult év végeig — 1892 től 1898-ig — kiképezett és végbizonyítványnyal elbocsátott tanulókról.

T a n é v	Kiképzett tanuló szám	A végzett tanulók illetőségi helyei vármegyék szerint							Összesen
		Brassó	Csik	Háromszék	Kolozs	Maros-Torda	Udvarhely	Hunyad	
1892—1893	13	1	1	7		4	—	—	13
1893—1894	10	—	—	3	—	1	6	—	10
1894—1895	13	—	2	5	—	4	2	—	13
1895—1896	17	1	—	8	—	4	—	2	17
1896—1897	7	—	—	2	—	2	3	—	7
1897—1898	16		1	4	2	7	2	—	16
Összesen	76	2	4	29	2	22	15	2	76

3. Zárvizsgálataink küszöbén állottunk, midőn a megrendítő csapás, Erzsébet királyné Ő Felsége nek halála gyászba borította hazánkat. Magyarhon iskoláival együtt gyászolt iskolánk is a temetés napján, melyre a zárvizsgálatok második napja esett. Ezért a vizsgát elnapoltuk, s az ellenőrző bizottság, a tanítói kar és tanuló ifjuság gyászlobogó alatt a helybeli ref. templomban tartott gyász-istenitiszteletre vonult. A vizsgálatok után pedig iskolánk még külön is tartott gyászünnepélyt, melyen az igazgató és Vitályos György s. tanító tartottak alkalmi beszédet, a gyászba vont egyik tanteremben. A temetés után 60 napig lengett az iskola minden, lakásra használt épületén a fekete lobogó.

Nov. hó 11-én, megboldogult Erzsébet királynénk Ő Felsége névnapi évfordulóján újra gyászünnepélyre gyűltünk össze iskolánknak egyik gyászba vont tantermébe, midőn ez alkalommal is az igazgató és Vitályos György s. tanító adtak kifejezést a kegyeletnek és a honfiai bánatnak.

Ünnepelt iskolánk ápril hó 11-én az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulója alkalmával, aug. 18-án Ő Felsége születése napján, aug. 20-án Szent-István napján és május 5-én gróf Kun Kocsárd névnapi évfordulóján. Ez utóbbi ünnepélyt a testvér-iskolával, a szászvárosi Kun-kollegiummal együtt tartottuk, kikkel abban állapodtunk meg, hogy a két intézet nagy alapítójának népnapi évfordulóját — május hó 5-ét, a két iskola tanári kara és ifjusága minden évben együttesen üljük meg, egyik évben Algyógyon, másik évben Szászvároson.

4. Iskolánkat a lefolyt tanévben egyesek és testületek több ízben látogatták meg; vendégkönyvünkben 620 látogató névalírása van feltüntetve. Tanulmányi kirándulás iskolánkhöz 3 ízben rendeztetett és pedig Hunyadvármegye gazdasági egyesülete által 1898. jan. 23-án; a háromszékvármegyei gazdákat 1898. jul. hó 16-án, a zalatnai tanárokat és birtokosokat pedig jul. hó 16-án fogadta iskolánk falai között. Ezeken kívül, mint vendégeket tisztelhattuk iskolánkban a szászvárosi ref. Kun-kollegium tanári karát és tanuló ifjuságát, 1898 év május hó 5-én együtt ünnepelvén nagy alapítónk névnapi évfordulóját. Algyógy és vidékére rendezett tanulmányi-kirándulás alkalmával pedig megtekintették iskolánkat, a dévai áll. főreáliskola tanári kara és ifjusága.

5. Igazgatóságához szakkérdésekben tanács és felvilágosításért fordultak a gazdák köréből 25 ízben.

6. A tanszemélyzet az iskolát látogató gazdáknak gyakorlati okmutatást tartott a gépek és eszközök kezeléséből; ezenkívül bemutattatott: a trágya kezelése, földművelési és növénytermelési rendszer, vetésforgó, az iskola állat-állománya, a kertészet, borászat, gyűjteménytár stb.

7. Az iskola tanszemélyzete részt vett a Háromszék- és Hunyadvármegyékben rendezett tél gazdasági előadásokon s az e két helyütt tartott előadásainak száma a 40-et

12. *Kertészeti és gyümölcsészeti* ág nál a megkezdett irányban haladtunk tovább, törekedve az iskolának ezen ágazatra igen kedvező éghajlati és talajviszonyait a lehető legintenzívebben kihasználni. A saját nevelésű és ültetésű csemetéink ez évben is nagy számmal jöttek termés alá, melyekkel a zár-vizsgálatokra egybeállított kis kiállításunkon számoltunk be. Különösen ki kell emelnünk ezen ágazatnál a batul-alma és szilva termésünket, melyek úgy a tömeget, mint a minőséget illetően iskolánknak széles körben szereztek jó nevet. Igen keresett ezeket képeznek s még nagyobb körben jó hírben állanak gyümölcs-oltványaink, melyekből évenként 15—20 ezer kerül eladásra.

13. *Szőlőszeti és borászati* ágról a lefolyt évben kevés eredménnyel számolhatunk be. A kedvezőtlen tél s a reá következő abnormis időjárás káros befolyását a legjobb talaj-műveléssel és növényápolással sem sikerült ellensúlyoznunk; e miatt szüreti átlagunk az iskola fennállása óta ez évben vala a legkisebb, k. holdanként: 636 liter.

Fel kell említenem ezen ágazatnál, hogy szőlőink eddig még phyloxera-mentesek, s boraink, melyeket közvetlen a fogyasztóknak adunk el, az iskola terményei között a legkeresettebbek; már harmadik éve, hogy az asztali borunkat 26 frt, a fajborokat pedig 36 frton értékesítjük Hl.-ként, mindjárt az első lehuzás után, tehát mint újbort.

14. Allattenyésztésünkben a kitűzött cél felé haladva, várakozásunkban egyik ágazatnál sem esalatkoztunk.

15. *Szarvas-marha* állomány: Magyar erdélyi bika 1, tehén 30, növendék bika 8, üsző 16, szopós borju bika 7, üsző 3. Tenyészmарha 65. — Tinó 12; jármás ökör 44. — Szarvas marha összesen 121. Tejelés egész évben 1349 liter; átlag fejett tehén 12, az összes létszám darabja után fejtett 1126.

Szarvasmarha tenyésztésnél, melynek anyagát az erdélyi magyarfajta képezi, a cél: a fajta nemesítése, úgy azonban, hogy midőn a tejlő-képességet és a test-súlyt emeljük, fenn-tartsuk az elégtelkenységet, edzettséget s a testrészek helyes aránya mellett fokozzuk a fajta igavonó képességét, mely célból a tehének ősszel és tavasszal a szorgosabb fogatos munkák idején évenként 2—3 hónapon át igaztatnak, a fiatal állatok pedig kora tavasztól késő őszig kizárólag az árpádhegyi legelőnkön tartatnak, melynek meredek lejtői, jó minőségű, de nem gazdag legelője, a folytonos mozgás mellett az izomerő fejlettségét, a közepes takarmány az elégtelkenységet, az állandóan szabadban tartózkodás pedig az edzettséget van hivatva a fajta jelle-gében fenntartani. Szarvasmarha tenyésztésünkben a haszoncél: az előbb jelzett igazáson kívül, a tejtermelés és mondhatjuk első sorban tenyészállatok nevelése. Valamennyi bika-borju, mely jól fejlett, teljesen hibátlan és oly tehéntől elletett, mely a jobb tejlők közé tartozik, tenyész-állatnak neveltetik fel s 2—2½ éves korában az allattenyésztési felügyelőségek közbenjárásával magán, vagy köztenyésztésre adatik el, a minőség szerint 150—250 frt áron. Az üszők közül a legszebbek saját tenyésztésünkbe osztatnak be, a fölösleget tenyésztésre adjuk el, 100—150 frt. áron; a tenyésztésre nem alkalmasokat kislejtezzük, s felhizlalva a vidéki mé-szarosoknak adjuk 800—100 frt áron mellett. A hibás fejletlen, vagy gyengén tejlő tehéntől elletett bika-borjuk kiherélte nek, s igrs ökör állományunk pótlására használatnak fel, mely által a kimustrált igrs ökrök eladásából befolyó árak is közvetve a tehénésztünk jövedelmét emelik.

Tenyészbikát hazánk különböző részeibe már többet adtunk el, az üszők eladását azonban még csak a jövő évben kezdhethük meg, minthogy az első generációból valamennyi tenyész-tésre alkalmas: a saját tenyésztésünkbe kellett besorolnunk, hogy a különböző vásárokon össze-szedett és már nagyobb számban kimustrált teheneket újakkal cserélhessük fel.

A tej túrnyomó részben nyersen értékesítettik csak a mit eladni nem tudunk, dolgoz-zuk sajátjára. A tehén-tejből készített trappista-sajtunk élénk kereslet tárgya; kilogrammon-kint 50—60 kral vásárolják. A tejlő-képesség fejlesztése kielégítő eredménnyel halad; az évi átlagot 4 literre emeltük s nem egy drb van tehénésztésünkben olyan, mely naponként kétszeri fejésre 7—8 liter tejet ad, a borju-takarmányának hagyott mennyiségen kívül.

Hogy *tehenésztésünkben* a test-súly emelését célzó törekvésünkben minő eredményt vá-lánk képesek eddig elérni, elégnék tartom rámutatni a saját nevelésű 4 és fél éves bikánk 8.90 q., és a nagyobb tehének 600—650 kgr. élősúlyára.

16. *Ló-, juh- és sertés-állomány* I. Lóállomány: Mén —, kanca 8, herélt 4. Növendék állat: mén 1, kanca 2. Szopós csikó: mén —, kanca —. összesen 15. II. Juh cigája fajta: Kos 26, anya 249, ürü —. Növendék: kos 58, nöstény 71, ürü —. Juh összesen 404. III. Sertés mangalieza fajta. Öreg: kan 2, koeza 19, ártány 2. Süldő: kan 7, koeza 7, ártány 2. Malacz: kan —, koeza —, összesen 39.

Lótenyésztésünk anyagát muraközi fajta képezi, és pedig egy könnyebb és egy nehezebb válfajtában, melyekre angol félvér alkalmazva, egy nehezebb igrs-lovat és egy könnyebb kocsilovat állítottunk elő; ezek ez ideig a helyi viszonyokhoz igen jól alkalmazkodtak s mint kitűnő hustartó és szelid állatok iskolánknál teljesen beváltak. Az eddigi szaporulat szükségletünk fedezésére fordita-tott, de szükségletünk a jövőben fedezve leend, mely után a számfeletti állatokból eladásra is kerül.

Sertés tenyésztésünknek, mely allattenyésztésünk legidősebb ága, 1892. évben vettetett meg alapja Szabó József szászfenesi birtokostól vásárolt 20 koczával és 2 kannal. Célünk a

tenyésztésnél a mangalicza-jelleget fenntartani, de sőt viszonyainkhoz képest a mennyire lehet fejleszteni. E jelleg: az edzettség és hizékonyosság. Tenyész-állományunk télen-nyáron legelőn jár; a koczák nyári, őszi legelője a gulyával egy helyütt az Arpádhegyen van, hol az egész legeltetési évad alatt kizárólag a legelőn nyert takarmányra vannak utalva. Sertés-tenyésztésünkben eladásra felhajtott állatok vidékünkön igen keresettek, melyeket legnagyobb részben kisgazdák és községek tenyésztésre vásárolnak meg. A múlt évben elért árak kilogrammonként élőszuliban, levonás nélkül: 50 kr. Fő jövedelmét sertés-tenyésztésünk ugyan a fiatal állatok (malaczkok) eladásával szolgáltatja: lényegesen hozzájárul azonban a jövedelem fokozásához a mustra-állatok felhizlaltása; a múlt évben 12 darabot hizlaltunk, melyekért darabonként átlag 80 frtot fizetnek. A sertés-tenyésztésből befolyt nyers-jövedelem jelentésem tárgyát képező évben az eddigi évi átlagot, mely minden kocza után évenként 100 frtot tesz, 15 frttal haladta túl, azaz: egy kocza után 115 frt. vala.

Juhászatunkban cigája-fajta tenyésztetik, mely az erdélyi részekben a juhtenyésztési területek legnagyobb részét elfoglalt raczkánál finomabb gyapjút hord, valamivel kisebb testalkatu, edzettségét és elégülékenységet, valamint tejhaszonvételt illetőleg egyébiránt közel megegyező a raczkával. Tervünk a 300 holdat meghaladó legelő-terület kihasználása czéljából a juhállományt 1000 darabra emelni fel; jelenleg 530 darab van, tehát a tenyésztésnek még csak a kezdetén vagyunk. Juhászatunk haszonvétele: a tej sajtá feldolgozva, a gyapju és a kislejtezett valamint a számfeletti állatok eladása. Gyapjút egy darab után átlagban 1.65 kgr.-ot nyirunk, s kilogramját 55 kron értékesítjük; sajt 6.5 kgr. esik évenként átlag egy darabra, melyet 45—50 kron értékesítünk; a kislejtezett és számfeletti állatok páronként átlag 8 frt-jával kelnek el.

16. Jelentésem záradékaul, a mennyiben épen most lesz 10 éve annak, hogy gróf Kun Kocsárd az ajándékozást megtette, tehát már 10 éve tulajdonosa e birtoknak az E. M. K. E., azt hiszem, hogy a nagy alapító iránti kegyeletet nem sértem, ha egy *összeállításban* bemutatom azon állapotban, midőn ezt az E. M. K. E. átvette és abban, a melyben a múlt évi számadás záratakor találtatott. Ezen összehasonlításához, számokkal állván szemben, commentár alig szükséges. Nem hagyhatom azonban említés nélkül, az épületekben kimutatott befektetésnél azt a körülményt, hogy minden egyes épület házilag építtetvén, az iskola által adott fogatos erő, a kő, tölgyfa, a tanulók és cselédség bére, melyek az építkezés alatt évről-évre felhasználtattak, az épület értékebe felvéve nincsenek: a valódi előállítási érték tehát az épületeknél feltüntetett összegnek legalább is 15 %-ával többre veendő. E számok a tettek meggyőző erejével bizonyítják, hogy a kir. földművelésügyi kormány a szerződésben elvállalt kötelezettségnek várakozáson felül eleget tett; 8 év alatt az átvett vagyon értéket a kétszeresén felül emelte.

Kimutatás az iskola vagyonának pénzértékéről 1891. év elején, vagyis akkor, mikor a birtokot az állam az Emkétől átvette és 1898. év végén.

Sorszám	Szakleltár száma	M e g n e v e z é s	Vagyon érték			
			1891. év elején		1898. év végén	
			frt.	kr.	frt.	kr.
1		I. Földbirtok	200000	—	220000	—
2		Gyalmári vashid	—	—	140000	—
		<i>I. Földbirtok és vashid összesen:</i>	200000	—	360000	—
		II. Leltári számadásban	—	—	—	—
3	I.	Épületek és malom-felszerelés	21600	—	78933	50
4	II.	Iroda-szerelvények	—	—	998	97
5	III.1	Allattenyésztés	—	—	801	76
6	III.2	Növény-termelés	—	—	877	58
7	III.3	Könyvtár	—	—	1836	75
8	IV.	Lakszoba-szerelvények	—	—	2154	45
9	IV.1	Tanterem-felszerelés	—	—	406	35
10	IV.2	Kórház-felszerelés	—	—	45	65
11	IV.3	Ebédlő-felszerelés	—	—	97	50
12	V.	Élelmezés és konyha-felszerelés	—	—	377	14
13	VI.	Gazdasági gépek és eszközök	193	20	3872	28
14	VI.1	Magtári eszközök	248	—	473	91
15	VI.2	Kézi vegyes eszközök	636	20	1512	30
16	VI.3	Gőzcseplőgép és gépész-kovácsműhely	—	—	6806	84
17	VII.	Fogatok és istálló eszközök	660	80	2677	22
18	VIII.	Sajt készítő és tejkezelő eszközök	—	—	90	97
19	IX.	Kerti eszközök	—	—	770	34
20	X.	Méhészeti felszerelések	—	—	115	10
21	XI.	Borászati felszerelés	1045	—	2269	38
		<i>Leltári számadás összesen:</i>	24343	20	105118	99

Sorszám	Szakleltár száma	M e g n e v e z é s	Vagyon érték			
			1891. év elején		1898. év végén	
			frt	kr	frt	kr
		III. Termény-anyag és állat számadásban	—	—	—	—
22	I.	Gabona neműek szalmában	—	—	1381	10
23	III.	Gabona-neműek szemesen	121	50	2717	95
24	IV.	Takarmány-ipar és hüvelyesek szemesen	144	—	595	—
25	V	Szálás takarmány-neműek	2885	95	4566	02
26	VI.	Gyök-, gumós- és póttakarmányok	—	—	351	56
27	VII.	Tej és tejtermékek	—	—	2	31
28	VIII.	Épület-anyagok	168	—	4286	62
29	IX.	Tüzelő és világító anyagok	—	—	759	26
30	X	Állati nyers termények	—	—	8	20
31	XI.	Trágya-anyagok	—	—	6	—
32	XII.	Raktári szerek és anyagok	—	—	146	52
33	XIII.	Raktári vegyes szerek és anyagok	—	—	278	58
34	XIV	Igás állatok	3494	—	6370	—
35	XV.	Tenyész szarvasmarhák	2425	—	7800	—
36	XVI	Juhok	—	—	2885	—
37	XVII	Sertések	—	—	1670	—
38	XVIII	Hízó marhák	—	—	1800	—
39	XIX	Bor és egyéb szeszes italok	—	—	4138	—
		III. Termény-anyag, állat számadás összesen:	9238	45	39242	40
40	IV.	Kerti terményekben	—	—	8293	40
41	V.	Irodai szerekben és anyagokban	—	—	75	78
42	VI.	Méh-állomány	—	—	75	—
43	II.	Leltári számadás	24343	20	105118	99
44	I.	Földbirtok és vashid	200000	—	360000	—
		Mind összesen:	233581	65	512805	57

Az 1891 év elején átvett s 200 ezer frt értéket képviselt (mintegy 2000 hold) birtoktestből az Emke az alapító gróf felhatalmazása értelmében, még azon év folyamán eladott 14 ezer frt-ért (mintegy 200 hold terjedelmű) erdőterületet s így az iskola jelenlegi földbirtoka 1800 k. holdat tesz ki. A lefolyt 8 esztendő alatt tagosítással, fásítással, rendszeres műveléssel stb. stb., a földbirtok értéke legalább is 10% emelkedést mutat, azért vétetett fel annak becsértéke 1898 év végén 220 ezer frt-ra.

A kimutatásban szerepelő *gyálmári vashidat* részben állami segítséggel, Hunyadvármegye törvényhatósága készítette 140 ezer frt-ért, s miután a révjog az iskoláé volt, 50 évi haszonélvezet után a vármegye az említett vashidat (az erre vonatkozó szerződés szerint) az E.M.K.E. birtokába bocsájtja, a midőn is a vámszedési jog, melyért jelenben évi 3 ezer frt haszonbért fizetnek, az E. M. K. E.-é leend.

Kimutatás az iskola pénzforgalmi- és nyersjövedelméről 1891. évben, vagyis a birtok átvételekor és 1898-ban

Sorszám	M e g n e v e z é s.	1891 évben		1898 évben	
		frt	kr	frt	kr
	<i>Bevétel</i>				
1	Élelmezési díjak	—	—	180	—
2	Termények értékesítéséből 1 mezőgazdaság	1404	10	1313	44
3	" " 2 állattenyésztés	1097	31	6857	95
4	" " 3 kert, szőlő és borászat	434	39	7071	64
5	Haszonbérek	3238	25	1622	69
6	Számadási és egyéb térítmeny	271	98	420	64
	<i>Nyers jövedelmi összeg:</i>	6446	03	17466	36
7	Költség-adomány	10130	—	25576	08
8	Felvett idegen pénz és letét	3699	—	3779	21
9	Visszanyert előleg	—	—	6508	42
	<i>Bevétel mind összesen:</i>	20275	03	53330	07

Sorszám	M e g n e v e z é s	1891. évben		1898. évben	
		frt	kr.	frt	kr.
	<i>Kiadás</i>				
10	Szolga fizetése	—	—	191	66
11	Jutalmak és segélyek *)	3972	30	640	29
12	Hivatali és irodai költség	310	39	325	03
13	Elméleti és gyakorlati oktatás költségei	—	—	350	89
14	Felszerelésekre	1844	81	2228	26
15	Épületek fentartására	2163	09	1600	02
16	Utiköltségekre és napidijakra	164	16	4	80
17	Haszonbér és adó	2363	09	1979	97
18	Ügyviteli költség iskolánál	—	—	791	81
19	„ „ gazdaságban	1003	21	3270	78
20	„ „ kert-, szőlő- és borászatnál	743	34	715	95
21	„ „ napszám	2456	81	3615	71
22	„ „ erdőszet	61	10	—	—
23	Élelmezési költség	—	—	5559	32
24	Cselédség bére	603	55	3525	16
25	Vegyes kiadás: terhelő tőkék kamatai	708	18	708	18
26	„ „ előre nem láthatók	179	—	68	25
27	Visszatérítés mellett adott előleg	—	—	5308	42
28	Visszafizetett idegen pénz és letét	3699	—	4979	21
29	Nyers jövedelmi szállítmány adóhivatalba	—	—	17466	36
	<i>Kiadás összesen</i>	20275	03	53330	07

*) Ez összegben a gr. Kun K. 3000 frt. életjáradéka is bennfoglaltatik.

Nyers jövedelem 1898-ban 17466 frt 36 kr.
 „ „ 1891-ben 6446 frt 03 „

Nyers jövedelmi többlet 1898-ban: 11020 frt 33 kr.

Pénzforgalom 1898-ban 53339 frt 07 kr.
 „ „ 1891-ben 20275 frt 03 kr.

Pénz forgalmi többlet 1898-ban 33055 frt 04 kr.

Legvégül felemlitem, hogy iskolánk látogatottsága a f. tanévben örvendatosan emelkedett. Az 1898-99. tanévre ugyanis 40 tanuló vétetett fel, kik közül 39 ösztöndíjas és egy mérsekelt fizetéses helyes. E rendkívüli nagy létszám oka tömeges jelentkezés, illetve folyamodás, úgy, hogy a folyó tanévre a Nagyméltóságu kir. földművelésügyi miniszter úr, mint az E. M. K. E. saját terhőkre 4—4 rendkívüli ösztöndíjas tanulóval szaporították iskolánk tanulóinak létszámát részben azért, hogy az a nagy nemzeti és állami vagyon, mely az E. M. K. E. után az iskola birtokában van, kellőleg kihasználtsék, részben pedig azért, hogy a nehezen megszerzett érdeklődés iskolánk iránt továbbra is fentartassék. Tisztelettel

Algyógy, 1899. júl. 20-án.

Gáspár József,
igazgató.

2.

Az ellenőrző-bizottság jelentése.

Igen t. Igazgató-választmány!

Van szerencsénk az „Algyógyi m. kir. áll. gr. Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke alapítás” 1899. febr. 24—25-én tartott téli félévi közvizsgálatairól és a kapcsolatban meg-ejtett birtokszemlérlől szóló ellenőrző bizottsági jelentésünket tisztelettel az alábbiakban elő-terjeszteni.

A mondott célra és napokon a kir. földművelésügyi miniszter úr Ő Nagyméltósága meghívására és illetve az Emke Igazg.-választmány kiküldésére megjelentünk, az Emke részéről: gróf Kornis Viktor alelnök, Sándor József t. alelnök-főtáitkár, Simay Ferencz alapító

tag, birtokos, Polcz Rezső ügyvéd, választmányi tag; a kir. földművelésügyi miniszter úr által kiküldve: Eszterháy Jenő min. fogalmazó.

Bizottságunk ez alkalommal az állandó vashid után először robogott át a Gyógypata-
kán is időközben elkészült pompás fahidon, mely Hunyadvármegye törvényhatósága által a töl-
tési és parterősítési munkálatokkal együtt 17.000 frt költséggel létesítettett. E két hid létesítése
következtében az utat Romosztól az intézetig kocsival most 25 perc alatt lehet megtenni. Tekin-
tettel, hogy a fahid közvetlenül az iskola majorja és belsősege közt létesítettett: ezzel is nagy
előnyére van az alapítványi birtoknak. Fölötte kívánatos volna már most, hogy Romoszon
rakodó állomás is létesítették, a mi nem csak az iskolának volna előnyére, hanem
a kir. kereskedelemügyi tárcza anyagi érdekei sem szenvednének ez által csorbát, a meny-
nyiben maga az iskola elegendő forgalmat biztosítana, nem tekintve a fürdő forgalmát stb.
Hadászati és nemzeti szempontból pedig nagyfontosságú intézkedés volna ez. mert a létesült
két hidon át föl az Érez-hegységbe Romosztól vezet a legrövidebb út, s viszont a vidék empo-
riális jellege biztosíthatná e rakodó állomás által. Algyógy háboru esetére egyik Vörös-kereszt-
egyleti kórháznak és üdülő helynek levén az erdélyi részben kijelölve: ebből a szempontból is
mérhetetlen fontossága a rakodó állomás létesítése. Indokolja továbbá az erdőgazdaság is. Azon
áldozatok után, melyet az Emke, kir. földművelésügyi miniszteri tárcza és Hunyadvármegye tör-
vényhatósága itt hoztak (a vashid 140.000 frtba került): a kir. kereskedelemügyi tárcza is meg-
hozhatja a szóban levő áldozatot, mely — a mint már jeleztük — anyagilag sem volna meddő
befektetés. Azért nem szününk meg erre a kérdésre állandóan ismét és ismét rámutatni.

I. Tanügy.

Vizsgára állott: az I. éven 24, a II. éven 15, együtt 39 növendék. Ezek szerint
a növendékek rendes létszáma ezuttal majdnem teljes, t. i. közel 40. Első eset, mióta az
intézet fennáll. A 39 növendék közt különben csak 1 van önköltséges, a ki az évi 108 frt mér-
sékelt tartási, élelmezési és tanítási költséget fizeti; a többi ingyenes. Az erdélyrészi vármegyék
egyike sem élt azzal a joggal, hogy évi 150—150 frtért két növendéket küldhetne az intézetbe.

Vizsgáztak: febr. 23-án d. e. 9—12-ig a II. évesek a Számvitelből és a Borászatból;
d. u. 3—6-ig az I. évesek a Talajisméből és Kertészetből; febr. 24 én d. e. 9—12-ig a II. évesek
az Állat-tenyésztésből és Kertészetből; d. u. 3—6-ig az I. évesek a Számtanból, Magyar nyelv-
tanból és Földrajzból.

Az eredmény: az I. éveseknél, tekintettel a kedvezőtlen előképzettségre (némelyik ír
és olvasni alig tud, mikor az intézetbe jő), valamint tekintettel az aránylag elég nagy tananyagra
általában kielégítő; a II. éveseknél, kik már a tanulásba belejöttek: jó, sőt jeles.

A használatban levő különböző kézikönyvekben kijavítandók az elemi jogi vonatkozá-
sok, mert ezek részben elavultak, tehát hibásak; a földrajzhoz pedig be lehetne venni bármily
csekély alkotmánytani ismeretet. Hiszen ezek a gazdák lesznek hivatva a néppel érintkezni s
hazafiságukat ezzel is fejleszteni kell.

Kívánatos továbbá a növendékeknek a tűzoltásban leendő kioktatása, különös tekin-
tettel a gazdasági tüzekre, a feeskendő alkatrészei ismeretében, annak kezelésében és fentartásá-
ban. Szükséges egy szívó-nyomó szerkezetű mozdony-tűzfeeskendő beszerzése, mely tanszerűl
szolgáljon s mely ezenfelül a gazdasági telepnek is, mely annyi ezer forint értéket képvisel,
védelmére elkerülhetetlen. Különben, a mi a gazdaság szempontját illeti, az építkezéseknél és a
berendezéseknél a Farm-rendszer levén követve, tekintet volt fordítva már a lehető tűz-
biztonságra is.

A vizsgával kapcsolatban egyben egy szobára terjedő kiállítást láttunk ez alkalom-
mal is, a tanulók kézi munkáiból: kosarakat, kézi szerszámokat, czinkusokat, stb.

Örömmel konstatáltuk, hogy a gyűjteménytár a növendékek régi lakásában 3 szobával
bővült, úgy, hogy most 5 helyiségből áll. Ugyanebben az épületben helyeztetett el a tejkamara
két szobával és a sajtpince.

A tanulók benn-lakása kedvező megoldást nyert a Kun Géza gróf-féle kastélyban.
A régi Kun Kocsárd gróf-féle istálló átalakításával kiváló nappali munkaterem és foglalkoztató
helyiség nyertett.

A tanulóknak intézeti nyilvántartása egy beiratkozási- és egy anyakönyvben vezetetik.
Utóbbiban a vizsgára állott növendékek egész nácionaléja és minősítése bennfoglaltatik. A vég-
zett és az életbe kiment növendékekről utóbb szabályszerű nyilvántartási napló fektettetett föl,
növendékenként egy-egy törzskönyvi lappal, melyben elhelyezésük, szolgálatuk és magaviseletük
vezetetik. A velők és érdekükben folytatott levelezésről külön könyv van. A gazdától bejövő
vélemények kedvezők.

Az egészségügyi viszonyok szintén kedvezők; ragályos vagy fertőző betegség nem for-
dul elő. Erkölcsi magaviselet, mióta egy pár növendék eltávolított és szigorúan büntettetett, jó.

Sajnálattal látjuk, hogy a tanszemélyzet állandó változásnak van alávetve, ami nem csak az igazgató feladatát nehezíti, hanem az intézet fejlődésének sincs előnyére. A múlt 1897—98. tanévben nem kevesebb, mint 12 tanerő volt váltakozva alkalmazva és kieserelve és pedig: 1 igazgató, 5 s.-tanító, 3 ösztöndíjas gazdasági segéd, 1 kertész-tanító, 2 ösztöndíjas néptanító.

II. Gazdaság.

A vizsgaidők közti szüneteket, fölhasználtuk az épületek, major, kertészet, pinceszkezelés stb. megtekintésére.

Az építkezés az ősz óta a következő újabb haladást mutatja:

1. Kijavított és átalakított a gróf Kun Kocsárd-féle kastélyrész lejáratanál a bástya-épület, melynek emeletén a nagy gróf ereklje szobája lesz beállítva. Költség 950 ft.
- Elkészült a juhakol, 1000 juhra feállítva, az Árpádhegyen. Költség 2000 ft.
3. A gróf régi kastélyából kerti munkaház és pálinkafőző létesített. Költség 1500 ft.
4. A piaczi csendőr-laktanya istállójából lakszobák készülnek, mi által a bérlet 140 frtról 200 frtra emeltetett. Költség 600 ft.

A tavasszal indul meg:

1. A gróf Kun Géza-féle kastélyrész kijavitása, melyre 12,000 ft van fölvéve. A munkát az ellenőrző bizottság javaslata értelmében az igazgatóra bízván, ezzel az összeggel kijönni reméli. Tervben van még a majorban:

2. Egy tyukól 500 tyukra. Költség 2500—3000 ft.

3. Egy lúdól 200 szárnyasra. Költség 2500—3000 ft.

A park kastély felőli bejárónál (éjszak felől) ujjalag is készült egy egyszerűbb székely kapu s megkezdett egy egyenylásu faragott székely kapunak a patak felőli (keleti) oldalán is elkészítése. Mindenik a növendékek sajátkezü munkája.

Az utóbbi építkezésekkel ha készen lesznek, az alapítványi birtokon volt minden rom és dűlőfélben levő épület kijavított s másfelől a szükséges épületek ujonnan is létrehozattak. Terv szerint 1900-ra minden készen lesz. Tervben van a terjedelmes telepnek sineken kézi toló-kocsikkal összekötése.

Gazdasági épületekként megszemlélve a majort, találtuk:

Az állattenyésztésről: Lóállomány 16 drb. A gazdagságban saját nevelésü igen erős, jó esonozatu lovak vannak, melyek az igavonáson kívül tenyésztésre is használtatnak, úgy, hogy a gazdaság magát mindig a legjobb anyaggal láthatja el; de pár év mulva még a feleslegről jövedelmet is fog huzni.

A szarvasmarha állomány — 65 drb magyar erdélyi tenyész-állat, 12 tinó, 44 jármas ökör, együtt 121 drb — kitűnő kondícióban van s évről-évre halad, fejlődik, tökéletesedik. Különösen kiemelendő azon saját nevelésü, minden kíváncsúnak megfelelő, gyönyörű szép bika, mely párját ritkítja s a tenyésztben az egyöntetűség elérésére és a kisebb hibák elenyésztetésére igen előnyösen fog érvényesülni. Az igás ökrök mind fiatalok, középnagyságúak, melyek a hegyi fuvarozást jól kibírják.

A tehenészetben fejetett átlag 12 tehen; adtak 13,492 liter tejet. Vannak tehenek, melyek 7—8 liter tejet adnak naponta. Az iskola tehenészetében termelt tej tulnyomó részében nyersen értékesítetik; gondoskodva van azonban arról is, hogy a fölösleget, illetve a nyersen nem értékesíthető mennyiséget feldolgozthassák. A nyersen nem értékesíthető tej első sorban sajttá dolgoztatik fel (trappista-sajttá), melyből az évi termelés 2—3 métermázsát tesz s helyben a forgalom mérve és a kereslet szerint 60—70 krajezáron értékesítik. Készítenek vajat is, de ez már helyben nem lehetvén értékesíthető, csak annyira terjed, hogy a gyakorlati oktatásnak anyagot szolgáltatthasson.

A juhállományt — czigája fajta, 404 drb. — az Árpádhegyen levő juhakol nagy távolsága miatt ezuttal nem tekinthettük meg. A lehajtás pedig, épen a bárányozás folyamatban léte miatt, kár nélkül eszközölhető nem volt.

A sertésállomány 39 drb öreg és süldő, mangalicza fajta. A malacoztatást is megérintve, ellés alatt volt 29 kocza. Kiváncsúnak találtuk, hogy a tulfinom anyag esontosabb apaállat behozatalával erősítessek. Múlt kiszállásunk óta, nov. hóban az iskola sertészetében is kiütvén a sertésvész, 79 drb esett áldozatul. Az iskola sertésállománya a legkeresettebb eladási cikk; csak tenyésztésére eladtak a múlt évben 66 drbot.

Az állatállomány kérdésével kapcsolatban, kiemeljük, hogy nagyon kíváncsúnak volna, mikép az egyik s.-tanító állatorvosi képesítéssel is birjon, mert ezt az állatügy érdeke megkívánja.

A terménykre nézve: Szemlét tartva a magtárban, mintaszerű rendet és tisztaságot tapasztaltunk.

Az őszi vetések, melyek az iskolánál buza, rozs és őszi borsóval vannak képviselve ez időszert kitűnően állanak. A buzavetés 20 kat. hold, a rozs 12 kat. hold, az őszi borsó 6

k. holdat tesz. A vetéssel kapcsolatban jelezhető, hogy az összes tavaszi vetések alá a talaj ős-szel felszántatott. Az ugaroltatás figyelembevételével talpalatnyi hely sínes felszántás nélkül.

A szőlőgazdaságban a szüret, dacára a gondos művelésnek, termésre nézve gyenge közepesen ütött ki; a minőség azonban jó. A tavalyi sanyaru tél éreztette hatását.

A pincékben, — a mit szintén megsemmisítettünk — a borkezelést illetőleg a tisztaság és rendtartás tekintetében határozott haladás tapasztalható. Szükséges azonban, hogy állandó szakértő borász vegye kezébe ezt a fontos gazdasági ágat.

A kertészetben: a gyümölcsfák gyönyörűen vannak visszametszve és koronára növelve. Szegélyezésekben párosítva van a gyümölcskertészet a díszszel.

Megemlítjük végül, hogy a trágya-telep és composzt-telep mintaszerűleg van kezelve semmi kívánni valót nem hagy fenn. A múlt évben kihordtak 1821 szekérrel, 10587 q. trágyát.

III. Számadások.

Betekintést véve a pénztári számadásokba is, különösen a pénztári Naplóba és pénztári Főkönyvbe, konstatáltuk, hogy a múlt évi forgalom 53,330 frt 07 kr. volt. Bevétel a birtok jövedelmében 17,466 frt. 36; ebből a borászat és a szőlőszet ezuttal a rossz év miatt csak 7071 frt 64 krt tesz ki; az állattenyésztésből befolyt 685 frt. 95 kr, ez a tétel évről-évre emelkedőben van; terményekből 1313 frt 44 kr., alászállította az árvizes év; haszonbér 1622 frt 69 kr., a mi a révjognak a vashid számára 50 évre átadása miatt szintén csökkent; fizetendő helyes növény-dek díjaiból 180 frt. Kiadás összesen 26,026 frt 08 kr, minek főbb tételei: tanulók élelmezési költsége 5559 frt 37 kr; cselédség bére 3525 frt 16 kr. (termény-járandóságon kívül mely, ugyan-ennyit tesz ki); felszerelés (eszközök, állatok és tanszerek) 2678 frt 26 kr.; épületek fenntartása 1600 frt; ügyviteli költségek (iskola, gazdaság, kertészet, szőlőszet, borászat, napszám) 8394 frt. 25 kr.; adó 1979 frt 97 kr; alapítványon levő költsön-teher törlesztési részlete (tőkében, kamat-ban) 708 frt 18 kr.; a többi tételek: jutalmak és segélyek, szolgafizetés, elméleti oktatás mellék-költségei (könyvek, modellek stb.), hivatali és irodai költség, utiköltség és napidíj 1576 frt 12 kr. Különbözet 8559 frt 72 kr., a mit a kir. földművelésügyi tárcza fedezett. A fenntartástól függetle-nül továbbá új építkezésekre és átalakításokra fordított 4818 frt 76 kr.; a mit szintén a kir. kincstár fedezett. A Vagyonkimutatás szerint az intézet leltári értéke, előállítási árban becsülve épületekben, terményekben, állat-állományban stb. f. év elején 152,399 frt 32 kr.; beruházások-ban növekedés egy év alatt 19,200 frt 23 kr.; 1891-ben az átvételkor ez az érték 24,000 frtot képviselt.

Megtekintve a szegődmény-kimutatást 1899-re, találtuk, hogy a cselédségnek összes fi-zetése 4046 frt 33 krra és termény-járandóságuk értéke 4134 frt 10 krra van felvéve. Cselédek száma 53.

Az iskola előirányzata a f. 1899. évre: 1. Előirányozott remélhető nyers jöve-delem 20077 frt. 2. Előirányozott személy járandóságok 14556 frt 30 kr. 3. Előirányozott do-logi kiadások 20936 frt 75 kr. Együtt a kiadások 35493 frt 05 kr. Különbözet 15416 frt 05 kr.

Az intézet ügyforgalmát mutatja, hogy az irattáron iktattatott: miniszteriummal és ha-tóságokkal folytatott 334 drb; az iskola ügyvitele érdekében váltott levelekért 1518 drb. A ta-nulók elhelyezése tárgyában 73 drb., együtt 1925 drb. A kiadványok száma ezt meghaladja.

A pénztárkezelést páratlan gondal, valamint a könyvitelt most is az igazgató vezeti, a mi a tanügy vezetésével és a 2000 holdas gazdaság vitelével valóban nagy munka és feladat. Azonkívül az intézet összes építkezéseit is házilag az igazgató létesítette.

Az alapítványi birtok átvétele óta, a beruházásokat és az Emkére szálló várandóságo-kat tekintve, az algyógyi fekvőség értéke a munkálatok eme befejezésével átlagos becs-lés szerint a következő adatokat mutatja:

1. Alapítványi birtok értéke az átvétel alkalmával 1891. jan. 1-én	200,000 frt.
2. Beruházás épületekben, gépekben, eszközökben és állatokban kerekszám	150,000 frt.
3. Hídepítéssel befektetett	140,000 frt.
4. Tagosítással, fásítással, rendszeres műveléssel és erdők fanövedékével emelkedés	60,000 frt.

Összérték 1898. év végén 550,000 frt.

Azonban tekintve, hogy az építkezések házilag történtek s hogy a birtok értéke a tiz év előtti becslés óta jelentékenyen növekedett: az algyógyi alapítvány a várandóságokkal együtt ma már sokkal nagyobb értéket képvisel.

IV. Indítványok.

Ezekben kimerítve eljárásunk eredményét, midőn kérjük, hogy az igen t. Ig.-választ-mány jelentésünket tudomásul venni és kir. földművelésügyi miniszter urhoz pártolólág felter-jeszteni kegyeskedjék: van szerencsénk egyszersmind különösen javasolni:

Szíveskedjék az Ig.-vál. a dr. Darányi Ignác kir. földművelésügyi min. úr Ó Nagy-méltósága részéről tanusított állandó és változatlan támogatásért, melyben az intézetet részeltetni

méltóztatik, jegyzőkönyvi köszönétét kifejezni és ezt e jelentéssel Ő Nagyméltósága kegyes tudomására juttatni. Vajha szerencsések lehetnének Ő Nagyméltóságát az intézet személyes meglátogatásában is tisztelhetni.

Méltóztat továbbá a fentiek alapján különösen szives figyelembe vételre ajánlani:

1. Romosznál egy M. Á. V. rakodó állomás felállításának nagyfontosságu kérdését.
2. Az állatgyógyászat;
3. A tűzoltás;
4. És a borkezelés ügyét.

Melyek előterjesztésével vagyunk hazafias tisztelettel

Algyógy, 1899. febr. hó 24-én

Gróf Kornis Viktor,

ellenőrző-biz. elnök

Simay Ferencz,

ellenőrző-biz. tag.

Sándor József,

ellenőrző-biz. előadó.

Polcz Rezső,

ellenőrző-biz. tag

M. j. A javaslatok ügyében a miniszter kedvezőleg válaszolt, a mennyiben az intézkedéseket a felterjesztés szerint megtette a romoszi rakodó állomás létesítése tárgyában pedig ajánlólag átirta a kir. kereskedelemügyi miniszterhez.

II.

Aranykúti E. M. K. E. népiskola.

Sz. 456—99.

Mint az Igazgató-választmány nagybecsű rendelkezése folytán az aranykúti iskola építésével, illetve az építés ellenőrzésével és vezetésével megbízott választmányi tag, az építés ügyének előhaladásáról tisztelettel van szerencsém jelentésemet az alábbiakban előterjeszteni:

Az özv. gróf Degenfeld Gusztávné-Karacsay Melánia grófnő által ajándékozott iskolatelek vitás tulajdonjogi kérdése Deák Albert directoriumi tag buzgó eljárása által tisztázottván, újult erővel folytatott a már majdnem felhagyni szándékolt építkezés, és ma már örömmel jelenthetem, hogy az épület csaknem teljesen készen van s a még hiányzó apróbb munkák is, legkésőbb f. év szeptember 1-éig teljesítve lesznek.

Az eredeti iskola-terv időközben módosítást szenvedett, miután Mózsai Attila úr, aranykúti földbirtokos nagylelkű indítványára és hozzájárulásával az épülethez harangok elhelyezése céljából egy tornyoska építettett, hogy a tanteremben ünnep- és vasárnapokon az odavaló magyarság számára istentisztelet legyen tartható. A vallás kultusza karöltve a magyar iskolával bizonyára megtermi áldásos gyümölcsseit a Mezőség e félreeső pontján is. A harangokat is, a telket adományozó grófnő ajándékozta, míg a torony építési költségeit Mózsai Attila úr hordozta, aki még azonkívül egész szívvél és lélekkel ellenőrizte és segítette naponta egyesületünk ezen legújabb alkotásának létesültét s kilátásba helyezte a toronyra egy óra alkalmazását is.

Az egyesületünk által költségvetésileg előirányzott 5000 frt építő-tőke egy krajezárral sem lépetett túl és tekintve az épület szilárdságát, valamint a teljesített munka gondos és szolid kivitelét, elismerést érdemel Kiss Ferencz magyar-fenesi építővállalkozó, kinek az építkezésnél nem csekély gondot és fáradságot okozott e félreeső helyen az anyagok szállításának nehézsége és a kellő munkaerő hiánya.

Az iskolában az egyesület kérelmére a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1898. apr. 12-én 6762 sz. alatt kelt magas rendeletével kilátásba helyezte egy áll. néptanító kirendelését. Ezen kirendeléssel szemben a miniszter úrnak f. évi május hó 10-én 30,271 sz. alatt kelt újabb rendelete szerint az egyesület a kinevezési jogon és fegyelmi hatóságon kívül mindazon jogokat gyakorolhatja, melyek az iskola-fentartót megilletik, nevezetesen intézheti az iskola adminisztrációját, külső és belső életére befolyással bírhat s magának az iskolának is egyesületi jellege érintetlenül marad.

A dologi kiadásokat az egyesület fedezi. Az iskola rendesen a közelgő tanévvel fog megnyilni.

Igy, hosszas küzdelmek után végre mégis áll az aranykúti iskola, erős várául a magyar közművelődésnek, hazafiságnak és édes anyanyelvünknek. A mag el van vetve, bizzunk Istenben, hogy a termést meghozza a jövő! Hazafias tisztelettel

Kolozsvárt, 1899. aug. hó 1-én.

Merza Lajos,

főpénztáros.

III.

Balázsfalvi E. M. K. E. népiskola.

Sz. 26—99.

Iskolánkba az 1898/99-diki tanévben beiratkozott: fiu-gyermekek összesen 89, ebből az év végén vizsgázott 76; nemzetiség szerint magyar 70, oláh 19; a m. kir. államvasutak alkalmazottjainak mint bennlakó 10, mint bejáró 11, összesen 21 gyermeke járt fel az iskolába egész éven át; — leány-gyermekek beiratkozott: összesen 79, ebből vizsgázott az év végén 59; nemzetiség szerint magyar 49, oláh 24, német 4, horvát 1, és tót 1, vasuti alkalmazottaké 15

Ezen iskolai évben volt iskolánk felállítása óta a legnépesebb és habár a két tanerő épen a növendékeknek ily nagy száma miatt túl volt halmozva, a növendékek az évről-évre vizsgák alkalmával oly szép eredményt mutattak fel a tanulásban, hogy ez az előbbi éveket felül multa. Iskolánk hívatásának ez évben szépen felelt meg, a miről a közönség is örömmel győződött meg

Az 1899/1900 dik évi költségvetés Tornyai Lajos gazda-gondnok kimutatása szerint a következő:

Fedezet: 1. Miniszteri segély a bennlakók élelmezésére 150 frt. 2. Tan- és beiratási díjak 80 frt. 3. Tanítói nyugdíj-illetmények 25 frt. 4. A balázsfalvi takarékpénztár évi rendes segélye 100 frt. 5. Pincze évi bére 40 frt. Összesen 395 frt.

Szükséglet: 1. Tüzelő és világító anyagra 110 frt. 2. Bennlakók élelmezésére 280 frt. 3. Iskola épületeinek javítása és tisztántartása 50 frt. 4. Kéményseprő évi bére 12 frt. 5. Kincstári adó és községi rovatok fedezésére 51 frt 85 kr. 6. Tanítói nyugdíj illetmények 20 frt. 7. Iskola szolgáló évi bére 36 frt. 8. Pöczegödör kitakarítására 16 frt 9. Iskolai butorok javítása 15 frt. 10. Kerítések és kut javítására 10 frt. 11. Iskolai szerelvényekre 15 frt. 12. Előre nem látott kiadások 25 frt. Összesen 640 frt 85 kr.

Ez iskolához az épület tantermeinek kibővítése és a kisdudóvíz felépítése ügyében az év folyamán megtették az előkészítő lépések. Merzsa Lajos kir. tanácsos, főpénztáros az igazgató-választmány megbízásából elkészítette a terveket, illetve felülvizsgálta és módosította a balázsfalvi fiók-választmány és az iskolai gondnokság készített tervet és javaslatot. Az építés tárgyában helyszíni szemle végett az év folyamán a központból kétszer történt kiszállás Balázsfalvára (1.14. lap). Ez alapon reményünk van, hogy a tervelt átalakítások és illetve a kettős intézet immár lehetőleg mielőbb létesíttetni fognak.

Balázsfalván, 1899. július hó 19-én.

Simonffy Alajos,
gondnok.

IV.

Csik-gyimes-bükk-rakottási E.M.K.E. népiskola.

Sz. 456—99,

1. Ez az iskola az E. M. K. E. áldozatkészségéből 1894. november 1-én nyílt meg 30 tankötelessel, olyan tiszta román ajkú telepen, melynek lakossága soha iskolába nem járt, mert ott soha iskola nem volt; miért ezt bérházban kezdte meg.

2. A folyó évig a tankötelesek száma 30—40 között váltakozott.

3. Volt idáig 3 tanítója, kik közül az oláh nyelvet bíró legelső Keresztes Károly mutatta fel a legjobb eredményt; ő tanította meg a soha magyar szót nem beszélt s nem is hallott tanköteleseket az elemi ismeretek mellett, a legszebb hangleyjtéssel és lelkesülő szónoki hévvel előadott magyar hazafias versekre és énekekre. Ezen fényes uttörő után évről-évre halad az oktatás, úgy, hogy ma már a felnőttek is jobbra magyarul beszélnek, sőt sokan így írnak és olvasnak.

4. A bérházban megkezdett ezen iskola részére a község, mely pótdoból él, egy megfelelő nagyságu épületes telket vett meg 800 frton, s így örökös otthont nyert az E. M. K. E. itt is.

5. Van ezen iskolánknak 12 drb primitív butora, 61 drb taneszköze és 22 kötetes iskolai könyvtára. Ez utóbbiak az E. M. K. E. adományai.

6. Tanító fizetése 400 frt, melyből 300 frtot az E. M. K. E. és 100 frtot a telepen levő gőzfűrés-gyár hordoz.

7. Jövedelme, csak az évi 15—20 frtra megnövő 5% iskolai pótdó, mely a szegény tanulóknak tanszerekkel való ellátására fordítatik.

8. Ugy a folyton szaporodó telep lakosságára, valamint a gyári munkás-népre eléggé nem hálálható jótétemény ez az iskola. Zajtalanul és egész csendben, de alapjában legbiztosabban végzett működését s már idáig is bebizonyult hasznosságát ezen iskolának jövőre is csak az E. M. K. E. tarthatja fenn, — miért sok száz ember óhajával esedezve, vagyok alázatos tisztelettel

Csik-Gyimes-Bükkön, 1899. július 14.

Rusz Sántha János,
jegyző, gondnoksági elnök.

Kis-sebesi E. M. K. E. népiskola.

Sz. 32—99.

Az 1898—99. tanév 1898. szeptember 1-én vette kezdetét. Beiratkozott az iskolába összesen 71 növendék. Ebből év közben részint elköltözés, részint betegség miatt kimaradt 9; vizsgára állott 62 növendék. A megelőző évvel szemben szaporodás volt 7-el. Az iskola egészségügyi viszonyai kedvezők voltak. Csupán egy növendék maradt ki betegség miatt (Typhus). Kisebb megbetegedési esetek ugyan fordultak elő, ezek azonban nem voltak komoly természetűek. Ragályos szembajok nem fordultak elő. Ez évben is volt himlőoltás, a midőn az oltásra kötelezettek mind beoltattak.

Mivel az iskolát távolabb lakó növendékek is látogatták, ezek számára a m. kir. áll. vasutaktól az E. M. K. E. által vasuti szabadjegyeket, illetve díjtalan utazási kedvezményt eszközöltünk ki. Vasuti szabadjegyet kapott 17 növendék.

Szeptember hóban, mindjárt az iskolai év elején leróttuk mi is a kegyelet adóját. Megemlékeztünk szeretett királynőnk váratlan kimulásáról, valamint egész életéről és nem mulasztottuk el kiemelni azon főbb mozzanatokat, a melyek különösen reánk, magyarokra vonatkoztak, mert ő valóban a magyarok védő angyla volt.

Mint a hazafiságban is előljáró iskolánk, ez évben is megtartottuk márczius 15-ét. Változatos programmunk volt, a melyet a nagy számban összegyűlt vendégek teljes megelégedéssel és örömmel hallgattak, meggyőződve arról, hogy iskolánk mindig a hazafiság, haladás és erkölcs szolgálatában állt.

Megünnepeztük még április 11-ét és a koronázás évfordulóját is.

Ez évben lettek az E. M. K. E. által a gondnokságba kinevezve még: Lápossy Lajos helybeli magyar államvasuti állomásfőnök és Dóczy Endre bánffy-hunyadi r. kath. plebános.

Növendékekkel több ízben tettünk kirándulást a közeli helységekre, s jövőre ily kirándulások a: iskola rovar-, növény- és ásványgyűjteményeinek gyarapítása érdekében fognak rendeztetni

Folyó évi május hó 16-án látogatták meg iskolánkat a kolozsvári polgári fiúiskola tanári kara és növendékei. Ezen tanulságos kirándulások alkalmából megtekintették az itteni gránit-kőbányát és érdeklődéssel szemléltek az ott folyó munkálatokat. Kies vidékünkön és falunkban nagyon jól érezték magukat, a mit a többiek közt bizonyitanak azon szíves köszönő-iratok, a melyeket a gondnoksághoz és a tanítóhoz intéztek.

Az ifjúsági könyvtárt különösen az iskola növendékei használták. Hetenként kaptak egy könyvet elolvasás végett. E könyvtári könyvekből idők folytán több elveszett, míg a legtöbből vagy a lapok nagyobb része hiányzik, vagy el van szakítva, miért is ezek pótlására az iskola-fentartó fel fog kéretni.

Évzáró vizsgálatunk Lápossy Lajos és Laendler József gondnokok vezetésével, a szülők és ismerősök érdeklődése mellett folyt le nagyon szép eredménnyel. A vendégek igen nagy számmal voltak, úgy, hogy az új iskola legnagyobb terme sem volt képes azok befogadására. A gondnokság a következő véleményt nyilvánította az iskolalátogató könyvében:

»Megjelenvén az 1899. év június hó 27-én tartott iskolai záró vizsgálaton, ott a vizsgázott gyermekek részéről kitartó szorgalmat és kellő fegyelmet eláruló feleleteket hallottunk. Midőn mindezekért az oktató Biegler Árpád tanító urnak köszönetünket nyilvánítjuk, nem mulaszt-hatjuk el a tisztelt tanító urnak jövőre nézve az oktatás terén különben ismert buzgalmára reflektálni. Kis-Sebes, 1899. június hó 27. én. Laendler József s. k., isk. gondnok. Lápossy Lajos s. k., isk. gondnok.»

A tanév Lápossy Lajos gondnok által ünnepélyesen záratott be, mely alkalommal 40 drb. jutalomkönyv, 1 írószerkészlet és 5 frt készpénz osztatott ki a jól tanuló növendékek között. Mint mindig, úgy ez évben is több szép könyvadománynyal és jutalom pénzadománynyal járultak a növendékek jutalmazásához a következők: Az E. M. K. E., a kis-sebesi gránitkőbányák r. társ., Glasner Józsefné úrnő ő nagysága, Laendler József bányaigazgató, Lápossy Lajos állomásfőnök, Szika Ferencz b. hlv., Czirusz Ferencz b. hlv., Makfalvy Ferencz keresk. isk. tanár N.-Röczéről, Biegler Árpád tanító, Neumann Béla. Az adományokért ezuttal is köszönetünket nyilvánítjuk.

Adja Isten, hogy iskolánk fentartóinak támogatása, a szülőknek és közönségnek érdeklődése és szeretete mellett virágozzék és tovább fejlődjék.

Gondnokság: Elnök: Barsay Domokos orsz. képviselő. Alelnök: Koleszár Lajos polg. isk. igazgató. Tagok: Dóczy Endre róm. kath. plebános, Lápossy Lajos m. á. v. áll. főnök. Laendler József bánya-igazgató. Biegler Árpád E. M. K. E. iskolai tanító, mint a gondnokság jegyzője.

A jövő tanévben az oktatás megújult erővel és már 2 tanerővel és pedig egy E. M. K. E.-tanító és egy áll. tanítónő közreműködésével az újonnan épült és a kor igényeinek megfelelő iskolában veszi kezdetét.

Rohamosan és szilárd alapon fejlődő iskolánk fentartóiként az Emkét, a kis-sebesi gránit-kőbánya részv. társaságot és végül a magas kormányt tisztelhetjük.

Az ügykezelés elég élénknek mondható. A kevésbé lényeges ügyek csak egyszerűen szóbelileg vagy levélileg intéztettek el. Érkezett 25 drb, elküldetett 30 drb és így összesen el lett intézve 55 ügyirat Tisztelettel

Kis-Sebes, 1899. júl. 25-én.

Laendler József,
gondnok

Biegler Árpád,
tanító, jegyző.

VI.

Magyar-nagy-zsombori E. M. K. E. népiskola.

Sz. 15—99.

1. Emke-elemi népiskolánkba az 1898/99-ik tanévbe beiratkozott 39 tanuló. Az első osztályba beiratkozott 12 tanuló, 2 kimaradt már év elején fejletlenség és kellő ruházat hiánya miatt, 2 eltávozott, vizsgára állott 8. A második osztályba volt 9 tanuló, kik közül vizsgára állott 7. A harmadik osztályba volt 3 tanuló, kik közül egy eltávozott, vizsgára állott 2. A negyedik osztályba beiratkozott 0 tanuló, kik közül eltávozott 2, nem állott vizsgára 3, vizsgázott 5. Ismétlő volt 5, kik közül 1 nem állott vizsgára. Ezek szerint az évzáró vizsgára a 39 tanulóból csak 26 tanuló állott. Ref. 13, gör. kath. és gör. kel. oláh 13, izraelita 12. Helybeli 27, kendermáli 2, zutori 3, pusztasz. mihályi 4, ugroczi 1, felső-gyurkoczi 2.

2. Iskolai ünnepélyek voltak:

a) Gyászünnepély, megboldogult dicső királynénk temetése napján, mikor is az iskola részt vett az ev. ref. templomban rendezett gyász isteni-tiszteleten, melyet Demeter Kálmán ev. ref. lelkész tartott.

b) Szintén nov. 10-én a tanító által az iskolába tartott névnap gyászünnepély.

c) Hazafias ünnepély volt kettő:

a) Az egyik márczius 15-én, mikor is a tanulók először az ev. ref. templomba vonultak, hol Demeter Kálmán lelkész imát mondott, azután az Emke-iskolában az állami leányiskolával együtt: ének, szavaltat és emlékbeszédrel egybekötött ünnepély tartatott, a melyen az Emke-iskola növendékei előadtak 4 éneket és szavalt 4 tanuló. Az emlékbeszédet Emke-tanító Szántó István tartotta, a közönség nagy részvéte mellett.

b) A másik hazafias ünnepély jun. 8-án tartatott, mikor is az Emke-iskola tanulói előadtak 4 éneket és szavalt 3. Az emlékbeszédet szintén Szántó István Emke-tanító tartotta, megjegyzendő, hogy ezen ünnepély is az állami leányiskolával együtt tartódott, a közönség részvéte mellett.

3. A vizsga június 11-én d. u. tartatott meg: Demeter Kálmán ev. ref. lelkész előnökle alatt, Szeregai Gyula és Botha Miklós gondnoksági tagok jelenlétében. A vizsga eredménye: jelesnek minősített. Különösen kiemelendő: az idegen ajkuak magyarnyelvtani jártasságuk, feleletben könnyedségük. Tisztelettel

M. N.-Sombor 1899. jun. 17.

H. Szántó István,
Emke-tanító.

Demeter Kálmán,
ev. ref. pap.

VII.

Magyaró-kereki E. M. K. E. népiskola.

Sz. 19—99.

Tiszteletteljesen jelentjük, hogy a vezetésünkre bízott magyaró-kereki Emke elemi népiskola évzáró vizsgálata június hó 11-én tartatott meg.

Örvendetesen szolgál tudomásul, hogy a helybeli g. kath. oláhok iskolájukat bezárták és gyermekeik mind az Emke-iskolába járnak. Hogy ez iskola missióját buzgón teljesíti, abból is kitűnik, hogy a szomszédos oláh községekből is hová-tovább mind több-több növendéket hoz-

nak ide, úgy hogy a tanterem már is szűk. Ezen pedig csak is úgy lehet segíteni, ha a tanterem és előszoba közti közfalat lerontatjuk, hogy az egész egy tanteremmé alakuljon. Ezen átalakításra vonatkozólag tisztelettel kérjük az igazgató-választmányak b. intézkedését.

Kimutatás a létszámviszonyokról.

Osztály	A n ö v e n d é k e k s z á m a				Felekezet szerint		Illetőségre		Anyanyelv szerint	
	Év elején	Év végén	Fiu	Leány	ev. ref.	r. kath.	helyi	vi-deki	magyar	oláh
I.	36	34	21	13	7	29	33	3	7	29
II.	14	7	7	7	9	5	9	5	9	5
III.	14	9	9	5	7	7	13	1	7	7
IV.	4	2	2	2	4		4	—	4	—
Összesen	68	52	39	29	27	41	59	9	27	41

A lefolyt tanévben észlelt egészségi állapotról ez alkalommal örömmel jelenthetjük, hogy iskolánkat semmi járvány nem támadta meg. A szorványosan fellépő betegségek oka nagyobbára az iskolába járók szegényes anyagi viszonyaiban keresendő.

A lefolyt iskolai év eseményei közül kiemelkedik, hogy 1898. szept. 17 napját, midőn Ő Felsége, szeretett királynénk temetése volt, gyász iskolai ünnepély tartatott.

1899 június 11 napján, midőn a tanév bezáratott, az Emke központi főitkari hivatalától kapott könyvekből kiosztatott 20 db, jutalmul a jó magaviseletű és szorgalmas gyerekek között. Tisztelettel

Magyaró-Kerekén, 1899. évi június hó 25-én.

Albrecht Lajos,
gond. elnök.

Keresztes Károly,
tanító.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VIII.

Vámos-udvarhelyi E. M. K. E. népiskola.

Sz. 506—99.

I. A záróvizsgálat lefolyása.

A vámos-udvarhelyi E. M. K. E. elemi népiskolánál az 1898—99. tanévi záróvizsgálat f. év június hó 18-án az Emke-iskolában, rendes elnöklet alatt tartatott meg. A gondnokság majdnem teljes számban jelen volt, úgy a községi lakosok is nagy mértékben részt vettek. valamint Kádár János pocsfalvi áll. isk. tanító is.

A záróvizsgálat lefolyása a hallgatóságra kedves befolyással volt, úgy a tanító szakavatott kikérdezései, mint a növendékek helyes feleletei a hallgatóság tetszését és meglegedését megnyerték, különösen az oláh ajku növendékek szép magyar kiejtése! adott feleleteik által vonták magukra a hallgatóság figyelmét és tetszését. Kiváló siker az írás, nyelvtan, számtan, történelem és földrajz tantárgyaiból tanusított. Általában a vizsgálat eredménye jó.

II. Az iskolai év mozgalmá.

A jelen iskolai év 1898. évi okt. 1-én Kádár János okl. tanító vezetése alatt vette kezdetét és december hó végével a tanító eltávozása következtében iskolánkban a tanítás szünetelt márcz. 12-ig, mikor az ujonnan kinevezett tanító, Nemes András átvette az iskola vezetését és iskolánkban a tanítás ismét folyamatba tétetett, tartván jun. hó 18-ig.

Vallásos nevelés: Növendékeink közül csak a helv. hitvallásuak részesültek vallás-
oktatásban, előadván azt Nemes András Emke-tanító. A többi vallásfelekezeti növendékek
vallás oktatása saját hitfelekezetüknél történhetett.

Egészségügy: Növendékeink egészségügyi viszonyai a lefolyt tanévben kielégítő
voltak. Tartósabb, vagy járványos betegségi esetek, a melyek miatt iskolánkban a tanítás szü-
nevelt volna, nem fordultak elő.

Gondnoksági értekeztet: A gondnokság időszakonként rendes gyűlést tartott, hol az
iskolánk ügyét érintő eseményeket tárgyalta s az iskola növendékeinek erkölcsi és szellemi elő-
haladását ellenőrizte.

Jótekonyság: Az E. M. K. E. igazgató választmánya 368—99. sz. alatt, jó magaviseletű
és szorgalmas iskolánövendékeink jutalmazására 36 drb jutalomkönyvet kegyeskedett küldeni,
a melyeket az érdemes tanulók között ki is osztottunk.

III. A tanulókra vonatkozó kimutatás.

Osztály	Beiratko- zott tanulók száma		Vallás szerint							Anyanyelv szerint			Év folytán			Maradt év végén		Előmenetel szerint	
	minden napos	ismétlő	r. kath.	gör. kath.	ev. ref.	unitár.	gör. kel.	luth.	izrael.	magyar	német	oláh	meghalt	kimaradt	más isko- lába ment	minden- napos	ismétlő	haladó	ismétlő
I.	9	—	—	4	2	1	—	—	2	3	2	4	—	3	—	6	—	4	2
II.	16	—	1	6	2	4	1	1	1	8	1	7	—	6	—	10	—	10	—
III.	10	—	1	1	7	1	—	—	—	9	—	1	—	—	—	10	—	10	—
IV.	6	—	—	2	3	1	—	—	—	4	—	2	—	1	—	5	—	5	—
V.	4	—	—	—	2	1	—	—	1	3	1	—	—	—	2	2	—	2	—
Ismétlő osztály	—	5	—	—	2	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	5	—	—
Összesen	45	5	2	13	18	11	1	1	4	32	4	14	—	10	2	33	5	31	2

A mulasztott félnapok összege 552, igazolva 411, igazolatlan 141. Pénzbüntetés nem volt.

Költségvetés: *Bevétel:* 1. A tanító évi fizetése E. M. K. E. főpénzt. 400 frt. 2. A város-
udvarhelyi iskola növendékei után à 80 kr tandij 20 frt. Összesen 420 frt. *Kiadás:* 1 A tanítónak
évi fizetésébe 400 frt. 2. Iskola-takarítás, fűtés, tanszerek 20 frt. Összesen 420 frt.

Város-Udvarhelyt, 1899. július 10-én.

Schreiber Mózes,
gondn. elnök.

Nemes András,
E. M. K. E. tanító.

IX.

Besztercei E. M. K. E. óvó.

Sz. 5—99.

A besztercei E. M. K. E. óvó f. ü. bizottsága f. évi május havában tartott ülésében
az E. M. K. E. óvó anyagi viszonyait tárgyalván, s a rendes évi bevételeket és kiadásokat az alábbi
költségvetési tervezet szerint megállapítván, azon eredményre jutott, hogy a bevételek a kiadá-
sokat nem fedezik. A rendes évi hiány mintegy 182 frtot tesz ki, az ajándékok és más ezime-
ken befolyt összegek pedig majdnem teljesen felhasználtattak.

Az E. M. K. E. óvó felügyelő bizottsága az óvó ezen anyagi helyzetére tekintettel, va-
lamint tekintettel arra, hogy az óvó bevételei a 350 frt házbér jövedelmet és a tandij ezimen
befolyó 100 frtot kivéve, problematikusok: azon megállapodásra jutott, hogy az E. M. K. E. igaz-
gató-választmányához jelentés teendő és felkérendő az óvó anyagi viszonyainak mielőbbi ren-
dezésére és illetve esetleg a mielőbbi államosítás érdekében a szükséges lépések sürgős megtételére.

A midőn a f. ü. bizottság ezen határozatának ezuttal eleget teszünk, legyen szabad rá-
mutatni ama hatalmas versenyre, mely Besztercén a kisedővási intézetek terén kifejlődött. Az
ág. ev. egyház mintaszerűen berendezett szász-óvodát, Besztercze városa pedig két községi óvo-
dát tart fenn. Az E. M. K. E. által föntartott óvó az egyetlen magyar tannyelvű s az egyedüli,
mely dajkaképzésre is joggal bír, e szerint az nem csak kiváló fontossággal bír, de valóság-
gal missiót teljesít.

Nem áltatja többé magát a felügyelő-bizottság s hasztalan igyekeznék az igazgató-vá-
lasztmány is önmagát a „történeti előzményekkel“ áltatni. Az óvó megalapításától mai napig

az itteni magyarság társadalmi viszonyai nagyot változtak. A mai viszonyok között a *társadalmi jóakaratra* támaszkodva, E. M. K. E. óvodát fenntartani és annak jövőt jósolni itt már nem lehet.

Nem a magyar társadalom szűkkeblőségén mulik ez, de a besztercei magyar társadalom fejlődésével folyton újabb és újabb igények lépven előtérbe, az egyleti élet fejlődésével a magyarság anyagi erőforrásai minduntalan újabb és újabb követeléseket kell kielégítsenek, s e sok igény kielégítése kimeríti a társadalom anyagi erejét. Másfelől a társadalom is áldozatkészségével szívesebben fordul a zsenge új alkotások felé, hogy azoknak életképességét lehetővé tegye, mint oly intézmény felé, melynek életképességét már abban feltételezi, hogy fenntartója gyanánt az E. M. K. E. szerepel.

Két út áll tehát csak nyitva az óvó fenntartására. Az évi költségvetésben mutatkozó hiányoknak is a központból való fedezése, azaz az intézetnek kizárólag központból való fenntartása az egyik, az államosítás a másik.

Végül tisztelettel jelentjük, hogy a besztercei dal- és műkedvelő egyesület régebb azon határozatot hozta, hogy évenként az óvó céljára előadást rendez, a besztercei magyar kaszinó pedig, hogy az óvót évi 20 frttal segíyezi. A műkedvelő egyesület azonban tudomásunk szerint feloszló félben van, a besztercei kör pedig saját épületet emelvén, adósággal terhelte magát s így ezen egyesületek részéről rendszeres segélyre alig számíthatni. Ennek daczára, hogy legalább apillanatnyi anyagi zavaron segítve legyen, megkísértjük e két egylettől valamely segélyt kieszközölni.

Rendes kiadások: Óvóné fizetése 300 frt. Óvóné helyi pótléka 100 frt. Óvóné 5-öd éves pótléka 50 frt. Óvónő lakpénze 50 frt. Dajka fizetése 180 frt. Állami adó 55 frt 72 kr. Utadó 6 frt 50 kr. Kéményseprő 10 frt 80 kr. Pöczegödör takarítás 11 frt 84 kr. Illeték-egyenérték 2 frt 70 kr. Épület biztosítási díj 2 frt. Tanítók nyugdíj-alapja 12 frt 40 kr. Karácsonfára 20 frt. Vegyesekre 50 frt. Összes kiadás: 851 frt 96 kr. *Rendes bevételek.* Az Emke-ház béréből évi bevétel 350 frt. Az Emke központjából további segély 150 frt. Városi subvenczió 40 frt. Zálogházból jutalék 30 frt. Az óvó díjakból 100 frt. Összes bevétel 670 frt. Ezek szerint mutatkozik hiány 181 frt 96 kr., melyet szintén a központnak kellene *egyedül* fedeznie.

Besztercén, 1899. évi jun. hó 18-án.

Storch Emma,
f. ü. b. h jegyző.

Grót Lázár Árpád,
f. ü. bizottsági elnök.

X.

Ördögkúti E. M. K. E. óvó.

Sz. 588—99.

Óvodánkba e tanévre beiratott 38 gyermek, 19 fiu, 19 leány. Ezek közül fiu: gör. kel. 18, ev. ref. 1; leány: gör. kel. 12, ev. ref. 4, róm kath: 1, izraelita 2.

Rendesen feljárt az óvodába 28—30 gyermek. Az óvónő dicséretes működésének következtében a gyermekek különösen a magyar nyelv elsajátításában szép eredményt értek el; a már iskolába került 6 éves gyermekek tökéletesen birják a magyar nyelvet, értelmük, ismereteik dicséretre méltók.

Jelenleg az óvodában kiütött himlő-járvány miatt szünet van.

Mult év szeptembere óta állami segélylyel a ref. egyház iskolát állított fel, minek következtében az óvónőt a tanítás alól fölmentettük, de az ev. ref. iskolánál hetenkint két délután tanította mind a négy osztályban a női munkát, meglepő szép eredménnyel. A megtartott évfázó vizsgán tapasztalhattuk dicséretes buzgalmát, melyért úgy a felügyelő-bizottság, mint az iskola-zsék elismerését, köszönetét kiérdemelte.

Ördögkút, 1899. jul. hó 17-én.

Zikás Elek,
f. ü. bizottsági tag.

Lázár Ferencz,
f. ü. bizottsági elnök.

XI.

Segesvári E. M. K. E. óvó.

Sz. 69—99.

Az E. M. K. E.-óvodában a rendszeres foglalkozás szept. 1-én vette kezdetét. Beiratkozott összesen 92 növendék; 45 fiu és 47 leány. Ezek közül magyar 59; német 31 és oláh 2; a

növendékek elég pontosan látogatják az óvodát. A foglalkozás szeptember 1-től aug. 1-éig, az utasításban előírt szünetek kivételével megszakítás nélkül folyt; aug. hava szünet.

A növendékek szemeit a városi orvos az év folyamán két ízben vizsgálta meg, de trachomás beteget nem talált, valamint egyéb ragályos betegség sem fordult elő a növendékek között. Az óvoda minden foglalkoztató eszközzel fel van szerelve, melyről pontos leltár vezetettik és az állami iskola épületében egészen czélszerűen van elhelyezve. Az óvoda évi összes fönntartási költsége 720 frt, a melyből 680 frtot az igazgató-választmány, 40 frtot a Nagy-Küküllővármegyei Emke-választmány a tagdíjaknak visszatartott 25%-ából fedez. Az E.M.K.E. óvoda gondnoka: B e n e d e k Mihály áll. iskolai igazgató; ki számadását az 1899. május 1-ig terjedő időre beterjesztette, a mely helyesen vezetettnek találtatott.

Az óvodában 1898. decz 23-án a kir. tanfelügyelő, felügyelő-bizottság és nagyszámu előkelő közönség jelenlétében karácsonfa-ünnepély rendeztetett, mely alkalommal nagy részben közadakozásból 10 frt értékű játékok, gyümölcs és czukorkák osztattak szét a növendékek között.

A tanév július hó végén nyilvános disz-foglalkozással záratott be, mely alkalommal a növendékek évi munkái közszemlére voltak kiállítva. Az óvodában a bekötötti fölvételi, mulasztási napló, valamint a napi foglalkozásról is a megerősített foglalkoztatási terv alapján pontos napi jegyzék vezetettik.

Újvárossy Anna óvónő, ki kötelezettségét pontosan végzi, az áll. iskola tantestületi üléseinek rendes tagja, hol az óvoda állapotáról, végzett munkájáról stb. minden hónapban rendszeresen jelentést tesz.

Az óvoda felügyelő-bizottsága alólirott elnökle alatt lekötelező pontossággal és ügy-szeretettel támogatja mindenben az óvónő törekvéseit és nagy körültekintéssel végzi feladatát.

A lefolyt tanév alatt ellenőrzés szempontjából az óvodát meglátogatták: D a n e s B e r t a l a n kir. tanfelügyelő, S o m o g y i I s t v á n felügyelő-bizottsági elnök, B a l á z s Imre és B e n e d e k Mihály felügyelő-bizottsági tagok.

Jelentésünket azon óhajításunk előterjesztésével fejezzük be, hogy az óvoda fönntartására adott évi 680 frt központi segély bár öt egymásutánra következő évre engedélyeztessék.

Segesvárt, 1899 évi júl. hó 13-án.

Somogyi István,
elnök.

XII.

Vajda-hunyadi E. M. K. E. óvó.

Sz. 57—99.

Ez óvó a kir. pénzügyminiszter által felajánlott épületben van elhelyezve. Az épület az óvó czéljaira hasznavehetetlen lévén, az igazgató-választmány folyamodott, hogy a miniszter az ingatlant (a telket, mert az épület értéktelen), mérsékelt vételár mellett engedje át az egyesületnek, minthogy az egyesület hajlandó ugyan új óvóépületet emelni: de ezt idegen telekre nem eszközölheti. A kir. pénzügyminiszter késznek is nyilatkozott az átengedésre, azonban oly feltételek mellett, a melyekbe az egyesület, daczára a jutányos árnak, így bele nem mehetett. Kikötöttet ugyanis, hogy államosítás esetén a telket az egyesület ugyanabban az árban engedje át a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek: ellenkező esetben az E.M.K.E. örökidőkre ott óvót tartozik fenntartani.

Tekintettel azonban arra, hogy az egyesület, ha alapítókéjének egy részét az épületbe fektette, esetleg az épületet is díjtalanul lesz kénytelen a cultus-tárczának átengedni, vagy abban a kényszerhelyzetben marad, hogy az óvót örökidőkre az E.M.K.E. tartsa fenn: ennek alapján az igazgató-választmány a feltételek méltányos megállapításáért folyamodott. Ha ez rendben lesz, az építés az igazgató-választmány elhatározott szándéka.

Az óvó felügyelő-bizottsága 1897. december 21-én Sándor József t. alelnök-főtitkár, központi képviselő jelenlétében újjászerveződött. Tagjai: Cseh László birtokos elnök, Sztroiny Román, Frischholz Árpád, Nagy Kálmán, Bence István, Czirják Gyula, Borha Sabbás, Finna János.

Az óvoda 1898—99. tanévi költség előirányzata. I. Bevételek. 1. Pénzmaradvány 1897—98. tanévről 343 frt 74 kr. 2. Vajdahunyad város segélye 200 frt. 3. Óvodijakból várható bevétel 120 frt. 4. E.M.K.E. pénzsegélye 1898—99 tanévre 350 frt. Bevételek összege 1013 frt 74 kr. II. Kiadások. 1. Óvónő fizetése 450 frt. 2. Óvónőnyugdíjáruléka 9 frt. 3. Dada fizetése 120 frt. 4. Fűtésre 85 frt. 5. Világításra 10 frt. 6. Az épület tűzkárelleni biztosítása 7 frt 20 kr. 7. Tisztogatásokra 30 frt. 8. Óvónőnek utiköltségei kerületi tanítói gyűlésekre 15 frt. 9. Előfizetés »Kisded-nevelés« című lapra 3 frt. 10. Apró kiadásokra 14 frt 54 kr. 11. Kert-kerítések és az épületnek javítására és jó karban tartására 270 frt. Kiadások összege 1013 frt 74 kr.

Kelt Vajda-Hunyadon, 1899. évi decz. 31-én.

Cseh László s. k.,
f. ü. bizottsági elnök.

Sztroiny Román,
f. ü. bizottsági gondnok.

B)

Segélyezett intézmények.

I.

Algyógyi áll. óvó.

Sz. 567—99.

Az óvó 5000 frtot érő ingatlanát, u. m. a telket, óvóépületet és óvónői lakást az E. M. K. E., illetve a kir. földművelésügyi miniszter úr ajánlotta fel a gróf Kun Kocsárd-féle algyógyi alapítvány ingatlanaiból.

Ez intézetet is az alapítványi birtok és székely földműves iskola ellenőrző-bizottsága rendesen meglátogatta, a mult közgyűlési évben és az idén két ízben is s tapasztalatairól az igazgató-választmánynak jelentést tett.

Az óvó vezetése jó, — az intézetet a gyermekek, az időjáráshoz képest, váltakozó számmal látogatják. Nagyot lendített a látogathatás kérdésén a Gyógypatakán át elkészült fahíd, mert eddig — kivált esős időben — sokszor szekérrel sem lehetett a megáradt patakokon átjönni,

A magyar értelmiség és alapítványi uradalmi eseléség gyermekein kívül a község oláh, valamint nagyszámu izr. lakosainak gyermekei is örömmel járnak fel s így ez a kiseddóvó helyes és egészséges alapnak bizonyult a szintén virágzó helyi áll. iskolához.

Kolozsvárt, 1899. jul. 20-án.

Sándor József,
t. alelnök-főtáktár.

II.

Algyógyi áll. népiskola munkatanítónője.

Sz. 53—99.

Iskolába járt női kézimunkára rendes tanuló 53, ismétlő 22, együtt 75. Még pedig: I. oszt. 24, II. oszt. 12, III. oszt. 6, IV. oszt. 7, V. oszt. 1, VI. oszt. 3. Nemzetiség szerint az ismétlőkkel egyetemben: magyar 9, izraelita 14, oláh 52.

Az oktatás rendes munkaterv szerint történt. Az egyesület segélye évről-évre 100 frt.

Algyógy, 1899. jul. 16-án.

Kercsedí Györgyné,
munka-tanítónő.

III.

Andrásfalvi róm. kath. népiskola.

Sz. 34—99.

Fogadja az E. M. K. E. a nép nevében a nem várt 100 frt építési segélyért a szegény község köszönetét.

Ez ideig iskolásaink, számra 300-an, két osztályba voltak osztva Egyik része a tulajdonképeni iskola-épületben, a másik osztály egy fogadott helyiségben volt elhelyezve, a mely szűk is volt, meg drága is.

A község kénytelen építkezni: a kemény kőfalú iskola lakosztályát átalakítja tantee-remnek, s helyébe épít tanítói lakást két tanítónak, a mi 2800 frtba fog kerülni.

De mivel pénzünk nincs, kénytelen a község ez összegnek egy részét kölcsönnel fedezni, a többire — a hogy az Isten engedi — a Szent-István-Társulat, a Csángó-egyesület jótékony támogatása fogja a községet rásegíteni.

A belső felszerelés a Nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól meg van ígérve.

E nép gyermekeit itt a keleten, a Nagyerdemű egyesület további jóindulatába ajánlva, maradtunk, a község és iskolai előljáróság nevében, hazafias szolgálai:

Andrásfalván, Bukovinában, 1899. május 5-én.

Wisínewszky Antal,
plebános, az iskolaszék elnöke.

Molnár János,
vezető-tanító.

László György,
a község bírása.

IV.

Brailai ref. egyház.

Sz. 46—99.

Ev. ref. egyházunk iskolájába járó magyar fiu- és leány-növendékek száma a lefolyt tanévben 57 volt. Ebből fiu 37, leány 20. Minthogy pedig az 1898—99. iskolai évben a magyar gyermekek iskolánk létszámához képest nem jelentkeztek elegendő számmal: így az 57 magyar növendéken kívül 49 izraelita és más gyermeket is bevettünk.

Iskolánk tannyelve a magyar, német és román. Évente kétszer tartatik közvizsga, u. m.: febr. és jun. havában.

Ezen iskolai évben három tanerő működött a növendékek tanításánál; ezek közül egy román, a mint a törvény előírja.

Iskolánk a legszebb virágzásnak örvend, a növendékek kitűnő sikerrel tanultak, a leány-növendékek a kézi munkában a legnagyobb kitüntetésben részesültek a vizsgán jelen levő cs. és kir. osztrák-magyar consul és az idegenek által. A magyar gyermekek mind végzik a négy és két ismétlő-osztályt s többnyire vagy hazánk iskoláiba a tanulás tovább folytatására, vagy mesterség tanulására visszamennek édes hazánkba s ha itt is maradnak, ref. egyházunk és iskolánk hívei maradnak.

Braila, 1899. jul. hó 8-án.

Nagy Sándor,
ref. miss. lelkész.

V.

Brassói alsófoku kereskedelmi iskola.

Sz. 12—99.

Az Emke évi 200 forintos adománya oly tényező a brassói alsófoku kereskedelmi tanonc-iskolánál, a mely adomány nélkül nem lettünk volna képesek ezt az iskolát fenntartani s a helyett, hogy a nem magyar ajku tanoncok közül — habár kevesen is — a mi iskolánkat látogatnák, kényszerítve lennénk a saját magyar ajku tanoncainkat a német tannyelvű iskolába küldeni, a melyben tapasztaljuk, hogy mennyire ápolják a magyar nyelvet és magyar hazafiságot.

Az Emke magának tulajdoníthatja azt a szép hivatást, hogy segítéyzése által ezt az iskolát fenntartja. Honfiui üdvözléttel

Brassó, 1899. jul. 18-án

Verzár Lukács,
isk. igazgató.

VI.

Brassói ref. egyház.

Sz. 695—98.

Hivatalos tisztelettel van szerencsénk az Emke központi választmányának előírása értelmében, melyhez egyházunknak évi 200 frttal segítéyzését kötötte, jövő évi költségvetésünket ez évben is tiszteletteljesen megküldeni.

Fedezet. Tőkék jövedelmeiből, rovatokból, adományokból és egyéb jövedelmek a mult évre előirányozva 3722 frt 76 kr, a folyó évre előirányoztatott 3656 frt 96 kr.

Szükséglet. Rendes: a mult évre előirányozva 3712 frt 75 kr, a folyó évre előirányozva 3724 frt 75 kr. Rendkívüli: egyházi épületek, templom, paplak-építésre 1899-től törlesztetik és 32 év alatt lesz törlesztve 27000 frt.

Brassó, 1898. decz. 21-én

Az egyháztanács nevében hazafias üdvözléttel

Saja Viktor,
egyháztanácsi egyzö.

Péchy Árpád,
ref. pap, tanácselnök.

VII.

Csomafái ref. iskola.

Sz. 8—99.

1. Az E. M. K. E. által 1898. év nyarán tanterem kibővítésére kegyesen adományozott 300 frtból, 24 □ méter nagyságu tantermünk 54 □ méterre nagyobbított meg.
2. A tanító számára, minthogy a volt konyha és előszoba a tanteremhez csatoltatott a kibővítésnél, külön konyha és kamara építettett.
3. Építettett egy három osztályu ürszék; csatornával ellátva.
4. Építettett a tanterem és tanítói lak ajtaja elé egy 4 méter hosszú előszoba.
5. A fent leirt építkezések költségeihez hozzájárult az E. M. K. E. 300 frttal, az egyházközség 6 frttal, Bartha János 4 frt 50 kr. pénzzel és 5 kőmivesnek 2 és fél hónapon adott teljes kosztal 5—60 frt értékben; továbbá ugyancsak Bartha János tanító által 1898. szept. 9-én rendezett népiünnep jövedelemből befolyt 16 frt. 18 kr.
6. 1898. szept. hó 14-én Tunyogi Béla ref. lelkész elnöklete alatt több tagból álló bizottság a két tantermet átvette minden kifogás nélkül.
7. Az 1898/9 tanévre iskolánkban a beiratások 1898. szeptember 16, 17 és 18 napjain folytak le; a tanítás 98 szeptember hó 19-én vette kezdetét.
8. Beiratkozott 6—12 évesig: Ev. ref. fiu 15, leány 9, összesen 24; róm. kath. fiu—, leány 2, összesen 2; gör. kath. fiu 8, leány 1, összesen 9; izraelita fiu—, leány 2, összesen 2; 12—15 évesig: ev. ref. fiu 2, leány 3, összesen 5, együtt 42.
9. Az I-ső osztályban volt 18, a II-ikben 8, a III-ikben 7, a IV-ikben 4, összesen 37 tanuló.
10. V. és VI-ik osztály tanulók hiánya miatt nem volt beállítható.
11. A 37 mindennapos tanulók közül 28 volt helybeli és 6 kolozs-gyulai.
12. Iskolánkban a mult tanévben járvány nem uralkodott.
13. Iskolánkat 1899. május hó 30-án Szentpéteri Endre kolozsmegyei kir. segédtanfelügyelő meglátogatta s a látogatási jegyzőkönyvben igen dicsérőleg nyilatkozott iskolánkról.
14. 1899. június hó 4-én tartatott meg iskolánkban a zárvizsga. Mind a 37 növendék felelt minden tantárgyból, iskolaszékünk véleménye szerint igen jó eredménnyel.
15. Iskolai könyvtárunk még mindig csak azon 34 darabból áll, melyet az E. M. K. E. kegyes adományából 1896. évben a Szabó Ferencz-féle munkákból nyert.
16. Taneszközökkel iskolánk, kivéve Európa térképét, teljesen el van látva.
17. Miután a Nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urtól 1895-ben nyert tankönyveink teljesen elrongyolódtak, jövőre egy darab sincs. Kérést adtunk 1898. szept. 27-én új tankönyvek engedélyezéseért.
18. A tanítói fizetés, a mult évben kapott 50 frt korpótlékkal 453 frt, a melyből az egyház kepe és más czimeken fizet 67 frtot, az állam kiegészítés ezimen 191 frtot, ugyancsak az állam 5-öd éves korpótlékul 50 frtot, az E. M. K. E. 50 frtot, az igazgató-tanács állami segély ezimen 80 frtot, és tandíjból jár a tanítónak 15 frt, ez összesen 453 frt.
19. Tanítói lak áll: 2 szoba, konyha, kamara, pincze és más gazdasági épületekből.
20. Tanítói kert jól bekerítve 800 □ -öl, melyben a tanítónak szép faiskolája és méhese van. Csomafáján, 1899. jul. hó 14-én.

Tunyogi Béla,

bádoki ref. lelkész, csomafái
adminisztrátor.

Bartha János,

ev. ref. tanító, mint iskolaszéki
jegyző.

VIII.

Dévai m. kir. áll. főreáliskola tápintézete.

Sz. 659—99.

Az E. M. K. E. a lefolyt 1898—99. tanévben is 150 frttal segélyezte Knopf Aladár VIII. oszt. tanulót, a dévai m. kir. áll. főreáliskola növendékét. Ez összeg az idén is internatusi neveltetésére fordítottatott. Segélyezett a lefolyt tanévben bevégezte a középiskolai tanfolyamot s az érettségi vizsgálatot általános jó (4 tárgy jeles, 2 tárgyból jó) eredménnyel tette le s most jogi pályára készül lépni s épen Kolozsváron.

Másik E. M. K. E. neveltünk Brazovay Kálmán a budapesti tud. egyetemen jogász-kodik. Több E. M. K. E. neveltünk nincs s újabb felvételért kérelmeztem.
Déva, 1899. júl. 8.

Téglás Gábor,
igazgató.

IX.

Fogarasi községi óvó.

Sz. 517—99.

1. Az óvoda népessége: 80, nemzetiség szerint: a) magyar 49, b) német 20, c) oláh 11. Nem szerint: fiú 31, leány 49.

2. Az óvónő neve: Vogel Emma képesített, magyar, bírja a német és oláh nyelvet; fizetése 400 frt és természetben lakás. Keze alatt van 1 segédnő, a meleg napokban 72 frt díjazással, és 1 dajka 110 frt fizetéssel.

3. Az intézet bérházban van elhelyezve; de czélszerűen, mivelhogy a tulajdonos e czélra építtette, évi bére: 360 frt. Áll 2 tanteremből, 1 öltöző szobából, 1 előszobából és fedett játszó-helyből.

4. Jövedelme: államsegély 300 frt, EMKE-segély évi 200 frt, városi hozzájárulás 350 frt, óvás-díjból bejön 100 frt. E 950 frt évi jövedelmet az intézet évi fentartása teljesen igénybe veszi. Kiváló tisztelettel:

Fogarás, 1899. júl. 13-án.

Pánczél Károly,
ev. ref. első pap,
az EMKE.-fiókválasztmány alelnöke és
az óvoda gondnoka.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

X.

Gyekei ref. iskola.

Sz. 43—99.

Gyekei ev. ref. leányegyházközségem nevében hálás köszönetem nyilvánítását fogadja az E. M. K. E. választmánya a f. évi május hó 12-iki gyűlésből megszavazott és nyújtott 200 frt segélyért. Valósággal eléggé meg nem hálálható jótétemény ez a segély annak a szegény, sok megpróbáltatásnak kitett egyháznak, ott az oláh tömkelegben.

Az egyház iskola-építésre felvett 368 frt s néhány krajezárral s annak néhány évi kamatjával tartozik az ev. ref. egyházkerület igazg. tanácsa kezelése alatt levő építkezési alapnak, melyet vissza kell fizetni, hogy az alap ne hiányozzék. A kért s megadott segélyt az igazgató-tanács pénztárába kell fizetnünk. Méltóztassék oda küldeni a 2 egymás utáni évre megszavazott 100—100 frtból a f. évi 100 frtot s a pénztárnok nyugtázní fogja azt.

A Gyeke községi ref. magyarság kulturális viszonyairól felvilágosítást adandó, van szerencsém ezekben felelni, és pedig:

1. Van ev. ref. népiskola Gyekeben 16 növendékkel, kikhez adva az unitárius növendékeket is, felülhaladja a 30 létszámot. Az iskola épület 1893-ban épült kőtalapzatra vályogból, zsin-delytetővel, iskola és tanítói lakkkal egy fedél alatt. Tanterem 12 □ öl terjedelmű, tanítói lak: 2 szoba, 1 konyha, egy kamara, elől tornác, honnan 2 bejáró szolgál a tanterembe és külön a tanítói lakásba. Magassága a pádimentumon felül a padlásig 3 méter, nagy világos ablakokkal. Került az egyháznak közel 1000 frtjába. Tanító nincs, daczára annak, hogy a csekély fizetést kipótolta az államkormány 196 frt államsegéllyel 300 frtra. Látva az egyházközség, hogy nagy áldozatok hozatalával sem ért czélt, mert gyermekeit a hivek nem tudják taníttatni, az iskoláját feladta az államnak. Most van szervezés alatt, talán végre-valahára szept. 1-én megnyílik az iskola. Külön iskolai költségvetése nincs, nem is volt, mert nincs miből, alig képes fedezni az egyház rendes évi kiadását.

2. Nem kaphatván tanítót 315 frt fizetés mellett sem, a tanítás szünetelt és a magyar tankötelesek nem jártak iskolába. Feladván felekezeti iskoláját, ezután lesz állami iskola, mert az iskola-helyiséget is átadta ingyen az államnak, csak hogy az állam adjon *felekezeti vallásu*

tanítót számukra, ki egyszersmind kántorságot is fog végezni 60 frt külön fizetésért. A gör. keletieknek van felekezeti iskolájuk, ők nem adták fel az államnak. A 25 unitárius lélek lelki gondozása egyháziilag általam történik, ingyen; iskolai gondozásban ők sem részesültek eddig a fennirt oknál fogva, de ezután ők is az állami iskolába fogják járatni tanköteles gyermekeiket.

3. Az egyházközség vagyoni állapota, hitelesített számadásából kiírva: Bevétel: 318 frt 78 kr. Kiadás: 873 frt 52 kr. Hiány: 554 frt 74 kr. A segélyt az iskola építésére felvett kölcsön törlesztésére kértém.

Keszű, 1899. május hó 10-én.

Szabó József,
ref. lelkész.

XI.

A gyergyó-bélbori r. kath. leányegyházközség.

Sz. 119—99.

A gyergyó-bélbori szegénysorsu magyar ajku róm. kath. hivek az E. M. K. E. mindenüvé kiterjedő figyelme és jósága következtében az 1897. évtől kezdve édes nyelvünkön rendes istenitiszteletben és vallás-erkölcsi oktatásban részesülnek, minthogy tisztelettel említett egyesület magas célját és hivatását követve, a Bélborba bejáró lelkész utiköltségeinek fedezésére, ez évben is 100 frt évi segélyt kegyeskedett adni.

Midőn ezen nemes adományért a magam és 180 szegény hívőm nevében hála köszönetet mondok és velők együtt naponkint az egek Urához forró imát röptek az érdekes és áldásosan működő egyesület további hasznos munkálkodásáért, tisztelettel kérem, hogy az eddig kegyesen kiutalt összeget, a jövő 1900 évre, tekintve azt, hogy az út rossz és így nemesak fáradságos, de költséges is, mert két napot vesz igénybe, mely alatt a kíséret kántornak kosztját, szállását és fáradságát, nem is számítva az enyémet, fizetni kell, — ha lehetséges, — bár még 50 frttal kiegészíteni vagyis 150 frtra felemelni kegyeskedjék. Kötelességeimet következőleg teljesítettem és osztottam be:

Minden hónapban rendszeren egyszer, azután a háromsátoros ünnep 3-ik napján vízkeresztkor és a szükség szerint esketés, vagy halálozáskor meglátogattam a hiveket. Ezen alkalmakkor az istenitisztelet tartása mellett a felnőttek úgy, mint azok gyermekei vallás-erkölcsi oktatásban részesülnek, azonkívül pedig bármi tekintetben hozzám fordulnak, utasítással és jó tanácsal szolgálatjokra állók.

Idáig is sok üdvös hasznát látom az ottani működésnek, mert, hogy többet ne említek, azon vegyes családok, a hol a magyar katolikusok oláhokkal házasságra léptek és pap hiányában már-már bele olvadtak az oláhságba, mind nyelv, mind pedig viselet tekintetében: ma, hála Isten, tisztán a miéink és jövőre sem forog fenn semmiféle veszély. Eddig az oláh pap keresztelt és temetett, most egyetlen eset nem fordul elő, mert azt egytől-egyig magam végzem. Tisztelettel

Borszék, 1899. jul. hó 12-én.

Bartalis Szerafin
kijáró bélbori lelkész.

XII.

Gyergyó-békási róm. kath. leány-egyházközség.

Sz. 139—99.

Tisztelettel jelentem, hogy az E. M. K. E. által számomra adott évi 50 frt segély fejében a gyergyó-békási, domuki és zsedánpataki róm. kath. hiveket a folyó évben a következő lelki gondozásban részesítettem:

1. Új év napján a szárhegyi P.-guárdián által szent misét, predikációt és vecsernyét tartottam számukra.

2. Február hó 4-én esketés, február 28-án és márczius 11-én én magam temetés céljából a hiveknél voltam, mikor a gyülekezeteknek hazafias eszmékkel átszőtt alkalmi beszédek tartottam.

3. A husvét alkalmából a szárhegyi T. vikárius által nagyszzeredán vecsernyét, nagy-
csütörtökön misét és vecsernyét, nagypénteken misét, vecsernyét, nagyszombaton misét és fel-
támadási szertartást, husvét napján és másodnapján misét és prédikációt végeztem.

4. Április 11-én, május 22-én és június 11-én miséztem és prédikáltam. Ezután is
minden hónapban egyszer be fogok menni.

Gyergyó-Tölgyes, 1899. jul. 19-én.

Balogh Lajos,
róm. kath. lelkész.

XIII.

Gyergyó-tölgyesi r. kath. leányiskola.

Sz. 132—99.

Idei 456 sz. alatt kelt nagybecsü megkeresése alapján az E. M. K. E. által eddig évi
300 frttal segélyezett gyergyó-tölgyesi róm. kath. leányiskola részéről tisztelettel jelentem, hogy
ez az iskola itt, hazánk végpontján, ezen exponált, nagyjából oláhoktól lakott vidéken, való-
ságos Isten áldása a magyar közművelődésre nézve. Rös zler Janka tanítónő hivatásának ma-
gaslatán áll; kötelességét pontosan, szorgalmasan, lelkiismeretesen teljesíti; a tanításban felmu-
tatott eredményével minden évben mind a szülők, mind a felsőbb hatóság legteljesebb megelé-
gedését kiérdemelte. A növendékek száma a múlt tanévben 57 volt, kik közül 12 idegen ajku.
Tisztelettel

Gyergyó-Tölgyes, 1899. jul. 6-án.

Balogh Lajos,
r. kath. lelkész, iskolaszéki elnök.

XIV.

Gyertyánffy István-féle alapítvány.

Sz. 520—99. Emke.

Az E. M. K. E. igazgató-választmánya f. év elején is szabályszerűen kihirdette a pályá-
zatot a Gyertyánffy István áll. paedagogiumi igazgató úr által tett alapítvány 1898. évi
100 frt kitüntető jutalmának elnyerésére.

Pályázhattak oly erdélyrészi népiskolai tanítók és tanítónők, a kik az Eötvös-alapnak
is tagjai és ezenkívül megfelelő bizonyítvánnyal mutatják ki, hogy hivatásuk körében huzamo-
sabb időn át *nemzeti szempontból* kiváló sikerrel működtek. A folyamodványok Kolozsvárra, az
E. M. K. E. igazgató-választmányához küldettek be, minek alapján a kijelölést az E. M. K. E.
igazgató-választmánya ejtette meg és a jutalmat az Eötvös-alap hozzájárulásával ünnepélyesen
az illető E. M. K. E. fiók-választmány adja át.

Az igazgató-választmány a f. évi jun. 12-én tartott ülésében döntött.

Ezek szerint a jutalmat az alapító beleegyezésével két drb 50—50 frtos részben adta
ki s a beérkezett 4 pályázó közül elnyerték a következők:

1. Csulak Lajos áll. tanító, szolgál 22 éve és pedig 1877—80-ig Magyar-Valkón,
1880—89-ig Bodolán, 1889. okt. 26-tól 1891. szept. 16-ig Alvinczen, 1891-től mostanig Segesvárt
kitünő eredménnyel. Tekintettel, hogy az Emké-nek is szolgált és szolgál, mint fiókköri jegyző,
valamint, hogy kiváló irodalmi működést is fejt ki: első sorban ajánlatott az igazgató-választ-
mánynál kezelt 50 frt jutalomra.

2. Varga József áll. tanító, szolgál 25 éve és pedig 1874-től 1882-ig a m. ludasi és
mező-bándi iskolánál, 1882-től mostanig Algyógyon dicséretes eredménnyel. Ajánlatott az Eötvös-
alapnál kezelt 1000 frtnak 50 frt kamatjára, mert legtöbb szolgálati ideje van, Hunyadvármegye
exponált pontján működik s Réthi Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő bizonyítványa igen kedvező.

Kolozsvárt, 1899. jul. 20-án.

Sándor József,
t. alelnök-főtitkár.

XV.

Hunyadvármegyei nyári gyermekmenedékhelyek.

Sz. 9—99.

Van szerencsénk vármegyei választmányunk 1898. évi decz. hó 29-én tartott közgyűléséből 6 sz. alatt kelt jegyzőkönyvi kivonatot összes mellékleteivel együtt szíves tudomásulvétel végett tisztelettel beküldeni és erszersmind kérjük a hunyadvármegyei 6 nyári gyermekmenhely részére eddig engedélyezett 300 forint évi segélyt a f. évre is engedélyezni, illetőleg kiutalni.

Jegyzőkönyvi kivonat. 6 sz. A választmány, a közgyűlés elé terjeszti a kir. tanfelügyelőségnek az 1898. évre az E. M. K. E. által engedélyezett 300 frtról szóló 6 gyermekmenhely költségeiről benyújtott számadását annak kijelentésével, hogy a számadás helyesnek találtatott s minthogy ezen számadás és annak részletei a segélyezett menhelyek *szükséges* voltáról s a kisdédovási jó és üdvös eredményéről tesznek tanuságot, a választmány azon kérés mellett javasolja a közgyűlésnek elfogadásra, hogy azt mellékleteivel együtt felterjesztvén a központi igazgatóválasztmányhoz, kérje az 1899-ik évre is az eddig engedélyezett 300 frt évi segélyt a 6 nyári gyermekmenhely részére. — Elfogadtatik.

Kimutatás az 1898. év nyarán Emke-segélyből fenntartott gyermekmenhelyekről.

Folyó szám	Az Emke-segélyezte nyári menhelyvel ellátott község neve	A menhely mely jelegü iskolával állott kapcsolatban?	A menhelyvezető (nő) neve	Képesített-sége	A menhelybe feladott kisdetek száma	Az óvási időtartama
1	Boicza (Déva mellett)	r. kath.	Kovács Nándor helybeli tanító		60	Jul. 25—szept. 3.
2	Haró	állami	Hank Emilia	képesített menhelyvezető	43	Jul. 1—aug. 28.
3	Hosdát	állami	Sütő János és neje Sármási Ida	helybeli tanító	56	Jun. 9—aug. 31.
4	Lozsád	állami	Pap József és neje	helybeli tanító	28	Jun. 15—szept. 1.
5	Tordos	ev. ref.	Gruja Farkas	helybeli tanító	21	Jul.—aug.
Összesen					208	

A 6-ik helyen, Nagy-Rápolton a lefolyt év nyarán a gyermekmenedékhely nem működhetett. Azért az ide járó 50 frtot a megyei választmány a központba visszautalta.

Ezen kívül működésben volt még: 35 községben 38 nyári gyermekmenhely, és pedig: 22 tisztán állami, 4 állami és községi, 12 tisztán községi segélyből fenntartva. E 38 nyári gyermekmenhelybe feljárt összesen: 1444 kisdet. Az államsegélyes, állami és községi segélyből és tisztán községi segélyből fenntartott menhelyek személyi és dologi kiadásai kitettek összesen: 2392 frtot.

Déva, 1899. ápr. 12-én.

Réthy Lajos,
elnök.

Kiss Mózes,
titkár.

Megjegyzés. A 300 frt összeg ezen előterjesztés alapján a f. évre is kiutaltatott. T. alelnök-főtítkár.

XVI.

Hunyad-dobrai róm. kath. körlelkészet.

Sz. 73—99.

Alólírt 1899. márcz. havában H.-Dobráról Kudsirra helyeztetvén át, így innen van szerencsém jelentésemet megtenni és pedig a következőkben:

Volt állomásomon az E. M. K. E. hazafias és nemes intentióját az elmúlt időszakban is azzal iparkodtam szolgálni, hogy a nem magyaroknál: a magyar nemzet, a magyar társadalom, a magyar állam iránti rokonszenvet fölébreszteni, illetve tovább fejleszteni és megerősíteni, a magyarokban pedig a nemzeti öntudatot, nemzeti érzést és büszkeséget éleszteni, művelni, sőt — főleg egyik leányházomban — az idegen nyelv kiküszöbölését, s a magyar nyelv használatát sürgetni törekedtem. Az ottani áll. elemi népiskolánál a tanidőn kívül a magyar nyelv használatát sürgettem, annak szép, hasznos voltát, sőt szükséges elsajátítását előmozdítottam s végezetül egy vidéki jómódu oláh fiút szállással láttam el, ezt is csupán nemzeti szempontból.

Kudsiron, 1899. jul. hó 12-én.

Miske Gyula,
róm. kath. lelkész.

XVII.

Kolozs-monostori Nemes János-féle alapítvány.

Sz. 981—99

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy a néhai Nemes János-féle 1000 frtos alapítvány f. évi 100 frt kamatát az igazgató-választmány megbízásából a *kolozs-monostori* róm. kath. iskola növendékei közt f. évi június 5-én tartott záró vizsgálat alkalmával kiosztottam, azon elvet követve a kiosztásnál, hogy egyfelől az idegen ajku gyermekek magyar nyelvi haladása legyen megjutalmazva, de másfelől a magyar ajku gyermekek tanusított szorgalma és szavalati ügyessége se legyen kizárva az elismerésből.

A jutalmakat 5 frtos, 3 frtos, 2 frtos és 1 frtos részösszegekben állapítottuk meg a tanítóval és a tanítónővel egyetértőleg.

5 frtot kapott 8 gyermek; 3 frtot 6 gyermek; 2 frtot 16 gyermek; 1 frtot 10 gyermek. A vizsgálat az idén is nagyon szépen sikerült s nagy közönség jelent meg élénk érdeklődéssel; a tanító és a tanítónő teljes szakértelemmel töltötték be hivatásuk kötelességét, s az iskola évről-évre szebben teljesíti missióját a magyar nyelv és szellem érdekében.

Kolozsvárt, 1899. jul. hó 19-én.

Biró Béla,
apát-plébános.

XVIII.

Galaczi ref. egyházközség.

Az egyesület évi 200 frtjával szemben tisztelettel jelentem, hogy felekezeti ref. iskolánkba a lefolyt tanévben feljárt:

Fiugyermekek: I. oszt. 7, II. oszt. 7, III. oszt. 2. Összesen 16. Leánygyermek: I. oszt. 5., II. oszt. 3, III. oszt. 4. Összesen 12. Együtt 28 fiu- és leány-növendék.

Vallásra nézve: a fiuk közül r. kath. 2, a leányok közül r. kath. 2; a többi mind református. Vizsgáztunk rendesen.

Galacz, 1899. jul. hó 20-án.

Simon János,
ref. tanító.

XIX.

Maros-gezsei ref. iskola.

Maros-gezsei egyházközségünk lévitatanitói állomása Kovács István tanító-képezdét végzett ifjuval 1898. aug. 25-én betöltetett, ennél fogva van szerencsénk tisztelettel kérni a t. választmányt, hogy ezen tanitói állomás részére szerződészerűleg biztosított évi 50 frtnyi Emkesegélyt, a kinevezett tanító részére kiutalni sziveskedjék. Ezen tanitói állomás járadéka 32 éves. Az összeg folyósítva lett 1889-től 1897-ig. Az igazgató-választmány 1898. ápr. 12-iki ülése a továbbfolyósítást tanító hiánya miatt a hely betöltéséig beszüntette.

Kolozsvárt, 1899. jan. 1-én.

Dr. Vályi Gábor,
elnökhelyettes.

Dr. Kádár János,
h. titkár.

Megjegyzés: A fenti átirat következtében az összeg 1898. szept. 10-től tovább folyósított. T. alelnök-főtáskár.

XX.

Mező-szengyeli róm. kath. leányiskola.

Sz. 129—99.

A mező-szengyeli leányiskola részére, illetve a tanítónő fizetésére az Emke által tíz évre évi 300 frt segély engedélyeztetett. Ezen tíz évi idő tartam f. 1899. év végén jár le. A tanulók száma évenként átlag 30—35 s így tíz év alatt 300—350 növendék részesült ezen nagyobb-részt oláhlakta vidéken hazafias oktatásban. A növendékek között évenként átlag 15 oláh anyanyelvű volt, a kik a magyarnyelvet megtanulták s az elemi tantárgyakban is kellő előmenetelt tanusítottak. A növendékek április 11-én és más nevezetesebb alkalmakkor iskolai ünnepélyt tartottak, mely ünnepélyek alkalmával a hazafias érzés ápolása szempontjából a növendékek hazafias dalokat énekeltek, s ugyanilyen szellemű szavaltatok és alkalmi beszédek tartattak. A tíz év alatt 3 tanítónője volt az iskolának. Jelenlegi tanítónő Hrobarek Juliska. Iskolánknak az „Emke” 1898-ban 34 drb Szabó-féle könyvet adományozott, melyek alapját képezik iskolai könyvtárunknak, melyet még számos népies füzetkével gyarapítottunk, s így könyvtárunk mintegy 100 darabot számlál. Az Emke iskolánk részére küldi hivatalos példány gyanánt az „Emke” című havi füzetet és a „Néplapot”, melyet az olvasni tudóknak olvasás végett kiadunk.

A Torda-Aranyosvármegyei fiók választmány utján időnkint 30—35 drb népies füzetet kaptunk, melyet esetről-esetre a növendékek között kiosztottunk.

Költségvetés az 1898/99-ik évre. *I. Bevétel:* Államsegély az 1893. XXVI. t. cz. alapján 297 frt; Haynald-alapból 48 frt; az erd. róm. kath. elemi isk. alapból 26 frt 25 kr; a kántor-tanítói birtok tiszta jövedelme 29 frt; az E. M. K. E-től 300 frt; 180 frt tőke után 5% kamattal 9 frt; 70 frt tőke után 5% kamattal 3 frt 50 kr; a hitközség 5%-os adójából 35 frt. Bevétel összesen 747 frt 75 kr. *II. Kiadás:* Máthé Lajos kántortanítónak évi 400 frt 25 kr; Hrobarek Juliska tanítónőnek évi 300 frt; a nyugdíj-alapba a két tanítói állás után 24 frt; javítási költségekre (vakolás, meszelés) 10 frt; tanszerekre évi 5 frt; tüzelő anyagért a két tanterem részére 25 frt; az iskolaszolgának favágás és tisztogatásért 10 frt; jutalom-könyvekre (zárvizsgakor) 5 frt. Kiadás összesen: 779 frt 25 kr.

Mező-Szengyel, 1899. jul. 19.

Máthé Lajos,
isk. jegyző.

Kacza István,
isk. elnök.

XXI.

Nagy-rápolti ref. iskola munkatanítónője.

Sz. 62—99.

Iskolánkban a nőimunka-tanítás idejét oly módon osztottuk be, hogy hetenként 2 délutáni mindkét óra fordittatik a női kézimunka tanítására.

A női munka tanulhatása céljából idegen leány gyermekek is járnak iskolánkba, s itt szép előhaladást mutatnak a magyarnyelv tanulásában is. Ez az egyik eredmény.

A másik eredmény az, hogy a községből kiszorittatik az idegen jellegű női munka, s ezt magyáros ízlés váltja fel, a mi csak egy futó pillantásra is nagyon szembetűnő.

Nagy-Rápolti, 1899. jul. 12-én.

Péter Albert,
n.-rápolti ev. ref. lelkesz, isk. széki elnök.

XXII.

Nagy-szebeni áll. népiskolák szegénytanulói.

Sz. 73—99.

Az E. M. K. E. által a helybeli állami népiskolák tanulói múlt évi segélyezésére is kegyesen adományozott 100 frt összeg a következő tanulók közt, mint a kik a nyilvános közvizsgálatok alkalmával részint a magyar nyelvben, részint a magyar történelemben a legjobb előmenetelt tanusították, osztatott ki, Nagy József fiókegyleti tirkár úr beleegyezésével és jelenlé-

tében, még pedig egyenként 10—10 frt értékű ruhaneműekben és lábbeliekben: Kovács Mihály, Vitéz János, Császár János, Dimény Ferencz, Kovács Mendel, Tittera Károly, Dimény Anna, Gábos Mari, Csáki Anna és Szilágyi Klára közt.

Méltóztassék a nevezett iskolák szegény tanulói segélyezésére évenként eddig nagylelkűen engedélyezett 100 frt segélyt a folyó 1899. évre is kegyesen folyósítani.

A nagyszebeni állami népiskolák tanulóinak (számuk jelenleg 735) legnagyobb részek között nagy számmal vannak vidékiek is. — idegen nemzetiségű lévén, ezen iskolák nagy és nevezetes missiót teljesítenek a magyar nyelv és hazafias szellem terjesztése által nemcsak Nagy-Szeben városában, hanem a vidéken is. A tanulók azonban legnagyobb részt annyira szegények, hogy a magok erején sem a szükséges tankönyveket és írószereket, sem a ruhát és lábbelít nem lévén képesek megszerezni, segélyezésre szorulnak. E segélyezésről az iskolák fennállása óta a tanítótestületek gondoskodtak és gondoskodnak ma is, kizárólag a nagyszebeni magyar társadalom nemesszívű áldozatkészségének igénybevételével. Ez az áldozatkészség azonban korántsem elég az említett szegény tanulók évről-évre nagyobbodó szükségletének fedezésére, s a magyar társadalomtól, a mely az itteni különféle egyesületek támogatása s másnemű jótékonyági adakozások által anyagilag nagyon is igénybe van véve, nagyobb áldozatot várni nem lehet egyáltalán. Tisztelettel

Nagy-Szeben, 1899. február 4-én

Heszné-Hauszner Fanny.

testületi jegyző.

Bod Péter,

igazgató, testületi elnök.

Megjegyzés. A 100 frt ez évre is folyósított. T. alelnök-főtitkár.

XXIII

Oláh-ujfalusi ref. körlelkészet.

Sz. 71—99.

1. Oláh-Ujfalu anyaegyházban istentiszteletet tartok minden időben vasár- ünnepnapokon, sakramentumokat szolgáltatok, mikor ideje.

a) Konfirmálni tanítottam 9 növendéket.

b) Az állami iskolában tanítottam 9 gyermeket, hetenként 2 órán.

2. Streza-Kerczisórán istentiszteletet tartok, sakramentumokat szolgáltatok minden 3-ad vasárnap, illetőleg ünnepek 2-od napjain.

a) Állami iskolában 2 fiut, 3 leányt tanítottam hittanra, konfirmálni 3-at.

3. Alsó-Ucsán, istentiszteletet tartok minden ünnep első napján, az itthoni végzése után; az állami isk.-ban 1 órán 4 fiut, 6 leányt tanítottam.

4. A-Porumbákon 1 fiut, 4 leányt konfirmálni tanítottam. Itt, Feleken és Visten s Alsó-Árpáson hónaponként látogatásokat teszek. Im ezek teendőim.

Oláh-Ujfalu, 1899. jul. 13-án.

Bogdán József,

ref. körlelkész.

XXIV.

Háromszékmegyei árva- és szeretetház.

Sz. 83—99.

1. A Háromszékvármegyei árva- és szeretetháznak az 1898—99. évekre az Emke pénztárából a „Slőjd“ kézügyességi oktatás céljaira utalt 200—200 frt, részben egy árva- és szeretetház Slőjd kézügyességi foglalkozásokra való kiképzetésére, részben a Slőjd-műhely építésére fordított.

2. A Háromszékmegyei árva- és szeretetháznál létesített Emke-könyvtár hiány nélkül megvan, a könyvek jókarban tartatnak s felnőtt növendékeink s a nevelő-testület által gyakran használtatnak.

Sepsi-Szentgyörgy, 1899. jul. hó 12-én.

Sipos Samu,

igazgató.

XXV.

Szászvárosi magyar kisdédóvó.

Sz. 22—99.

Az intézetet 61 növendék látogatta. Ezek vallás és nemzetiség szerint következőleg oszlottak meg:

Róm. kath. 14, görög kath. 1, ev. ref. 23, evang. ágostai 17, unitárius 1, zsidó 5. Összesen 61. Magyar 34, német 26, román 1. Összesen 61.

E kimutatásból láthatólag a német elem meglehetősen mértékben veszi igénybe intézetünket, míg a román elem, mely legnépesebb és a melynek csak állandó gyermek-menhelye van, csaknem teljesen távol tartja magát. Ez is egyik biztos jele a románság politikai érületének.

Szászváros, 1899. jul. hó 17-én.

Dózsa Dénes,
Emke-fiókköri elnök

XXVI.

Székely-udvarhelyi m. kir. állami kő- és agyagipari szakiskola.

Sz. 251—99.

A tanév, mint rendesen, szeptember hó 1-én vette kezdetét. Az iskola az elmúlt tanévvel, fennállásának 6-ik évét töltötte be.

Beiratkozott az I-ső osztályba 13, a II. oszt.-ba 10, a III. oszt.-ba 12, és a IV. oszt.-ba 12, összesen 47 tanuló.

Az iskola internátussal és convictussal lévén összekötve, a felvett tanulók között volt 39 egész és 1 fél ösztöndíjas bennlakó és bennéltkező, 3 fizető bennlakó és éltkező, 2 künnlakó és künn éltkező. Tanév közben kilépett 2 tanuló.

Tekintve, hogy az iskola műhelyei és egyéb tanhelyiségei már az előző években is szűkeknek bizonyultak, az iskola igazgatóságának előterjesztésére, kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr ó Nagyméltósága, az épület kibővítését határozta el s e célra 35891 frt 43 krt kegyeskedett engedélyezni.

A tanulók előmenetele a lefolyt tanévben, úgy az elméleti, valamint a gyakorlati tárgyakban általában kielégítő volt.

E tanévben 12 tanuló végezte el az iskola teljes tanfolyamát. Kiknek a gyakorlati életben való elhelyezése érdekében, az igazgatóság ez évben is érintkezésbe lépett a szakmabeli gyárosokkal és mesterekkel, melynek következtében a végzett tanulók egyrészt már sikerült alkalmazni s remélhetőleg sikerülni fog a még hely nélkül levőket is mielőbb munkahelyhez juttatni.

A felsőbb osztályok tanulói, — mivel az iskola az 1900 évi párisi nemzetközi kiállításon részt vesz, — leginkább a bemutatandó tárgyakon dolgoztak.

A tanzemélyzet állt: 1 igazgató-tanár, 4 rendes, 5 óraadó tanár, 3 hittanár és 4 művezető erőből.

Az 1899 évi fentartási költségek összesen 22027 frttal hagytak jóvá, mely összeghez, a keresk. m. kir. minister ur 20562 frttal, a Dávid és Mózes-féle alapítvány kamatai 375 frttal, a maros-vásárhelyi keresk.- és iparkamara 250 frttal, az E. M. K. E. Kolozsvárt 140 frttal és az iskolai ipartermékek elárusítási jövedelme 700 frttal járul hozzá.

Sz.-Udvarhelyt, 1899. jul. hó 8-án.

Hargita Nándor,
igazgató.

XXVII.

Uzdi-szentpéteri ref. körlelkészet.

Sz. 100—99.

A gondjaim alatt álló u. szentpéteri anya, valamint a tusoni és mezőpagocsa leány-, illetőleg mező-velkéri, mező-dombi és mező-szilvási szórvány-egyházakban az 1898-ik év végén a református magyarok száma volt 553.

Tankötelesek száma 159, tanulók száma pedig 87 volt, a kik az uzdi-szentpéteri, tusoni és mező pagocsa államilag segélyezett felekezeti, valamint a mező-szilvási állami elemi népis-

kolában nyertek oktatást. A mező-pagocsa ev. ref. iskolában az 1898—99. iskolai év folyamán 14 gör. kath. vallásu román ajku gyermek tanult meg magyarul, a mi az odavaló tanító Molnár István lelkes buzgalmának köszönhető, ki már 9-ik évi lelkes működése folyamán összesen 157 románajku gyermeket tanított meg magyarul beszélni Mező-Pagocsán.

A magyar református hivek gyermekei közül oláh tannyelvű iskolába senki sem járt. A múlt 1898. év folyamán az eloláhosodással egyértelmű kilépés ref. anyaszentegyházunk kebeléből nem történt.

A gondozásom alatt álló egyházak fajilag exponáltabb hivei sorából azon szorgalmas, és értelmes növendékeket, kik iskoláink valamelyikében képességeikről kitűnő módon tettek bizonyosságot, akként igyekeztem a jövő eloláhosodástól megmenteni, hogy tanulásuknak folytatása végett középiskolába igyekeztem bejuttatni őket.

Egyházi beszédeimben és papi működésem minden mozzanatában súlyt helyeztem arra, hogy a faji összetartozandóság érzetét ébrentartsam, ápoljam és tovább fejlesszem. Eloláhosodott magyar a gondjaim alá tartozó egyházak területén mindössze alig 1—2 él, a mi hiveimnél a vallásukhoz és nyelvükhöz való ragaszkodás biztos jele.

Uzdi-Szentpéteren, 1899. július 17-én.

Itj. Vályi János,
ref. lelkész.

XXVIII.

Ungváryné-Kiss Mária-féle maros-vásárhelyi szőnyegszövő tanműhely.

Sz. 456—99. Emke.

A tanműhelynek 1898. évben is nagy nehézségekkel kellett küzdenie. A smyrna és más fajta szőnyegszövének a néppel való megismertetése és terjesztése czéljából tulajdonosa Maros-Vásárhelyről vándoruttra kelt és Maros-Tordavármegye több községében megfordulván és ott a tanulni vágyókat oktatva, végül ideiglenesen Szász-Régenben telepedett le, a hol nagy érdeklődés nyilvánult ezen új háziipar iránt és ezt sokan megtanulták.

A maros-vásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara a tárgyalt év május havában a tanműhelyt bizottságilag megsejmelítetvén, a látottak felett bizottság meglegedését nyilvánította és úgy a kamarának, mint az Emkének segélyezésre ajánlotta.

Ennek következtében a marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara 30 frt, az E. M. K. E 300 frt és ennek maros-tordavármegyei választmánya 50 frt segélyben részesítette a tanműhelyt.

Ezen segélyből beszereztetett egy 4 méteres smyrna-szőnyegszövő-gép a hozzávaló kellékekkel, 200 frt értékben és részben rendeztetek a tanműhely terhei.

Mint a tanműhely által elért gyakorlati siker főlemlithető, hogy az év folytán előállított kisebb szőnyegek kivül készítettett megrendelésre egy drb 13½ négyzet méteres nagy salonszőnyeg Sz. Szakáts Péter kereskedelmi és iparkamarai titkár úr számára 200 forintért keleti kivitelen, a ki azzal úgy szóbeli, mint írásbeli nyilatkozata szerint igen meg van elégedve.

Még nagyobb eredmény lett volna elérhető, ha nem kellett volna e tanműhelynek létesítése óta folyton az anyagi gondokkal küzdenie, a melyek azonban megbénították és csak nagy kitartás és küzdelmek árán, valamint a tárgyalt évben nyújtott fent jelzett segélyek alapján tarthatta fenn magát.

A tanműhely beléletében a tárgyalt évben lényeges változás állott be. Alapítója: Ungváryné-Kiss Mária betegeskedése miatt ezt átadta leányának, alólirott Ungváry Theolindának, a ki azt ez idő szerint már önállóan vezeti, reménykedéssel és a jövőbe vetett bizalommal egész erejéből munkálván annak megerősítésén és a szőnyegkészítésnek a székelvöldön való meghonosításán.

Marosvásárhelyt, 1899. júl. 19-én.

Ungváry Theolinda.

XXIX.

Néhai Veress Ferencz-féle 1848/49. honvéd-alapítvány.

Sz. 71—98.

Teljes tisztelettel jelentést kívánunk tenni arról, hogy a segélypénztárunknak kiutalt Veres-Ferencz-féle alapítvány 1897. évi kamatait 29 frt 25 krt, tiz inséges 1848/49-iki honvéd bajtársunknak és honvédözvegynek osztottuk ki. (Következnek a nevek.)

Egyszersmind kérjük az igazgató-választmányt, kegyeskedjék a jelzett alap 1898. évi kamatait, segélypénztárunknak, további segélyezési célokra kiutalni. (Megtörtént. T. alelnök-főtítkár.)

Kolozsvárt, 1898. decz. 8-án.

Nagy Pál,
honv. e. jegyző.

Szabó Sámuel,
honv. e. elnök.

XXX.

Jancsó Benedek történelmi forrásműve.

— „A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota. II. köt.” —

E műnek, mely az Emke segélyével jelenik meg, II. kötete most van sajtó alatt. A bemutatott kéziratról a bírálók a következő véleményt adták:

1.

Dr. Kuun Géza gróf véleménye.

Pár nappal ezelőtt kezemhez vettem Jancsó Benedek nagy művének folytatólagos revisióját. Azonnal hozzá fogtam a revisió elolvasásához. Azok után, a melyeket a revisióból olvastam, már most is írhatom, hogy a mű hova-tovább mind érdekesebbé lesz s a tudós szerző iránt való elismerés fokozódik. Az arányok ugyanazok; a műben nincs semmi felesleges szónoklat, hanem annál több becsesebbnél becsesebb adat, lélektani indokolás, historiai pragmatika, elfogulatlanság, historiai igazságszolgáltatás, a tárgynak megfelelő előadás. Ezek mind oly tulajdonságok, melyek Jancsó művét magas színvonalra emelik.

Maros-Németi 1899. jul. 5-én.

Gróf Kuun Géza.

2.

Dr. Moldován Gergely véleménye.

Jancsó Benedek munkájának II-ik kötetéből a befejező részt átnézés után tisztelettel visszazárom, azzal a megjegyzéssel, hogy a fennforgó munka-részt bátran lehet Jancsó Benedeknek e tárgyban már elért sikereihez csatolni.

Kolozsvárt, 1899. május 12-én.

Dr. Moldován Gergely.

C)

Az E. M. K. E. népkönyvtárak és népdaloskörök.

1. **Apáczai társalgási egyesület.** (Brassóvárm.) Az elmúlt évben 77 kötet olvastatott az apáczai Emke-népkönyvtárból; 20 kötetet olvastak a földművelők, 55 kötetet pedig az intelligencia. Brassó-Apácz, 1899. jul. 11-én. Bahus Kálmán, elnök. Szántós Gyula, könyvtárnok.

2. **Aranyos-rákosi Emke-népkönyvtár.** (Torda-Aranyosvárm.) Az aranyos-rákosi olvasókör és népkönyvtár megalakítása még csak a múlt 1898. évben nyert megerősített Alapszabályt. Ennek következtében csak a múlt évvégén kezdett működni. Ekkormár volt az olvasó-körnek néhány forintja is, mit 20 kros tagsági díjakból, táncmulatságok rendezéséből kapott. S ezzel járatta a Vasárnapi Ujságot melléklapjával, a Képes Néplapot, a Torda-Aranyosvármegyei Emke-választmánytól kapta ugyan a Néplapot. A csak földművesekből, napszámosokból álló olvasó kör tagjai héten át két estvén jöttek össze a lapok olvasására, szerdán és szombaton este. A községben nagyon sok olvasni szerető ember van. Szereztünk egy néhány olvasmány-darabot is, ennek egy könyvtartó szekrényt, ahonnan az olvasókörnek 24 tagja, de 30-nál több esetben a beszerzett könyveket kihordva olvasgatták. Igaz hogy a rendes olvasó körökben való megjelenés, olvasás, könyvek kihordása csak a téli hónapokban a tavaszi hónapok utoljáig tartott, addig, míg a szegény földművest a kenyér-kereseti idő vissza

tartja a szellemi munkálkodástól. Az E. M. K. E. igazgató-választmánya intézkedésére a központból 30 művet kaptunk, ugyanannyi kötetben. Aranyos-Rákos, 1899. júl. 6 án. Létai Máté, Emke-olvasókör elnöke. Csegezi Elek, könyvtárnok.

3. **Bádoki E. M. K. E. népkönyvtár.** (Kolozsvárm.) Sz. 52—99. A bádoki áll. elemi iskola gondnoksága szükségét látta egy népkönyvtárnak, melynek feladata legyen az iskolában közölt életismereteket tovább fejleszteni s a népet üres idejében hasznosan szórakoztatni. E célból 1898. február hóban népmulatságot rendezett, mely 16 frtot jövedelmezett. Oly csekély összeg, melylyel a cél megközelíteni sem lehet s ezért a gondnokság kérést intézett az E. M. K. E. választmányához s határtalan volt öröme, midőn a mult évben onnan azt az értesítést nyerte, hogy a népkönyvtár megszavaztatott. A 129 kötetből álló könyvtár az áll. elemi iskolában külön szekrényben van elhelyezve. Felügyelő bizottsága: Elnök: T u n y o g i Béla ev. ref. lelkész, gondnoksági elnök; jegyzője: ifj. N a g y Lajos birtokos, gondnoksági tag; könyvtáros: B a r t h a Pál áll. isk. tanító; tagok: T ö r ö k Károly és N a g y Sándor birtokosok. Könyvkiadás van szerdán és vasárnap. Téli vasárnapokon az iskolában felolvasások is tartatnak. Ez évben kiadtunk olvasás végett 181 kötetet. Bádokon, 1899. júl. hó 14 én. B a r t h a Pál, könyvtáros.

4. **Barcza-ujfalusi E. M. K. E. daloskör.** (Brassóvárm.) Sz. 456—99. Címe: „Emke-daloskör“ Barcza-Ujfaluban. A daloskör áll 40 tagból és pedig 20 férfi és 20 nő tagja van, tehát vegyeskar. Ennek 3 és 4 szólamu magyar dalokat. Ének-gyakorlati órák tartatnak hetenkint 3-szor és pedig a nők gyakorolnak kedden, a férfiak csütörtökön és együtt szombaton, mindig 7—9 óráig este. A folyó évben rendezett a daloskör február 11-én egy jótékonyezélu dalestélyt, melynek tiszta jövedelme 14 frt 80 kr. az állami iskolába járó szegénysorsu gyermekek felruházására fordított. Közreműködött a daloskör a márczius 15-dikének megünneplésében is. A daloskör szervezője és vezetője 18 év óta alólirt ig. tanító. Barcza-Ujfalú, 1899. júl. hó 10 én. B a r c s a y Albert, áll. isk. igazgató.

5. **Bágyoni E. M. K. E. olvasó- és daloskör.** (Torda-Aranyosvárm.) Sz. 63—99. Az olvasókörnek van 65 és a daloskörnek 40 tagja. A népkönyvtárt kezeli B a l o g h Sándor áll. isk. igazgató-tanító, olvasó és dalkör-egyesületi elnök; a daloskört vezeti Csé p Gyula unitárius énekvezér. A könyvtárt egyenlő joggal használják úgy az olvasókör, mint a daloskört tagok; az olvasókör tagok 40 kr, a daloskört tagok pedig 20 kr. évi tagsági díjat fizetnek. A daloskör négyszólamu énekeket tanul oly formán, hogy heti három este két-két csoportonként tanulják és egy este az összes dalárda gyakorolja. Ez évben betanult a daloskör 24 drbot. Nyilvánosan szerepelt a daloskör egy a kör által rendezett ünnepélyen, két nemzeti ünnepélyen és egyszer a tordai Emke-fiókválasztmányi közgyűlésen. Bágyon, 1899. júl. hó 16-án. B a l o g h Sándor, olvasó- és daloskört elnök.

6. **Beresztelki E. M. K. E. népkönyvtár.** (Maros-Tordavárm.) Sz. 73—99. Népkönyvtárunk olvasókörrel hozatott kapcsolatba, közsegünkéből 20 földmivelő lakos járattván a „Vasárnapi Ujságot“ és „Politikai Ujdonság“-okat. Felolvasó este a téli időny alatt minden szerdán és szombaton tartatott. A népkönyvtár és olvasókör a helybeli áll. elemi népiskola gondnoksága vezetése alatt áll, annak elnöke és jegyzője, — ez utóbbi egyszersmind könyvtárnoka — és 3 gondnoksági tagja működik ez irányban is. A könyvtár és olvasókör az állami iskola épület külön helyiségében van elhelyezve. Özv. br. B á n f f y Zoltánné-szül. gróf T e l e k i Erzsébet Ö-méltósága egy 15 frtba kerülő könyvszekrényt készítettett. Bá r ó K e m é n y Kálmánné-szül. bá r ó B á n f f y Polixena Ö-nagy-méltósága pedig 4 drb. magyar történelmi értekes képet adományozott. A jegyzék mellett annak idejében kegyesen megküldött népkönyvtár jelenleg is sértetlen és hiánytalan állapotban van meg. Mult évi november hó 2-ától kezdődőleg jelen év május hó 1-éig 67 rendbeli könyvkivétel történt, vegyest, szépirodalmi és tudományos irányú művek közül. A könyvtár érdekében mindez ideig nagyobb mozgalmat nem fejthettünk ki, mert mindenek előtt az olvasást kelle megkedveltetni, hogy maga a földművelő nép tudjon később az ő könyvtára gyarapításához önként hozzájárulni. A könyvtár díjtalanul kezeltetik, büntetéspénz, vagy más czimen pénzösszeg a könyvtár részére ez ideig nem folyt be. Beresztelke, 1899. júl. hó 10-én. J á n o s i Béla ev. ref. lelkész, mint elnök; S z e g e d i Sándor áll. isk. tan., mint jegyző.

7. **Brassó-bolonyai E. M. K. E. népkönyvtár.** (Brassóvárm.) Sz. 11—99. A könyvtár az 1896. év végén létesítettett 89 kötetben 84 művel. Eddigi kezelője B a l á z s Péter igazgató-tanító 1898. év végén a segesvári áll. iskolához helyeztetvén át, a könyvtár kezelését — mint utóda — 1898. november 3-án alulírott vette át. A könyvtár egyes műveit a bolonyai városrész lakosai, különösen a növendékek szülői téli hónapokban hova-tovább fokozottabb számmal olvassák. Brassó, 1899. júl. hó 7-én. S á r a András áll. isk. igazgató.

8. **Brassói iparos-íffak E. M. K. E. népkönyvtára.** A „Brassói iparos-íffak önképző-köre“, melynél E. M. K. E. népkönyvtár van elhelyezve, buzgón működik Z a k a r i á s János dr. ügyvéd, elnök és C h o o s z György róm. kath. elemi iskolai tanító, alelnök vezetése alatt. A kör ez évben minden pénteken este családias jellegű műkedvelői estélyt rendezett. Azonkívül Emke-daloskört is szervezett, a mely C h o o s z György szakértő vezetése alatt több mint 40 tagból áll és alig pár hónapi fennállása alatt már 4 ízben működött nyilvánosan: 1) az ifjuság által rendezett márcz. 15-iki ünnepélyen; 2) a Petőfi Sándor halálának 50 éves évfordulója emlékére rendezett

ünnepélyen; 3) a tömösi honvédelméknél a hétfalusi Emke-kör által rendezett ünnepélyen és 4) egy az egylet által rendezett hangversenyen. Ha még megemlítjük, hogy az önképzőkör műkedvelői nagy és előkelő közönség előtt előadták a „Czigány“ népsziművet és még több sikerült hangversenyt és tánczestélyt rendeztek, teljesen beszámoltunk e pezsgő életű iparos-ifjúsági kör életéről, a mely nemzeti missziót teljesít Brassóban, mert maga körébe von sok nem magyar ajkú iparos-segédet is és elvonja tagjait a szociálista-apostolok befolyása alól. Szükséges volna e kör hathatós támogatása, mert a legközelebbi jövőben már iparos kiállítást is óhajt rendezni és egyleti lobogóra is szert óhajt tenni. Brassó, 1899. júl. 31-én. Z a k a r i á s János, elnök. C s i b y Pál, titkár.

9. Bürkösi E. M. K. E. népkönyvtár és daloskör. (Nagy-Küküllővárm.) Bürkösen az „E. M. K. E. magyar fiatalisági kör“ működése egy pár műkedvelői előadásra szorítkozott, szép sikerrel. E kör munkálkodásában, lelkesedésében ez idő szerint hanyatlás észlelhető, mivel az intelligens fiatal nemzedék más vidékre távozik kenyerét megszerezni s míg helyébe más nemzedék nem lépik, a munkálkodás, mint jelen esetben is, hanyatlik. Ugyancsak Bürkösen H o r v á t h András állami tanító vezetése alatt megalakult a múlt évben a földművesek vegyes énekkara, ez évben ugyancsak a földművesek zene-egylete, fuvó hangszerekkel. A földművesek saját költségükön — törlesztésre — Sztovacsek hangszerészről 240 frt értékben egy kisebb zenekarhoz szükséges 12 drb fuvó hangszert vásároltak. A tanulás szép sikerrel és biztató reménnyel foly mind az énekkarban, mind a zene-egyletben. Ének- és zenedarabokra lenne szükség, de a szegény földműves nép ezt nem bírja meg Tanulnak ref. egyházi énekeket, hazafias világi dalokat. Az „E m k e n é p k ö n y v t á r“ már évek óta nem gyarapodott; a meglevő könyveket a községiek és vidékiek szorgalmasan olvassák. Az intelligencia az irodalmi műveket, a földművesek a gazdaságiakat: de ezek még ez ideig nem valami nagy buzgósággal. Az intelligens és birtokos osztály a könyvtárt már kétszer is átolvasta. A földművesek énekkara és zene egylete az ev. ref. egyház kebelében munkálkodik, míg az »E. M. K. E. intelligens magyar ifjúsági köre« egészen más téren mozog s ennek elnöke Szoboszlai B. Albert birtokos; alelnöke Galambfalvi Györgyné-sz. J ó z s a Ilka úrnő; jegyzője Szoboszlai Erzs. k. a.; pénztáros Paty Anna k. a.; szertárfelügyelő R á c z István; ellenőr Cseke Zsigmond áll. tanító. Bürkö, 1899. júl. 9-én. H o r v á t h István, ev. ref. pap.

10. Dombói E. M. K. E. daloskör. (Kis-Küküllővárm.) A nyáron hetenként egyszer, ösztől tavaszig kétszer vannak tanulási órák s ezen órákon nemcsak énektanulással foglalkozunk, hanem különböző olvasmányokkal, írás és számolás tanulásával is. Az »E. M. K. E.« című folyóirat megjelenése alkalmával a szükséges dolgokat mindig felolvasom. A daloskörök közt bizonyára a legrégebbi időktől fennállóik közé tartozik a dombói, mert ez már 40—45 év óta áll fenn s ezen idő alatt számtalanszor adta tanujelét életrevalóságának. Jelenleg 25 tagból áll s ezen tagok a község értelmiségét képezik. 10 év óta minden nevezetesebb ünnep alkalmával szereplünk, nemcsak itt a községben, hol már iskolai, meg jótékonsági czélokra többször rendeztünk felolvasásokat és mulatságokat, hanem a környékben is, főként a megye székhelyén, Dicső-Szentmártonban. Dombón, 1899. júl. 17-én. J ó z s e f Dénes, tanító és dalkör vezető.

11. Erdő-szent-györgyi E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) Sz. 100--99. A könyvtárt fennállása óta 42 egyén 172 esetben használta. Legkedvesebb olvasmányok a J ó k a i, br. J ó s i k a, Mikszáth, Baksay, Arany, Petőfi és Aldor Imre munkái. A regényeket mindannyian, az Arany J. és Petőfi költeményeit inkább az ifjúság használja. A fennebb kimutatott 42 egyén a 172 esettel Erdő Szent-Györgyre esik. A műveket rendesen oly feltétel mellett adom ki, hogy tetszés szerinti időben és helyen összegyűlve, a fiataliság együtt olvassa. Két év alatt azért oly kevés a létszám, mert a becses munkákat csak megbízható egyéneknek adom ki. A könyvtárt nemcsak a község közönsége, hanem a vidék is néha igénybe veszi. Így a közel fekvő Csokfalváról 1, Gyalakutáról 2, Böződről, Vadasdról 1., Mező-Panitról szintén használta 1. A szindarabokat csak az intelligens nép olvassa. A gazdasági, természettani és természetrajzi műveket ritkán keresik. A könyvek általában igen jó karban vannak; a használat csak a regényeken látszik, mert ezek a keresettebb olvasmányok. Erdő-Szent-Györgyön, 1899. júl. 10-én. N a g y János, az Emke könyvtár kezelője.

12. Erdő-szengyeli E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) Sz. 78 99. Az Alapszabályok szerinti bizottságot, körülményeimhez mérten, megalakítottam. A daloskör létrehozására a tanító úr közreműködésével lelkes igyekezetet fogok fordítani, lévén ez a nép erkölcsze szelidítésére egy, a legszebb eszközök közé számítható. A 98 drb nagyon hasznos, czélszerűen megválasztott könyveket hálás köszönettel vettem. Az áll. elemi iskolában van elhelyezve. Igyekezni fogok a nagyrészben oláh nemzetiségű, gör. kel. vallású és egytől-egyig magyar nyelven tudó és magyar öltözetet viselő nép közt terjeszteni. Erdő-Szengyel, 1899. jun. 24-én. G a r d a Márton, gondnoksági elnök.

13. Alsó- és felső-szováthi E. M. K. E. népkönyvtár. (Kolozsvárm.) Sz. 1—99. Az alsó- és felső-szováthi Emke-népkönyvtárból a múlt évi július 1-től 1899. július 1-ig kivettek olvasásra. 58-an 342 művet, 342 darabban. Büntetéspénz nem folyt be semmi, adományozás sem történt. Felső-Szováth, 1899. júl. 18-án. D é z s i Mihály, könyvtáros.

14. Gernyeszegi E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) A könyvtár az eredeti lajstrom szerint, egy drb könyv hiányával, megvan kellő rendben. Az elveszett könyv »A rany János összes költeményei« 4 kötetben. A könyv visszaszerzésére minden lehető intézkedést megtettem, még törvényes lépésekkel is, de sikertelen. Gernyeszeg, 1899. jul. 16-án. László Ferencz, könyvtáros.

15 Göde-mesterházi E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) Sz. 85—99. E népkönyvtár 1898. évi október 1-én nyitott meg és adatott át a közhasználatnak. A könyvtárban jelenleg van: a) szépirodalmi mű 71, b) történelmi mű 20, c) közhasznú ismereteket terjesztő mű 25, tehát összesen 116 kötet. Megnyitás óta a könyvtárt igénybe vette harminczhat egyén, akik 69 kötetet vettek ki s a meghatározott időn belül pontosan beadták. Május óta kevés olvasó van ami az itteni viszonyokban leli magyarázatát, tavasszal és nyáron kicsinyek és nagyok egyaránt tulságosan el levén foglalva. Göde-Mesterháza, 1899. jul. 16-án. Mojzert Károly, áll. elemi népisk. gondn. tag. Pap Ferencz, áll. elemi népisk. tanító, gondn. jegyző, könyvtáros.

16. Halmágyi E. M. K. E. népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.) Sz. 48—99. Az itten még 1889-ben létesített s azóta több ízben gyarapított Emke-népkönyvtár szépen virágzik; ma van összesen, a folyó évben küldött és 19 kötetbe be is köttetett művekkel együtt 132 kötet könyve, minek értéke 301.92 korona. Nem vészett el egy sem. Tagjaink, illetve olvasóink száma is szépen gyarapodik, mert ma községünk és másokból is összesen 82 család használja azokat; különösen a téli félév alatt szorgalmasan olvasnak; van olyan tagunk is, ki 2—300 kötetet is olvasott egész könyvtárunkból. A folyó évben tartott könyvtár-egyleti közgyűlés határozata értelmében, ezen könyvtár kezelésével is B a u m a n n Gyula állami tanító lett megbízva s alulirott a jegyzőséget vette át. A helybeli ellenőrzést a könyvtár-egylet tisztikara gyakorolja. A folyó évi gyarapításért is, midőn hálás és szíves köszönetet mondok, az olvasóközönséggel együtt, kívánom: éljen és virágozzék az Emke századokon keresztül, hogy magasztos hivatását teljesíthesse. Halmágyon 1899. jul. hó 10-én. B a k ó Dénes, állami vezértanító, könyvtár-egyleti jegyző.

17. Homoród-hévi E. M. K. E. népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.) Ezt a könyvtárt maga a község is a legnagyobb örömmel fogadta és reményem van, hogy az E. M. K. E.-nek az ily könyvtárak adományozásához kitűzött hazafias célját el is érendem. A könyvtár-bizottságot következőleg alakítottam meg. Elnök: K i s s Aladár unitárius lelkész. Jegyző: N i s z t o r Joachim áll. isk. igazgató. Könyvtáros: T ó k o s Bálint áll. tanító. Könyvtár-bizottsági tagok: I n c z e Zsigmond körjegyző, R e i c h e r t József birtokos és P é t e r f i Gyula áll. tanító. A megalakuláskor fölvetett jegyzőkönyvbe, a bizottság céljául tűzte ki egy fölolvassó-kör szervezését is. A könyvtár az áll. iskola II-ik osztályában helyeztetett el, a könyvtárnyitás pedig vasárnap 9—10 órára határozott. Az ügykezeléshez szükséges naplókat és bélyegzőt, lehetőleg rövid idő alatt beszerezzük. Homoród-Hévíz, 1899. jun. hó 25-án, Nisztor Joachim, áll. iskolai igazgató, jegyző.

18. Kis-fülpösi E. M. K. E. népkönyvtár. (Kolozsavárm.) Könyvtárunk áll az E. M. K. E. adományából bejött 91 műből 114 kötetben. Az elolvasott darabok száma 106, mi bizonyítja, hogy a könyvtár valódi szükség volt kösségünkben; felállítását hálásan köszönjük. A múlt évben jan. hóban megkísérlettem az E. M. K. E. daloskör szervezését, de alkalmas tankönyvem nem volt, s csak 3 darabot tudtam betanítani 4 hangon. A jövő télen igyekezni fogok tovább haladni, mert beszereztem az E. M. K. E. daloskönyvét is. Kis-Fülpösön, 1899. jul. 19-én. M u s n a y Károly, áll. tanító, könyvtárnok.

19. Kis-kapusi E. M. K. E. népkönyvtár és daloskör. (Kolozsavárm.) Sz. 27—99. Az olvasó-egylet 1897-ben alakult s ezt megelőzőleg 1896. év őszén a daloskör. Az olvasó-egylet, valamint a daloskör is Alapszabályok nélkül áll, illetőleg állott fenn, mert a nép talán szegénysége miatt is ilyen szabályoknak magát alávetni nem volt hajlandó. A d a l e g y l e t még felállításának évében feloszlott s fennállásának rövid idejében is csak nagy küzdelemmel és egyes tagoknak gyakori változásával lehetett azt összetartani. E szomorú állapotnak oka kétféle is; ugyanis a népnek az előző években elhanyagolt nevelése nem volt képes szépérzéküket annyira fejleszteni, hogy pl. egy őszhangzatos dalban gyönyörűséget találjanak; a másik, s talán nagyobb ok azon általánosan uralkodó szegénység, a mi télen-nyáron napszámhoz vagy szolgálathoz köti őket. Az előbbieken elősorolt okok s főleg Alapszabályok hiánya miatt sem a daloskörnek, sem az olvasóegyletnek rendes tagjai nincsenek, hanem az E m k e - k ö n y v t á r á t azért az értelmesebb földműves nép gyakran olvassa. Esetleges tagsági díjak szedésével a könyvtár olvasását teljesen mellőzték volna. A könyvtár kezelője alulirott. Az értelmesebb földművesek s vidéki uri község köréből évenként a könyvtárnak átlag 25—30 olvasója van. Minthogy tagsági díjak nem voltak szedhetők, a könyvtár csekély 3 drb könyvvel és 30 drb vallásos füzettel szaporodhatott aján-dék útján. Kis-Kapus, 1899. jul. 17-én. K u s z t ó s Géza áll. tan., Emke-könyvtáros és dalkör-vezető.

20. Kóbori E. M. K. E. népkönyvtár. (Nagy-Küküllővárm.) E vármegye kőhalmi járásában fekvő Kóbor községben az állami iskolával egybekötve egy olvasó-egylet alakult folyó év január hó 3-án. Az egyesület Alapszabályai csak évi 40 fillér díj fizetésre kötelezik a tagokat, a mi pedig alig elég világításra és fűtésre. Ez okból az E. M. K. E. kérésünkre egy E. M. K. E. népkönyvtárt ajándékozott, illetve jegyzett elő. Fogadják érte az idegen ajku nagy

községek közé beékelte szegény magyar község új olvasó-egylete köszönetét. Kóboron, 1899. jan. 22-én. Csulak Zsigmond, egyl. elnök. Sipos Mihály jegyző.

21. Küküllővári E. M. K. E. népkönyvtár. (Kis-Küküllővárm.) Sz. 52—99. Tisztelettel jelentem, hogy a küküllővári E. M. K. E. népkönyvtár jelenleg áll 198 műből, 220 kötetben. Olvasóinak száma 30. Az olvasási kedv élénk volt a lefolyt évben is; a könyvtár az állami iskola helyiségében, külön e célra készített szekrényben áll. Küküllővár, 1899. jul. 21-én. Szabó István könyvtáros.

22. Lozsádi E. M. K. E. daloskör. (Hunyadvárm.) A könyvtárban összesen 145 kötet van, mely az áll. el. iskola helyiségében van elhelyezve. A könyvtárt különösen őszi, téli és tavaszi időszakban veszik igénybe a községi lakosok. Vannak községemben már nagyon sokan, kik a könyvtárt teljesen ingyen használják, mert szegény földművelők az olvasói. A múlt évben 41-en használták a könyvtárt 185 kivétellel. Az Emke-daloskör áll 14 működő tagból, kik mind földművelő férfiak. Kevesen vagyunk, de több jó hangú tagot ez idő szerint nem lehet találni, hanem ez a 14 tag már 10 éve kitartóan működik azon szent cél érdekében, hogy a magyar nyelvet dalban is kell terjeszteni. Kilátás van arra, hogy daloskörünk a felnövő ifjú nemzedékből meg fog erősödni. Tanulásunk nov. 1-től május 1-ig tart. Három szölamban énekelnek. Közreműködik minden nagyszabású istentiszteletek, hazafias és nemzeti ünnepélyek, valamint iskolai ünnepélyek alkalmával, és nem is temetés, melyen a daloskör nem működik. Ki kell emelnem a működő tagok odaadó szorgalmát és buzgalmát, melylyel az esti próbák, hetenként 3-szor, részt vesznek. Van 2 alapító tagunk: Szilágyi József m. kir. honvéd ezred-orvos 10 frttal Budapestről és Zudor József földbirtokos 5 frttal helyből. Tanulunk az Emke-daloskönyvből. Lozsád, 1899. jul. hó 11-én. Pap József, áll. isk. tanító, mint az Emke-könyvtár és daloskör vezetője.

23. Magyar-frátai E. M. K. E. népkönyvtár. (Kolosvárm.) Sz. 90—99. A könyvtár az áll. iskola helyiségében s annak tulajdonát képező szekrényben van elhelyezve az iskolai könyvtárral egy helyen. Hivatalos könyvkivételi és beadási órák szerda és szombat d. u. 4—5-ig. A könyvtár egy év lefolyása alatt nagy olvasó-közönséget szerzett. Ugyanis a kivételi napló adatai szerint, összes kivevő volt 54. Ebből 30 magyar, 14 izraelita és 10 oláh. A gazdasági munkák egy pár művét kivéve, az összes ki volt véve rendre olvasás végett. Olvasó-közönségünk legesélyesebb érdeklődéssel viseltetett a méhészet, szőlőszet és kertészeti munkák iránt. Azért talán, mert a Mezőségen a gazda-közönség köréből még ez ideig kevesen foglalkoznak ezen jövedelmező keresetágakkal. Ugy-e ezzel szemben is szebb jövőnek nézhetünk elébe. A többi művek folytonos olvasás alatt állanak. Szellemi haszna nagy van a könyvtárnak. A téli estéket a családok olvasással töltik. Míg ezelőtt egy pár évvel a magyar családok is egymással oláh nyelven érintkeztek, társalogtak, ma már magyar nyelven történik mindez. Szóval magyar iskola, magyar olvasó-egylet, nemcsak kevés számú magyarságunkat mentette meg a teljes eloláhosodástól, de az oláhság körében is tért hódít. Magyar-Frátán, 1899. jul. 10-én. Nagy Sándor áll. isk. tanító, Emke-könyvtáros.

24. Magyar-décei E. M. K. E. népkönyvtár. (Szolnok-Dobokavárm.) I. Könyvtárhasználat 1898. nov. hó elejétől 1899. márczius haváig 16 könyvosztáson 307 jelentkező által kivételt 611 mű, és pedig szépirodalmi 407, történelmi 137, gazdasági 33, vallás-erkölcsi 34. II. Könyvtárgyarapodás. Az E. M. K. E. által alapított törzskönyvtár részére adományoztak: Biró István úr, Monostorszeg, 50 drb többnyire szépirodalmi művet, értéke 40 frt. A magyar-décei ev. ref. egyház 7 frt 22 krt, melyből vallás-erkölcsi olvasmányok szereztettek be, összesen 7 drb. Általában véve a könyvtárt a lakosság fokozandó érdeklődéssel és haszonnal használta s így annak áldásos hatása minden kétségen felüli. Magyar-Déce, 1899. jul. 19-én. Sófalvy Károly, lelkész, elnök. Szentes Albert, tanító, könyvtáros.

25. Maros-bogáti E. M. K. E. népkönyvtár. (Torda-Aranyosvárm.) A maros-bogáti Emke-népkönyvtárt 1897. évi január hó 3-án vettem át Tiszteletes Tokaji János ev. ref. lelkész úrtól, mely idő óta, mint könyvtáros, teljes erőmből igyekszem arra, hogy községünk lakosai mentől több könyvet olvassanak el az Emke népkönyvtárából. Miután községünk lakosainak 95%-ka kizárólag földműveléssel foglalkozik, a legtöbb csakis nov.—márcz. hónapokban szokott inkább olvasni; de ezen öt hónap alatt elég szép számmal jelentkeznek a kivevők, mert a könyvkiadási jegyzék szerint öt hónap alatt rendszeren 120—130 egyén vesz ki olvasni való könyveket. Ez a szám, nézetem szerint, elegendő öt hónap alatt. A tavaszi és nyári időszakban is vesznek ki olvasás végett műveket azok, kik nem földműveléssel foglalkoznak: de ezek csakis szépirodalmi műveket olvasnak. Nekem, mint könyvtárosnak az a célom, hogy a földműves nép mentől több gazdasági olvasmányt olvasson, ezt pedig csak úgy értem el, hogy az ismétlő iskola növendékeinek is adtam ki gazdasági munkákat, azon utasítással, hogy otthon a szülők és nagyobb testvérek előtt esténként olvassák el s ilyen eljárás mellett mentől több földműves család szerez ismeretet a gazdaság köréből. Mondhatom, hogy Maros-Bogát községében a földműves népre nézve igen nagy áldás az Emke-könyvtár, mert ha ez nem lenne, akkor községünk földműves

lakói soha nem juthatnának olvasni való könyvekhez. Maros-Bogáton, 1899. jul. 11-én. Soós László s. k., áll. isk. igazgató, mint Emke népkönyvtáros.

26. Maros-szent-királyi E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) Sz. 143—99. Az 1898. február 17-én gondnokságunk kezéhez érkezett „Emke-népkönyvtár” áll 100 drb könyvből, melyek közül szépirodalmi 59 drb, történelmi 17 drb, közhasznú ismeret 24 drb s az első könyv 1898. febr. 23-án adatott ki. A könyvforgalom mai napig a következő volt: könyvkiadás volt összesen 265 esetben, ebből szépirodalmi összesen 199 esetben, történelmi összesen 23 esetben, ismeret-terjesztő összesen 43 esetben; mindebből jelenben 2 drb könyv van künn. Legnagyobb forgalma volt: Vas Gereben: „Nagy idők nagy emberek” (13 eset), Petőfi Sándor: Összes költeményei (12), Vörösmarty M. összes költeményei (I. kötet 9 eset, II. kötet 11 eset), Arany J.: Toldi (7 eset) és Toldi szerelme (7 eset), Asyányi: Vörös lóher természetéről (11 eset), Jókai M.: Magyar nábob (9 eset), Kárpáti Zoltán (9), Új földesúr (8 eset), Erdély aranykora (6 eset), Kisfaludi K. Válogatott munkái (I. kötet 8 eset, II. kötet 6 eset), br. Eötvös J. Elbeszélései (6 eset) című műveknek. A könyvtár az állami iskolával kapcsolatban s a gondnokság felügyelete és a tanító kezelése alatt van; az állami iskola könyvszekrényében van elhelyezve külön polcon. A könyvkiadás ideje kedden és pénteken d. e. 11—12 óra s azon kívül is az esetek szerint, mikor a tanítónak ideje van rá; a kiadott könyv 2 hétig tartható künn s akkor megújítható a kivétel; gyarapodás s pénzbevétel semmi, rongálódás csekély. Maros-Szent-Király, 1899. jul. 13-án. Székely Sándor, gond. elnök. Osváth Albert, áll. elemi tanító, gond. jegyző.

27. Maros-vécsi E. M. K. E. népkönyvtár (Maros-Tordavárm.) A könyvtár vagyona: a) 135 drb mű 148 kötetben. Ezekből szépirodalmi: 57 mű 55 kötetben; történelmi: 40 mű 55 kötetben; közhasznú ismeretek: 37 mű 37 kötetben; zenei: 1 mű 1 kötetben; b) Egy sárgára festett könyvszekrény; c) Egy jegyzőkönyv. A könyvtárnak az 1898—1899 tanévben volt 43 olvasója. Kötetenként 1 kr-jaival 71 kötet után bevételezett 71 kr, mely könyvborító kékpapírra fordított. Maros-Vécs, 1899. jul. hó 14-én Tályai György könyvtár kezelő.

28. Mező-bándi E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) Sz. 276—99. Az E. M. K. E. népkönyvtárát a f. évben halás köszönettel vettük. A könyvtár-bizottságot megalakítottuk a következők: Elnök: Biró András ev. ref. lelkész, jegyző: Kiss Ferencz ev. ref. énekvezető, könyvtáros: Vécsy Lajos községi jegyző, választmányi tagok: Sándor Pál id., Lörinczy János id. és Bartha Lukács ig. tanító. A daloskört is minél hamarább szervezni fogjuk. Mező-Bánd, 1899. jun. 12. Bartha Lukács áll. isk. ig. tanító.

29. Mező-nagy-csáni E. M. K. E. olvasó- és daloskör. (Torda-Aranyosvárm.) Sz. 45—99. A mező-nagy-csáni E. M. K. E. olvasókör 1898 évi jan. hó 30-án alakult. Alapszabályait máj. hó 12-én erősítette meg a központ. A megalakulás 16 taggal történt. Elnök: Péter Antal ev. ref. pap, jegyző: Lázár József áll. tanító, pénztáros: Nagyosi István egyházi kurátor. Az olvasó kör szervi összeköttetésbe lépett a Torda-Aranyosvármegyei E. M. K. E. fiókválasztmánnyal, minek következtében a „Néplapot” a vármegyei választmány ingyen küldötte az olvasókörnek s küldi mai napig is. Működési helye a körnek az áll. iskola, hol minden vasárnap délután, de csak a téli és őszi időkben összegyűlnek a kör tagjai s részint a „Néplap” felolvasása, részint az elnök felolvasásai által eszközlik önművelésüket. A vármegyei választmány segélyezte a kört 50 drb kotta-papírral, 2 drb E. M. K. E. daloskönyvvel, 10 drb E. M. K. E. dalfüzettel, 20 drb Hazafias dalok és versek, 5 drb népies olvasmány által. Ez év folytán a vármegyei választmány útján 100 drbból álló népkönyvtárt kapott olvasókörünk a kir. földművelésügyi miniszter úrtól, mihez a vármegyei választmány egy csinos könyvszekrényt adományozott, Biluska Miklós tordai polgár által az E. M. K. E. számára készítve. Lázár József áll. tanító eltávozván, helyébe jegyző és könyvtáros lett Klug Elemér áll. tanító. A kör tagjai jelenben 21-en vannak, de a működés most szünetel, miután a kör tagjai mind napszámos és cselédnepség, s a nyári munka időben mezői dolgaival van elfoglalva. A tanyarendszerből folyó szétszórtság igen nagy nehezére van a hatásos működésnek, s nagy erőfeszítés és gondos őrködés kívántatik, hogy a 2—300 szétszórva levő szegény sorsu magyarságban fenn lehessen tartani a faj-szeretetet s meglehessen óvni a sokkal nagyobb számban levő nemzetiség assimilálásától. Veszteségünk eddig nincs, sőt inkább nyereségünk az, hogy ha ritkán is, de a szétszórtságból is összegyűnünk néha az alatt a zászló alatt, melynek jelszava a magyar faj megtartása. Mező-Nagy-Csán, 1899. jul. hó 10-én. Péter Antal ev. ref. pap, olvasókör elnök.

30. Muzsnai E. M. K. E. népkönyvtár és olvasókör. (Udvarhelyvárm.) Sz. 104—99. Az 1898. év nov. elején hívták össze az állami tanítók a népet az állami iskolába. A nép nagy számmal jelent meg, hol a tanítók felolvasást tartottak s tájékozták a napi eseményekről. A nép ezt annyira megszerette, hogy mintegy 70 beiratkozott és ígérte, hogy hetenként kétszer megjelenik, és ezen ígérteit be is váltotta. A tanítók nem nézve a fáradságot, gazdasági, kertészeti és erkölcsi kérdések olvasásával és tárgyalásával töltötték a kijelölt estéket, s hogy az ifjuság is nagyobb kedvet kapjon az olvasókörben való megjelenésre, daloskör szerveztetett, mintegy 40 taggal. Egyik este elhatározta az összegyűlt nép, hogy egy könyvtárat alapít, meglévő tőkéjéhez az E. M. K. E.-től segélyt kér. A községi előjáróság nagy örömmel vette tudomásul a gyű-

lés határozatát és a népkönyvtárnak 6 drb Benedek Földes-féle gazdasági ismétlő iskolai könyvet ajándékozott. Az E. M. K. E. 1899. jan. hó 12-én tartott választmányi ülésén egy népkönyvtárt szavazott meg. Nagy öröm töltötte el az ideiglenes olvasó- és dalkör tagjait és a beküldött Alapszabályoknak megfelelőleg kívánt szervezkedni. A tagok nagy lelkesedéssel kívánták Sándor András ev. ref. lelkésznek elnökké való kineveztetését, mit az E. M. K. E. igazgató-választmánya kézségesen meg is tett. Sándor András elnök alakuló közgyűlésre hívta össze 1899. márcz. hó 23-án ugy az olvasókör, mint a daloskör tagjait és ekkor megválasztatott a népkönyvtár és vele kapcsolatos olvasókör, valamint a daloskör tisztikara is. Az E. M. K. E. leküldött Alapszabályait némi módosítással az alakuló közgyűlés elfogadta és felterjesztette az igazgató-választmányhoz megerősítés végett. Az Alapszabályt megerősítették jelen év április hó 12-én. Az olvasó- és dalkör mielőtt az E. M. K. E. kebelébe lépett volna, közös pénztárt tartott, a mely 27 frtból állott, ez összeget felajánlotta az E. M. K. E.-nek, a melyből 17 frtot be is küldött, 10 frt pedig kamatra lévén kiadva, az is beküldetik. E pénzt a központszámunkra könyvek megrendelését mondta ki. A dalkör 1898. nov. kezdve 1899. márcz. 23-ig tanult 5 drb 3 szólamu éneket és 5 drb 1 szólamut a Deák Gerő E. M. K. E. daloskönyvéből, amely darabokkal a daloskör és olvasókör javára rendezett hangversenynyel egybekötött bálon szerepelt is nagy tetszés között. A dalkört Szász Béla tanító vezeti. Az E. M. K. E. küldött a dalkörnek körülbelül 100 iv kottapapírt és 10 drb Deák Gerő-féle daloskönyvet. A népkönyvtárnak és a vele kapcsolatos olvasókörnek küldött az E. M. K. E. 117 kötet könyvet, s hozzá adva a község által ajándékozott 6 drb könyvet, a könyvtárban van tehát 123 drb könyv. A könyvtár az áll. iskola helyiségében helyeztetett el az iskola könyvszekrényében ideiglenesen s 1899. jul. hó 20-án adatott át a könyvtárosnak; könyvtáros: Zsakó János. Muzsna, 1899. jun. hó 25-én. Szász Béla titkár.

31. Nagy-ölyvesi E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) Sz. 28—99. E. M. K. E. népkönyvtárunkban van: szépirodalmi mű 47, történelmi 18, gazdasági 17, együtt 82. A könyvek kivétele 29 drb regény és szépirodalmi, 14 drb történelmi és 6 drb gazdasági kötetben történt. A könyvek visszaadása két heten belül történt, elég tisztán és épen. Nagy-Ölyvesen, 1899. jul. 20-án. Szabó Sándor elnök. Simon Károly könyvtáros.

32. Nagy-sajói E. M. K. E. népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.) Sz. 50—99. Könyvtárunknak van 129 műve 159 kötetben. Használta 28 egyén s olvasott 116 művet. A kezelés rendszeres. A könyvtár-kezelő Miskolczy Pál. Nagy-Sajón, 1899. évi jul. 20-án. Dr. Gidró Ferenc, gondn. elnök. Miskolczy Pál, gondn.-jegyző.

33. Nagy-sármási E. M. K. E. népkönyvtár és daloskör. (Kolozsvárm.) Sz. 72—99. Mint-hogy bizonytalan lakóju telepes népünk nem volt egyelőre hajlandó befizetésekre: jelenleg tehát csupán azzal rendelkezünk ugy a könyvtári ágban, mint a daloskörben, a mit az E. M. K. E. igazgató-választmányától 1896. évben nyertünk volt. Nevezetesen van: 97 drb. könyvtári könyvünk és 10 drb dalos-könyvünk. Mindezeket a nép ugyan olvasása által hasznára fordította, de jövőre a befizetésektől se fogjuk felmenteni. De eddigelő csak így lehetett az olvasásra megszoktatnunk, különben arra esekély kedvet tanusított és szorult anyagi helyzetek közt élő telepes népünket a fizetésekkel egyelőre nem akartam elidegeníteni Nagy-Sármás, 1899. jul. 15-én. Bakó Béla, elnök.

34. Nagy-teremi és teremi-ujfalusi E. M. K. E. népkönyvtár. (Kis-Küküllővárm.) A könyvtárban van összesen 229 mű 299 kötetben. Ezek közül szépirodalmi 144 mű 194 kötetben, történelmi 41 mű 59 kötetben, ismeretterjesztő 45 mű 46 kötetben. Összesen tehát 229 mű 299 kötetben. A könyvtárt különösen téli időben, nagyon igénybe veszi a falusi nép, de nemcsak a falusi nép, hanem az intelligencia is. Olvassák a nagy-teremieket és teremi-ujfalusiakat, legtöbbet ez a két község, továbbá a luka-falviak és lőrincz falviak. A falusi nép leginkább kedveli a költeményeket, mulattató elbeszéléseket. Használják a gazdaságiakat és történelmieket is, de nem annyira. Használta egy év alatt 114 egyén. Elolvastak ez év alatt ezek 481 művet. Azért van annyi mű elolvasása, mert egy művet többen elolvastak. Ifjusági erkölcsnemesítő- és dalegyesületünknek egy héten három este van az összejövetele, téli estéken nov. 1-től Szent-György napig, nyárbán vasárnap délután. Az egylet el van látva Alapszabálylyal, mit a m. kir. belügyminiszter 25.472 - 99. szám alatt hagyott helyben. Az egyesületnek jelenben van 39 tagja, de még gyarapodni fog jövőben. Az összejövetelek alkalmával tartunk erkölcsnemesítő és a gazdaság körébe vágó felolvasásokat, sokszor ujságokat olvastatunk velők is fel. A felolvasásokat magyarázzuk. Ez összejövetelekre sokszor el jönnek idősebb falusiak is, kik nem tagjai az egyesületnek, s élvezettel hallgatják a felolvasásokat, szabad, népies előadásainkat. Az egyesület tagjai az összejövettel alkalmával tanulnak összhangzatos világi, egyházi és hazafias dalokat, még pedig kottából. Ez összejövetelek alkalmával vesznek ki legtöbb könyvet az E. M. K. E. könyvtárból s viszik haza olvasás végett. Az egyesület részt vett az állami iskola által márcz. 15-én, valamint ápr. 11-én és jun. 8-án rendezett hazafias ünnepélyeken, hol mindig az ifjusági dalegyesület is közreműködött, szépen betanult hazafias dalaival, szavallatokkal. Az erkölcsnemesítő ifjusági-dalegyesületnek elnöke alólirott, t. elnöke Kákasi Márton ev. ref. lelkész; összhangzatos ének tanítójuk (kar-nagy) Czirmay Árpád állami tanító. Van 12 tagu választmánya, jegyzője, pénztárnoka, ellen-

őre, gazdája, mind közülök. A könyvek a sok használat által bizony már nagyon megviselődtek. Ez a könyvtár, megbecsülhetlen szellemi kincse e vidéknek. Nagy-Teremi, 1899. jul. 13-án. Mihály József, áll. el. isk. igazgató-tanító, E. M. K. E. könyvtárnok.

35. Naszodi E. M. K. E. daloskör és népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvám.) Sz. 66—99. A könyvtár a róm. kath. plebánián van elhelyezve, külön üveges szekrényben, mely szekrény beszerzésére a »Naszódvidéki takaré- és hitelintézet« adott Bodó Kálmán indítványozására 12 frt 59 kr. A daloskör nem működik. Naszód, 1899. jul. 19-én. Palikó Ferencz, dalosk-elnök és a könyvtár kezelője.

36. Radna-borbereki E. M. K. E. népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvám.) Sz. 27—99. A kilenczven kötetből álló könyvtár, mely az áll. iskolában van elhelyezve, kitűnő használatnak örvend, a mennyiben a lefolyt 1898-ik évben 61 egyén 916 kötetet olvasott, miből önként következik, hogy feladatának: a magyarnyelv és nemzeti művelődés terjesztése. fejlesztése érdekében határszéli telepen kitűnő szolgálatot tesz. Hálátelt szívvel mondunk azért köszönetet az E. M. K. E.-nek a könyvtár adományozásáért. Sajnos azonban, hogy a jó karban lévő könyvtárt a bányamunkás lakosság szegénysége miatt csak úgy leszünk képesek gyarapítani, ha ismét csak a jótékony intézetek s egyesek áldozatkészségéhez folyamodunk, czélunk levén az ingyenes oktatás mellett minden eszközt felhasználni, mi a magasztos czél elérésére vezet. Radna-Borbereken, 1899. évi jul. hó 28-án. Guzmann János, gond. elnök. Sturavics Antal, gond. jegyző.

37. Rettégi E. M. K. E. népkönyvtár. (Szolnok-Dobokavám.) Sz. 42—99. Az áll. iskolánál elhelyezett E. M. K. E.-népkönyvtár, mely 72 drbból, ifjúsági könyvtárunk, mely 161 drbból, tanítói és szépirodalmi, tört. és földrajzi könyvtárunk, mely 245 drbból áll, rendeltetésének megfelelőleg a község minden olvasni tudó lakosa által használtatik. Szépirodalmi könyvtárunk, főképpen a község értelmisége által olvastatik. Gazdasági könyvtárunk a gazd. ismétlő iskolai növendékek által. Ugy a könyvtárnok Szabó Lajos áll. tanító, mint az áll. isk. gondnoksága mindent megtesz a művelődés terjesztésére. Rettég, 1899. jul. 30. Pál Ferencz igazgató-tanító.

38. Segesvári E. M. K. E. népkönyvtár. (Nagy-Küküllővám.) Sz. 64—99. A segesvári áll. iskolának ajándékozott Emke-népkönyvtárban van 81 mü 91 kötetben. A könyvek mind jó karban vannak, egy külön szekrényben, az ifjúsági könyvtárral együtt elhelyezve. A könyvtárnak ideiglenes kezelője jelenleg Csulak Lajos áll. tanító; a végleges könyvtárnok szept. havában leendő megválasztva. A könyvek iskolánk felsőbb osztályos növendékei, az ismétlő iskolai és ipariskolai növendékek részéről kellőképpen használtatnak, jul. és aug. havakban a könyvtár zárva van, miután a kezelők rendesen eltávoznak szünidőre, de másfelől a növendékek fölött sem lévén az iskolai fegyelem gyakorolható, könnyen elveszhetnének a könyvek. Segesváron, 1899. jul. 7 én. Benedek Mihály, áll. isk. igazgató, az Emke-népkönyvtár felügyelője.

39. Sinfalvi E. M. K. E. daloskör. (Torda-Aranyosvám.) A sinfalvi E. M. K. E. olvasó- és daloskör a tél folyamán is működött. Különösen az olvasásban és számtanban gyakorolták magukat s egy néhány dalt is tanultak az áll. el. isk. tanító vezetése alatt. De nagy hiányt szenvedünk egy harmoniumban s nem tudunk módot találni arra, hogy bár egy ócska harmoniumot szerezzünk. A télen a tagok száma 24 ifju volt. Sinfalván, 1899. jul. 20-án. Dindár István, elnök. Kovács István, áll. el. tanító és az E. M. K. E. olv. egyll. vezetője.

40. Sófalvi E. M. K. E. népkönyvtár és daloskör. (Besztercze-Naszódvám.) Sz. 15—99. Az Emke-daloskör 1895-ben alakult meg és azóta szép eredménnyel halad, terjesztve magyar dalainkat még a különféle nemzetiségek között is. Ez évben alakult E. M. K. E. vegyes dalkar is; s így összesen a tagok száma: 28. Működik templomban, temetések alkalmával, iskolai ünnepeken és jótékonyczélu mulatságok rendezésekor. Községünk 1897-ik évben az E. M. K. E. áldásos intézményéből 91 kötet 78 müből álló E. M. K. E.-könyvtárt kapott s ezenkívül 10 drb 3 szólamu és 5 drb 4 szólamu E. M. K. E.-daloskönyvet. A könyvtárt a község lakói nagy része örömmel használja. Ez láthatólag észrevehető az eloláhosodott magyarságon. Az Emke-daloskör vezetője és könyvtár kezelője Bereczki Farkas áll. isk. tanító, a ki a folyó évben az Emke által 50 frt jutalomban részesített. Sófalva, 1899. jul. 18-án. Keresztén Gyula ev. ref. lel. kész, Emke-daloskör és könyvtári biz. elnöke. Bereczky Farkas áll. isk. tanító, Emke-dalkar vezetője és könyvtár-kezelő.

41. Szapárfalvai E. M. K. E. daloskör. (Krassó-Szörényvám.) Sz. 6—99. A daloskör febr. 12-iki közgyűlésén Krizsovánszky Ádám karvezető jelentette, hogy az E. M. K. E., melynek czímét Daloskörünk is szerencsés viselhetni, a f. évi február hó 12-én tartott igazgató-választmányi ülésén daloskörünket a pártolandó daloskörök soraiba iktatta s egyben 4 drb daloskönyvvél és mintegy 50 iv kottapapírral ajándékozta meg együletünket. Szapárfalva, 1899. jun. 20. Nemesik László s. k. elnök. Krizsovánszky Ádám s. k. karvezető.

42. Szász-kis-almási E. M. K. E. népkönyvtár. (Kis-Küküllővám.) Sz. 64—99. A községünkben levő Emke-népkönyvtárban levő könyvek a nép által szorgalmasan használtattak, illetőleg olvastattak. A művek száma 8 darabbal szaporodott. Kénosi Lajos tanító Küküllő-Széplakra távozott és helyébe onnan Benedek János jött át, ki az E. M. K. E. által népkönyvtárosnak

vagy könyvtárkezelőnek még meg nem bízott, azért tisztelettel kérem őt ezen szakra megbízni. Szász-Almás, 1899. jul. 12-én. Bőjt he Miklós, ev. ref. lelkész és isk. gond. elnök.

43. Szászs-ebesi E. M. K. E. népkönyvtár és daloskör. (Hunyadvárm.) Sz. 198—99. E m k e daloskörünk a múlt évi július hó óta királyunk Ő Felsége születése napján a helybeli róm. kath. templomban, halottak napja előestéjén az 1848-as honvédek sirjánál, a folyó évi január 5 és márczius 15-én tartott dalestélyeken működött nyilvánosan. Három hangu férfi- és 4 hangu vegyeskarok gyakoroltattak be s adattak elő. A műsorokból 1—2 példányt rendesen küldtünk a főtitkári hivatalnak. Dalestélyeinkre a csekély számú helybeli magyarság mellett német és román ajku polgártársaink közül is többen ellátogattak. Daloskörünknek mint már öt év óta állandó buzgó tagjai, névszerint felemlitendők: Kováts László, Debreczeni Elek, Osváth Mózes, Sebők Sándor, Szladek Venczel, Telegdy János. Tisztelet és elismerés illeti mindazokat, kik e kulturális intézményt támogatják. Daloskörünknek az áll. elemi iskolában van ingyen helyisége. Emke-népkönyvtárunkat a daloskör tagjai, iparosok, tanoncok, áll. isk. növendékek használták; könyvek a daloskörü próbákon s más időkben adattak ki. Szász-Sebes, 1899. jul. 17-én. Weinhold Károly, áll. isk. igazgató, az Emke-daloskör vezetője s az Emke-népkönyvtár kezelője.

44. Széki E. M. K. E. népkönyvtár (Szolnok-Dobokavárm.) Sz. 95—99. A népkönyvtár 1896. évben alakult. Olvassák a tanulók és a község lakosai, számszerint 100-an. Alólírott kezeli a népkönyvtárt. Szék, 1899. jul. 13-án. Bencze Károly, áll. isk. igazgató, könyvtáros.

45. Szent-gericzei E. M. K. E. daloskör. (Maros-Tordavárm.) Sz. 1—99. „A hold dal zeng, ott telepedj meg: Rosz emberek nem énekelnek.“ Ezt a jeligét hangoztatva, fogtunk hozzá alólírottak 1896. év decz. 1-én Szentgericzén egy vegyes dalkör szervezéséhez s fáradságunk nem maradt sikertelen. Egyszerű, lelkesítő felhívásunkra — mint valami varázs-szóra — 74 egyén egyszerre iratkozott be egyletünkbe; fiuk, leányok, legények, férfiak és asszonyok vegyesen, kikkel megtartva az alakuló első gyűlést, a tisztikarba a következők választottak be: Elnök: Ürmösi Kálmán unitárius lelkész; alelnökök: Nagy Mózes református lelkész és Gál András földműves; karnagy, titkár és szertáros: Varga Lajos állami tanító; jegyző: Cseh András földműves; pénztárnok: Nagy Márton földműves. Dalkörünk a fentjelzett idő óta az igazg.-választmány által kiadott Alapszabályzat betartása mellett, lankadatlan szorgalommal és kitartással működik. „A dal a szív nyelve.“ Ezt művelni s jó székely népünk lelkét a hazafias eszmények iránt fogékonnyá tenni, ez volt főtörekvésünk. Ez ideig négy szólamban megtanított 8 nemzeti, 6 egyházi, 6 temetési és 6 népdal, összesen 26 énekszám. Kiváló alkalmul szolgáltak ezen énekszámok bemutatására a községben ez ideig megtartott hazafias, valamint temetési ünnepélyeink. A tanórák közötti szünetek alkalmával tartott nevezetesebb hírlapi közlemények felolvasása s helyes irányban megvilágítása, a községben történt napi eseményeknek helyes, vagy helytelen sége szerinti bírálata, egyes szavalatok, hogy népünk társadalmi műveltségre és szelid erkölcsre való nevelésére mily áldásos hatású volt, lépten-nyomon felismerhető. Dalkörünk részt vett és szerepelt a községben eddig rendezett 5 hazafias ünnepélyen és 13 temetésen. Legközelebb jun. 11-én pedig a Maros-Vásárhelyt a Kossuth-szobor leleplezésének ünnepélyén s az „Erzsébet liget“-ben akkor tartott sétahangversenyen 9 énekszámmal vett részt, mely ténykedését a vidéki, valamint számos hazai lap s még a fővárosi sajtó is a legnagyobb elismerésben részesítette s az E. M. K. E. Maros-Tordavármegyei választmánya Varga Lajos karnagnak buzgó és hazafias munkássága jutalmául 60 korona jutalomdíjt utalt ki. Tekintettel arra, hogy a nép szegény s a munka idején el van foglalva, tanórákat dalkörünk csak a téli hónapokon tart; de azt meg is tartja. Hiányzó a tanórákról nálunk nincs, csak ha beteg. A dalkör bevétele ez ideig: 1. Tizenegy pénzes temetés á 3 frt 33 frt. 2. Székely bál rendezéséből 6 frt 75 kr. 3. A 74 tagtól á 5 kr tagsági díj 2 évre 7 frt 40 kr. Összes bevétel 47 frt 15 kr. Kiadás: 1. Temetési fekete zászlóra 9 frt 50 kr. 2. I-ső és II-od oszt. áll. isk. növendékeknek vizsgái jutalomkönyvre 6 frt 75 kr. 3. A dalköri helyiség világítása s kottapapír 2 éven át 7 frt 40 kr. 4. A Kossuth-szobor ünnepély alkalmával a dalköri tagok ellátása s Maros-Vásárhelyre befuvarozása 16 frt 93 kr. Összes kiadás 40 frt 58 kr. Marad cselekvő állapot összesen 6 frt 57 kr. Amde, ha tekintetbe vesszük, hogy sem nemzeti lobogónk, sem egyesületi bélyegzőnk még nincs, ugy ez összes semminek mondható. Szentgericze, 1899. jul. 15-én. Ürmösi Kálmán, dalköri elnök. Varga Lajos, karnagy-titkár.

46. Szent-gericzei E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) Sz. 133—99. A könyvek kellő használatban voltak. Gyarapodás nem volt, azonban a könyvek most is mind igen jó állapotba vannak, s elrongyolva, elveszve egy sincs. Büntetéspénz nem folyt be, mert az Alapszabálynak megfelelően minden egyes kivévő a könyvet a maga rendes idejében mindig pontosan behozta. Szent-Gericzén, 1899 évi jul. 10-én. Májay Gábor, áll. ig. tanító, gondn. jegyző és könyvtárnok.

47. Szilágy-csehi E. M. K. E. népkönyvtár. (Szilágyvárm.) Sz. 101—99. A nyilvános helyeken elhelyezett E. M. K. E. perselyekben a folyó évben 85 fillér gyűlt be, mely összeg a tőkéhez csatoltatik s takarékpénztárilag kezeltetik. A tőke folyó évi január hó 1-én 5 frt 49 krt tett.

Örvendetes jelenség, hogy az olvasási kedv a folyó évben úgy a földművelő osztálynál, mint a népiskolai tanulóknál nagy mérvben fokozódott. Szilágy-Cseh, 1899. jul. 14-én. Dőri Ernő áll. isk. igazgató, könyvtárnok.

48. Tacsai E. M. K. E. daloskör és népkönyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.) Sz. 3—99. A községünkben elhelyezett E. M. K. E. népkönyvtár az állami iskola helyiségében kezeltetik, s leginkább a daloskör tagjai használják, melynek jelenleg 15 tagja van. A könyvtárra vonatkozólag feltűnőbb mozzanat nem fordult elő. A könyvtárban 46 szépirodalmi, 19 történelmi s 16 ismeretterjesztő, összesen 81 mű van. — Daloskörünk zászlóalapja javára a zselyki Emke-daloskör közreműködésével f. évi jul. hó 30-án d. u. 2 órakor kezdődőleg Tacsón a „Forrás“ nevű erdőben hangversenynyel összekötött batyus tánczmulatságot rendezett. Tacs, 1899. jul. 20-án. Beregszászi Albert elnök. Zsigmond Albert könyvtáros.

49. Torda-turi E. M. K. E. népkönyvtár. (Torda-Aranyosvárm.) Sz. 78—99. Alakult 1898. jan. hó 6-án s azóta működik. Alapszabálya az E. M. K. E. directoriumának 1898. máj. hó 12-én tartott gyűlésén erősített meg. Elnök: Ferenczi József, könyvtárnok: Kovács Sámuel, jegyző: Benedek Ferencz, bizottsági tagok: Pásztory Aladár, Kolozsvári Ferencz, Fogarasi Sámuel. Van 83 tagja. A népkönyvtár az 1897. évben 482. sz. a. küldetett meg. A könyvtár népünkben az olvasási kedvet felkeltette, az ismeretszerzés iránti érdeklődést fokozta, anyagot szolgáltatott a szórakozásra, társalgásra. A könyvek hiánytalanul, megkímélve, csak az olvasástól kopottan megvannak. Torda-Túr, 1899. jul. hó 19-én. Kovács Sámuel s. k. állami ig. tanító, könyvtárnok.

50. Torda-turi E. M. K. E. daloskör (Torda-Aranyosvárm.) Sz. 78—99. Alakult 1898. jan. hó 9-én s ezóta működik. Alapszabályát az Emke-directoriuma 1898. máj. hó 12-én tartott ülésében erősítette meg. Elnök: Ferenczi József, alelnökök: Endes Kálmán és Halmágyi Károly, titkár: Benedek Ferencz, jegyzők: Kolozsvári Árpád és Endes Sándor, pénztárnok: Nagy Elek József, szertáros: Kiss Samu, karnagy: Kovács Sámuel. Van alapító tagja 10, rendes tagja 14, működő tagja férfi és nő 45; készpénz vagyona 72 frt 05 kr. Ezenkívül 10 drb E. M. K. E.-daloskönyv és 10 drb Magyar himnuszok című mű képezi tulajdonát. Heti 3 estvén a téli hónapokban tanultak népdalt, hazafias és temetési énekeket. Tagjainak hozzá tartozói temetésén díjtalanul énekelt. 1898. márczius 15-ének 50 éves évfordulóját díszünnepélylyel, templomozással, tánczestélylyel ünnepelte meg. A templomokban a Hymnust és Szózatot énekelte. 1899. január 29-én az áll. el. iskolában közgyűlést tartott. Ugyanezen napon estve Vass Antal termében énekkel, felolvasással, szavallattal összekötött táncz-estélyt rendezett; 20 kros belépti díjból is 14 frt 12 kr tiszta jövedelem volt az erkölcsi hasznon kívül. 1899. márczius 15-ét megünnepelte délelőtt az áll. el. iskolában összegyűlt és a tanulókkal együtt zászlókkal a róm. kath. templomba ment, hol ünnepi istentisztelet tartatott, mely alkalmával a Hymnust és Szózatot énekelte. Délután az áll. el. iskolában tartotta meg ünnepét. Felolvasott Benedek Ferencz ev. ref. lelkész. Ezen ünnepet is táncz követte, melyet bucsu-estve képen rendezett Kovács Sámuel karnagy az áll. iskolában; ekkor már a mezei munka beállt s őszig a daloskör szünetel. A daloskör ünnepein T-Túr értelmisége és a nép, nem és kor, nemzetiség különbsége nélkül jelen volt. A szép magyar népdalokat a románok is egész lelkesedéssel énekelik, ez már oly vívmány, melyért tovább-küzdeni érdemes. Az egyesület tisztikara hazafias lelkesedéssel munkál az egylet felvirágzásán, a nép szeretetével, tiszteletével s mi főbb, bizalmával adózik vezetőinek. Torda-túr, 1899. jul. 19-én. Ferenczi József, dalosköri elnök, Kovács Sámuel karnagy.

51. Ürmösi E. M. K. E. népkönyvtár és daloskör. (Nagy-Küküllővárm.) Sz. 70—99. A népkönyvtár 1892-ben alakult az E. M. K. E. pártfogásával 103 kötettel. A könyvek egy e végre készült théka-helyiségben vannak elhelyezve, leltározva és számozva. A felserdültek, fiatal házások, sőt a meglelt-korúak is érdeklől olvasás nov.-től márcz.-ig; minden héten szombat délután könyvkiosztás és beszéd van, a mikor is oly csoportosan jelentkeznek a kivételre, hogy alig képes némelykor egy délután a könyvtár-kezelő eleget tenni. Alakulása óta hárman kezelték a népkönyvtárt; az előbbieken elmenve, jelenleg Klein Sándor fiatal tanító kezeli. Daloskör jelenleg nincs. Itten a fiatalság az év két-harmadát távol a községtől szerteszét vasuti munkával tölti. Csakis a téli évszakokban van itthon és így eddig nem sikerült rendes daloskört alkotni. A jelenlegi fiatal tanító, ki ez évben jött ide, a beállandó iskolai évben mint szakértő mindenkép állandóan akarja a daloskört is fentartani. Ürmös, 1899. jul. hó 20-án. Sipos Ignác, áll. tanító.

52. Vajda-szent-iváni E. M. K. E. népkönyvtár. (Maros-Tordavárm.) Sz. 121—99. A könyvtár 100 kötetből áll. Még jelenben is az állami iskola egyik szekrényében van elhelyezve, mely „E. M. K. E. könyvtár“ felirattal van ellátva. Külön rendeltetésű szekrényt a bizottság járványos betegség és egyéb fontos okok miatt nem szerezhetett, ünnepélyt nem rendezhetvén. 1898. márcz. 27-től a mai napig 270 kivétel fordult elő. Ebből: szépirodalmi művet kivettek 140 esetben, történelmi művet 88 esetben és gazdasági művet 42 esetben. A szépirodalmi művek közül legkeresettebbek: a Baksay, Abonyi és Boross M. művei, valamint báró Eötvös: Elbeszélései. A Történelmi művek közül legkeresettebb: Kuliffay: „A szabadság hősei és vértanúi“, mely mű 8 esetben vétetett ki, többször meghosszabbított időre. A könyvek jó állapotban vannak,

a kivéők szépen vigyáznak rájuk és pontosan beadják, büntetés még nem fordult elő. V.-Szt.-Ivánban, 1899. július 20-án. Gy a l a i K. Ferencz, áll. isk. gond. elnök. F e l m é r i Sándor, jegyző könyvtáros.

53. Válaszuti E. M. K. E. népkönyvtár és daloskör (Kolozsvárm.) Sz. 54—99. A népkönyvtár 1898-ban alakult meg. A daloskör pedig a f. jun havában 46 taggal. A népkönyvtárt Nagy József áll. isk. igazgató tanító kezeli. A daloskört pedig Nagy Endre állami tanító vezeti. A népkönyvtár olvasó közönségét a helybelieken kívül, még a bonczhidaiak is képezik. Legszivesebben a szépirodalmi részt olvassák. A könyvtár a folyó évben 12 drb értékes szépirodalmi és történelmi munkával szaporodott. A daloskör nyilvánosan még nem működött. Nyilvános működését szept. havában, az új állami iskola megnyitása és az ugyanekkor tartandó tanítói gyűlés alkalmával fogja megkezdeni. Az Emke-népkönyvtár és Emke-daloskör vezetői a folyó év okt. havától kezdődőleg hetenként 2-szer népies felolvasó estélyeket fognak rendezni s egyszersmind a téli estekre Emke-olvasó kört is alakítunk. Célunk ez által az, hogy a népet az erkölcsöt és lelket megmértelyező fonóházak és korezmák légköréből elvonjuk s lelkük világát folytonos felügyelet és hasznos foglalkozás által a szép és nemes írást fogékonnyá tegyük. Választ, 1899. júl. 18-án. Nagy József, áll. isk. ig. tanító, a népkönyvtár kezelője. Nagy Endre, áll. tanító, a daloskör vezetője.

54. Völcseki E. M. K. E. népkönyvtár. (Szilágyvárm.) Sz. 53—99. Az Alapszabályokat, melyek a népkönyvtárra és daloskörre vonatkoznak, megkaptam, valamint a küldött könyveket is. Mindenben az Alapszabályokban előírt módon jártam el s fogom a könyvtárt kezelni s tudom, hogy az nem fog holtítóke lenni, hanem a nép művelődésére szolgáló eszköz. Völcsek, 1899. jun. 12-én. Erdődy Ferencz, ig. tanító.

55. Zselyki E. M. K. E. daloskör és könyvtár. (Besztercze-Naszódvárm.) Sz. 1—199. Az E. M. K. E. népkönyvtár 1898. nov.-ben alakult meg. Elnök: Hunyadi Imre ág. h. ev. lelkész, jegyző és könyvtáros: Józsa Márton ág. h. ev. ig. tanító, bizottsági tagok: 19 házszámú Józsa János, 136 házszámú Hunyadi János és 143 házszámú Göncz János. Az E. M. K. E. daloskör 1895. jan. 6-án alakult és tagjainak száma jelenleg 26. Ezek közül: I. tenort énekel 7, II. tenort énekel 4, I basszust 6, II. basszust énekel 9. A népkönyvtár kezelője alólírott tanító lenne, de minthogy alólírott lelkész, mint a népkönyvtár elnöke saját lakásán adott a könyvtárnak helyet, egyúttal annak kezelését is intézi. A daloskörnek elnöke, vezetője: ugyanazon alólírottak. Az E. M. K. E. által ajándékozott népkönyvtárban van: 63 szépirodalmi mű 57 kötetben, 19 történelmi mű 20 kötetben és 28 közhasznú mű 42 kötetben, összesen 107 mű 119 kötetben, ide számítva a 11 drb 3 szólamu és 4 drb 4 szólamu E. M. K. E. daloskönyvet is. A népkönyvtárt olvasás végett használatba vették 1898. decz. 11-én, vagyis a téli időszak beálltával és olvasták 1899. ápr. 7-ig, vagyis a szorgosabb mezei munkaidő bekövetkeztéig. Szorgalommal használta a népkönyvtárt mintegy 22 népesalád s a könyv-kikölcsönzésről vezetett jegyzék 1898. decz. 11-től 1899. ápr. 7-ig 120 könyvkikölcsönzésről tesz tanúságot. Kitűnik a könyvkikölcsönzési jegyzékből az is, hogy a kik az olvasást megpróbálták, 1—2 kivételével azt többé elhagyni nem tudták s mind több-több szorgalommal folytatták az olvasást. A művek közül egy is el nem vészett, meg nem rongálódott. A művek olvasásáért — legalább a jelen körülmények között — semmi díjat sem vettünk, nehogy ezáltal az olvasás iránt kedvetlenséget keltsünk, sőt örvendenénk, ha a mostani körülmények között minden családot megnyerhetnénk az olvasásnak — ingyen; majd jövőre kelve, ha a cél egészen ellesz érve, változtathatunk ezen. — A daloskör 1898-ban 8 előadást tartott az itteni evang. templomban. A tanulást rendszeresen az őszi időszak beálltával kezdte meg és hetenként 4 estén 2—2 órán át tanult az E. M. K. E. által ajándékozott 4 drb 4 szólamu daloskönyvből és a tanító által másolt hangjegy-lapokról, betanult összesen 16 darabot. A dalkör tagjai a lejárt évben az eddigénél fokozottabb szorgalommal látogatták a tanórákat. Eddigelé a dalkör tagjaitól sem egyleti, sem tagsági díjakat, sem büntetés-pénzeket nem szedtünk. Azt szeretnénk, hogy — amíg csak türehető — büntetés nélkül igyekezzenek a szépet és hazafiaszt pártolni, munkálkodni. Zselyk, 1899. júl. 17-én. Hunyadi Imre, elnök. Józsa Márton, jegyző és a daloskör vezetője.

D)

A vagyon.

a) Számvizsgáló jelentés.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Alólirottak az E. M. K. E. mult, 1898. évi deczember 31-ről szóló zárszámadásait és vagyonmérlegét az elénkbe terjesztett kimutatások szerint megvizsgálván, annak egyes tételeit a könyvekkel, a felmutatott adatokkal, értékekkel és pénztári készlettel összehasonlítván, miként a zárszámadásokon és vagyonmérlegen igazoltuk, úgy e tiszteletteljes jelentésünkben is készséggel elismerjük, hogy mindezeket összhangzóknak, igazsághűnek és a könyvvezetés szabályaival megegyezőeknek találtuk.

Annak elbirálásánál, hogy az egyesület kamat- és más czimeken befolyt bevételeiből melyek fordítandók a rendszeresített kiadásokra és ujabban megszavazott segélyekre, s melyek tőkésítendőek okvetlenül: a könyvvezetőség számára az igazgatóválasztmány ide ./. csatolt Utasítása szolgált zsinórmértékül és alólirottak is csak ez utasítást tartották szem előtt, elfogadva az Elnökség azon kijelentését, hogy a közgyűlés évről évre és ismételten kimondotta, mikép csak a tőkekamat-jövedelem használható fel, ellenben mindennemű egyéb folyó-bevétel tőkésítendő.

Mindezek alapján a mélyen tisztelt Közgyűlésnek a felmentvény megadását javasolván, vagyunk

Kolozsvárt, 1899. márczius 9-én

alázatos szolgálai:

Gyárfás Benedek,

Sárkány Lajos dr.,

az 1898. november 20-án tartott közgyűlésből kiküldött számvizsgálók.

Melléklet.

Utasítás a könyvvezetés számára.

Sz. 105—99.

A folyó évi február hó 12-iki választmányi gyűlés elé terjesztett kimutatás alapján, a kamat-jövedelem felhasználására és a tőkésítésre nézve a közgyűlés fennálló határozata értelmében utasítjuk a pénztári osztályt, hogy az 1898. deczember 31-iki zárlat elkészítésénél a következőképen járjon el:

I. Az algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke-alapítás. alapítványi birtok 1898. évi (20062 frt) jövedelme és kiadása kitüntetendő.

II. Az örökös és alapító tagsági díjak, mint törzsvagyon, a tőke-alaphoz csatolandók

III. A rendes és pártoló tagok után befolyt tagsági díjakat, vegyes adományokat és persely-gyűjtést, a kisorsolt magán értékpapir beváltása összegét és a bárczakönyvek szelvény-jövedelmét, mely a lefolyt évben 9118 frt 27 krt tesz ki, az 1898. november hó 20-án tartott XIII-ik rendes közgyűlés 1. jkv. számú határozata alapján a létesítendő 25000 frtos »Erzsébet királyné Ő Felsége kisdedóvó alapítvány« czimén tőkésítse.

IV. A takarékpénztári és alapítványi kamatokból, az 1898. évben már befolyt és az 1898. év deczember 31-ig esedékessé vált értékpapir-szelvényekből, a magánkötvény kamatokból, az Emke- (üzletvezetőségi) bérház és a szászvárosi Emke-épület házbérösszegéből, a néhai özv.

Tappenburg Károlyné és néhai Orbán Balázs báró-féle ingatlanok jövedelméből, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak nép- és vándorkönyvtárak szervezésére kiutalt adományából és az átmenetileg bevételezett folyó segélyekből, az 1898. évi szabályszerű segélyeket, kezelési kiadásokat és az egyesület érdekében közgyűlési és igazgató-választmányi határozatok alapján folyósított egyéb kiadásokat, a »Gróf Bethlen Gábor emlék-alapítvány« 500 frt első készlet múlt évi 5 % -át, valamint a felszerelések 10% kopás díját és a tőzsdei értékpapírok árfolyam-különbözetét (184 frt 45 kr) vonja le.

V. Az aranykúti, kis-sebesi és vámos-udvarhelyi Emke-iskolák létesítésére az 1898. évi kamat-jövedelemből múlt év végéig kifizetett 11000 frtot esatolja a tőke-alaphoz.

VI. Csatolja továbbá: a néhai Kovács Sándor alaphoz annak 1898. évi 5%-os kamatja 1/4-ed részét, 734 frt 92 krt; a magyar nők rendelkezési alapjának 1898. évi 794 frt 88 kr 5%-os kamatjából, az igazgató-választmány 1897. június 30-án tartott ülése határozata szerint, a léteztendő 10000 frtos »Gróf Bethlen Gábor emlék alapítvány« II-ik részletében 500 frtot és a megmaradó 294 frt 88 krt írja a lobogó- (rendelkezési) alaphoz; az Emke- (üzletvezetőségi) épület költség- és adó-alapjához esatolja az 1898. évi kamat és jövedelemből fennmaradt összeget: 1064 frt 46 krt

VII. Végül a kamatjövedelemből fennmaradó 4655 frt 77 krt a III-ik pontban körülírt Erzsébet királyné Ő Felsége kisdédóvó alapítvány" növelésére tőkésítse.

Kolozsvárt, az igazgató-választmány 1899. február 12-én tartott ülése 5 jkvi sz. határozata alapján

Gróf Beldi Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-főtitkár.

b) Vagyoni állapot 1899. július 31-én.

I. Algyógyi birtok, meglevő készpénz-vagyon, befektetések, kölcsönök stb.

1. Algyógyi birtok (régebbi leltár alapján).....		221557.45
2. Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság.....	116412.14	
3. Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság.....	42603.92	
4. Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság.....	40136.03	
5. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank erd. fiókosztálya.....	32940.71	
6. Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete.....	26000.98	
7. Kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaság.....	24549.22	
8. Kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság.....	17101.11	
9. Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság.....	12426.11	312170.22
10. Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság.....	29000.—	
11. Nagy-enyedi kisegítő takarékpénztár.....	10173.15	
12. Kisküküllővármegyei takarékpénztár és hitelbank r. t.....	10000.—	
13. Dévai takarékpénztár részvénytársaság.....	7127.33	
14. Dévai előlegezési szövetkezet.....	7106.84	
15. Szászvárosi takarékpénztár részvénytársaság.....	6145.89	
16. Zalatnai takarékpénztár részvénytársaság.....	5000.—	
17. Óradnai hitelszövetkezet.....	5000.—	
18. Hunyadmegyei első takarékpénztár.....	1101.84	80655.05
19. Tőzsdei értékpapírok.....	165819.30	
20. Magán értékpapírok.....	1782.—	
21. Bekelezési kötvények és kölcsön.....	5000.—	172601.30
22. Földművelésügyi m. kir. miniszternek köl..... I. = 3746.04		
„ csönképen, szerződés szerint..... II. = 2060.—	5806.04	
23. Kolozsvár..... I. = 23000.—		
„ sz. kir. város..... II. = 40000.—		
24. törvényhatósága..... III. = 46960.28	109960.28	
25. E. K. E.	9500.—	
26. Orsz. kolozsvári siketnéma-intézet.....	5000.—	130266.32

Átvitel

917250.34

		Athozat	917250.34
27.	E. M. K. E. ingatlanok	Emke- (üzletv.) épület	145399.35
28.		Balázsfalvi Emke-iskola	15937.—
29.		Besztercezi Emke-óvó	9165.16
30.		Kis-sebesi Emke-iskola	4800.—
31.		Aranykúti	4500.—
32.		Magyarókeréki Emke-iskola	4366.82
33.		Vámos-udvarhelyi Emke iskola	3060.—
34.		Magyar-nagy-zsombori Emke-iskola	2635.—
35.		Gróf Kun Kocsárd-féle szászvárosi piaci Emke-épület	20483.—
36.		Gróf Kuun Géza-féle algyógyi kastélyrész	1000.—
37.		Néhai Balogh János-féle tövisi ingatlanok	10000.—
38.		Néhai Tappenburg-féle kolozsvári ingatlanok	604.55
39.	Felszerelések és az Emke-lobogó		221950.88
40.	Előlegek		2607.24
41.	M. kir. postatakarékpénztár		432.—
42.	Kézi pénztár		100.—
			974.57
			<u>1143315.03</u>

II. Aláírt tagsági kötelezettségek (behajtandók.)

43. Örökös	}		674.16	
44. Alapító		tagoknál	16667.50	
45. Rendes		— törlések	60733.41	
46. Pártoló		nélkül—	4044.05	82119.12
				1225434.15

III. Várandóságok. (Hagyatékok.)

A néhai Bitskei Kálmán 40000 frt, néhai Hajdú Mária 10000 frt, néhai Orbán Balázs báró 8000 frt, néhai özv. Mangesius Frigyesné 6000 frt, néhai Nagy István 1200 frt, néhai Splényi Antal báró 1000 frt, néhai Herczeg Gábor 500 frt, néhai Züllich István 200 frt, néhai Megyeri Krausz Mátyás 200 frt, néhai Valicsék Mátyás 154 frt 40 kr., néhai Lovas László 100 frt hagyatéka, illetve alapítványa, továbbá a kis-sebesi, aranykúti és magyarókeréki iskolatelkek értékei e vagyonkimutatásba felvéve nincsenek, minthogy e hagyatékok, alapítványok és telekbekebelezések részint perek, részint tárgyalások alatt állanak. — A néhai Bethlen András gróf brassói óvó-alap, néhai Móricz József, néhai Deák Lukács dr., néhai Budai Sándor, néhai Balázs Adolf, néhai Budai Pál, néhai Szentiványi Sándor, néhai Nagy Ádám és néhai Simay Salamon újabban bejelentett hagyatékok — további utasításig — érték nélkül nyilvántartatnak.

A fentti hagyatékok összesített értéke	67354.40
	<u>1292788.55</u>

azaz Egymilliókettőszázkilencvenkettőezerhét-száznyolcvannyolc forint 55 kr.

Kolozsvár, 1899. július 31-én.

Merza Lajos,
főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Beregszász László,
könyvvezető.

TARTOZIK.

c) Veszteség- és nyereség-számla

F. k									
182	Algyógyi m. kir áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, E. M. K. E.-								
	alapítás, alapítv. birtok f. évi kiadásai	rovatnak						20062	—
195	Segélyezések: egyházi és felekezeti, iskolák, óvók, menedékhelyek, népiskolai tápintézetek, ösztöndíjak stb	»						11592	03
176	Egyszermindenkorra szóló segélyezések	»						2197	21
196	Népkönyvtárak	»						985	49
166	Dalasköri jutalmak	»						75	—
150	Igazgató-választmány agitáció intézkedései:								
	a) kegyeleti kiadások	»	145	—					
	b) határozat alapján	»	192	63				337	63
157	Könyöradományok	»						92	—
179	Egyesületi bérház fenntartási és tisztítási költségei, adók stb.	»						1252	55
180	Szászvárosi Emke-épület javítási és fenntartási költségei, adók stb.	»						219	49
199	Néhai özv Tappenburg-féle ingatlan után illetékegyenérték	»						—	40
194	Fiókválasztmányok 25% kezelési költség levonása	»						862	58
209	Emke-nagyjai arczképeinek megfestéseért	»						300	—
173	Községi kiadások (Évi jelentés, emlékbeszéd stb.)	»						446	72
139	Ezeréves kiállítás utólagos kiadása	»						200	—
228	Néhai Orbán Balázs báró-féle hagyaték költségei	»						251	11
102	» Hajdu Mária-féle hagyaték költségei	»						50	—
198	Irodahelyiség lakbéré	»	400	—					
	» fűtés, világítás és apróbb kiadások	»	213	40				613	40
197	T. alelnök-főtítkárra illetménye	»	2000	—					
	» Kezelő tisztviselők fizetése	»	2401	47					
	» Lakbérilletmények	»	852	50					
	» Szolga fizetése és ruhailletmény	»	385	—				5638	97
214	Tagdíjbehajtás, díjnoki illetmények és rendkívüli munka	»						538	74
227	Az »Emke-értesítő« kiadása és czimszalag nyomtatásokért	»	400	87					
	» Pénztári és irodai nyomtatványok, papirkeresk. anyagok és könyvkötői munkák	»	358	67				759	54
210	Posta, portó, telefon és postatakarékpénztári kiadások	»						184	84
222	Felszerelések és az Emke-lobogó értékéből 10% leírás	»						230	03
137	Tőzsdei értékpapírok (f. évi árfolyam különbözet)	»						184	45
236	Létesítendő »Erzsébet királyné ö Felsége 25.000 frtos kisdédóvó								
	alapítvány. javára	»	13774	04					
	Örökös és alapító f. évi tagsági díjak	»							
35	Tőke alaphoz 3 Emke-iskola (Aranykut, Kis-Sebes és Vámos-Udvarhely) létesítésének építési összege	»						18561	88
84	»Néhai Kovács Sándor mérnök Nagyenyed« alaphoz f. évi % 1/4-ed rész	»						734	92
220	»Gróf Bethlen Gábor emlék-alapítvány« II-ik részlet és %	»						525	31
158	Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alaphoz f. évi % maradvány	»						294	88
96	Emke (üzletv.) épület költség és adóalaphoz f. évi % és maradvány	»	1064	46				34955	49
								82029	67

Kolozsivárt, 1898

Merza Lajos,
főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr

Jelen veszteség- és nyereség-számlát megvizsgáltuk, egyes tételeit a fő- és segédkönyvek eredményeivel, valamint

Kolozsivárt, 1899.

Gyártás Benedek,
számvizsgáló.

1898 december 31-én.

KÖVETEL.

[illegible]december 3¹-én.

Beregszászy László,
könyvvezető.

a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknek és egybehangzóknak találtuk.

márczius 9-én

Sárkány Lajos dr.,
számvizsgáló.

TARTOZIK.

d) Mérleg-számla

F. k									
153	Erdélyi bank és takarékpénztár r. t.	rovatnak						120969	12
165	Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank r. t.	"						39009	36
154	Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank erdélyrészi fiokosztály.	"						34649	06
172	Mezőgazdasági bank és takarékpénztár r. t.	"						34614	33
135	Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete	"						25367	24
178	Kolozsvármegyei takarékpénztár r. t.	"						22460	47
95	Erdélyrészi magyar jelzáloghitelbank r. t.	"						17381	98
145	Kolozsvári kereskedelmi bank r. t.	"						16699	91
85	Balázsfalvi takarékpénztár r. t.	"						20000	—
27	Nagynyedí kisegítő-takarékpénztár	"						10173	15
141	Kisküküllővármegyei takarékpénztár és hitelbank r. t.	"						10000	—
32	Dévai takarékpénztár r. t.	"						7127	33
33	" előlegzési szövetkezet	"						7106	84
88	Szászvárosi takarékpénztár r. t.	"						6145	89
163	Zalatnai "	"						5000	—
201	Óradnai hitelszövetkezet	"						5000	—
69	Hunyadmegyei első takarékpénztár	"						1101	84
137	Tőzsdei értékpapírok	"						182819	30
208	Értékpapír kamat (1898. decz. 31-ig esed. szelv. értékei)	"						3352	77
221	Magán értékpapírok	"						1997	—
40	Bekeblézési kötvények és kölcsön	"						5000	—
74	Az algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives	I. kölcsön	3746	04					
143	iskola. Emke-alapítás, alapítv. birtok céljaira a földmí-	II.	2800	—					
168	mivelésügyi m. kir. Ministernek kölcsönképen, szerz. szer.	III.	4120	—				10666	04
224	Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága	I. kölcsön	5000	—					
217		II.	23000	—					
		III.	47749	31				75749	31
108	Erdélyi Kárpát-Egyesület	rovatnak						9500	—
140	Országos kolozsvári siket-néma-intézet	"						5000	—
229	Emke (üzletv.) épület	"	145399	35					
230	Balázsfalvi Emke-iskola	"	15937	—					
231	Besztercei Emke-óvó	"	9165	16					
130	Magyarókeréki Emke-iskola	"	4366	82					
234	Aranykúti Emke-iskola	"	4000	—					
235	Kissebesi	"	4000	—					
233	Vámosudvarhelyi Emke-iskola	"	3000	—					
232	Magyar-nagy-zsombori Emke-iskola	"	2635	—					
142	Szászvárosi gróf Kun Kocsárd-féle piaci Emke-épület	"	20483	—					
200	Kuun Géza gróf-féle algyógyi kastélyrész	"	1000	—					
162	Néhai Balogh János-féle tövisi ingatlanok	"	10000	—					
147	" Tappenburg Károlyné féle kolozsvári ingatlanok	"	604	55				220590	88
222	Felszerelések és	nyers mérleg szerint	2300	31					
"	az Emke-lobogó	10 százalék leírásért	230	03				2070	28
118	Algyógyi birtok (leltár alapján) ingatlanok értéke	"	210056	—					
119	" ingók (felkelhetőségek) értéke	"	11501	45				221557	45
177	Örökös tagok	aláírt, de még	674	16					
185	Alapító	be nem fizetett	16910	65					
186	Rendes	kötelezettségek	62617	11					
190	Pártoló	— törlések nélkül —	4239	08				84441	—
218	Előleg	"						409	—
226	M. kir. Postatakarékpénztár Budapest	"						100	—
187	Pénztár	"						4490	23
								1210549	78

Megjegyzés. A néhai Bitskey Kálmán 40 000 frt, néhai Hajdu Mária 10 000 frt, Orbán Balázs báró 8000 frt, néhai frt, néhai Splényi Antal báró 1000 frt, néhai Dobos János 1000 frt, néhai Herczeg Gábor 500 frt, néhai Valicsek Mátyás 50 frt hagyatéka, illetve alapítványa, továbbá a kissebesi, aranykúti és magyarókeréki iskolatellékek értékei e vagyonki-alatt állanak; a néhai Bethlen András gróf brassói óvó-alap, néhai Móricz József, néhai Deák Lukács dr., néhai Budai fenní hagyatékok

Kolozsvárt, 1898.

Merza Lajos.
főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Jelen mérlegszámlát megvizsgáltuk, egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel, valamint
Kolozsvárt, 1899.

Gyártás Benedek.
számvizsgáló.

1898. decz. 31-én.

KÖVETEL.

F. k.							
35	»Tőke-alap«	rovattól				765010	51
219	»I. Ferencz József Ő Felsége népiskolai alapítvány«	»				25000	—
236	»Erzsébet királyné Ő Felsége kisdédóvó-alapítvány«	»				13774	04
116	»Néhai Kun Kocsárd gróf ingatlan alapítványa«	»	210056	—		—	—
117	»Néhai Kun Kocsárd gróf ingók (felkelhetőségek) alapítványa«	»	11501	45		221557	45
161	»Kossuth Lajos-alap«	»				10743	87
220	»Gróf Bethlen Gábor emlék-alapítvány«	»				1025	31
84	»Néhai Kovács Sándor mérnök Nagy-Enyed alapítványa«	»				59528	30
158	»Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alapja«	»				16192	82
90	»Néhai Szentistváni Nemes János alapítványa«	»				2024	32
162	»Veress Ferencz 1848—49-beli honvéd-tűzmester alapítványa«	»				585	—
96	»Emke (üzletv.) épület fenntartása, költség és adó-alap«	»				9168	95
192	»Kissebesi Emke-iskola építési alapja«	»				360	—
103	Függő tételek	»				1138	21
159	Örökös tagsági	»				674	16
202	Alapító	»				16910	65
188	Rendes	»				62617	11
189	Pártoló	»				4239	08
						1210549	78

özv. Mangesius Frigyesné 6000 frt, néhai Raffaj Károly 4000 frt, néhai Nagy István 1200 frt, néhai Bán István 1000 frt, néhai Züllich István 200 frt, néhai Megyeri Krausz Májor 200 frt, néhai Lovas László 100 frt, néhai Kollener József mutatásba felvéve nincsenek, minthogy e hagyatékok, alapítványok és telekbekebelezések részint perek, részint tárgyalások Sándor, néhai Balázs Adolf újabban bejelentett hagyatékok — további utasításig — érték nélkül nyilvántartatnak. A összesített értéke **73450** frt

december 31-én.

Beregszászy László,
könyvvezető.

a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknek s egybehangzóknak találtuk.
márczius 9-én.

Sárkány Lajos dr.,
számvizsgáló.

TARTOZIK.

e) Nyers mérleg

F. k.					
27	Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár	rovatnak	10173	15	
32	Dévai takarékpénztár részvénytársaság	"	7127	33	
33	Dévai előlegezési szövetkezet	"	7106	84	
40	Bekeblezési kötvények és kölcsön	"	5000	—	
69	Hunyadmegyei első takarékpénztár	"	1101	84	
74	Gróf Kun Kocsárd székely telep alapítv. I-ső kölcsön	"	3746	04	
80	Új ciklusra tagok gyűjtése kiadásai	"	5	—	
85	Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság	"	2900	—	
88	Szászvárosi	"	6145	89	
95	Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság	"	12426	1	
108	Erdélyi Kárpát-Egyesület	"	9500	—	
118	Algyógyi birtok ingatlanok értéke	} régebbi leltár alapján	210056	—	
119	" " ingók (felkelhetőségek)		11501	45	
120	Emke-ingatlan: magyarókeri Emke-iskola	"	4366	82	
135	Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete	"	26000	98	
137	Tőzsdei értékpapírok	"	165819	30	
140	Országos kolozsvári siketnéma-intézet	"	5000	—	
141	Kisküküllővármegyei takarékpénztár és hitelbank r. t.	"	10000	—	
142	Emke-ingatlan: szászvárosi piaci Emke-épület	"	20483	—	
168	M. kir. földmívelésügyi Miniszternek kölcsönképen a m. kir. áll. gr. Kun Kocsárd székely földm. isk., Emke-alapítás céljaira	"	2060	—	
145	Kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság	"	17101	11	
147	Néhai özv. Tappenburg Károlyné-féle ingatlan értéke	"	604	55	
150	Igazgató-választmány agit. actió intézkedései	"	130	10	
152	Néhai Balogh János-féle tövisi ingatlanok értéke	"	10000	—	
153	Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság	"	116412	14	
154	Magyar leszámítoló és pénzváltó-bank erdélyrészi fiókoszt.	"	29940	71	
157	Könyöradományok	"	124	—	
163	Zalatnai takarékpénztár részvénytársaság	"	5000	—	
165	Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank r. t.	"	40136	03	
166	Daloskőri jutalmak	"	428	26	
172	Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság	"	4.603	92	
176	Egyszersmindenkorra szóló segélyezések	"	525	—	
177	Örökös tagok (50 frt)	"	674	16	
178	Kolozsvármegyei takarékpénztár részv.-társ.	"	24549	22	
179	Egyesületi bérház fenntartási és tisztítási költségei	"	1106	86	
180	Szászvárosi Emke-épület javítási költségei, adók, stb.	"	16	56	
185	Alapító tagok (6158 frt 42 kr)	"	16769	50	
186	Rendes tagok (3238 frt 45 kr)	"	61300	11	
187	Pénztár-készlet	"	32	83	
190	Pártoló tagok (282 frt 03 kr)	"	4079	05	
194	Fiókválasztmányok 25% kezelési költség levonás	"	623	87	
195	Folyó segélyezések	"	7007	31	
196	Népkönyvtárak	"	1018	45	
197	Tiszti fizetések és lakbérilletmények	"	2854	86	
198	Irodai lakbér, fűtés, világítás stb.	"	315	69	
199	Tappenburg-féle ingatlan után adók stb.	"	—	40	
200	Kun Géza gróf-féle algyógyi kastély-rész (Emke tulajdona)	"	1000	—	
201	Óradnai hitelszövetkezet	"	5000	—	
208	Értékpapír kamat	"	3352	77	
210	Posta, portó, telefon és sürgöny kiadások	"	91	37	
214	Tagdíjbehajtás s fiókválasztmányok adminisztrációja	"	113	46	
217	Kolozsvár szab. kir. város törvényhatósága (II-ik kölcsön)	"	47749	31	
218	Előleg	"	511	—	
221	Magán-értékpapírok	"	1782	—	
222	Felszerelések és az Emke-lobogó	"	2366	93	
224	Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága (I-ső és III-ik kölcsön)	"	63000	—	
226	M. kir. postatakarékpénztár	"	100	—	
227	Nyomatványok, papírkereskedői és könyvkötői kiadások	"	324	69	
229	Emke (üzletv.) épület	"	145399	35	
230	Balázsfalvi Emke-iskola	"	15937	—	
231	Besztercei Emke-óvó	"	9165	16	
232	Magyar-nagy-zsombori Emke-iskola	"	2635	—	
233	Vámosudvarhelyi Emke-iskola	"	3060	—	
234	Aranykúti Emke-iskola	"	4000	—	
235	Kissebesi Emke-iskola	"	4800	—	
			1240592	48	

Kolozsvárt, 1899.

Merza Lajos,
főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Megjegyzés. A néhai Bitskey Kálmán 40.000 frt, néhai Hajdu Mária 10.000 frt, néhai Orbán Balázs báró 8.000 frt, báró 1000 frt, néhai Herczeg Gábor 500 frt, néhai Züllich István 200 frt, néhai Megyeri Krausz Májor 200 frt, néhai aranykúti és magyarókeri iskolatettek értékei e vagyonkimutatásba felvéve nincsenek, minthogy e hagyatékok, alapító-alap, néhai Móricz József, néhai Deák Lukács dr., néhai Budai Sándor, néhai Balázs Adolf, néhai Budai Pál, utasításig — érték nélkül nyilvántartatnak. — A fentti

1899. június 30-án.

KÖVETEL.

F. k.		rovattól				
35	Tőke				765010	51
79	Néhai Orbán Balázs br.-féle hagyaték utáni jövedelem				94	32
84	" Kovács Sándor mérnök Nagy-Enyed alapítványa				59528	30
90	" Szentistváni Nemes János alapítványa				2024	32
96	Emke (üzletv.) épület fenntartása, költség- és adó-alap				9168	95
102	Néhai Hajdu Mária-féle hagyatékából				1606	22
103	Függő tételek				1112	81
116	Gróf Kun Kocsárd ingatlan alapítvány		210056	—	—	—
117	Gróf Kun Kocsárd ingó (felkelhetőségek) alapítvány		11501	45	221557	45
158	Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alapja				16192	82
159	Örökös tagsági				724	16
161	"Kossuth Lajos-alap"				10743	87
162	"Veress Ferencz 1848—49-beli honvéd-tűzmester alapítványa"				585	—
167	Szászvárosi piaczi Emke-épület házbérjövdelem				498	—
171	Emke (üzletv.) épület házbérjövdelem				4590	88
188	Rendes tagsági				64538	56
189	Pártoló				4361	08
191	Átmeneti folyó segélyek				409	10
192	Kissebesi Emke-iskola építési alapja				360	—
202	Alapító tagsági				22927	92
207	Vegyes adományok				279	04
208	Értékpapír-kamat				4357	90
211	Persely-gyűjtés				353	32
215	Kamat				7530	53
216	Magán-kötvény kamat				2053	55
219	"I. Ferencz József Ő Felsége népiskolai alapítvány"				25000	—
220	"Gróf Bethlen Gábor emlék-alapítvány"				1025	31
225	Bárczakönyv				6	—
236	"Erzsébet királyné Ő Felsége kisdédóvó-alapítvány"				13774	04
239	Új cyklus rend és tagdíj				18	—
240	Temesvári első gyufagyár részvénytársaság				160	52
					1240592	48

június 30-án.

Beregszász László,
könyvvezető.

néhai özv. Mangesius Frigyesné 6000 frt, néhai Nagy István 1200 frt, néhai Bán István 1000 frt, néhai Splényi Antal Valicsek Mátyás 154 frt 40 kr, néhai Lovas László 100 frt hagyatéka, illetve alapítványa, továbbá a kissebesi, pitványok és telekbekeblezések részint perek, részint tárgyalások alatt állanak. A néhai Bethlen András gróf brassói néhai Szentiványi Sándor, néhai Nagy Adám és néhai Simay Salamon újabban bejelentett hagyatékok — a további hagyatékok összesített értéke **68354 frt 40 kr.**

f) **Költségvetés az 1899. január 1-én meglevő készvagyron (alaptőke, BEVÁRANDÓ.**

1	Az <i>algyógyi áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives-iskola, Emke-alapítás, alapítv. birtok nyers jövedelme: a birtok igazgatósága által 1899. évre előirányozva</i>	20077	—		
2	<i>Bank-elhelyezések:</i> Helyi és vidéki pénzintézeteknél elhelyezett 382806 frt 52 kr után 1899. év végeig 4½, 5, 5½, 6%-kal előirányozva	19069	02		
3	<i>Tőzsdei és magán-értékpapírok, bekeblezési kötvények után:</i> 1899. évben esedékes szelvények és osztalék ezimen előirányozva	8989	90		
4	<i>Megtérülendő befektetések és magán (kölcsön) kötvények után előirányzott %-ok:</i> Kolozsvári neolog izraelita hitközségtől 3500 frt után	175	—		
	Algyógyi földmives-iskolától	185	68		
	Földművelésügyi m. kir. Minisztertől két kölcsön után	224	50		
	Orsz. kolozsvári siketnéma-intézettől	250	—		
	Erdélyi Kárpát-Egyesülettől	475	—		
	Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságától	3727	79	5037	97
5	<i>Házbérjövdelem:</i> Az E. M. K. E.-épület után a M. Á. V. kolozsvári üzletvezetőségétől ..	8781	76		
	Az E. M. K. E.-től	400	—	9181	76
6	<i>Vegyes bevételek:</i> A szászvárosi gróf Kun Kocsárd ajándékát képező piaci Emke-épület előirányzott házbérjövdelem	1033	50		
	Orbán Balázs br.-féle tövisi birtok, előirányzott bérletösszeg	100	—		
	Tappenburg-féle helyi ingatlan előirányzott bérletösszege ..	60	—		
	A magyar-nagy-zsombori áll. elemi leány-iskoláért	90	—		
	M. kir. postatakarékpénztár Budapest	2	—	1285	50
7	<i>Befektetésekben levő tőke:</i> Balázsfalvi Emke-iskola 15937 frt — kr befektetés után 5% ..	796	85		
	Besztercei » óvó 9165 » 16 » ..	458	25		
	Aranykúti » iskola 5000 » — » ..	250	—		
	Kissebesi » » 5000 » — » ..	250	—		
	Magyarókeréki Emke-isk. 4366 » 82 » ..	218	34		
	Vámosudvarhelyi » » 3000 » — » ..	150	—		
	M.-nagy-zsombori » » 1700 » — » ..	85	—	2208	44
8	<i>Átmeneti és külső bevételek:</i> A kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől nép- és vándor könyvtárakra	1000	—		
	A kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől balázsfalvi tanítónő fizetése	400	—		
	A kir. kereskedelemügyi Minisztertől a balázsfalvi isk. számára	150	—		
	Gyertyánffy István igazgatótól két alapítvány után %	110	—		
	Erdélyi ev. ref. egyházkerületől a magyar-nagy-zsombori Emke iskola számára	104	24		
	Kissebesi Emke-tanító fizetés pótlására	100	—		
	Csik-gyimesbükk-rakottyási Emke-tanító fizetés pótlására ..	100	—	1964	24
9	<i>Intercaláris és időközi tőkenövekvés kamatok, esetleg fel nem vett segélyek</i>			500	—
				68313	83

Kolozsvár, 1899.

Merza Lajos,
főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Megállapítva az igazgató-választmány 1899. április 12 én

Gróf Béli Ákos,
elnök.

Megjegyzés. Az 1899. év folyamán bejövő várandóságok, örökös, alapító, rendes- és pártoló-tagsági díjak, perselyes-, költhető folyó jövedelmek, nincsenek

egyesületi bérház, algyógyi alapítványi birtok stb.) jövedelme alapján.

KIADANDÓ.

		Rend- kívüli	Rendes	Össze- sen	
1	Az algyógyi áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives-iskola Emke-alapítás fenntartási költsége az 1899. évre		20077	—	20077
2	Emke-iskolákra	164	04 4606	19	4770
3	Óvókra	—	—	25	3000
4	Gyermekmenedékhelyekre	—	—	—	350
5	Épitésekre, befektetés	2000	—	—	2000
6	Tanintézetek támogatására	—	—	—	500
7	Jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyek	200	—	25	329
8	Iskolákra és jutalom külső bevételek után	100	—	—	970
9	Kovács Sándor-féle székely-alapból ipari és gazdasági segé- lyekre	600	—	—	1272
10	Egyházi segélyek és felekezeti iskolákra	1895	28	1565	—
11	Népkönyvtárak, daloskörök és irodalmiak	1100	—	—	3100
12	Vegyes intézkedésekre	—	—	02	1807
13	Alapok növelésére	—	—	25	1765
14	Bérházak fenntartási költségére	—	—	80	2161
15	Dologi kiadások	—	—	—	2890
16	Kezelés	500	—	—	4950
17	Felhasználható az 1899. évben:				
	a) Néhai „Kovács Sándor mérnök Nagy-Enyed“ alapít- vány 5%-os kamatja $\frac{3}{4}$ -ed részéből rendelkezésre áll..	960	30	—	960
	b) Magyar nők Emke-lobogó-alap 5%-ából	309	64	—	309
	c) Ujabb segélyekre, egyesület igazgatására a tőke-kamat jövedelemből év végeig rendelkezésre marad	13640	81	—	13640
		21470	07	46843	76
					68313
					83

április 10-én

Beregszász László,
könyvvezető.

tartott üléséből 7. jegyzőkönyvi szám alatt

Sándor József,
t. alelnök-főtákar.

fiatalkor- és bárczás gyűjtések, adományok, bái és egyéb rendezések bevételei, mint az alaptőkéhez csatolandó, el nem az előirányzatba felvéve.

g) Vagyoni állapot 1898. decz. 31-én.

Kivonat a fő- és számlakönyvekből (Mérlegszámla alapján) 1898. decz. 31-én.

I. Bank elhelyezések

Fk.	1. Erdélyi bank és takarékpénz-	1275 sz. b. k. elhelyezve	85283·51 frt	
153.	tár részvénytársaság	1276	30211·69 frt	
		1277	5473·92 frt	120969·12 frt
Fk.	2. Kolozsvári takarékpénztár és	990	12523·51 frt	
165.	Hitelbank részvénytársaság	4202	12280·32 frt	
		2763	9695·36 frt	
		702	4510·17 frt	39009·36 frt
Fk.	3. Magyar leszámítoló és pénz-	1033	17589·50 frt	
154.	váltóbank erdélyrészi fiókosz-	1257	7662·15 frt	
	tálya	552	4184·56 frt	
		533	2901·25 frt	
		692	2311·60 frt	34649·06 frt
Fk.	4. Mezőgazdasági bank és taka-	1506	12386·89 frt	
172.	rékpénztár részvénytársaság	2213	7729·76 frt	
		1553	7540·72 frt	
		2176	5955·99 frt	
		2658	1000·97 frt	34614·33 frt
Fk.	5. Kolozsvári Iparosok Hitelszö-	1042	18442·28 frt	
135.	vetkezete	1043	3286·68 frt	
		1044	1263·83 frt	
		1651	1004·02 frt	
		1658	1004·02 frt	
		1045	366·41 frt	25367·24 frt
Fk.	6. Kolozsvármegyei takarékpénz-	332	8511·14 frt	
178.	tár részvénytársaság	1289	7194·92 frt	
		766	6754·41 frt	22460·47 frt
Fk.	7. Erdélyrészi magyar jelzálog-	238	13263·09 frt	
95.	hitelbank részvénytársaság	138	4118·89 frt	17381·98 frt
Fk.	8. Kolozsvári kereskedelmi bank	B274	10190·10 frt	
145.	részvénytársaság	.. 165	3505·54 frt	
		.. 105	3004·27 frt	16699·91 frt
Fk.	9. Balázsfalvi takarékpénztár	157	10000 — frt	
85.	részvénytársaság „jótállási	20	5000 — frt	
	nyilatkozat alapján“ és	89	5000 — frt	20000 — frt
Fk.	10. Nagy-enyedi kiegészítő takaré-			
27.	pénztár „jótállási nyilatkozat	348	10000 — frt	
	alapján“ és	349	173·15 frt	10173·15 frt
Fk.	11. Kis-Küküllővármegyei taka-			
141.	rékpénztár és hitelbank rész-			
	vénytársaság, „jótállási nyi-			
	latkozat alapján“ és	I/23		10000 — frt
Fk.	12. Dévai takarékpénztár rész-	1248	4179 — frt	
32.	vénytársaság	1247	1154·68 frt	
		1035/1611	905·35 frt	
		1147	888·30 frt	7127·33 frt
			Átvitel	358451·95 frt

				Athozat	£58451.95 frt
Fk. 13.	Dévai előlegezési szövetkezet	610 sz. b. k. elhelyezve	2837.40 frt		
33.		607 " "	1535.92 frt		
		609 " "	1512.48 frt		
		608 " "	1221.04 frt		7106.84 frt
Fk. 14.	Szászvárosi takarékpénztár	67 " "	3710.60 frt		
88.	részvénytársaság	630 " "	2435.29 frt		6145.89 frt
Fk. 15.	Zalatnai takarékpénztár rész-				
163.	vénytársaság „jótállási nyi-				
	latkozat alapján“ és 452/339 " "				5000.— frt
Fk. 16.	Ó-radnai hitelszövetkezet „jót-				
201.	állási nyilatkozat alapján“ és I/113 " "				5000.— frt
Fk. 17.	Hunyadmegyei első takarékpénztár	200 " "	905.62 frt		
69.		1917 " "	71.36 frt		
		206 " "	124.86 frt		1101.84 frt

II. Tőzsdei értékpapírok.

(1898. december 31-iki tőzsdei jegyzés szerint.)

Fk. 137.	1. 145. drb 1000 frtos. 5 %/o-os erdőyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság záloglevél: Szám: 67—69; 884—915; 917—943; 945—949; 951; 953—971; 973—983; 1801—1802; 2052—2063; 2081—2084; 2085—2086; 2120—2145; 2553; 1899. II./1—VIII./1 esedékes szelvényekkel	145000 — frt
	2. 20 drb. 1000 frtos 4 ¹ / ₂ %-os magyar földhitelintézeti záloglevél: Szám: 6150—6169; 1899. V./1—XI./1. esedékes szelvényekkel.	19680.— frt
	3. 7 drb 1000 frtos 4 ¹ / ₂ %-os magyar földhitelintézeti záloglevél: Szám: 11892; 12395; 12396; 12397; 12399; 12403; 28444; 1899. IV./1.—X./1. esed. szelvényekkel	7000.— frt
	4. 10 drb 1000 frtos 4 ¹ / ₂ %-os Pesti hazai első takarékpénztár egyesületi kamatozó kötvény: Szám: 3047; 3506 8358; 8359; 8365; 8367; 9213; 9214; 9215; 9217; 1899; IV./1—X./1. esed. szelvényekkel	10000.— frt
	5. 1 drb. 1860 iki osztrák államadóssági nyeremény kölcsön sorsjegy: Sorszám: 15676; nyeremenyszám: 16; 1899. V./1—XI./1. esed szelvényekkel	159.— frt
	6. 4 drb 1870-iki m kir. nyeremény kölcsön sorsjegy: Sorszám: 1119; nyeremenyszám: 12; sorszám: 1837. nyeremenyszám 1.	315.50 frt
	7. 2 drb 100 frtos 4 ¹ / ₂ %-os magyar jelzálog hitelbank nyeremény kölcsön kötvény: Sorszám: 0970; nyeremenyszám: 033; sorszám: 0520; nyeremenyszám: 017. 1899. VI./1—XII./1. esed. szelvényekkel	240.— frt
	8. 2 drb 100 frtos 5 ¹ / ₂ %-os Kisbirtokosok országos földhitelintézeti alapítványi részvény: Szám: 118; 352; 1899. július 1. esed. szelv.	200.— frt
	9. 1 drb 100 frtos 4 ¹ / ₂ %-os tiszai és szegedi nyeremény kölcsön kötvény: Sorszám: 3352; nyeremenyszám: 030; 1899. IV./1—X./1. esed. szelvényekkel	138.— frt
	10. 12 drb Bazilika sorsjegy Szám: 1358 _{010, 011, 013, 2344_{038,}} 5000 _{058, 059, 060} ; 7090 _{061, 062, 063} ; à 6.60	79.20 frt
	11. 2 drb Józsviv sorsjegy: Szám: 4294—068; 6626—043 à 3.80	7.60 frt
		182819.30 frt

Átvitel

565625.82 frt

III. Értékpapír-kamat.

(1898. december 31-ig esedékes, le nem vágott szelvények értéke.)

Fk.	1. 145 drb 1000 frtos 5 ⁰ / ₀ -os erdr. m. jelzálog hitelbank rész-		
208.	vénnyt. záloglevél 1898. VIII./1.—XII./31. 5 hó	3020-85 frt	
	2. 20 drb 1000 frtos 4 ⁰ / ₀ -os magyar földhitel-intézeti zálog-		
	levél 1898. XI./1.—XII./31. 2 hó	133-33 frt	
	3. 10 drb 1000 frtos 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -os Pesti hazai első tak. pénztári		
	kamatozó kötv. 1898. X./1.—XII./31. 3 hó	112-50 frt	
	4. 7 drb 1000 frtos 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -os magyar földhitel-intézeti zálog-		
	levél 1898. X./1.—XII./31. 3 hó	78-75 frt	
	5. 2 drb 100 frtos 5 ⁰ / ₀ -os Kisbirtokosok országos földhitel-		
	intézet alapítványi részvény 1898. VII./1.—XII./31. 6 hó	5— frt	
	6. 1 drb 100 frtos 4 ⁰ / ₀ -os tiszai és szegedi nyeremény köl-		
	csón kötvény 1898. X./1.—XII./31. hó 3	1— frt	
	7. 2 drb 100 frtos 4 ⁰ / ₀ -os m. jelzálog hitelbank nyeremény		
	kölcsön kötvény 1898 XII./1— 31. hó	—-67 frt	
	8. 1 drb 1860-iki osztrák államadósági nyeremény kölcsön		
	sorsjegy 1898. XI./1—XII./31. 2 hó	—-67 frt	
	9. 4 drb 1870-iki m. kir. nyeremény kölcsön sorsjegy. (50		
	frtos, nem kamatozik.)	—- frt	
	10. 12 drb Bazilika sorsjegy. (Nem kamatozik.)	—- frt	
	11. 2 drb Józsv sorsjegy. (Nem kamatozik.)	—- frt	3352-77 frt

IV. Magán-értékpapírok.

Fk.	1. 9 drb 1000 forintos 3 ⁰ / ₀ -os kolozsvári tornavivodai részvény		
221.	Szám: 202 224; 323; 328; 333; 337; 338; 339; 342; ... à 100.—	900— frt	
	2. 13 drb 100 koronás kolozsvári kisegítő takarékpénztári		
	részvény. Szám: 1726—1728 (3 drb) az E. M. K. E. tu-		
	lajdona. Szám: 1729—1734 (6 drb) az osztalék Főris Te-		
	rész és Emilia tulajdona; Szám: 1735—1738 (4 drb) az		
	osztalék Schedivetz Albin tulajdona;	à 50.—	650— frt
	3. 5 drb Zentavidéki takarékpénztári részvény: Szám: 381;		
	382; 383; 384; 385;	à 51 ⁴ / ₁₀	257— frt
	4. 2 drb 100 koronás szabadkai nemzeti kaszinó kölcsön-		
	kötvény; Szám: 0028; 0029;	à 50.—	100— frt
	5. 1 drb Váltó (néhai Matskási Pétertől — elfogadó Rosen-		
	berger Salamon és neje Mandl Lotti Bács, Kolozsvár-		
	megye)	90— frt	1997— frt
	6. 26 drb 200 frtos erdélyi princeegyleti részvény		
	7. 1 „ 50 „ kolozsvári belvárosi gyermekkert		
	részvény: Szám: 11;		
	8. 2 drb 50 frtos központi ipartársulati részvény...		
	9. 1 „ 500 „ Szamosvölgyi-vasut törzsrészvény..		
	10. 1/2 drb 250 frtos Szamosvölgyi-vasut törzsrészvény		
	11. 3 drb 125 frtos Szamosvölgyi-vasut törzsrészvény		
	12. 1 drb 50 frtos Szolnok-Doboka megyei színházi		
	részvény		
	13. 10 drb 200 frtos Kolozsvári téglagyári részvény..		
	14. 1 drb 50 frtos Kolozsvári polgári lövölde részvény		

jelenleg értéktelen

V. Bekeblezési kötvények.

Fk.	1. 15 drb 100 frtos 5 ⁰ / ₀ -os kolozsvári neolog izraelita hit-		
40.	község kölcsön kötvény: Szám: 81—89; 91—95;		
	97—100;	à 100...	1500— frt
	Atvitel	1500— frt	570975-59 frt

Athozat 1500.— frt, 570975.59 frt

Fk. 40.	2. Közjegyzői okirat alapján a kolozsvári neolog izraelita hitközség Elnökségének utólagos 5%-ot kamatozó, 1907. július 1-ig visszafizetendő kölcsön	3500.— frt	5000.— frt
---------	--	------------	------------

VI. Megtérülendő kölcsönök.

Fk. 74.	1. Az Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola E. M. K. E. alapítás céljaira 5 %-ot kamatozó készpénz és költség befektetés — megtérülendő folyó számla szerint..... I. kölcsön	3746.04 frt	
Fk. 143.	2. Földmívelésügyi kir. miniszteriummal kötött szerződés illetve kötelezvény alapján az „Algyógyi m. kir. áll. Gróf Kun Kocsárd székely földm. iskola, E. M. K. E. alapítás céljaira törlesztési terv alapján 1894. IV/15-től 5%- kamatozó 13978 frt 94 kr. kölcsönből még fennálló összeg..... II. kölcsön	2800.— frt	
Fk. 168.	3. 1895. IV/10-től 5%-ot kamatozó 10327 frt 63 kr. kölcsönből még fennálló összeg III. kölcsön	4120.— frt	10666.04 frt
Fk. 224.	4. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának 1/2 évi előleges 6%-ra adott 45000 frt vashid kölcsönből még fennálló tartozása..... I-ső kölcsön	5000.— frt	
	5. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának 1893. április 7-én kelt kölcsönszerződés értelmében 5%-ra adott II-ik kölcsön	23000.— frt	
Fk. 217.	6. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának közjegyzői okirat alapján adott 50000 frt sétatéri kölcsönből fennálló összeg III-ik kölcsön	47749.31 frt	75749.31 frt
Fk. 108.	7. Az E. K. E. kötelezvénye alapján 1892. július 1-től 5%-ot kamatozó kölcsönből még fennálló tartozás.....		9500.— frt
Fk. 140.	8. Az országos kolozsvári siketnéma intézet kötelezvénye utólagos 5% kamatfizetés és 1894. július 31-től kezdve 10 év alatt törlesztendő kölcsön tőkéből fennálló tartozás		5000.— frt

VII. E. M. K. E. ingatlanok.

(Hivatalos kiutalások alapján, befektetés, illetve vételár szerint.)

a) Épületek.

Fk. 229.	1. E. M. K. E.-(üzletv.) épület.....	145399.35 frt	
230.	2. Balázsfalvi E. M. K. E.-iskola	15937.— frt	
231.	3. Besztercezi E. M. K. E.-óvó	9165.16 frt	
130.	4. Magyaró-kereki E. M. K. E.-iskola	4366.82 frt	
234.	5. Aranykúti E. M. K. E.-iskola	4000.— frt	
235.	6. Kis-sebesi E. M. K. E.-iskola	4000.— frt	
233.	7. Vámos-udvarhelyi E. M. K. E.-iskola.....	3000.— frt	
232.	8. Magyar-nagy-zsombori E. M. K. E.-iskola	2635.— frt	
142.	9. Szászvárosi Gróf Kun Kocsárd-féle piaci E.M.K.E. épület	20483.— frt	
200.	10. Kuun Géza gróf-féle algyógyi kastélyrész	1000.— frt	209986.33 frt

b) Ingatlanok.

Fk. 152.	11. A néh. Balog János hagyatékából a végrendelet 4. pontja értelmében hagyományozott tövisi 307. sz. tkjben A+4-20; 22-36 rend. sz. alatti fekvők és a tövisi 524 sz. tkjben 2-6 rendsz. alatti ingatlanok, a tagosítás után kiosztott 1867-1998 mérnöki, 1990, 2184, 2185 és 2186 uj hrsz. tagok, megterhelve özv. Balog Jánosné- sz. Inceze Ilona		
----------	--	--	--

Átvitel

886877.27 frt

örökhagyó özvegyének életfogytiglani haszonélvezeti jogával a nagy-enyedi kir. járás, mint hagyatéki bíróság 1894. október 29-én 5008. számú átadási végzése, valamint Müller Mihály alsófehérvármegyei tiszti ügyész 1894. május 30-án kelt értékbecsűje alapján.....		10000.— frt	
Fk. 147.	12. A néhai özv. Tappenburg K.-féle hagyatékból a kolozsvári 4902. sz. tkjben A+2 rend. 7149/I. sz. kaszáló az elővölgy innenső oldal első részében 4 hold 1073 □ öl, továbbá a 4901 sz. tkjben a brétfői dűlőben fekvő 295 □ öl gyümölcsös becslés ár szerint	604·55 frt	10604·55 frt

VIII. Felszerelések.

Fk. 222.	1. Az E. M. K. E.-lobogó és különböző irodai felszerelések értéke (folyó számla alapján)	2070·28 frt
----------	--	-------------

IX. Algyógyi birtok.

(Becslés, illetve leltár alapján.)

Fk. 118.	1. Néhai Kun Kocsárd gróf hagyománya alapján ingatlanok becsértéke	210056.— frt	
Fk. 119.	2. Néhai Kun Kocsárd hagyománya alapján ingók (felkelhetőségek) becsértéke.....	11501·45 frt	221557·45 frt

X. Előlegek.

Fk. 218.	1. Megtérülendő előlegek (folyó számla szerint.)	409.— frt
----------	--	-----------

XI. M. kir. Postatakarékpénztár.

Fk. 226.	1. Törzsszösszegért.....	100.— frt
----------	--------------------------	-----------

XII. Pénztár.

Fk. 187.	1. Pénztárkészlet 1898. deczember 31-én	4490·23 frt
----------	---	-------------

XIII. Várandóság.

(Főkönyv és törzskönyvek alapján.)

Fk. 177.	1. Örökös tagoktól	aláírt, de még	674·16 frt	
185.	2. Alapító	„ be nem fizetett	16910·65 frt	
186.	3. Rendes	„ kötelezettségek	62617·11 frt	
190.	4. Pártoló	„ törlések nélkül	4239·08 frt	84441.— frt
				1.210549·78 frt

azaz: **Egymilliókettőszáztizezerötszáznegyvenkilencz forint 78 kr.**

Megjegyzés: A néhai Bitskey Kálmán 40,000 frt; néhai Hajdu Mária 10,000 frt; néhai Orbán Balázs báró 8000 frt; néhai özv. Mangesi Frigyesné 6000 frt; néhai Raffaj Károly 4000 frt; néhai Nagy István 1200 frt; néhai Bán István 1000 frt; néhai Splényi Antal báró 1000 frt; néhai Dobos János 1000 frt; néhai Herczeg Gábor 500 frt; néhai Valicsok Mátyás 200 frt; néhai Züllich István 200 frt; néhai Megyeri Krausz Májer 200 frt; néhai Lovas László 100 frt; néhai Kollener József 50 frt hagyatéka, illetve alapítványa, továbbá a kis-sebesi, aranykúti és a magyaró-kereki iskolatelkek értékei e vagyronkimutatásba felvéve nincsenek, minthogy e hagyatékok, alapítványok és telekbekebelezések részint perek, részint tárgyalások alatt állanak; a néhai Bethlen András gróf brassói óvó-alap, néhai Móricz József, néhai Déák Lukács dr., néhai Budai Sándor, néhai Balázs Adolf féle ujjában bejelen-

tett hagyatékok — további utasításig — érték nélkül nyilvántartatnak. A fenti hagyaték összesített értéke 73450 frt.

Kolozsvár, 1898. december 31 én.

Merza Lajos,
főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Beregszászy László,
könyvvezető.

A zárszámadások alapján és a fő- és segédkönyvek szerint jelen részletezett vagyonskimutatás 1898. december 31-én az E. M. K. E. birtoka gyanánt 1210.549 frt 78 kr. azaz **Egymilliókettősszáz-tizeszeröttszáznegyvenkilencz frt 78 kr.** vagyont tüntetvén fel, ennek megfelelően a szabályszerűen meg-ejtett pénztárvizsgálat alkalmával az egyesület vagyont példás hűséggel és tisztasággal, mindenben a sza-bályokkal, számadásokkal és hozott határozatokkal megegyezőleg, teljesen hiánytalanul kezelve és megőrizve találtuk

Kolozsvárt, 1899. márczius 9-én.

Gyártás Benedek,
számvizsgáló.

Sárkány Lajos dr.,
számvizsgáló.

h) Új alapítók a mult közgyűlés óta.

1. Apponyi Albert gróf orsz. képviselő, Budapest (VI-ik évi részlet)	100.— frt.
2. Petőfi-társaság Budapest, a Kolozsvári Nemzeti Színházban az Emke ja-vára 1899. április 24-én tartott „Petőfi emlékünnepe” jövedelme....	360.06 frt
3. Horváth Mihály (nagyváradai és teleki) földbirtokos, Czekeháza (Abauj Tornavrm.)	100.— frt
4. Karczag város (Jász-N.-K.-Szolnokvrm.) III, IV és V-ik évi részlet	300.— frt
5. Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete (örökös tag)	50.— frt
6. Agrár-takarékpénztár részvénytársaság Maros-Vásárhely.....	100.— frt
7. Reményi Vilmos v. közuti vasut igazgató, Kolozsvár	100.— frt
8. Budinszky Ernő, Kolozsvár sz. kir. város tb.főmérnöke és az Első magyar általános biztosító társaság titkára Budapest	100.— frt
9. Szentés város (Csongrád várm.) 97. 98. és 99. évekre	300.— frt
Összesen:	1510.06 frt

i) Hagyatékok befolytak.

1. Bán István 1848-49. honvéd† 1894 jan. 31-én Kolozsvárt, a tőkét befizette özv. Váradai Károlyné- Miklós Ida, Kolozsvár. Jogi képviselőnk Gajzágó Manó.....	1000.— frt
2. Özv. Bóbis Sándorné- Mátyási Zsuzsánna, † 1898. Keeskeméten, beküldte Dömötör Sándor kir. közjegyző.....	100.— frt
3. Dobos János † 1897. Czegléd. Beküldte dr. Molnár Albert ügyvéd össze-sen 1000 frt tőke és 116 frt 67 kr kamát	1116.67 frt
4. Furka Ferencz, † 1896. márcz. 26. Cserna-Keresztur. Beküldte egyezség utján az örökösözvegye	500.— frt
5. Hajdú Mária † 1891. jun 15. Szeghalom. 10.000 frtos hagyatéka után Péter András szeghalmi lakos 1421 frt tőke tartozása és kamata kiegyen-lítésére beküldött	1606.22 frt
6. Hátschek Antal, † 1897. Kolozsvárt. Kiegyenlítette a Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete.	2000.— frt
7. Kollener József, † 1897. Sátor-Alja-Ujhely. Beküldte Hön sch Dezső kir. főmérnök, végrendeleti végrehajtó. Jogi képviselőnk volt: A mbrózy Nándor ügyvéd, Sátor Alja Ujhely	50.— frt
8. Ludányi Antal kanonok † 1898. jun 27. Eger. Beküldte Bydeskuty Gyula apát-kanonok, végrendeleti végrehajtó.....	50.— frt
9. Raffay Károly, † 1894. aug. 21-én Új-Székelen. Beküldte Barabás Lajos unit. lelkesz, végrendeleti végrehajtó Sz.-Kereszturról, 4000 frt tőke és 337 frt 51 kr. kamát	4337.51 frt
Összesen:	10760.40 frt

j) Uj hagyatékok.

1. Nagy Adám szolgabíró † 1890. Csáki-Gorbón. A hagyatéki összeg	100— frt
2. Simay Salamon kir. járásbíró † 1899. május A hagyatéki összeg.....	100— frt
3. Szent-Iványi Sándor birtokos † 1899 Kékesen. 20 Balassa-Gyarmaton. Jogi képviselőnk: Szabó János ügyvéd Varbón. Hagyatéki összeg.....	300— frt
4. Mártonfy János emlékére Tordán. † 1899. Jogi képviselőnk: a Torda-Aranyos várm. álasztmány. Hagyatéki összeg.....	100— frt
5. Lőrinczy Gyula birtokos, † 1899. Szász-Régenben. Jogi képviselőnk: Fay István kir. közjegyző Szász-Régenben. Hagyatéki összeg.....	100.— frt
Összesen	700— frt

k) Függőben levő hagyatékok.

1. Balázs Adolf († 1898.) budapesti lakos végrendeletében oly utóörökléseket állapítván meg, melyek a hagyatékot illuzoriussá teszik. Az utóöröklést, Gajzágó Manó jogtanácsos véleményével egyszerűen tudomásul véve, följegyeztük.

2. Bitskey Kálmán († 1894. ápr. 25-én Budapesten) k. b. 40,000 frtot érő hagyatéka Tápió-Bicskén 1400 hold, egy k. b. 80—100,000 frtot érő birtok, melynek felerésze az egyesületé. Jogi képviselőnk Reményi Antal jogtanácsos. A hagyaték pör alatt van.

3. Budai Pál kádár. Zentán († 1898.) 1897. decz. 27-én kelt végrendeletében az Emkére és az orsz. honvéd-menházra hagyta egyenlő arányban, zentai 616 sz. házát, szerszámain, a kész munkákat és takarékpénztári betétekből álló összes vagyonát. Jogi képviselőnk Szárics Bertalan zentai ügyvéd. Az oldalági örökösök perre lettek utasítva.

4. Budai Sándor († 1898. Tisza-Füreden) végrendeletében az Enkéről is megemlékezvén, jogi képviselőnkül dr. Alföldi Dávid egri ügyvéd kéretett föl. A hagyatékot, mely 6000 frtot ér, alaki hiba miatt az oldalági örökösök megtámadták. Reményünk van azonban a megnyerésre.

5. Deák Lukács dr. ügyvéd († 1898. Zentán) szintén jelentékeny értékű ingatlant hagykozván, jogi képviselőnkül Szárics Bertalan zentai ügyvédet kértük fel. Tekintettel a végrendelet alaki hibájára, az elhunyt nevére egyességi összegül az oldalági örökösöktől egy alapítványt kértünk.

6. Hajdu Mária († 1891. jun. 15. Dévaványán). A hagyaték 40 hold föld Szeghalmon és 1421 frt készpénz-követelés. Haszonélvező holtig: özv. Szabó Gáborné. A haszonélvezetre nézve az igazgató-választmány egyezség megkísérlését mondta ki. Képvisel: Gajzágó Manó jogtanácsos.

7. Herczeg Gábor alapítványa Orosházáról 500 frt függőben levő kétes ügy.

8. Lovas László († 1897. Budapesten) székes-fővárosi erdészeti jegyző. Jogi képviselőnk: Reményi Antal.

9. Miksa György néhai jogtudor emlékére édes anyja, néhai özv. Mangesius Frigyesné († 1895. jan. 17-én) Nagy-Enyeden hagyományozott 6000 frtot. A kamatokat életfogytig Miksa Zsuzsánna élvezi. A tőke a nagy-enyedi takarékpénztárban kezeltetik az E. M. K. E. néven. Az ügy be van fejezve.

10. Móricz József († 1897. nov. 17. Illaván). A hagyaték, mely k. b. 10,000 frt értéket képvisel s melyben jogi képviselőnk Márk Endre ügyvéd Debreczenben, még tárgyalás alatt áll.

11. Nagy István kisdédóvó hagyatéka 1200 frt. Kezeltetik az egyik brassói óvó javára.

12. Orbán Balázs báró († 1890. ápr. 19-én Budapesten) hagyatéki ügye kiegészítő tárgyalás alatt áll. A hagyaték: birtok Tövisen (28 hold 413 □ öl szántó és kaszáló, 847 □ öl belsőség, 254 □ öl udvar, 1 pusztá telek, segélyilletmények és csáklyai szőlő), továbbá a család, mint általános örökös, a Szejke-fürdő és birtok után 20 éven át évi 200 frtot tartozik lefizetni. A tövisi birtok a hagyatéktárgyalás befejeztéig bérletben kezeltetik és a bérletösszeg törvény-szerűleg letétmenyeztetik. Jogi képviselőnk: Gyarmathy Ferencz ügyvéd Székely-Udvarhelyt.

13. † Báró Splényi Antal Budapestről mult évi 1000 frtos hagyatéka tárgyalás alatt van. Jogi képviselőnk: dr. Ferencz Akos.

14. Valitsek Mátyás hagyatéka Székes-Fehérvárt 200 frt. Befejezve. Élethosszig haszonélvező az örökös. Jogi képviselőnk volt: Szücs Andor ügyvéd Székesfehérvárról. A vég-tárgyalás rendén az összeg leapadt 154 frt 40 kr-ra.

15. Néhai Züllich István ny. főispán Kolozsvárt, ki már életében elébb 100, aztán neje emlékére 500 és fivére emlékére 1000 frt alapítványt tett, végrendeletileg is 200 frtot hagyományozván, az összeg tárgyalás alatt van.

1) A vagyon forgalom köréből.

A folyó közgyűlési évben visszatérített kölcsöntőke-részletek, megszavazás alapján kiadott és előjegyzett újabb kölcsönök, értékpapír beváltások és takarékpénztári betétek:

1898. Deczember 22	Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága a sétatéri kioszk stb. építkezésekre felvett 50000 frt kölcsönből III-ik tőke-törlesztési részletben megtérít.....	769.36 frt
	(Fennmaradó kölcsöntőke 47749 frt 31 kr.)	
1899. Január 2.	Az igazg. vál. 1898. deczember hó 12-iki ülésének 27 jkv. sz. határozata alapján Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 439/98. sz. alatt hozott s a belügyi m. kir. miniszter által helyben hagyott határozata szerint folyó kiadásából eredő szükségletei fedezésére előleges 5 1/4%-ra kölcsön adatott	40000.— frt
1899. Január 2.	Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága a 45000 frtos vashid kölcsönből fennálló IX-ik (utolsó) tőke törlesztésében megtérít.....	5000.— frt
1899. Február 16.	Beváltatott 10 darab 1000 frtos 4 1/2%-os kisorsolt Pesti hazai első takarékpénztár egyesületi kamatozó kötvény..... á 1000.—	10000.— frt
1899. Február 16.	Beváltatott 7 darab 1000 frtos 4 1/2%-os kisorsolt Magyar földhitelintézeti záloglevél	7000.— frt
	 á 1000.— A helyen is meg kell említenünk, hogy úgy a Pesti hazai első takarékpénztár, mint a Magyar földhitelintézet igazgatósága fenti értékpapírok beváltása alkalmából a legelőzékenyebben járt el.	
1899. Márczius 12.	A direktorium határozata alapján a Verespataki takarékpénztárnak a szokott föltételek mellett megszavazott	5000.— frt
	(Ez összeg, minthogy a jótállási nyilatkozat még nem küldetett be, még nincs folyósítva.)	
1899. Márczius 18.	Beváltatott 2 darab 1000 frtos 3%-os kisorsolt Kolozsvári torna-vivodai részvény Szám: 323; 328; néhai gr. Teleki Gusztáv adománya á 100.—	200 — frt
1899. Márczius 15.	A földművelésügyi m. kir. Miniszternek az algyógyi m. kir. áll. Gróf Kun Kocsárd székelv földmives-iskola, Emke-alapítás céljaira kölcsön adott 10327 frt 63 krból IV-ik tőke törlesztési részletül a helyi m. kir. Adóhivatal megtérít	2060.— frt
1899. Márczius 15.	Ugyazintén a földművelésügyi m. kir. Miniszternek fenti célra kölcsön adott 13978 frt 94 kr. V-ik (utolsó) tőke törlesztési részletében bevételzetetett	2800.— frt
1899. Junius 12.	Az igazgató választmány a kolozsvári róm. kath. egyházközségnek a kolozsvári főtéri két új palotára, Kolozsvár város garanciajára mellett is, f. év junius hó 12-iki ülésében 50 évre 5 1/2%-os törlesztési kölcsönt szavazott meg.....	43200.— frt
	(Ez összeg közjegyzői okmány hiánya miatt még nincs kifizetve.)	
1899. Junius 30.	A direktorium f. évi junius 16 és 30-iki ülése határozata alapján a Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaságnál félévre kamatmentesen egy telekvásár előmozdítása céljából elhelyezett föltételeken.....	9000.— frt
1899. Julius 5.	Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága a sétatéri kioszk stb. építkezésekre felvett 50000 frt kölcsön IV-ik tőketörlesztési részletében megtérít	789.03 frt
	(Fennmaradó kölcsöntőke 46960 frt 28 kr.)	

Megjegyezzük, hogy úgy a fentti, mint a többi régebbi kölcsönök után az esedékes kamatok ez ideig pontosan rendezve és kiegyenlítve vannak. Az esedékessé vált értékpapír-szelvények beváltattak. A kamatok a helyi pénzüzeteknél tőkésítették, a vidéki intézetektől kivétettek. A helyi pénzüzeteknél a betét állag a f. közgyűlési évben 5665 frt 16 krral nőtt, a vidéken elhelyezett betétek összege — a Balázsfalvi takarékpénztár kivételével — változatlan.

m) A tagmozgalom köréből.

1. *Örökös és alapító tagdíj-részlet* befizetések nagyobb tételai: Szojka Kálmán főszolgabíró Nagylak 100 frt; Nagy-szebeni magyar polgári társas- és olvasó-egyesület, 500 frt kölcsön-adóssága törlesztésében 5 és 6. részlet 100 frt; Kolozsvári iparosok hitelszöv. (örökös) 50 frt; Kappel Pál birtokos Kis-Tur 57 frt 50 kr $\frac{1}{2}$; Visolyi Ákos birtokos Alsó-Pél 44 frt; Rignát Albert mérnök Kolozsvár 43 frt; dr. Deák Albert ügyvéd Kolozsvár 25 frt; Torda-Aranyos-vármegyei takarékpénztár r. t. 25 frt; Kolozsvárról: Tokaji László E. G. E. titkára 23 frt; Solymosy Olivér gépgyáros 23 frt; dr. Farkas Géza megyei főorvos 22 frt; Mihály István birtokos 22 frt; Néhai Szöllősy Sámuel alapító tagságára M.-Vásárhely 20 frt. Gyula-Fehérvárról: Deutsch Adolf birtokos 20 frt és dr. Náthán Bernát főorvos 25 frt; Boros-sebesi kaszinó 20 frt; »Debreczeni Ellenőr« 2 frt; Hunyadmegyei árvaszék magyar tagjai 15 frt; Tordai ezizmadia-társulat 4-ik részletül 5 frt; Mindszent község 20 frt $\frac{1}{2}$; Nagy-Enyedi ref. tanítóképezde ifjusága 11 frt; Tordai műkedvelő és szinügy pártoló egyesület a „Prielle Cornelia” alapítv. javára 10 frt.

2. *Adományokban* nagyobb összegek. A kir. p. ü. minister engedélye alapján az erdélyi részi kir. kincstári bányák látogatóitól: Dézsaknai m. kir. sóbányahivatal 32 frt 84 kr; Parajdi m. kir. sóbánya hivatal 13 frt 30 kr; Verespataki m. kir. bánya-üzemvezetőség 14 frt 60 kr. Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 50 frt. Udvarhelyi Géza által Debreczenből néhai Móriecz József hagyatékából örökölt és felajánlott 25 frt; Debreczeni »István gőzmalom« 25 frt; Ócsöd község 20 frt; Bajai takarékpénztár 20 frt; Szász Béla muzsnai áll. tanító egy hangverseny jövedelmében 12 frt és gyűjtés czimén 5, együtt 17 frt; Nagy-kőrösi községitakarékpénztár 5 frt; Hódmező-Vásárhelyről: Népbank 5 frt; Központi tak. pénztár 5 frt; Tak. pénztár 5 frt; Nagy-kőrösi ev. ref. főgymnásium önképzőköre 5 frt; »Nagy-Szent-Miklós« szerkesztősége 4 frt; Spirer Márton kávé M.-Vásárhely, az »E. K. M. E. ezim használatáért havonként 1 frt; Özv. Sándor Dénesné- Keresztes Erzsébet koszoru alapjához 3 frt 02 kr; Roskovic Ignác festőművés. nél egy bohém-társaság 1 frt; Székelyhidi Viktor Nagy-Enyed, »egy vigtársaság« 1 frt; Bolló József Budafok 3 frt; Balogh Károly Kolozsvár 2 frt.

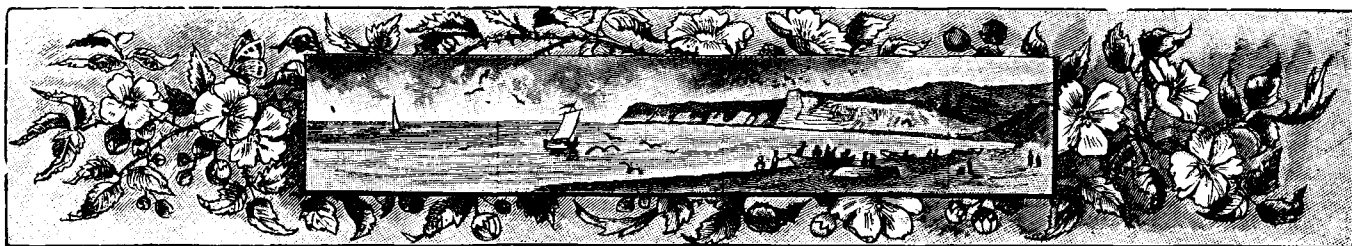
3. *Perselypénz-gyűjtésből* nagyobb összegek: Gróf Károlyi Tiborné-Degenfeld-Schomburg Emma grófnő utján a felügyelete alatt levő perselyekből 193 frt 12 kr, melynek nagyobb tételai: Rajzinger Antalné Parád 75 frt, Mikolay Lajosné Nyirbátor 48 frt 45 kr, báró Podmaniczky Gézáé Kis-Kartal 10 frt 80 kr, özv. Kordin N.-né Budapest 10 frt 05 kr, Kósa Miklósné Csurgó 8 frt, gróf Károlyi Gyuláné Budapest 6 frt, báró Podmaniczky Leventéné 5 frt 20 kr, Eösz Ferenczné Budapest 5 frt 20 kr. Hajdúvármegyei és Debreczen városi választmány utján 145 frt 80 kr, melynek nagyobb tételai: Debreczen városi I. ker. kapitányság 24 frt 02 kr, városi árvapénztár 13 frt 07 kr, mezőrendőrség 12 frt 80 kr, házipénztár 9 frt 21 kr, rendőrkapitányság iparügyosztálya 8 frt 54 kr; Kardos László nagykereskedő, alapító tag 8 frt 47 kr, Bészler Károly városi tanácsnok, válm. pénztáros 8 frt 22 kr; városi adópénztár 6 frt 95 kr és m. kir. állami anyakönyvi hivatal 6 frt. 75 kr. Károlyi György papirkereskedő Budapestről 6 frt 92 kr.

Fillérgyűjtésből özv. Papp Jánosné Székely-Keresztur 3 frt 75 kr; Bárczakönyvi gyűjtésből özv. Hudecz Ferenczné Arad 6 frt. Hogyisi Dömötörffy György Buziásról az ot-tani magyarság részéről 3 frt 73 kr. Ugyancsak Budapestről özv. Mezey Béláné-Bánay Amália 4 frt. Kolozsvárt szedettek be: Tamási Tamás és fia 2 frt 22 kr, Stief Jenő és Társa 2 frt 05 kr, Magyar fém- és lámpaárugyár r. t. üzletében 1 frt 79 kr, Schéfer András 1 frt 57 kr, Frank-Kiss János fiai 1 frt 35 kr, Poszler és Társa 1 frt 18 kr, Erdélyi részi magyar jelz. hitelbank r. t. 1 frt. 12 kr, Erdélyi pince-egylet 1 frt 06 kr, dr. Gspan Károly 1 frt 03 kr, Imbery János és fia 1 frt.

c)

FÜGGELÉK.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A)

Részvét kifejezés.

I.

Részvétirat Szász Domokos halála felett.

— Özv. Szemerjai Szász Domokosné- szül. Nagy Ilka úrnőhöz. —

Sz. 23—99.

Méltóságos asszony !

Az E. M. K. E. igazgató-választmányának folyó hó 12-én tartott ülése mély részvétellel fogadta a gyászhir bejelentését, hogy néhai b. e. Szász Domokos ref. püspök úr f. évi január hó 8-án elhunyt.

Az igazgató-választmány kegyelettel emlékezett vissza ama tevékenységre, melyet az egyesület megalakítása éveiben néhai b. e. alapító tagunk az egyesület kobelében kifejtett; felujtotta annak emlékét, hogy az egyházi főhatóságok közül az erdélyrészi ref. egyházkerület volt az első, mely az egyesülettel szerződési viszonyba lépni késznek nyilatkozott; s különösen nem feledte az igazgató-választmány a nagylelkű alapítványt, mely szerint a néhai boldog emlékű ref. püspök úr élete tartamára évi 200 frttal lépett az alapítók közé, oly összeggel, mely méltán egyike a legszebbeknek az egyes alapítványok között.

Hozzájárult ehhez ama békéltető, bölcs föllépés még egészen friss emléke is, melyet ő Méltósága a Főtiszteletű püspök úr az egyesület életének egyik fontos fordulópontjánál, a legutóbbi időkhöz is tanusított, — valamint az egyesületi vonatkozásoktól eltekintve, a hazafias nemzeti működés, mely ő Méltósága püspöksége idejét jellemezte s melyről kétségtelenül csak elismerőleg kell hogy megemlékezzék a történelem.

Mindezek alapján az igazgató-választmány egyhangulag kimondotta, hogy nagynevű alapító tagjának és vezérmunkásának emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti és a testület ezen elhatározását Méltóságoddal ezen részvétiratban tudatja, kérve a Mindenható Gondviselést, hogy adjon gyógyírt a gyászoló családnak, a magyar közéletnek pedig sok oly tevékeny és lelkes munkást, minő Szász Domokos vala Mély tisztelettel az igazgató-választmány nevében

Kolozsvárt, 1899. január 12-én.

Méltóságos asszony

hazafias szolgái:

Gr. Beldi Ákos s. k.
elnök.

Sándor József s. k.
t. alelnök-főtitkár.

A családi gyászjelentő ez volt:

„Alólirottak magok és rokonaik nevében megrendült szívvel jelentik, hogy

Szemerjai S z á s z Domokos

az erdélyi ev. ref. egyházkerület püspöke, a magyar főrendiház tagja, az erdélyi muzeum-egylet alelnöke, kolozsvári lelkész sat. sat., folyó hó 8-adik napján déli 1 órakor rövid szenvedés után megszűnt élni.

Szerető és melegen szeretett családja köréből, egyháza és a magyar nemzet magasztos céljainak megvalósítására törekvő áldásos és hiv. munkálkodása földi mezejéről, élete 61-ik, boldog házasságának 37-edik évében szőlította el az Úr, a kinek nevében élt és munkált e földön.

Földi maradványai e hó 11-én d. e. 10 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint az ev. ref. theol. fakultás diszterméből a helybeli köztemetőbe örök nyugalomra helyeztetni.

Kolozsvárt, 1899. jan. 9.

Özv. Szász Domokosné-Nagy Ilka neje, Dr. Szász Károly fia és dr. Szász Károlyné-Schuster Louise menyje. Szász Mária-Nagy Pálma és ifj. Nagy Miklós nevelt gyermekei. Özv. Horváth Sámuelné-Szász Juliánna és családja; id. Szász Károly püspök és neje Bibó Antónia és családja; Szász Róbert és neje Ferencz Zsuzsa és családja, mint testvérei. Dr. Szász Béla özvegye: Mentovich Julia és családja, mint sógornő. Id. Nagy Miklós és családja, mint sógor.◀

A fenti részvétíratra özv. Szász Domokosné-Nagy Ilka úrnő a következő levéllel válaszolt:

Mélyen tisztelt igazgató-választmány!

Hálás köszönettel vettem az igazgató-választmánynak sebzett lelkemhez szóló részvétíratát b. e. férjem halála alkalmából. Forrón szeretett hazája s egyháza után b. férjemnek minden kulturális közezelő egyet szíve meleg gondját képezte s ezek között az E. M. K. E. is. Vajha tovább munkálhatott volna javukért!

Fogadja a mélyen tisztelt igazgató-választmány részvéteért még egyszer hálás köszönetem őszinte kifejezését, maradva

tisztelő hívők

Szász Domokosné s. k.

II.

Emlékezés Kovács Ferencz apátra.

* 1837. nov. 26. † 1899. jul. 2.

Az igazgató-választmány kezdettől buzgó tagjának és a Maros-Tordavármegyei-Maros-Vásárhely sz. kir. városi fiókválasztmány I. a lelnökének életéről és működéséről az igazgató-tanács megbízásából a fenti czim alatt egyidejűleg külön füzet jelent meg. Irta: Sándor József t. alelnök-főtítká.

III.

Részvétküldöttség Hegedüs Sándor kir. kereskedelemügyi miniszternél, édes anyja elhunytá alkalmából.

— Kolozsvárt, 1899 jun. 25-én. —

A kolozsvári lapok leírása szerint a tisztelő küldöttségek sorában:

„Következett az E. M. K. E. küldöttsége, gr. Béli Ákos elnök vezetése alatt.”

„Béli Ákos gróf, elnök, a könnyekig meghatva mondja el, hogy az egyesület annak idején, mikor Hegedüs Sándort miniszterré kinevezték, örömmel ragadta meg az alkalmat, őt üdvözölni. De az emberi élet az öröm mellett tele van fájdalommal s talán ebből több jut ki, mint az örömből. Így kell most az egyesületnek jönnie, hogy legmélyebben és legőszintebben érzett részvétét kifejezze, midőn a fiút érhető legnagyobb csapás, az édes anyja elvesztése érte. Annál őszintebben átérzve fejezi ki az E. M. K. E. eme részvétét, mert az elhunyt matróna az Emkének két oly alapvető tagot és buzgó munkást szült és nevelt, minő Hegedüs Sándor és Hegedüs István.”

„Hegedüs miniszter mélyen megindulva válaszolt. Hogy ha van, -- ugymond -- ami a gyászban és a munkában az embernek erőt ad, az éppen a rokonérzés eme nyilvánulása, ami szíve mélyéből köszön.”

Hegedüs Sándor miniszter utólag még a következő írásbeli köszönetet is intézte az egyesület elnökéhez:

Méltóságos gróf, Elnök Úr!

Az E. M. K. E. által az engemet ért súlyos veszteség alkalmával küldöttségileg kifejezett őszinte részvétért legmélyebb igaz köszönettel tartozom s kérem Méltóságodat, miszerint ezt a küldöttség tagjai és megbízói előtt megfelelő alakban tolmácsolni méltóztassék. Kiváló tisztelettel
Budapesten, 1899. jun. 28-án.

Hegedüs Sándor s. k.

B)

Üdvözetek és köszönetek.

I.

Merza Lajos E. M. K. E. főpénztáros kitüntetése.

A „Budapesti Közlöny“ hivatalos lap, f. évi febr. hó 8-án megjelent száma a következő legmagasabb királyi kéziratot hozta:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Merza Lajos kolozsvári lakos, földbirtokosnak, a közügyek és különösen a köz művelődés terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi czímet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1899. évi február hó 3-án.

Ferencz József, s. k.

Széchenyi Manó, s. k.

E legmagasabb királyi kitüntetést osztatlan rokonszenvvel és örömmel fogadta az egész hazafias sajtó és a közönség. Merza Lajost, az Emke buzgó és lelkes főpénztárosát látogatásokkal, üdvözlő levelekkel és sürgönyökkel halmozták el testületek úgy, mint egyesek.

Az Emke kebelében hivatalosan f. évi febr. hó 12-én d. e. 11 órakor a directorium ülésében volt az első óváczió, a midőn is Feilitzsch Arthur báró meleg szavakkal üdvözölte a kitüntetettet, kifejezván a directorium tagjainak nem csak tiszteletét, de őszinte barátságát és szeretetét is, melylyel Merza Lajos iránt viseltetnek.

Az igazgató-választmánynak ugyanez nap d. u. 3 órakor a városházán megtartott havi rendes ülésére a tagok kivételes és szokatlan nagy számban jelentek meg, ünnepi díszben, elkészülve arra, hogy Merza Lajost üdvözöljék.

A gyűlés megkezdése és azon két fontos elnöki bejelentés után, hogy Ő Felsége az 50,000 koronás Erzébet királyné alapítvány létesítését legkegyelmesebben elfogadta és hogy az egyesület új Alapszabályai a kir. belügyminiszter által jóváhagyattak: Béli Akos gróf elnök általános figyelem és várakozás közt a következő beszédet intézte a választmány tagjaihoz és illetve az ünnepelthez:

Tisztelt Urak!

Felséges Urunk és királyunk, Merza Lajos barátunkat és tisztelt munkatársunkat, az Emke főpénztárosát, királyi tanácsossá nevezte ki.

Örömnép ez az Emkének is és örömmel ragadom tehát meg az alkalmat, őt itt szivem teljes melegeivel üdvözölni.

Felséges Urunk és királyunk meg akarta jutalmazni az egyént, ki igazán áldozott a haza oltárán, ki munkát, fáradságot nem kímélve, már 10 év óta szolgálja az egyesületet és ez által drága hazánkat, melynek fölvirágoztatására mindnyájan törekszünk.

Azt hiszem, mindnyájunk érzelmét fejezem ki, az összes Emke-tagok és fiókok óhaj-tását tolmácsolom, midőn tisztelt és szeretett főpénztárosunkhoz fordulva mondom:

Adjon a Mindenható önnek, királyi tanácsos ur, erőt és kitartást, hogy még sokáig munkálkodhassék a közügyek és első sorban drága Emkénk érdekében. Isten éltesse és tartsa meg önt sokáig!

Zugó tapsvihar tört ki, midőn a gróf az utolsó szavakat, állva és az egész gyűlés felállása közben, Merza Lajossal kezét fogva elmondotta.

Mielőtt Merza Lajos szóhoz juthatott volna, Pál István ez. kanonok, r. kath. státus előadó, választmányi tag kért szót és a tagok nevében, általános helyeslés közt és folytonos éljenektől megszakítva, a következő beszédet intézte az ünnepelthez:

Méltóságos gróf Elnök úr!

Méltóztassék megengedni, hogy Méltóságod elhangzott lelkes szavaira az igazgató-választmány visszhangot adhasson, és a m. t. igazgató-választmány engedje meg, hogy ezt a visszhangot én adjam, a ki mint iskolatárs, a gyermekkorból származó baráti viszonyban vagyok a kitüntetéssel. Ez a kitüntetés, a melyet most ünneplünk, nézetem szerint, úgy tekinthető, sőt valóban úgy is tekintendő, mint a királyi kegyelemnek újabb megnyilatkozása az Emke iránt.

Tudva van, hogy nem először mutatja Ő Felsége jóindulatát az Emke iránt, mert hiszen már kétszer volt kegyes fogadni annak küldöttségét; személyesen meglátogatta millenniumi kiállítását; megengedte, hogy annak idejében a trónörökös és Fenséges neje mint védnők az Emke első pesti bálján megjelenjenek; és legujabban épen az előbb tett jelentés szerint az Emke Erzsébet-alapítványát köszönettel méltóztatott fogadni. Ugy, hogy valóban elmondhatni, hogy a fejedelmi kegy sugarai az Emke fölött eddig is mindig ragyogtak.

Most azonban úgy tanúsítja Ő Felsége kegyelmét az Emke iránt, a mely ily alakban az első, midőn egyik tisztviselőjének kitüntetést ad. Mert ez a kitüntetés nem csak a tisztviselőnek szól, hanem magának az Emkének is. És ad Ő Felsége olyan kitüntetést, a minőt magánosoknak nem igen szokott adni, hanem csakis előkelőbb állásban levő köztisztviselőnek, úgy hogy ezen kitüntetésben az Emke mintegy hatósági jelleget nyer.

Magának a tisztviselőnek pedig annál jobban eshetik ez a kitüntetés, mert mindnyájan tudjuk, hogy azt az egész hazafias közönség osztatlan rokonszenvvel fogadta. — Az 1888. évi december 12-én kéretett föl Merza Lajos az Emke pénztárosának; 1889. évi január 12-én vette át ideiglenesen a pénztárt és ugyanazon évi február 12-én iktattatott be ideiglenesen állásába, tehát épen ma 10 esztendeje, a mikor az ő kitüntetését itt ünnepeljük.

Ezen idő alatt fizetést nem élvezvén, eltekintve a nagy felelősségtől, gondtól és munkától, az ő szolgálata az Emkének egy nagy összeget reprezentál. Mikor az egyesület vagyonát átvette, akkor az 300 000 forint tett, ma pedig közel 1 1/2 millió.

Es ezen idő alatt nemcsak pénztárosa volt az egyesületnek, hanem a főtitkárt is helyettesítette; a mikor szükség volt rá, előadó volt és jegyző, majdnem minden küldöttségnek és kiküldetésnek tagja és itt is mindig teljesen díjtalanul, úgy, hogy nemcsak hogy semmit sem kapott az Emké-től, hanem szolgálatára még ő fizetett rá.

A kik az életben fizetéses hivatali állást vállalnak és az állással járó teendőket megfelelő lelkiismeretességgel végzik, azok is elismerésünkre, tiszteletünkre tartanak számot, — és mi elismeréssel, tisztelettel is vagyunk irántuk.

De mit szólunk arról, a ki minden fizetés nélkül, teljesen ingyen áll egy ügynek a szolgálatában és szolgálja azt oly buzgó odaadással, mint a hogy azt ügyszeretete diktálja? És minő ügynek a szolgálatában? Nem a mai világ utilitáris szelleme szerinti ügynek, hanem a magyar nemzeti közművelődés ügyének szolgálatában, ott, a hol már kellett ennek a kulturának az érdekében tenni; nem a gazdag magyar Alföld szívében, hanem itt, a mi elhagyott hegy-völgyes hazarészünkben, a melynek annyiféle nemzetiségtől és vallástól részekre szaggatott igen sok helyén a magyar nemzeti kultúra egészen ismeretlen, hogy ne mondjuk, gyűlölt valami. Ilyen ügynek teljesen ingyen állani buzgó odaadással egy egész évtizeden át szolgálatában, bár mikor a legtisztéletreméltóbb jelenségek közé tartozik. Mennyivel inkább odatartozik ma, a mi sivár és haszonleső korunkban, a mikor minden lépésért várjuk a megfelelő díjat?

Magyar gavallér-tempó volt régen a közügyet ingyen szolgálni, a ki tehette; ma nem sokan tehetik, de a ki teszi, jól teszi, az ilyenek elismerésre, tiszteletre méltán tarthatnak igényt. Mi pedig büszkék lehetünk arra, hogy egy ilyen férfiú van a mi sorainkban. Valóban érdemes ő a királyi kitüntetésre.

Meg vagyok győződve, hogy nemcsak ezen választmány, hanem az E. M. K. E. nagy fiók-hálózata, a 15,000 tag és az egész hazafias közönség örvend eme kitüntetésnek. Én igazán örvendek. Kivánom, hogy t. barátunkat ezen kitüntetésében is az Isten az Emkének sokáig, még nagyon sokáig tartsa meg!

Az ez üdvözlét is követett zugó tapsvihár és éljenzés után Merza Lajos megindultan köszönte meg a lelkes óvációt s kifejezte, hogy egész élete hazafias munkásságával fogja meghálálni a tisztelet és szeretet azon megnyilatkozásait, a melyben részesült.

Ezután a napirend tárgyai következtek, melyek befejeztével az emlékezetes ülés Ő Felsége a király lelkes éltetésével véget ért.

II.

Köszönet a Petőfi-társasághoz a kolozsvári Petőfi-ünnep alkalmából.

Sz. 342—99.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a „Petőfi-társaság“ folyó évi április hó 24-én Kolozsvárt tartott nagy Petőfi-ünnepélyének tiszta jövedelme a költségek levonása után 360 frt. A nyers bevétel 710 frt volt.

Az igazgatóság.

2.

Dr. Wlassics Gyula kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a kolozsvári Petőfi-ünnepről.

Bartók Lajos, mint a Petőfi-társaság alelnöke Magyarország kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterét is meghívta a kolozsvári Petőfi-ünnepre, mely az Emke javára rendeztetett. A miniszter ez alkalomból a következő levelet intézte Bartók Lajoshoz:

Nagyságos uram!

Hálás köszönettel vettem Nagyságodnak, mint a Petőfi-társaság alelnökének, a társaság nevében hozzám intézett levelét, melyben meghívni méltóztatik a f. hó 24-én Kolozsvárt az Emke javára tartandó Petőfi-ünnepélyre.

Halhatatlan költőnk emléke, az ő nevében és hagyományaihoz hiven működő Társaság, valamint a kiváló hivatást teljesítő közművelődési egyesület: három oly tényező, mely a késülő ünnepélyt minden magyar figyelmére érdemessé teszi. Gondolatban, lélekben én sem fogok onnét hiányozni, de nagymérvű hivatalos elfoglaltságom miatt legőszintébb sajnálatomra teljes lehetetlenség az ünnepélyre leutaznom.

Ezt Nagyságodnak tudomására hozva, újból kérem, fogadja és tolmácsolja a társaságnak a szíves meghívásért legmelegebb köszönetemet.

Igaz tisztelettel,

Budapest 1899. ápr. 22-én

Wlassics.

III.

Az E. M. K. E. a Petőfi-társasághoz a segesvári Petőfi-ünnep alkalmából.

Köszönettel fogadva e folyó hó 30-án Segesvárt tartandó nagy „Petőfi-ünnepély“-re szóló meghívást, van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy egyesületünk Bartha Miklós alelnök ur vezetése alatt nagyobb számú küldöttséggel vesz részt az ünnepélyen s a fehér-egyházi emlékre koszorút küld.

Nem csak, hanem örömünknek adunk kifejezést azért is, hogy az ünnepély rendezése körül szíves felszólításuk alapján közreműködhetünk.

Ennek alapján a „Kolozsvári Dalkört“-t a részvételre már megnyertük s társadalmi összeköttetésünk terén odahatottunk, hogy a nagy nemzeti ünnep minél fényesebben sikerüljön.

Nagy-Küküllővármegyei választmányunk Somogyi István alispán elnöke alatt július 6-án tartott ülésében kimondotta, hogy testületileg vesz részt az ünnepélyen s egyszersmind a helyi rendezések végett egy előkészítő bizottságot küldött ki.

A továbbiakban is szolgálataink ajánlva, vagyunk, honfiai üdvözléssel,

Kolozsvárt 1899. július 21-én.

Gróf Beldi Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-főtákar.

IV.

**Tisztelgés Hegedüs Sándor kir. kereskedelemügyi miniszternél,
kineveztetése alkalmából.**

— Kolozsvárt, 1899. márcz. 26-án. —

A kolozsvári lapok leírása szerint:

„Az E. M. K. E. és az E. K. E. tisztelgő küldöttségét szintén Beldi Ákos gr. főispán vezette a miniszter elé. Beldi gr. főispán örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a két kulturális intézmény nevében is üdvözlje a minisztert, a ki az Emkének már bölesőjénél jelen volt és azután sem szünt meg azt soha istápolni. Kéri a minisztert, hogy ezt a jóindulatot az intézmény számára ezután is tartsa fenn.“

„Dr. Szádeczky Lajos E. K. E. alelnöke nem fárasztja kéréssel a minisztert, a ki a kérést adással előzi meg, de szíves figyelmét kéri az Erdélyrészi Kárpát-Egyesületre kiterjeszteni. abban az ügyben, hogy az egylet a Mátyás király születési házába néprajzi muzeumot állíthasson föl.“

„Hegedüs miniszter mindkét egyesületet rokonszenvéről biztosítja, annál is inkább

mert az irány, mely felé haladnak, nem provokatív természetű, minek következtében könnyebben oldhatják meg feladataikat. A néprajzi muzeum érdekében is megteszi, a mit tehet, ha ebben az ügyben kellőleg tájékozva lesz.“

V.

Szell Kálmán kir. miniszterelnök a magyar közművelődési egyesületekről.

— A miniszterelnök válasza a D. K. E. 1898. május 16-án tartott diszközügylése küldöttségéhez, melyben az összes kultur-
egyesületek, köztök az E. M. K. E. is 8 tagu küldöttséggel, képviselve voltak. —

Igen tisztelt küldöttség! Igen tisztelt barátaim! Nagy és mély hálával tartozom azért az engemet nagyon megtisztelő tényért, hogy a Dunántuli Közművelődési Egyesület tiszteletbeli elnökévé megválasztani méltóztatott. Ez a kitüntetés tul meg azokon az érdemeken, a melyeket én az egyesület iránt szereztem, mert hiszen egyszerűen kifejezésre hozni segitettem a Dunántul társadalmának érdeklődését egy olyan nagy ügy iránt, a mely iránt minden magyar embernek és így az intelligens, hatalmas dunántuli társadalomnak a legmelegebben kell érezni. Fölkel tettem e társadalom figyelmét a magyar kultura nagy ügyére. Talán fölbresztettem. Ez az egész Nagy eredményeket fölmutatni még nem birtam, hiszen a kezdet nehézségeivel küzdöttünk és nem lehetett kedvezőtlen viszonyok és aránylag rövid idő alatt nagy dolgokat létesíteni, de azt igen is elértem, hogy leraktuk alapját annak, a mit talán kedvezőbb viszonyok között szélesebb keretben lehet folytatni és fejleszteni és talán nagyobb arányokban lehetend kiépíteni. És melegen köszönöm, hogy annak az emlékére, hogy én jelen lehettem a Dunántuli Közművelődési Egyesület keletkezésének bölcsőjénél, megtisztelték azzal, hogy engem az egyesület örökös disz elnökévé megválasztottak. Ez nagy szó. Azzal viszonzom: legyenek meggyőződve, hogy örökké fogom érezni a megtiszteltetést és örökké a hálát, a melylyel ezért önöknek tartozom. Sok régi megszokott viszonyt kellett feladnom, megkedvelt munkakört odahagynom, akkor, a mikor engem a király parancsa és a viszonok hatalma erre az állásra vitt; mondhatom, ennek a fölbontása végtelen nehezemre esett, mint az, a melynek, ha nem fordithattam és szentelhettem talán annyi időt és annyi munkát, mint a mennyit az ügy érdeke megérdemelt és a mennyit szerettem volna, de bensőmben változatlan szálakkal éreztem magamat összekötve ez ügygyel. (Zajos éljenzés.) A mióta csak gondolkozom, azt tartom mindig, hogy ha minden nemzetnek kincs az ő kulturája, minden nép és nemzet erejének, hatalmának, vagyonának, szabadságának, boldogulásának föltétele: egyetlen más nemzetre sem bir azzal a jelentőséggel, a melylyel a magyar kultura a magyar nemzetre bir. (Igaz! Ugy van!) Minden talpalattnyi föld, melyet a kultura számára ebben az országban megnyerünk, ez egy új honfoglalás. Minden ember, kit ebben az országban műveltebbé tehetünk, az meg van nyerve arra, hogy ő és a kik töletanultak, Magyarország jövő missziójának tényezőivé váljanak. Az ország abban az átalakuló félben levő helyzetben, a melyben van, hivatásának s rendeltetésének csak úgy felelhet meg, ha kulturájában nem csak mindig messze túlhaladni iparkodunk azokat, a kik hátunk mögött vannak kelet felé, hanem lehetőleg parallel igyekezünk menni azokkal, a kiknek háta mögött vagyunk. Magyarország államfőntartó, nemzetfőntartó, fajfőntartó eleme és föltétele egyenesen Magyarország kulturája és azért, mert ettől voltam és vagyok áthatva, őszinte örömmel veszem, hogy ezt tételezik föl önök bennem és leakarnak kötni ezen ügy szolgálatára. Ezentul is számithatnak rá, mert ezen nagy ügy szolgálatára ezentul is vállalkozom mindig és a mennyire tehetem, azon minőségben is, melyben ma vagyok. Így meg kell mondanom azt, hogy a magyar közművelődés ügyének jellege még ebben is különbözik és elüt más nemzetek kulturájától, hogy a magyar közművelődés ügye nem csupán a közművelődési miniszter ügye, a magyar kultura nem csak a magyar kultuszminiszter tárczáját illeti csupán; Magyarországon nincsen nyilvános szolgálati ágazat, nincsen nyilvános kérdés, nincsen olyan közérdekű ügy, nincsen reformkérdés egész közéletünk terén, minek kulturális oldala is ne lenne. Ez a mi kulturánk sajátos jellege, egy bizonyos specziális cachet-je. Azért ebben az irányban közhatalni legelső föladatomnak tekintem. (Éljenzés és taps.) Legyenek arról meggyőződve, hogy a ki így gondolkozik, pedig méltóztatnak ismerni, a hogy én beszélek, úgy érzek és gondolkodom is, ettől az ügytől nem váltam volna el akkor sem, hogyha örökre bucsut vettünk volna, mert legyenek meggyőződve, hogy nemcsak becsületbeli kötelességemnek tartom, de örömteljes és

kedves kötelességnek tartom a D. K. E. érdekeit szolgálni és a legélesebb figyelemmel kísérni és közrehatni és támogatni abban az irányban, a melyben eddig haladt. (Éljenzés és taps.) Nagyon köszönöm igen szíves és kegyes kitüntetésüket és szíves megjelenésüket. Igen sajnálom, hogy egy meghülés folytán nem voltam abban a helyzetben, hogy ott fogadhattam volna, a hol akartam és úgy fogadhattam volna, a hogy akartam, és annyit mondhattam volna, a mennyit szerettem volna elmondani. Annak ellenére, hogy ma minden szó nehezemre esik, nem tartóztathattam magamat attól, hogy meg ne érintse n azokat, a miket szükségesnek tartottam azért, hogy érzelmeimről tanúságot tegyek önök előtt. (Zajos éljenzés és taps.)

VI.

Széll Kálmán miniszterelnök az Emkéhez a f. évi közgyűlés alkalmából.

Méltóságos Elnök Ur!

A közelmúlt napokban vettem becses levelét, melyben az Emkének ezidén Gyulafehérvárt tartandó XV. évi közgyűlésére volt szíves engem meghívni.

Midőn kitüntető figyelméért sietek őszinte köszönetemet kifejezni nem mulaszthatom el, hogy az egyesület *loyalis, hazafias és emberbaráti munkássága iránt érzett őszinte nagyrabecsülésének ez alkalommal is kifejezést adjak.* Kiváló tisztelettel

Budapest, 1899. júl 25-én.

Széll Kálmán s. k.

C)

Felhívásaink köréből.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I.

Akció az Emke-gyufák érdekében.

1.

Nyomtatott felhívás a közönséghez.

Az E. M. K. E. elhatározta, hogy mozgalmat indít egy fejlődésben levő iparvállalat érdekében, mely a siker minden kilátásával küzd azért a szép célért, hogy drága hazánkat legalább egy nagy fogyasztási cikkben a külföldi behozataltól függetlenné tegye.

Ez iparvállalat az „Első Temesvári gyufagyár részvénytársaság,” mely, mint meggyőződünk, tisztán magyar emberektől, honi tőkével alapítva, hazafias szellemben nagy ügybuzgósággal vezetve, kellő modern technikai berendezésével képes lesz arra, hogy a magyar szükségletet e cikkben kielégítse és a jelenleg még közel 1 millió forint értékben Ausztriából behozott gyufaterméket kiszorítsa.

Mi ezt fontos, országos érdeknek tekintjük, mert egy nagy magyar gyufaipar sok ezer magyar munkásnak juttat keresetet és egy lépés országunk közgazdaságának önálló fejlesztése felé.

A fentnevezett gyár „E. M. K. E.-gyufa” név alatt minden külföldi gyártmánynyal egyértékű phosphornélküli, ugynevezett „svéd gyufát” hoz forgalomba.

Tisztán magyar termék, és bizunk a magyar fogyasztó közönség hazafiasságában, hogy minden külföldi gyártmányt visszautasítva, ezt a magyar gyufát fogja kérni a kereskedőtől.

Minden közgazdasági érdek, a józan életfentartási ösztön parancsolja, hogy a mikor van magyar termék, mellőzzük az idegent.

Magyar gyártmány pártolásával önmagunkat pártoljuk.

Megjegyezzük még, hogy az „Első Temesvári gyufagyár részvénytársaság” az E.M.K.E. közművelődési céljainak előmozdítására minden ezer dobozka eladott „E.M.K.E.-gyufa” után kellő ellenőrzés mellett 5%-ot juttat az egyesület pénztárába.

A ki tehát „E.M.K.E.-gyufát“ vásárol, kétszeresen szolgálja a hazafias célt.

Midőn ezek után minden honleánynak és hazafinak a legmelegebben ajánljuk az „E.M.K.E.-gyufa“ fogyasztását, maradunk az egyesület igazgató-választmánya megbízásából, honfiai üdvözlettel

Kolozsvárt, 1898. szeptember 12-én.

Gróf Béldi Ákos s. k.
elnök

Sándor József s. k.
t. alelnök-főtítkár.

2.

Irott felhívás a fő- és alispánokhoz, polgármesterekhez és a közintézetekhez.

Az Emke indittatva attól a hazafias törekvéstől, hogy a hazai ipari gyártmányok kielégőségének propagandát csináljon: legutóbb egész odaadással karolta föl a „Temesvári első gyufagyár“ gyártotta svéd-fajta Emke-gyufák terjesztését, minthogy e gyufák, valamint dobozaik minden nyersanyaga kizárólag hazai termékből állítatik elő, a mi első kísérlet e nemben s közel 2 millió frtra megy évente a kiadás*, a mit az ország svéd-gyufák czimén a külföldre kiad. Hozzájárul, hogy a hazafias czég, hálából az Emke támogatásáért, 5%-ot ajánlott föl a jövedelemből az egyesület culturális céljaira.

Okulva azon a hazafias példán, melyet Budapest székesfőváros tanácsa — a gyufákat szakértőileg megvizsgáltatván, s ezeket a külföldivel úgy jóságra, mint arra nézve teljesen versenyképesnek találván — valamint az ország legtöbb főispánja, polgármestere és több közintézet adtak, midőn hatáskörük egész területén rendeletekkel, köriratokkal és illetve felhívásokkal ajánlották az Emke-gyufák fogyasztását: bátorkodunk a főispán urat is a vezetése alatt álló vármegye körében hasonló szellemű intézkedés megtételére kérni, abban a tudatban, hogy hazánk ipari, közgazdasági fejlődése előmozdítására, az ily hazaiipar-pártolás, ha a gyártmány a versenyt kiállja, legközvetlenebb, legbékésebb és kétségtelenül a legezélravezetőbb is.

A gyufák közelebbi leírásáról tájlokozhat a tisztelettel idecsatolt felhívás, milyennel kívánatra nagyobb számban szolgálhatunk, s a közönség érdeklődését magyarázza, hogy a fogyasztás folyton emelkedik, mi által az Emkének is egy-egy néptanító fizetése, ugyyszólva, egész könnyedén befoly.

Az előadottak alapján abban a reményben, hogy Méltóságod eme hazai gyártmányt a culturális célnál fogva is különösen kegyeiben részesíteni méltóztatik, vagyunk az igazgató-választmány nevében, honfiai üdvözlettel

Kolozsvárt, 1899. július 7-én.

Gróf Béldi Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-főtítkár.

3.

Budapest székesfőváros tanácsa az Emke-gyufák érdekében.

Sz. 17615—99.

Tekintettel arra, miszerint a Temesvári első gyufagyár részvény-társaság által gyártott és forgalomba hozott gyufák a gazdasági hivatal jelentése szerint tényleg éppen olyan jók és használhatók, mint az eddigelé rendelt külföldi gyártású »Svéd gyufák« és az árban sinés köztük semmi különbség, — felhivatnak az összes elnöki és tanácsi ügyosztályok, az összes székesfővárosi intézetek és hivatalok, hogy ezentul gyufaszükségletüket a hazai gyártású „E.M.K.E“-gyufákból fedezzék.

Miről a „Temesvári első gyufa-, kocsikenőcs- és vegytechnikai-gyár részvénytársaság“ továbbá az összes elnöki és tanácsi ügyosztályok, székesfővárosi hivatalok és intézetek felzetten értesíttetnek.

Budapest, 1899. évi április hó 20-án.

A székesfőváros tanácsa:

Matuska, s. k.
alpolgármester.

* A kir. statisztikai hivatal kimutatása szerint 19,735 métermázsa gyufa jön be évente a külföldről.

Az Emke-gyufák után beszállított 5°/o jövedelem.

1. 1898. november hóban.....	13.—	frt.			Áthozat	160 ⁵²	frt.
2. „ deczember „	33 ⁰³	„	6. 1899 április hóban			26 ⁰⁷	„
3. „ január „	28 ⁵³	„	7. „ május „			50 ¹⁰	„
4. „ február „	48 ⁴⁵	„	8. „ június „			81 ³⁵	„
5. 1899. márczius „	37 ⁵¹	„	9. „ július „			72 ⁸⁴	„
	Átvitel	160 ⁵²			Összesen	390 ⁸⁸	frt.

Kolozsvárt, 1899. június 30-án.

Merza Lajos,
főpénztáros.

Beregszászy László,
könyvvezető.

II.

Felhívás a fíkválasztmányokhoz az új gyűjtés megindítása érdekében.

Igen tisztelt fíkválasztmány!

Van szerencsénk az új Gyűjtőivekből és az új Alapszabályokból példányt számig azzal a kéréssel megküldeni, hogy működése területén a gyűjtést és a szervezést ezek értelmében megkezdeni és illetve tovább-folytatni méltóztassék. Ez alkalommal az átmeneti intézkedésekre való tekintettel is különösen kiemeljük, hogy:

A régi tagok, ha az új gyűjtőivet aláírják, ezáltal az új Alapszabályok értelmében lesznek tagokká: tartoznak azonban netán még fennálló multbeli hátralékaikat az új aláírási év január 1-éig kiegyenlíteni.

Az új 10 éves ciklusra vonatkozó kötelezettség mindig azon év január 1-étől kezdődik, mely évben az illető tag aláírt, tekintet nélkül arra, hogy ez aláírás az év elején, közepén vagy végén történt.

Oly régi rendes tagoknak, kik a folyó 1899 évre esedékes 2 frt tagdíjaikat már befizették és az új 10 éves ciklusra is aláírnak, e befizetett folyó évi tagdíjaik javukra beszámítandók lesznek, illetve a 10 éves ciklus első évének törlesztéseül vétetnek be.

Egyben tisztelettel jelezzük, hogy központunk régi tagjai közül azokat, kik eddig is pontosan fizettek, vagy csak 1-2 évi hátralékos tagdíjjal tartoznak, külön személyre szóló átirattal fogjuk a legközelebbi napokban felkeresni és az új ciklusba való belépésre felszólítani.

Addig is azonban különösen az új nemzedék körében — mert alakulásunk óta egy új nemzedék nőtt fel,— kérjük minden erélylyel tagokat gyűjteni s az eredményt, ha lehet, már a közelgő közgyűlésre bejelenteni. Hazafias tisztelettel

Kolozsvárt, 1899. augusztus 16-án.

Gr. Béldi Akos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-főtitkár.

T A R T A L O M.

	Lap.
Erzsébet királyné Ő Felsége emlékezetére.....	V.
A) Összefoglalás	IX.
B) Részletezés.	
A) A közgyűlés.	
I. A múlt 1898. évi közgyűlés jegyzőkönyve	3.
II. A folyó 1899. évi közgyűlés meghívója.	
a) Az igazgató-választmánytól	7.
b) A Gyula-Fehérvár városi választmánytól	7.
III. Az eddig tartott közgyűlések kimutatása. Hely- és időrend szerint az alakulás évétől maig.	
A fontosabb események feltüntetésével	9.
B) Az igazgató-választmány.	
I. Az igazgató választmány üléseit látogatták	11.
II. Az igazgató-választmány ülései a jelen közgyűlési évben	12.
III. A directorium ülései a jelen közgyűlési évben	12.
IV. Állandó bizottságok és szakosztályok	13.
V. Központi kiszállások és képviseltetések	13.
C) A fiókválasztmányok.	
I. Budapest székesfővárosi választmány. — II. Debreczeni sz. kir. városi és Hajdúvármegyei választmány. — III. Arad városi és vármegyei választmány. — IV. Szentes városi választmány. — V. Alsó-Fehérvármegyei választmány. 1. Balázsfalvi vidéki kör. — VI. Gyula-Fehérvár sz. kir. városi választmány. — VII. Besztercze-Naszódvármegyei választmány. 1. Ó-Radna vidéki kör. — VIII. Brassóvármegyei választmány. 1. Hétfalusi kör. — IX. Csikvármegyei választmány. 1. Gyergyó vidéki kör. — X. Fogaraszvármegyei választmány. — XI. Háromszékvármegyei választmány. 1. Orbai járási kör. — XII. Kézdi-Vásárhely városi választmány. — XIII. Hunyadvármegyei választmány. — XIV. Vajda-Hunyad városi választmány. — XV. Kis-Küküllővármegyei választmány. — XVI. Erzsébetvárosi választmány. — XVII. Kolozsvármegyei választmány. 1. Kalotaszegi kör. — XVIII. Kolozsvár városi férfi- és nőválasztmány. — XIX. Maros-Tordavármegyei-Marosvásárhely sz. kir. városi választmány. — XX. Nagy-Küküllővármegyei választmány. — XXI. Szabovármegyei választmány. — XXII. Szilágyvármegyei választmány. — XXIII. Szolnok-Doboka vármegyei választmány. 1. Bethleni fiókkör. — XXIV. Deés városi választmány. — XXV. Szamosújvár sz. kir. városi választmány. — XXVI. Torda-Aranyosvármegyei választmány. — XXVII. Udvarhelyvármegyei és Székely-Udvarhely városi választmány	15—32.
D) A működés.	
A) Egyesületi intézmények. I. Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, E. M. K. E. alapítás. 1. Az igazgató jelentése az 1897—98. tanévről. 2. Az ellenőrző bizottság jelentése. — II. Aranykúti E.M.K.E. népiskola. — III. Balázsfalvi E.M.K.E. népiskola. — IV. Csik-gyimes-bükk-rakottvási E.M.K.E. népiskola. — V. Kis-sebesi E.M.K.E. népiskola. — VI. Magyar-nagy-zsombori E.M.K.E. népiskola. — VII. Magyaró-kereki E.M.K.E. népiskola. — VIII. Vámos-udvarhelyi E.M.K.E. népiskola. — IX. Besztercei E.M.K.E. óvó. — X. Ördögkúti E.M.K.E. óvó. — XI. Segesvári E.M.K.E. óvó. — XII. Vajda-hunyadi E.M.K.E. óvó	33—51.
B) Segélyezett intézmények. I. Algyógyi áll. óvó. — II. Algyógyi áll. iskola munkatanítónője. — III. Andrásfalvi róm. kath. népiskola. — IV. Brailai ref. egyház. — V. Brassói alsófoku kereskedelmi iskola. — VI. Brassói ref. egyház. — VII. Csomafái ref. iskola. — VIII. Dévai m. kir. áll. főreáliskola tápintézete. — IX. Fogarasi községi óvó. — X. Gyekei ref. iskola. —	

XI. A gyergyó-bélbori róm. kath. leány-egyházközség. — XII. Gyergyó-békási róm. kath. leány-egyházközség. — XIII. Gyergyó-tölgyesi róm. kath. leányiskola. — XIV. Gyertyánffy István-féle alapítvány. — XV. Hunyadvármegyei nyári gyermek-menedékhelyek. — XVI. Hunyad-dobrai róm. kath. körlelkészet. — XVII. Kolozs-monostori Nemes János-féle alapítvány. — XVIII. Galaczi ref. egyházközség. — XIX. Maros-gezsei ref. iskola. — XX. Mező-szengyeli róm. kath. leányiskola. — XXI. Nagy-rápolti ref. iskola munkatanító-nője. — XXII. Nagy-szebeni áll. népiskolák szegénytanulói. — XXIII. Oláh-ujfalusi ref. körlelkészet. — XXIV. Háromszékmegyei fiú-árva és szeretetház. — XXV. Szászvárosi magyar kisdédóvó. — XXVI. Székely-udvarhelyi m. kir. állami kő- és agyagipari szakiskola. — XXVII. Uzdi-szent-péteri ref. körlelkészet. — XXVIII. Ungváriné-Kis Mária-féle maros-vásárhelyi szőnyegszövő tanműhely. — XXIX. Néhai Veress Ferenc-féle 1848–49. honvédalapítvány. — XXX. Jancsó Benedek történelmi forrásműve 52–64.

C) Az *E.M.K.E. népkönyvtárak és daloskörtök* 64–74.

D) **A vagyon.**

- a) Számvizsgáló jelentés. — Utasítás a könyvvezetés számára 75.
- b) Vagyoni állapot 1899. július 31-én. I. Algyógyi birtok, meglevő készpénz-vagyon, befektetések, kölcsönök stb. II. Aláírt tagsági kötelezettségek. III. Várandóságok 76–77.
- c) Veszteség- és nyereség-számla 1898. december 31-én 78.
- d) Mérleg-számla 1898. decz. 31-én 80.
- e) Nyers mérleg 1899. június 31-én 82.
- f) Költségvetés az 1899. január 1-én meglevő közvagyon jövedelme alapján 84.
- g) Vagyoni állapot 1898. decz. 31-én. I. Bank-elhelyezések. — II. Tőzsdei értékpapírok. — III. Értékpapír-kamat. — IV. Magán-értékpapírok. — V. Bekebelezési kötvények. — VI. Megtérülendő kölcsönök. — VII. E.M.K.E. ingatlanok. — VIII. Felszerelések. — IX. Algyógyi birtok. — X. Előlegek. — XI. M. kir. postatakarékpénztár. — XII. Pénztár. — XIII. Várandóság 86–91.
- h) Új alapítók a múlt közgyűlés óta 91.
- i) Hagyatékok befolytak 91.
- j) Új hagyatékok 92.
- k) Függetlenül levő hagyatékok 92.
- l) A vagyon-forgalom köréből 93.
- m) A tagmozgalom köréből 94.

C) **Függelék.**

A) **Részvét kifejezés.**

- I. Részvétírat Szász Domokos halála felett. — II. Emlékezés Kovács Ferencz apátra. — III. Részvétküldöttség Hegedüs Sándor kir. kereskedelemügyi miniszternél, édes anyja elhunytá alkalmából 97–98.

B) **Üdvözlések és köszönetek.**

- I. Merza Lajos E.M.K.E. főpénztáros kitüntetése 99.
- II. Köszönet a Petőfi-társasághoz a kolozsvári Petőfi-ünnep alkalmából 100.
1. A kolozsvári Petőfi-ünnep programja 101.
2. Dr. Wlassics Gyula kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a kolozsvári Petőfi-ünnepről 102.
- III. Az E.M.K.E. a Petőfi-társasághoz a segesvári Petőfi-ünnep alkalmából 102.
- IV. Tisztelgés Hegedüs Sándor kir. kereskedelemügyi miniszternél kineveztetése alkalmából 102.
- V. Széll Kálmán kir. miniszterelnök a magyar közművelődési egyesületekről 103.
- VI. Széll Kálmán miniszterelnök az Emkéhez a f. évi közgyűlés alkalmából 104.

C) **Felhívásaink köréből.**

- I. Akció az Emke-gyufák érdekében.
 1. Nyomtatott felhívás a közönséghez 104.
 2. Írott felhívás a fő- és alispánokhoz, polgármesterekhez és közintézetekhez 105.
 3. Budapest székesfőváros tanácsa az Emke-gyufák érdekében 105.
 4. Az Emke-gyufák után beszállított 5% jövedelem 106.
- II. Felhívás a fiókvalasztmányokhoz az új gyűjtés megindítása érdekében 106.